

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

**Regionalny Program
Operacyjny
Województwa
Świętokrzyskiego
na lata 2014-2020**

***Wersja 4.0
marzec 2014 r.***

Słownik.....	6
SEKCJA 1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	10
SEKCJA 1.1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	10
1.1.1 Opis zawartej w programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.	10
1.1.2 Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych ..	27
SEKCJA 1.2. UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ	35
1.2.1 Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne.....	35
1.2.2 Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu	36
SEKCJA 2 OSIE PRIORYTETOWE.....	45
2.1 Oś priorytetowa 1. Innowacje i nauka	45
2.2 Oś priorytetowa 2. Konkurencyjna gospodarka	52
2.3 Oś priorytetowa 3. Efektywna i zielona energia	67
2.4 Oś priorytetowa 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe.....	82
2.5 Oś priorytetowa 5. Nowoczesna komunikacja.....	98
2.6 Oś priorytetowa 6. Rozwój miast.....	104
2.7 Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne	119
2.8 Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	133
2.9 Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	153
2.10 Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy.....	168
2.11 Oś priorytetowa 11. Pomoc Techniczna	183
SEKCJA 3 PLAN FINANSOWY	187
SEKCJA 3.1. ŚRODKI FINANSOWE Z POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY ORAZ KWOTY NA REZERWĘ WYKONANIA	187
SEKCJA 3.2. ŁĄCZNE ŚRODKI FINANSOWE W PODZIALE NA FUNDUSZ ORAZ WSPÓŁFINANSOWANIE KRAJOWE (EUR).....	190
SEKCJA 4 ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO	192
SEKCJA 4.1. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ	196

SEKCJA 4.2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH	196
SEKCJA 4.3. RAMY REALIZACJI ZIT POZA ZINTEGROWANYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI Z ZAKRESU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH ORAZ SZACUNKOWA ALOKACJA Z POSZCZEGÓLNYCH OSI PRIORYTETOWYCH	201
SEKCJA 4.4. ROZWIĄZANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO, Z UDZIAŁEM BENEFICJENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W CO NAJMNIEJ JEDNYM INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM.....	201
SEKCJA 4.5. WKŁAD PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU W ODNIESIENIU DO STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII MORSKICH, Z ZASTRZEŻENIEM POTRZEB OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZIDENTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH).....	202
SEKCJA 5 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROZONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM	204
SEKCJA 5.1. OBSZARY GEOGRAFICZNE NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTE UBÓSTWEM/GRUPY DOCELOWE NAJBARDZIEJ ZAGROZONE DYSKRYMINACJĄ.....	204
SEKCJA 5.2. STRATEGIA SŁUŻĄCA ZASPOKOJENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH/GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM	206
SEKCJA 6 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH	207
SEKCJA 7 INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTENRÓW.....	208
SEKCJA 7.1. ODPOWIEDZIALNE INSTYTUCJE I PODMIOTY	208
SEKCJA 7.2. ZAANGAŻOWANIE WŁAŚCIWYCH PARTNERÓW	211
7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego.	211
7.2.2 Granty globalne	214
7.2.3 Środki przeznaczone na budowanie potencjału	215
SEKCJA 8 KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI	215
SEKCJA 9 Warunki wstępne	262
SEKCJA 9.1. WARUNKI WSTEPNE, SEKCJA 9.2 OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ ZMIERZAJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTEPNYCH, WYKAZ INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ORAZ HARMONOGRAM PRZEDSIĘWZIĘĆ.....	263

SEKCJA 10	ZMNIEJSZANIE	OBCIĄŻEŃ	ADMINISTRACYJNYCH	DLA	
BENEFICJENTÓW				263
SEKCJA 11	ZASADY HORYZONTALNE			264
SEKCJA 11.1.	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ			264
SEKCJA 11.2.	RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRIMINACJA			265
SEKCJA 11.3.	RÓWONUPRAWNIENIE PŁCI			267
SEKCJA 12	ODRĘBNE ELEMENTY			269
SEKCJA 12.1.	DUŻE PROJEKTY, KTÓRYCH REALIZACJĘ ZAPLANOWANO W OKRESIE PROGRAMOWANIA			269
SEKCJA 12.2.	RAMY WYKONANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO			269
SEKCJA 12.3.	WŁAŚCIWI PARTNERZY ZANNGAŻOWANI W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU			269
ZAŁĄCZNIKI				272

Słownik

B+R	Badania i rozwój
B+R+I	Badania, rozwój, innowacje
BDL	Bank Danych Lokalnych
CIS	Centra Integracji Społecznej
CSR	Zalecenia Rady dla Państwa Członkowskiego
DPS	Dom pomocy społecznej
DSRK	Długookresowa strategia rozwoju kraju
Duży projekt	w rozumieniu art. 100 Rozporządzenia ogólnego jest to niepodzielne sprecyzowanym charakterze gospodarczym lub technicznym, który posiada jasno określone cele i którego całkowite koszty kwalifikowalne przekraczają kwotę 50 mln EURO, a w przypadku operacji przyczyniających się do osiągnięcia celu tematycznego 7 kwotę 75 mln EURO. Za duże projekty nie uznaje się instrumentów finansowych
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EURES	Sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, wspierająca mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym
FS	Fundusz Spójności
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IA	Instytucja Audytowa
IC	Instytucja Certyfikująca
ICT	Technologie informacyjno-komunikacyjne
IOB	Instytucje otoczenia biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ	Instytucja Zarządzająca
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KEW	Kluczowy etap wdrażania
KIS	Kluby Integracji Społecznej
KOF	Kielecki Obszar Funkcjonalny
KPOŚK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KPR	Krajowy Program Reform
KSI/SIMIK	Krajowy System Informatyczny
KT	Kontrakt terytorialny
kWh/MWh/GWh	Kilowatogodzina/megawatogodzina/gigawatogodzina
LGD	Lokalna Grupa Działania
LLL	polityka uczenia się przez całe życie i w różnych sytuacjach
M/K/R	Mężczyźni/kobiety/razem
MG	Ministerstwo Gospodarki
MIiR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MOF	Miejski obszar funkcjonalny

MPiPS	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
MŚ	Ministerstwo Środowiska
MW	Megawat
NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO	Organizacje pozarządowe
OP	Oś Priorytetowa
OSI	Obszary Strategicznej Interwencji
OSP	Ochotnicze Straże Pożarne
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZE	Odnawialne źródła energii
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PGL	Lasy Państwowe, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
PI	Priorytet Inwestycyjny
PKB	Produkt krajowy brutto
PMDIB	Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej
podmioty ekonomii społecznej	Podmioty ekonomii społecznej należy rozumieć zgodnie z definicją określoną w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej
przedsiębiorstwa społeczne	Przedsiębiorstwa społeczne należy rozumieć zgodnie z definicją określoną w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
PP	Position Paper
PSP	Państwowa Straż Pożarna
Pzp	Prawo zamówień publicznych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
RM	Rada Ministrów
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
ROT	Regionalna Organizacja Turystyczna
Rozporządzenie KE 215/2014	Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE L z dnia 8 marca 2014 r.)

Rozporządzenie
EFRR

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.)

Rozporządzenie
EFS

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.)

Rozporządzenie
ogólne

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.)

RPOWŚ 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

SL 2014

Centralny System Informatyczny 2014-2020

SRK

Strategia Rozwoju Kraju

SRKL

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego

SRWŚ

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020

SUERMB

Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

SWŚ

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

ŚUW

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki

TEN-T

Transeuropejskie Sieci Transportowe

TIK

Technologie informacyjno-komunikacyjne

UE

Unia Europejska

UMWŚ

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

UOKiK

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

UP

Umowa Partnerstwa

URE

Urząd Regulacji Energetyki

UZP	Urząd Zamówień Publicznych
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WLWK 2014	Wspólna lista wskaźników kluczowych
WTZ	Warsztaty Terapii Zajęciowej
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZMiUW	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Świętokrzyskiego
ZWŚ	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

SEKCJA 1 STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

SEKCJA 1.1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1.1 Opis zawartej w programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

W latach 2014 – 2020, Regionalne Programy Operacyjne będą istotnym elementem realizacji polityki spójności w Polsce. W porównaniu do perspektywy finansowej 2007 – 2013, na ich realizację została przeznaczona znacznie większa część środków z całkowitej alokacji funduszy UE dla Polski. Regiony otrzymały możliwość kierowania środkami na konkretnie zdiagnozowane i zidentyfikowane obszary wymagające wsparcia, co oznacza wzmocnienie ich potencjału do kreowania własnego rozwoju.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 (RPOWŚ 2014 – 2020) stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby regionalne, uwzględniając przy tym pożądane kierunki interwencji, określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. RPOWŚ 2014 – 2020 jest programem ukierunkowanym na rozwój gospodarki. Polityka rozwoju regionu realizowana w oparciu o Program skoncentrowana została w znacznym stopniu na umacnianiu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej oraz budowaniu potencjału regionalnych przedsiębiorstw, obejmując obszary takie jak B+R, zasobooszczędna i niskoemisyjna gospodarka oraz nowoczesną komunikację. Interwencja Programu została również zaplanowana w obszarach rynku pracy, włączenia społecznego i edukacji, a także zwiększania dostępu wysokiej jakości usług publicznych.

Interwencja RPOWŚ 2014 – 2020 jest zgodna z przyjętą w 2010 r. Strategią Europa 2020, która wyznaczyła kierunki, w których Unia Europejska powinna podążać, aby w perspektywie kolejnych lat zapewnić inteligentny i zrównoważony rozwój

sprzyjający włączeniu społecznemu. Dla realizacji powyższych założeń w Strategii określone zostały trzy główne i uzupełniające się priorytety, tj. **wzrost inteligentny** - oparty na wiedzy i innowacjach; **wzrost zrównoważony** – ukierunkowany na budowanie gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów oraz **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu** - wspierający wysoki poziom zatrudnienia, zapewniający spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną. Do oceny postępów realizacji Strategii oraz polityki spójności na lata 2014 – 2020 w dokumencie tym wskazane zostały nadrzędne cele określone dla całej UE, obejmujące obszary zatrudnienia, badań i rozwoju, zmian klimatu i efektywnego wykorzystania energii, edukacji oraz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Zapisy RPOWŚ 2014 – 2020 są również zgodne z założeniami Umowy Partnerstwa, które w bezpośredni sposób korespondują z założeniami Strategii Europa 2020 i stanowią wkład w realizację dwóch celów głównych UP: zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz poprawa spójności społecznej i terytorialnej, wraz z określonymi dla nich priorytetowymi obszarami wsparcia i celami szczegółowymi.

W szczególności założenia RPO odpowiadają na wskazane w UP i zdiagnozowane na poziomie kraju problemy: **niskiej konkurencyjności gospodarki** (na którą składają się niski poziom nakładów badawczo – rozwojowych, niewystarczające wykorzystanie możliwości wynikających ze stosowania TIK w gospodarce, niska konkurencyjność przedsiębiorstw, wysoka zasobochłonność i emisyjność gospodarki, wysoka wrażliwość na zmiany klimatu i brak skutecznych systemów zarządzania ryzykami, niezadowalający poziom ochrony środowiska oraz niepełne lub nieefektywne wykorzystanie potencjałów związanych z zasobami środowiskowymi i kulturowymi, niska dostępność transportowa kraju w układzie europejskim, niewystarczający poziom bezpieczeństwa energetycznego kraju, niedostosowany do potrzeb rynku pracy system kształcenia oraz kompetencji kadr oraz niepełne wykorzystanie zasobów rynku pracy) oraz **niewystarczającej spójności społecznej i terytorialnej** (w tym wysokiego poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, niskiego dostępu do usług publicznych, niewystarczającej dostępności transportowej w układzie krajowym i regionalnym, niewystarczających kompetencji cyfrowych, w szczególności w grupach zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Ponadto założenia RPOWŚ 2014 – 2014 są zgodne z celami regionalnych oraz krajowych dokumentów strategicznych w tym DSRK, SRK, KPZK oraz 9 strategii zintegrowanych.

Przedsięwzięcia wdrażane w ramach Programu przyczyniać się będą do realizacji założeń zawartych w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, którego celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu.

Ze środków RPOWŚ dofinansowane zostaną priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, m.in.: gospodarka wodna, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, obszary zurbanizowane, transport.

Poniższa tabela obrazuje wkład Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego w realizację celów Strategii Europa 2020

Oś priorytetowa RPOWŚ 2014 - 2020	Priorytet inwestycyjny	Wkład RPOWŚ 2014 – 2020 w realizację Strategii Europa 2020	CEL 1: Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%	CEL 2: Poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo rozwojowej	CEL 3: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%	CEL 4: Podniesienie poziomu kształcenia	CEL 5: Wspieranie włączenia społecznego	
I	1.1				X			
	1.2				X			
II	2.2		X					
	3.1		X					
	3.2		X					
	3.3		X					
	3.4		X					
III	4.1					X		
	4.2					X		
	4.3					X		
	4.5					X		
IV	5.2						X	
	6.1						X	
	6.2						X	
	6.3		X				X	
	6.4		X				X	
V	7.2							X
	7.4							X
VI	4.3					X		
	4.5				X			
	6.4						X	
	7.2						X	
	9.2	X					X	
	10.4					X		
VII	2.3			X			X	
	8.2	X					X	
	9.1						X	
	10.4					X	X	

VIII	8.10	X				
	10.1	X			X	
	10.3	X			X	
	10.3 BIS	X			X	
IX	9.4	X				
	9.7	X				
	9.8	X				
X	8.5	X				
	8.7	X				
	8.9	X			X	

Tabela 1. Wkład RPOWŚ 2014 – 2020 w realizację Strategii Europa 2020

Źródło: Opracowanie własne

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE:

Transport

- Istnieje silna potrzeba stworzenia spójnego i sprawnie funkcjonującego systemu transportowego. Bez efektywnego i sprawnego transportu nie jest możliwe przyspieszenie wzrostu gospodarczego regionu.
- Obecny stan dróg krajowych i ekspresowych, przebiegających przez województwo świętokrzyskie, pomimo realizacji projektów inwestycyjnych z udziałem środków unijnych na lata 2007-2013, nie pozwala na sprawne połączenie z siecią autostrad oraz największymi polskimi aglomeracjami.
- Układ transportowy regionu, łączący go z paneuropejskimi korytarzami transportowymi, tworzy 10 dróg krajowych, w tym 2 drogi międzynarodowe. Drogi te uzupełniane są 10 liniami kolejowymi oraz siecią 36 dróg wojewódzkich. Głównym węzłem komunikacyjnym regionu są Kielce. Do węzłów regionalnych (zgodnie z Programem Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013) należy zaliczyć ośrodki powiatowe: Jędrzejów, Sandomierz, Skarżysko-Kamienna, Opatów, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Końskie, Busko-Zdrój, Staszów, Włoszczowa, Kazimierza Wielka, Pińczów oraz gminne: Chmielnik, Ożarów i Łoniów. Pozostałe drogi krajowe oraz drogi wojewódzkie tworzą sieć powiązań regionalnych.
- Pozycja konkurencyjna regionu, wiążąca się z relatywnie bliskim dystansem do innych miast wojewódzkich nie jest w pełni wykorzystywana, w znacznej mierze z uwagi na niewystarczający stan połączeń komunikacyjnych z tymi ośrodkami.
- Kwestią o najwyższym znaczeniu dla zwiększenia potencjału konkurencyjnego gospodarki województwa świętokrzyskiego jest kontynuacja szeroko zakrojonych inwestycji, mających na celu poprawę jakości infrastruktury transportowej w województwie, zarówno o charakterze regionalnym, jak i krajowym.

- Region świętokrzyski cechuje stosunkowo mała zewnętrzna dostępność transportowa i słaby stopień skomunikowania z najważniejszymi pasmami transportowymi w jego otoczeniu.
- najbardziej efektywnym kierunkiem wydatkowania środków w sektorze transportu drogowego są przedsięwzięcia kompleksowe, w przeważającym stopniu dotyczące dróg wojewódzkich.
- Województwo świętokrzyskie znajduje się poza obowiązującą siecią europejskich korytarzy transportowych tworzonych przez autostrady i linie kolejowe AGC/AGTC. Najbliższe elementy tej sieci stanowią na zachodzie autostrada A1 (Gorzyczki – Katowice – Toruń – Gdańsk) i linia kolejowa E/CE 65 (linia stanowi połączenie Gdyni i Gdańska przez centralną Polskę i Górny Śląsk z południową granicą państwa w Zwardoniu i Zebrzydowicach), na północy autostrada A2 (Poznań – Łódź – Warszawa) i linia kolejowa E/CE 20 (Kunowice – Poznań – Warszawa – Terespol), na południu autostrada A4 (najdłuższa z autostrad znajdujących się w Polsce łączy Jędrzychowice – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów) i linia kolejowa E/CE 30 (Zgorzelec – Wrocław – Katowice – Kraków – Przemyśl).
- Dla rozwoju i otwarcia komunikacyjnego regionu świętokrzyskiego niezmiernie ważne jest wsparcie transportu kolejowego. Poprawa infrastruktury kolejowej pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie istniejących połączeń w transporcie pasażerskim, towarowym, odciążenie połączeń drogowych i usprawnienie komunikacji zbiorowej w regionie. Rozwój województwa świętokrzyskiego w sektorze transportu kolejowego pozwoli nie tylko na zwiększenie wymiany towarowej regionu ale także na tworzenie nowych miejsc pracy i na pobudzenie rozwoju gospodarczego w innych sektorach.

Infrastruktura teleinformatyczna

- Województwo świętokrzyskie, jako region Polski Wschodniej najszybciej nadrabiający zaległości rozwojowe, pozostaje nadal znacznie poniżej średniej unijnej pod względem wykorzystania technologii informatycznych przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne.
- Stan infrastruktury umożliwiającej uzyskanie dostępu do szerokopasmowego Internetu nie jest wystarczający. W 2012 roku jedynie 33,7% gospodarstw domowych wyposażonych było w komputer osobisty z szerokopasmowym dostępem do Internetu, przy czym wartość ta dla całego kraju wyniosła 52,4%.
- Pełna infrastruktura teleinformatyczna istnieje jedynie w części największych ośrodków miejskich, lecz już na terenach obrzeżnych i do nich przylegających sytuacja jest diametralnie różna (od miejsc z dobrymi jakościowo łączami do ich kompletnego braku). Brak tego typu infrastruktury w największym zakresie dotyczy obszarów wiejskich. Dlatego też pod względem powszechności wykorzystywania technologii informatycznych województwo świętokrzyskie ma jeszcze wiele do nadrobienia.
- Jak podaje Bank Danych Lokalnych GUS w 2012 roku 91,4% przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego wykorzystywało do swojej pracy komputer,

a wartość dla całej Polski wyniosła 94,7%. Z kolei wskaźnik dotyczący przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w 2012 roku wyniósł 90,3% dla województwa świętokrzyskiego natomiast w skali kraju ukształtował się na poziomie 93,2%. W obydwu przypadkach województwo świętokrzyskie zajęło ostatnie miejsce w skali całego kraju. W 2011 roku 84,1% przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego wykorzystywało Internet w kontaktach z administracją publiczną, podczas gdy na poziomie kraju wskaźnik ten wyniósł 90,2%.

- Problem niewystarczającego wykorzystania Internetu przez indywidualnych użytkowników oraz przedsiębiorców dotyczy również uczniów świętokrzyskich szkół. Udział procentowy szkół podstawowych wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu w 2012 roku wyniósł 94,67% co dawało nam 10 miejsce w skali kraju (wartość wskaźnika dla całego kraju wyniosła 94,92%). W przypadku gimnazjów ten sam rodzaj wskaźnika wyniósł 83,94% co daje 5 wynik w skali kraju (wartość dla Polski wyniosła 81,79%). W 2012 roku z komputera mającego dostęp do Internetu korzystało około 8 uczniów szkół podstawowych i jest to 13 wynik w skali kraju, a w przypadku uczniów szkół gimnazjalnych wskaźnik kształtował się na poziomie 11 osób, co daje nam szósty wynik w skali kraju.
- Działanie na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego wymaga przyspieszenia budowy niezbędnej infrastruktury oraz propagowania wiedzy nt. efektywnego korzystania z możliwości, jakie dają rozwiązania informatyczne. Innym kierunkiem działania na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego jest poprawa znajomości technik informatycznych we wszystkich częściach społeczeństwa, w tym wśród osób starszych, propagowanie wiedzy nt. możliwości wykorzystania tych umiejętności w różnych sferach życia.
- Z raportu pn. Diagnoza Społeczna 2009 odczytać można, iż 6,4% ogółu osób z niepełnosprawnościami to osoby z niepełnosprawnościami wzroku, 3,9% słuchu oraz 35,6% narządu ruchu. Są to niepełnosprawności, które w znacznym stopniu wpływają na utrudnienia w dostępie do informacji. Niezmiernie ważnym stają się zatem działania wpływające na ułatwienie dostępu do technologii informatycznych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
- Dla rozwoju województwa świętokrzyskiego inwestycje w rozbudowę szeroko rozumianej infrastruktury teleinformatycznej oraz rozwój usług informatycznych dla klientów końcowych (tj.np. e-administracja, e-gospodarka, e-zdrowie), a także kompetencji odbiorców tych działań, są naturalną konsekwencją realizacji nakreślonych celów rozwojowych na nadchodzące lata. Tym bardziej, że w województwie świętokrzyskim podjęto już wysiłek realizacji wielu przedsięwzięć inwestycyjnych, których efekty powinny być wzmocnione poprzez dalsze inwestowanie w rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie województwa. Przykładem realizowanych już w województwie projektów są m.in. inwestycje Samorządu Województwa Świętokrzyskiego pn. „e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego” oraz „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST”, dofinansowane w ramach Działania 2.2 Budowa

infrastruktury społeczeństwa informacyjnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013.

Dziedzictwo naturalne i kulturowe

- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi tj. 64,5% powierzchni objęte jest różnymi formami ochrony co stawia region świętokrzyski pod tym względem na pierwszym miejscu w skali kraju.
- Na terenie regionu świętokrzyskiego znajdują się obszary objęte Europejską Siecią Ekologiczną **NATURA 2000** tj. ok. 182 182,9 ha powierzchni województwa (2 obszary specjalnej ochrony ptaków i 38 obszarów ochrony siedlisk)
- Na szczególną uwagę zasługuje wykorzystanie cennych **zasobów wód mineralnych uznanych za lecznicze i termalnych na południu województwa** (m.in. Busko-Zdrój, Solec-Zdrój, powiat kazimierski)
- Województwo świętokrzyskie wskutek nasilających się zmian klimatycznych, jest regionem narażonym na niebezpieczeństwo powodzi. Największe powodzie miały miejsce w lipcu 1997 i 2001 roku oraz w 2010 roku. Istotne zagrożenie stanowią w większości wylewy Wisły spowodowane gwałtownymi opadami lub roztopami na terenach górskich
- W sytuacjach występowania klęsk żywiołowych w województwie istotną rolę odgrywają jednostki służb ratowniczych w tym Ochotniczej Straży Pożarnej. Sprzęt, jakim dysponują jednostki OSP jest niejednokrotnie przestarzały i wyeksploatowany. Największe potrzeby dotyczą taboru transportowego, sprzętu oraz specjalistycznego umundurowania
- 84,3% mieszkańców regionu miało dostęp do sieci wodociągowej. Wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej na obszarach miejskich wzrósł do poziomu 95%, natomiast na obszarach wiejskich wskaźnik ten wynosi 75,5%. Najbardziej pod względem zwodociągowania wypadają gminy wiejskie oddalone od ośrodków miejskich
- Województwo charakteryzuje się niskim poziomem wskaźnika stosunku długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej. **W 2011 roku 84% ludności korzystało z sieci wodociągowej a jedynie 50% z sieci kanalizacyjnej**
- Wskaźnik skanalizowania gmin ukazuje znaczne różnice pomiędzy ośrodkami miejskimi a terenami wiejskimi. W 2011 roku wskaźnik ludności na terenach miejskich korzystającej z sieci kanalizacyjnej wyniósł 84,2% dla porównania wartość dla terenów wiejskich wynosi 22%
- Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców województwa są wody podziemne natomiast woda na cele przemysłowe pozyskiwana jest przede wszystkim z zasobów wód powierzchniowych. Województwo świętokrzyskie jest jednym z województw, w którym pobór wody w porównaniu do dostępnych zasobów jest stosunkowo duży
- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników w zakresie odprowadzania ścieków przemysłowych i komunalnych do wód lub do ziemi, w tym ok. 97% stanowią ścieki przemysłowe, a ponad 2,5% to ścieki komunalne

- W województwie świętokrzyskim funkcjonują 154 oczyszczalnie ścieków w tym 45 przemysłowych oraz 109 komunalnych. W 2011 roku wskaźnik ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniósł ponad 51%. Jednak jest to niski wskaźnik na tle pozostałych województw
- W 2011 roku w Województwie Świętokrzyskim zebranych zostało 196 tys. ton odpadów komunalnych (jedynie 8% to odpady zebrane selektywnie). W 2011 roku na 1 mieszkańca województwa przypadało 189 kg odpadów wytworzonych, natomiast ilość zebranych odpadów wynosiła 153 kg. Ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na koniec 2011 roku wyniosła 1 876,8 tys. ton. (ponad 4,6% mniej niż w roku poprzednim)
- W latach 2010-2012 na terenie województwa funkcjonowało 15 składowisk odpadów komunalnych, od 2013 roku funkcjonuje 14 składowisk odpadów komunalnych oraz 17 regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych
- Od 2011 roku funkcjonują 4 składowiska odpadów przemysłowych oraz 1 składowisko odpadów niebezpiecznych
- W 2012 roku w województwie świętokrzyskim poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 39,95% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku
- W przypadku poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w województwie wskaźnik ten wyniósł 16,97%
- W ostatnich latach obserwowany jest ciągły wzrost ilości odpadów niebezpiecznych, w tym także w odpadach komunalnych
- Atutem regionu świętokrzyskiego są zasoby dziedzictwa kulturowego, w których upatruje się czynnik wpływający na możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego. Obecnie w rejestrze zabytków prowadzonym na terenie województwa świętokrzyskiego wpisanych jest 1 707 zabytków nieruchomych oraz 214 zabytków archeologicznych
- Zasoby dziedzictwa kulturowego znajdujące się na terenie województwa stanowią własność różnych podmiotów: kościołów i związków wyznaniowych, Skarbu Państwa, samorządów, osób fizycznych. Najlepiej zachowane są zabytki należące do Kościoła Katolickiego oraz do sektora publicznego. W najgorszym stanie są zabytki będące w rękach prywatnych.
- W województwie funkcjonują 24 muzea w tym, m.in. muzea techniczne, archeologiczne i historyczne. Obiekty te posiadają w swych zasobach 142,3 tys. muzealiów
- Obserwowana jest tendencja wzrostowa liczby odwiedzających. W 2011 roku liczba ta wyniosła 618 tys., tj. o 36% więcej w porównaniu do 2000 roku.
- W regionie działają następujące instytucje kultury: placówki biblioteczne (100) oraz filie (189), kina (10), teatry (4), filharmonia oraz ośrodki kultury (114), a także instytucje ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego tj. archiwum państwowe
- Ze względu na potrzeby regionu niezbędne jest wsparcie inicjatyw mających za zadanie poprawę jakości środowiska miejskiego w tym rekultywacja terenów poprzemysłowych (zdegradowanych)

- Ilość gruntów wymagających rekultywacji w województwie wynosi 3,38 tys. ha, co stanowi 5% w skali kraju. Większość terenów (3,35 tys. ha) to grunty zdewastowane, 22 ha to obszary zdegradowane. W 2011 roku zrekultywowano jedynie 1 ha terenów, dla porównania w 2010 roku wartość ta wyniosła 29 ha.

Infrastruktura usług publicznych

- Sytuacja demograficzna w Świętokrzyskiem jest jedną z najbardziej niekorzystnych w kraju, co stanowi istotną i narastającą barierę w rozwoju społeczno-gospodarczym. Prognozy demograficzne przewidują, że problem depopulacji w województwie będzie szczególnie dotkliwy. Wśród zidentyfikowanych przyczyn tego zjawiska upatrywać należy migrację młodych osób poza województwo, na etapie edukacji na poziomie wyższym, bądź dot. absolwentów szkół wyższych, a także ujemny przyrost naturalny
- Region charakteryzuje się niskim standardem infrastruktury społecznej, a rozbudowa, modernizacja i usprawnienie jej elementów uznano za jeden z warunków powodzenia realizacji innych celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020
- W 2012 r. w województwie świętokrzyskim do przedszkoli uczęszczało 64,3 % dzieci w wieku 3-5 lat, co stanowiło 13 miejsce w skali kraju. Widoczne są znaczące dysproporcje w uczestnictwie w wychowaniu przedszkolnym dzieci na wsi (50,7%) i w mieście (83%) oraz pomiędzy powiatami
- W regionie występuje bardzo niska dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3 zarówno pod względem ilości samych placówek jak i oferowanych miejsc. Na 1 tys. dzieci do lat 3 przypadało zaledwie 25,7 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych – 15 miejsce w kraju (w Polsce 37,9 miejsc). Region zajmował również odległe miejsce, pod względem liczby funkcjonujących żłobków
- Wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym oraz wydłużająca się przeciętna długość życia mieszkańców (przy jednoczesnym pogorszeniu ich stanu zdrowia) pociągną za sobą zwiększenie zapotrzebowania na usługi podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej oraz usługi opieki społecznej
- Czas oczekiwania na świadczenia w **lecnictwie szpitalnym** był najdłuższy na oddziałach: chirurgicznym dla dzieci, neurochirurgicznym, chorób zakaźnych, chirurgii szczękowo twarzowej, w zakresie **ambulatoryjnej opieki specjalistycznej** najwięcej osób oczekiwało w poradniach: okulistycznej, dermatologicznej, oraz kardiologicznej. Największa liczba osób oczekujących na **specjalistyczne świadczenia zdrowotne** wystąpiła w poradniach: okulistycznej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, kardiologicznej oraz neurologicznej, a **najdłuższy czas oczekiwania na usługi w poradniach specjalistycznych** dotyczył: proktologii, neurochirurgii, endokrynologii oraz urologii
- W zakresie **opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień** największa liczba osób oczekiwała na leczenie w poradni zdrowia psychicznego a najdłuższy czas oczekiwania pacjentów wystąpił na oddziale psychiatrycznym dla chorych somatycznie i w poradni dla dzieci z autyzmem
- Na leczenie w szpitalu uzdrowiskowym w 2012 r. oczekiwały łącznie 452 osoby, (22,7% leczonych w 2012 r.). Najwięcej pacjentów oczekiwało na leczenie

związane ze schorzeniami narządu ruchu oraz układu oddechowego na leczenie w sanatorium uzdrowiskowym oczekiwało 13 159 osób (114,6% świadczeń w 2012 roku). Największą grupę stanowili pacjenci ze schorzeniami narządu ruchu oraz schorzeniami układu krążenia

- W 2010 r. do głównych przyczyn zgonów mieszkańców województwa należały choroby układu krążenia (53,09%), nowotwory (22,26%), choroby układu oddechowego (4,23%), układu trawiennego (3,46%). Jednocześnie prognozuje się, że zachorowalność na nowotwory będzie wzrastać i stawać się coraz poważniejszym problemem dla zdrowia publicznego.
- Liczba placówek oferujących pomoc osobom przewlekle chorym w Województwie Świętokrzyskim jest na poziomie niższym niż średnia krajowa. Zapotrzebowanie na opiekę paliatywną i hospicyjną stale wzrasta, co wynika ze zjawiska wzrostu zachorowań na choroby onkologiczne i inne nieuleczalne choroby
- Największe zasoby aparatury medycznej związanej z wykrywalnością raka są w posiadaniu Świętokrzyskiego Centrum Onkologii. Zauważa się duże niedoinwestowanie, mimo iż choroby nowotworowe są jedną z najczęstszych przyczyn zgonów w regionie
- Województwo Świętokrzyskie znajduje się na jednym z ostatnich miejsc (13 pozycja) pod względem zasobu województw w wysoko specjalistyczną aparaturę medyczną na 100 tys. mieszkańców. Przedmiotowy wskaźnik dla regionu odbiega od średniej dla kraju
- Popyt na lekarzy i opiekę medyczną wzrasta z powodu starzenia się mieszkańców regionu świętokrzyskiego. Dlatego też samorząd województwa musi dołożyć wszelkich starań by wzmocnić struktury uczelniane regionu w tym zakresie
- Ideą utworzenia kierunków lekarskich na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach jest zwiększenie dostępności do innowacyjnych technologii medycznych, które stworzy nowoczesna aparatura badawcza, co w konsekwencji wpłynie na promocję regionu świętokrzyskiego w zakresie świadczenia wysokospecjalistycznych usług medycznych
- Województwo świętokrzyskie dysponuje odpowiednim zapleczem, zarówno Wojewódzki Szpital Zespolony jak i Świętokrzyskie Centrum Onkologii posiada prężnie działające oddziały, które spełniają kryteria jednostek klinicznych.
- W regionie występuje bardzo niska dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3 zarówno pod względem ilości samych placówek jak i oferowanych miejsc. W 2012r. na 1 tys. dzieci do lat 3 przypadało zaledwie 25,7 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych – 15 miejsce w kraju
- Istotnym wyzwaniem w regionie jest przeciwdziałanie problemowi ubóstwa oraz marginalizacji grup defaworyzowanych.
- Konieczne jest podejmowanie działań na rzecz dostosowania infrastruktury instytucji sprawujących opiekę nad osobami zależnymi (w tym niepełnosprawnymi) jak również realizacja działań na rzecz zapewnienia godziwych warunków życia, m.in. poprzez zwiększenie dostępności do mieszkań chronionych. Istotne jest również wzmocnienie systemu pieczy zastępczej zarówno instytucjonalnej jak i rodzinnej, w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb podopiecznych

- Ważne jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu rozwój ekonomii społecznej oraz wzmocnienie potencjału podmiotów świadczących usługi społeczne, także jako integralnej części rynku pracy, szczególnie dla osób, których funkcjonowanie i konkurowanie na otwartym rynku pracy jest utrudnione bądź niemożliwe tj. w szczególności osoby niepełnosprawne fizycznie i umysłowo, opuszczający zakłady karne, bezdomni, należący do marginalizowanych mniejszości narodowych oraz innych grup, które w większości stają przed problemem wyłączenia z rynku pracy
- Stan infrastruktury placówek edukacyjnych w regionie nie jest zadowalający, co powoduje stopniowe powiększanie się dystansu w dostępie do edukacji oraz jej jakości w stosunku do najlepszych województw. Zwraca się uwagę m.in. na brak odpowiedniej infrastruktury sportowej oraz informatycznej oraz na konieczność dostosowania kształcenia do zmieniających się warunków otoczenia i potrzeb rynku pracy
- W przypadku placówek kształcenia zawodowego, istnieją duże braki w zakresie wyposażenia bazy techniczno-dydaktycznej, w tym dotyczącej wdrażania kształcenia modułowego. Istotne jest to dostosowanie bazy dydaktycznej do standardów nowoczesnego kształcenia zawodowego oraz do kształcenia ustawicznego, co podniesie zdecydowanie jakość kształcenia. Istnieje także konieczność rozbudowy bądź remontu bazy jednostek kształcenia zawodowego

Energetyka, efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii

- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się dużą różnorodnością środowiska naturalnego, co stwarza warunki dla rozwoju w regionie większości dostępnych technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.
- Korzystne warunki dla pozyskania hydroenergii oraz energii słonecznej występują na obszarze niemal całego regionu. Energia wiatrowa może zostać wykorzystana głównie w północnej i północno-wschodniej części regionu w powiatach: koneckim, skarżyskim, starachowickim, ostrowieckim, opatowskim, sandomierskim oraz w północno - wschodnich częściach powiatów kieleckiego i staszowskiego. Kolejnym źródłem wykorzystywanym do produkcji energii jest biomasa. Potencjalne tereny, do uprawy roślin wykorzystywanych jako biomasa to ugory i odłogi, których w naszym województwie jest ok. 82 tys. ha. Ponadto szacuje się, że ok 50 tys. ha trwałych użytków zielonych (łąki oraz pastwiska) zostało porzuconych. Na tych gruntach w sposób łatwy i bez większych nakładów można przywrócić produkcję rolniczą ukierunkowaną na cele energetyczne.
- Rozwój energetyki geotermalnej jest ekonomicznie nieuzasadniony - ze względu na stosunkowo niskie temperatury wód termalnych występujących na terenie województwa świętokrzyskiego wykorzystanie ich do celów grzewczych wymaga zastosowania pomp ciepła (wysoko nakładowych urządzeń), a także współpracy z kotłowniami konwencjonalnymi dla dogrzewania wody sieciowej przy niskich temperaturach zewnętrznych. Natomiast wody te mogą być wykorzystane bezpośrednio w ogrodnictwie, rekreacji, lecznictwie i hodowli.
- Łącznie moc wytworzona przez instalacje odnawialnych źródeł energii w województwie stanowi około 6% mocy wytworzonej przez instalacje OZE

w Polsce. Według danych GUS w 2012 roku produkcja energii elektrycznej w województwie wynosiła 8 268,3 GWh, w tym z OZE ok. 1 265,7 GWh czyli 15 %. Najwięcej energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych pochodzi z elektrowni biomasowych.

- Województwo charakteryzuje się z jednej strony dobrze rozwiniętą przestrzennie siecią elektroenergetyczną oraz istniejącymi rezerwami mocy, z drugiej jednak strony niedostatecznym poziomem planowania energetycznego w gminach, spowodowanym brakiem wystarczających środków finansowych, złym stanem technicznym sieci średnich i niskich napięć. Około 13% całej długości sieci stanowią linie kablowe, pozostałe ok. 87% to linie napowietrzne. Linie niskiego napięcia stanowią ponad połowę długości wszystkich linii elektroenergetycznych na terenie województwa. Budowane w znacznej większości w latach 60-70 ubiegłego wieku, w okresie znacznie mniejszego zapotrzebowania na energię elektryczną, nie spełniają obecnych potrzeb i wymogów. Ze względu na zły stan techniczny (wyeksploatowanie prawie w 50%) oraz ograniczoną przepustowość, wymagają znacznych nakładów na odtworzenie i modernizację. Szczególnej uwagi w tym zakresie wymagają sieci elektroenergetyczne na terenach wiejskich.
- Ograniczenia infrastrukturalne, w szczególności w zakresie rozwoju sieci energetycznych, stanowią poważną barierę zarówno w zaspokojeniu potrzeb energetycznych mieszkańców regionu (bezpieczeństwo energetyczne), jak i w rozwoju OZE, ponieważ jednym z ważniejszych czynników warunkujących rozwój branży OZE jest możliwość przyłączenia infrastruktury wytwórczej do sieci elektroenergetycznej.
- Zidentyfikowane zostały wciąż ogromne potrzeby w zakresie termomodernizacji. Większość budynków użyteczności publicznej jak również wielorodzinnych została oddana do użytku w czasach, kiedy rozwiązania budowlane nie uwzględniały izolacji cieplnej budynków, a właściwą temperaturę zapewniały systemy grzewcze pobierające duże ilości energii. Przeszarzałe rozwiązania prowadzą do dużych strat energii, narażając użytkowników na straty finansowe. Wywołują również znaczną emisję szkodliwych czynników do atmosfery.
- W Polsce głównym paliwem pierwotnym do wytwarzania ciepła jest węgiel kamienny. Ze względu na lokalny charakter ciepłownictwa istnieje tyle systemów ciepłowniczych, ile miejscowości, w których jest sieć ciepłownicza. Operatorami sieci są miejscowe przedsiębiorstwa ciepłownicze. Według prognozy przygotowanej przez Agencję Rynku Energii („Aktualizacja prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię do roku 2030” opublikowana we wrześniu 2011 r.) łączne zapotrzebowanie na ciepło sieciowe w Polsce wzrośnie o 15% pomiędzy rokiem 2010 a 2030. W związku z tym konieczna jest rozbudowa oraz modernizacja przestarzałej sieci ciepłowniczej, co spowoduje ograniczenie strat ciepła podczas przesyłu oraz umożliwi podłączenie nowych użytkowników, którzy dotychczas korzystali z indywidualnych źródeł ciepła.
- W regionie jest dość dobrze rozwinięty transport publiczny. Średni wiek ww. taboru wynosi około 16,6 lat. Zdecydowana większość autobusów nie spełnia

wyższych norm spalania (Euro 3,4 i wyższe) co przy rosnącej presji na ochronę środowiska może powodować coraz wyższe koszty ich eksploatacji.

- Ponadto planowane jest dofinansowanie projektów, których celem będzie promocja strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów w regionie, w szczególności na obszarach miejskich, jak również wspieranie zrównoważonego publicznego transportu zbiorowego, budowy oraz modernizacji dróg dla rowerów, a także wymian oświetlenia ulicznego na energooszczędne.

Gospodarka

- Niski poziom wypracowanego PKB;
- Rolniczy charakter regionu;
- Jeden z najwyższych wskaźników obrazujących bezrobocie;

Nauka i innowacje

- Niski poziom wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych przez przedsiębiorstwa;
- Niezadawalająca liczba zgłoszonej ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw w skali całej Polski;
- Niewielki odsetek studentów, słuchaczy studiów podyplomowych, doktorantów na 100 mieszkańców regionu;
- Mała liczba jednostek z działalnością badawczo-rozwojową oraz ośrodków innowacji;
- Region o niskim wskaźniku udziału PKB w finansowaniu badań i prac rozwojowych (GERD) oraz innowacji w sektorze przedsiębiorczości (BERD);
- Niewielkie zatrudnienie pracujących w sferze B+R;
- Niekorzystna struktura nakładów na naukę;
- Niska liczba przedsiębiorstw innowacyjnych i wdrażających innowacje;

Przedsiębiorczość

- Niekorzystna struktura przedsiębiorstw-przewaga przedsiębiorstw sektora usług nad przedsiębiorstwami produkcyjnymi;
- Rozdrobnienie sektora przedsiębiorstw-zdecydowana przewaga małych i mikroprzedsiębiorstw nad średnimi i dużymi firmami;
- Przeciętna liczba firm sektora MŚP na 10 000 mieszkańców województwa kraju;
- Ujemny wskaźnik nowych firm sektora MŚP.
- Dysproporcja w rozmieszczeniu funkcjonujących podmiotów gospodarczych, skupionych w głównej mierze wokół Kielc oraz na obszarach największych powiatów regionu;
- Niewystarczający poziom nakładów inwestycyjnych pośród świętokrzyskiego sektora MŚP;
- Niezadawalający poziom wdrożonych nowych dla przedsiębiorstw i rynku modeli biznesowych;
- Niska wartość eksportu świętokrzyskich przedsiębiorców;
- Mała liczba jednostek wspierających przedsiębiorczość w regionie;

KAPITAŁ LUDZKI, RYNEK PRACY I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE:

Rynek pracy

- Sytuacja na regionalnym rynku pracy nie jest korzystna.
- **bezrobocie** rejestrowane od lat utrzymuje się na poziomie wyższym od średniego w kraju, a **bezrobocie długookresowe** w 2012 r. było najwyższe w Polsce¹. W 2012 r. stopa bezrobocia w województwie wyniosła 15,8% i była wyższa niż średnio w Polsce (13,4 %). Ponad połowę bezrobotnych stanowili mieszkańcy wsi, wśród których znaczny odsetek stanowili ludzie młodzi o niskim poziomie wykształcenia,
- charakterystycznymi cechami struktury bezrobocia w regionie są: **zróznicowanie terytorialne, wysoki udział bezrobocia wśród ludzi młodych, niski poziom wykształcenia bezrobotnych, długi okres pozostawania bez pracy** a także wysokie **bezrobocie na wsiach** (w tym bezrobocie ukryte),
- widoczne jest zróznicowanie natężenia bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa. Na koniec 2012 r. najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiecie: skarżyskim, a najniższa w staszowskim i sandomierskim,
- utrzymuje się trudna sytuacja na rynku pracy osób bezrobotnych znajdujących się **w szczególnej sytuacji** (osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia, do 25 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub nieposiadających wykształcenia średniego oraz z niepełnosprawnościami),
- nadal problemem pozostaje **niski poziom wykształcenia bezrobotnych** oraz **niekorzystna sytuacja kobiet** na rynku pracy. Kobiety mają większe problemy z wejściem/powrotem na rynek pracy (co wynika m.in. z trudności w godzeniu życia zawodowego i prywatnego), częściej niż mężczyźni dotyka je też problem bezrobocia długotrwałego,
- niepokojącym zjawiskiem jest również wysoki udział bezrobotnych, którzy powracają po raz kolejny do rejestrów.
- Istotną kwestią w regionie jest również **niska aktywność zawodowa mieszkańców**, przy czym niższą aktywność zawodową obserwuje się wśród kobiet i mieszkańców wsi oraz osób z niskim wykształceniem.
- **Sytuacja demograficzna** świętokrzyskiego, jest **jedną z najbardziej niekorzystnych w kraju**.
- w regionie zachodzą silne procesy **starzenia się społeczeństwa** oraz związane z tym **zwiększający się odsetek osób** w wieku nieprodukcyjnym (w większości poprodukcyjnym).
- od wielu lat województwo charakteryzuje się najstarszą przeciętnie populacją w kraju.²
- wśród głównych przyczyn niekorzystnej sytuacji demograficznej wskazuje się: **ujemny przyrost naturalny** (współczynnik dzietności w 2012 r. był jednym z niższych w kraju), **ujemne saldo migracji**, a w konsekwencji **ujemny przyrost rzeczywisty ludności**.

¹ Na podstawie danych GUS – BAEL, źródło: www.stat.gov.pl

² Position Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014 – 2020, Krajowe Ramy Strategiczne (skrót), marzec 2014 r.

- poziom wydatków na usługi w Polsce w zakresie opieki nad dziećmi, w szczególności poniżej trzeciego roku życia, jest wyjątkowo niski (OECD, 2012 r.). W 2012 r. w świętokrzyskim liczba placówek opieki nad dziećmi, dostępność do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz odsetek dzieci objętych opieką instytucjonalną były jednymi z najniższych w kraju.
- Stan zdrowia polskiego społeczeństwa jest gorszy od przeciętnego w UE. Niższa jest przeciętna długość życia, a także liczba lat przeżytych w zdrowiu.
- Wyższa niż przeciętnie w UE jest umieralność zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet jak również umieralność niemowląt.
- Istotnym problemem obszaru zdrowia jest niska świadomość społeczna oraz wykrywalność chorób w zaawansowanych stadiach.
- Notowany jest deficyt finansowania działań profilaktycznych a także niska zgłaszalność na profilaktyczne badania populacyjne.
- W 2011 r. do głównych przyczyn zgonów mieszkańców województwa należały **choroby układu krążenia** (46,81%) i **nowotwory** (22,74%) a następnie: zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu, choroby układu oddechowego oraz choroby układu trawiennego.
- W 2012 r. odnotowano **wzrost liczby zachorowań na jednostki chorobowe** stanowiące główne przyczyny zgonów w województwie tj. związane z **chorobami układu krążenia, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego i oddechowego** oraz **choroby nowotworowe**.
- Liczba zachorowań na nowotwory w świętokrzyskiem jest jedną z wyższych kraju ³, a umieralność na nowotwory złośliwe w Polsce jest wyższa niż w średnia dla krajów Europy.⁴ Prognozuje się, że problem ten w perspektywie kolejnych kilku lat będzie przybierał na sile, a nowotwory będą główną przyczyną zgonów.
- Wzrasta również liczba osób ze **schorzeniami psychiatrycznymi i uzależnieniami** (szczególnie od alkoholu i substancji psychoaktywnych).
- Nadal występuje niekorzystna sytuacja epidemiologiczna gruźlicy i wysoka zapadalności wirusowego zapalenia wątroby typu C.
- Jednocześnie w województwie widoczny jest systematyczny **wzrost zapotrzebowania ludności na realizację programów zdrowotnych**.

Edukacja

Do ważnych problemów województwa świętokrzyskiego należy zaliczyć:

- Niedopasowanie oferty edukacyjnej do realiów rynku pracy i potrzeb zgłaszanych przez przedsiębiorców, istotne zagrożenia wynikają przede wszystkim z nierówności w dostępie do usług edukacyjnych, jakości nauczania oraz niskiej świadomości społeczeństwa dotyczącej konieczności uzupełniania kwalifikacji.
- Niski wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w regionie.

³ GUS, 2011 r., źródło: www.stat.gov.pl

⁴ Krajowy Rejestr Nowotworów, źródło: http://www.pto.med.pl/linki/krajowy_rejestr_nowotworow

- Brak miejsc wychowania przedszkolnego dla ponad 40% dzieci w wieku przedszkolnym, spowodowane brakiem wystarczającej liczby przedszkoli i miejsc w przedszkolach oraz zbyt wysokimi opłatami za korzystanie z placówek.
- Systematyczny spadek liczby uczniów w szkołach, spowodowany problemami demograficznymi w regionie.
- Spadek liczby mieszkańców województwa posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niższe, przy jednoczesnym wzroście osób z wykształceniem wyższym.
- Słabe wyniki egzaminów zewnętrznych w 2012 i 2013 r. w zależności od lokalizacji szkoły, wyższe średnie wyniki uzyskiwali uczniowie ze szkół wielkomiejskich, zdecydowanie niższe - ze szkół wiejskich.
- Utrzymująca się niższa niż w kraju zdawalność egzaminu maturalnego, gdzie w 2013 r. egzamin dojrzałości zdało **79,3%** uczniów z województwa świętokrzyskiego (w 2012 r. 78,3%), w kraju - **81%** (w 2012r. 80%).
- Mniejszy, niż średnio w kraju poziom umiejętności cyfrowych, spowodowany brakiem odpowiednich pracowni przedmiotowych dostosowanych do nowoczesnego nauczania oraz stosownego wyposażenia szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy, co potwierdza 11 miejsce w kraju pod względem liczby komputerów z dostępem do Internetu na obszarach wiejskich.
- Wymagający modyfikacji proces kształcenia z zakresu wychowania fizycznego i sportu szkolnego, spowodowany problemami w zakresie infrastruktury placówek oświaty, w tym, m.in. w zakresie infrastruktury sportowej - w roku 2011/2012 w województwie dwie na pięć szkół wiejskich nie posiadało sali gimnastycznej (GUS).
- Trudna sytuacja absolwentów na rynku pracy, spowodowana niedopasowaniem systemu edukacji ponadpodstawowej do rzeczywistych uwarunkowań regionu.
- Niski współczynnik solaryzacji netto w regionie (11,7%) dla zasadniczych szkół zawodowych, przy średniej w Polsce (13,21%).
- Potrzeba aktualizacji wiedzy i kompetencji nauczycieli, w tym w szczególności realizujących kształcenie zawodowe po to, aby ich wiedza odpowiadała aktualnemu rozwojowi danej dziedziny i była zgodna ze zmieniającymi się trendami na rynku pracy.
- Niski odsetek osób dorosłych w wieku 25-64 uczestniczących w kształceniu i szkoleniu, spowodowany brakiem świadomości, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia, który w roku 2012 wynosił 3,0%, w stosunku do kraju – 4,5%.
- Brak szerokiego wykorzystania technologii informacyjno – komunikacyjnych i budowania kompetencji w obszarze TIK, która jest niezbędnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi kapitału ludzkiego i budowaniu gospodarki opartej na wiedzy.

Włączenie społeczne i walka z ubóstwem

- Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednymi z najwyższych spośród wszystkich województw, oraz pozostającymi na znacznie wyższym

poziomie niż średnia dla kraju, wskaźnikami zagrożenia ubóstwem, w tym ubóstwem skrajnym.

- Główne przyczyny przyznawania świadczeń opieki społecznej w regionie to: **bezrobocie** (ok. 76 tys. osób) i **ubóstwo** (ok. 62 tys. osób), **niepełnosprawność** (ok. 35 tys. osób) oraz **długotrwała i ciężka choroba** (ok. 42 tys. osób), a także **bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** (ok. 27 tys. osób). Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje tereny wiejskie (ponad 60%), widoczny jest także wysoki udział dzieci i młodzieży wśród beneficjentów systemu pomocy społecznej, co wskazuje na większe zagrożenie biedą wśród dzieci niż wśród osób dorosłych.
- Z analizy struktury rodzin korzystających z pomocy społecznej wynika, że największy odsetek stanowiły rodziny z dziećmi (47% ogółu rodzin), osoby samotnie prowadzące gospodarstwa domowe (37%), rodziny emerytów i rencistów (18%) oraz rodziny niepełne (12%).
- Zauważalnym zjawiskiem w regionie jest „**feminizacja**” **biedy**, co potwierdzają statystyki dot. beneficjentów pomocy społecznej, wśród których 55% ogółu stanowią kobiety. Na taki stan rzeczy mają wpływ nierówności na rynku pracy (niższy wskaźnik aktywności zawodowej kobiet w regionie – o ok 16% niż dla mężczyzn), przewaga kobiet wśród osób zajmujących się dziećmi i innymi osobami zależnymi.
- **Czynnikami zwiększającymi zagrożenie ubóstwem** w województwie są: młody wiek lub wiek poprodukcyjny, płeć (feminizacja biedy), struktura rodziny (wielodzietne lub niepełne), niestabilne, niezarobkowe źródło dochodu (emerytury, renty, zasiłki), niskopłatna praca, oraz występowanie dysfunkcji takich jak niepełnosprawność członka rodziny.
- Istotnym aspektem jest tworzenie warunków dla **rozwoju i wsparcia rodziny**, w tym w zakresie pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych, a także poszerzanie oferty opieki nad małym dzieckiem, która w województwie jest nieadekwatna do potrzeb, a znacząco wpływa na aktywność zawodową rodziców/opiekunów.
- Nasilające się zjawisko **starzenia się populacji** mieszkańców województwa, jako konsekwencja niekorzystnych tendencji demograficznych w całym kraju, determinuje konieczność podejmowania działań na rzecz rozwoju usług społecznych w tym opiekuńczych, realizowanych zarówno w formie stacjonarnej, jak i środowiskowej, zapewniających wsparcie w codziennym życiu.
- Czynnikiem utrudniającym włączenie społeczne jest nierównomiernie rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, czego konsekwencją są **deficyty terytorialne w dostępie do świadczeń i usług społecznych oraz zdrowotnych** występujące w wielu powiatach województwa. Dotyczy to w szczególności takich podmiotów jak ośrodki interwencji kryzysowej, rodzinne domy pomocy, kluby samopomocy, mieszkania chronione, placówki wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin m.in. z autyzmem czy chorobą Alzheimera.
- Słaba kondycja ilościowa i jakościowa podmiotów ekonomii społecznej, powiązana jest z **niewystarczającym systemem usług wsparcia** tego sektora w regionie. Pozytywnym zjawiskiem w regionie jest obserwowany rozwój

rynku pracy w ramach III sektora. Z kolei wyzwaniem jest utworzenie odpowiedniego systemu wsparcia tego sektora, aby zapewnić możliwość budowania trwałych i stabilnych podmiotów ekonomii społecznej.

1.1.2 Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
CT 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność koncentracji interwencji na obszarach o najwyższym potencjale naukowym i gospodarczym w skali regionu, czyli w tzw. inteligentnych specjalizacjach. 2. Strategia Europa 2020 wskazuje na konieczność skierowania środków finansowych na rzecz wzmacniania zdolności i potencjału do prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych w jednostkach naukowych i ich komercjalizacji.
	1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 oraz KPR wskazują na konieczność podnoszenia nakładów prywatnych na B+R w celu zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. 2. Zalecenia Rady dla państwa członkowskiego wskazują na konieczność wprowadzania rozwiązań gwarantujących efektywniejsze powiązania między badaniami, innowacjami i przemysłem. 3. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 podejmuje konieczność podnoszenia poziomu innowacyjności makroregionalnej gospodarki w oparciu o specjalizacje ponadregionalne, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału sektora nauki i badań (jeden z trzech kluczowych obszarów interwencji na rzecz Polski Wschodniej do 2020 r). 4. SRWŚ 2020 – wskazuje na zbyt niską innowacyjność gospodarki oraz intensywność i jakość działalności B+R w regionie jako barier dla przyszłego rozwoju. 5. W SIEG podkreślono potrzebę większego zaangażowania sektora prywatnego w finansowanie działalności B+R.
CT 2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stanowisko KE w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów Polsce na lata 2014-2020 Position Paper (dalej: PP) wskazuje na konieczność rozwoju produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK. 2. Zalecenia Rady UE odnośnie krajowego programu reform Polski z 2013 r. wskazują na niedostateczne wykorzystanie potencjału TIK. 3. Europa 2020 – określa technologie informacyjno-komunikacyjne jako jedną z głównych sił napędowych wzrostu gospodarczego, wskazuje jednocześnie na niewystarczające wykorzystanie TIK w Europie. 4. Diagnoza regionalnej infrastruktury teleinformatycznej w RPO 2014 – 2020 – wskazuje na zbyt niskie wykorzystanie TIK przez

		mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne.
	2.3. Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje na konieczność doskonalenia aplikacji TIK w zakresie administracji elektronicznej (w tym elektronicznych zamówień publicznych), e-learningu, e-kultury, e-integracji i e-zdrowia. 2. Europa 2020 podejmuje problematykę pobudzania innowacji w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych we wszystkich sektorach. Wskazuje na niewystarczające wykorzystanie TIK w Europie oraz propaguje stosowanie i korzystanie z nowoczesnych usług on-line (takich jak e-administracja, e-zdrowie, inteligentny dom, umiejętności informatyczne, bezpieczeństwo).
CT 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność zwiększania wydajności poprzez przedsiębiorczość i innowacje, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych przedsiębiorstw. 2. SIEG - budowanie efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości. 3. Realizacja celów Strategii PW 2020 dot. promocji postaw przedsiębiorczych oraz podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy. 4. Wzmacnianie potencjału podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w regionie jest zgodne z Europą 2020 oraz Projektem KPRES. 5. Projekt KPRES wskazuje, że podmioty ekonomii społecznej powinny stać się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji oraz dostarczycielem usług użyteczności społecznej w społeczności lokalnej. 6. PP zakłada koncentrację działań na aktywnym włączeniu, wspieraniu przedsiębiorstw społecznych.
	3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 wskazuje na konieczność dążenia do budowy efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczyniania się do innowacji, przedsiębiorczości i internacjonalizacji. 2. SRK 2020 – rozwój eksportu towarów i usług stanowi jeden z priorytetowych kierunków interwencji publicznej w ramach Celu Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej Obszaru strategicznego II. Konkurencyjna Gospodarka. 3. Strategia PW 2020 zawiera zapisy dot. rozwoju instrumentów wspierających zaangażowanie polskich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych.
	3.3. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRK 2020 wskazuje na konieczność wspierania tworzenia klastrów, jako narzędzia sprzyjającego zwiększaniu konkurencyjności. 2. Realizacja celów Strategii PW do roku 2020 dot. promocji postaw przedsiębiorczych oraz podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy. 3. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego do 2020 – projekt (RSI 2020) zakłada stworzenie nowoczesnego systemu otoczenia dla przedsiębiorstw w celu zdynamiczowania działań innowacyjnych w regionie. 4. Europa 2020 zakłada wspieranie rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych. Do realizacji przedmiotowego zadania niezbędne jest wsparcie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do innowacyjnych MŚP.
	3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Celem interwencji jest poprawa pozycji konkurencyjnej sektora przedsiębiorczości poprzez zwiększenie ich efektywności, produktywności oraz wspieranie rozwoju w oparciu o wiedzę – zgodność z Krajowym Programem Badań, Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki oraz SRWŚ 2020. 2. Popularyzacja nauki i innowacyjności wśród świętokrzyskich przedsiębiorców jako wsparcie współpracy sektorów MŚP i nauki jest zgodna z Krajowym Programem Badań oraz SRWŚ 2020).
CT 4.	4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 - jednym z celów Strategii, które założono do osiągnięcia w 2020 roku, jest zapewnienie 20% udziału energii

Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	pochodzącej ze źródeł odnawialnych	<p>pochodzącej ze źródeł odnawialnych w bilansie energii finalnej, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu emisji z 1990 roku oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%.</p> <ol style="list-style-type: none"> W PP dla Polski cel dotyczący ograniczenia emisji gazów cieplarnianych został zredukowany do poziomu 14%, a uzyskanie energii z odnawialnych źródeł do 15%. Diagnoza stanu energetyki w regionie w RPO wskazuje na relatywnie dobre warunki do rozwoju OZE.
	4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	<ol style="list-style-type: none"> Celem polityki energetycznej zarówno UE jak i Polski jest zmniejszenie energochłonności gospodarki. Zalecenie realizacji tego założenia znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach Strategii Europa 2020, DSRK, SSRK, gdzie określono konieczność zwiększenia efektywności energetycznej, zwiększenia produkcji i wykorzystania OZE oraz zmniejszenia emisji CO₂ przez przedsiębiorstwa. Oszczędność energii i jej efektywne wykorzystanie przez przedsiębiorstwa obniży koszty ich funkcjonowania, poprawiając ich sytuację na rynku. Wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych stanowić będzie impuls do zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw, a co za tym idzie podniesie poziom ich konkurencyjności.
	4.3. Wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	<ol style="list-style-type: none"> Europa 2020, DSRK, SRK 2020, określają konieczność zwiększenia efektywności energetycznej, zwiększenia produkcji i wykorzystania OZE oraz zmniejszenia emisji CO₂, CO_{2,e} a także poprawy jakości powietrza.
	4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	<ol style="list-style-type: none"> Interwencja związana z gospodarką niskoemisyjną wpisuje się w realizację polityki klimatycznej UE – polityki ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Głównym celem gospodarki niskoemisyjnej jest ograniczenie emisji CO₂, który w dużej mierze generowany jest przez transport w obrębie aglomeracji miejskich. SRWŚ 2020 wskazuje, iż należy dążyć do osiągnięcia korzystnych rezultatów ekonomicznych, przy jednoczesnym odciążeniu środowiska naturalnego. Osiągnięciu tego celu mają służyć m.in. działania ukierunkowane na wsparcie gospodarki niskoemisyjnej: rozwój niskoemisyjnych źródeł energii; wprowadzenie nowoczesnych, innowacyjnych technologii wytwarzania energii oraz przedsięwzięcia w zakresie promowania zwiększenia udziału niezmotoryzowanego transportu publicznego, rozwój komunikacji publicznej i jej promocja, promocja wykorzystywania proekologicznych środków transportu
CT 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	<ol style="list-style-type: none"> Europa 2020 wskazuje na konieczność podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu. PP wskazuje na konieczność realizacji działań z zakresu przystosowania zmiany klimatu w obszarze gospodarki wodnej i zapobiegania powodziom. Interwencja PI jest zgodna z dyrektywą 2000/60/WE określającą ramy działań dla ochrony wód (które przyczyniają się m. in. do zmniejszenia skutków powodzi i susz). Dyrektywa 2007/60/WE z 23.10. 2007 r. określa, że nadrzędnym celem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania jest ograniczanie ryzyka powodziowego i zmniejszanie następstw powodzi w państwach UE. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność podjęcia działań eliminujących występujące w regionie ryzyko powodzi i podtopień. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego - Cel średniookresowy do 2019 r.: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi woj. oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.

<p>CT 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami</p>	<p>6.1. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje na nieefektywne w Polsce zarządzanie odpadami: nadmierne wykorzystanie składowisk odpadów, niewystarczający recykling odpadów oraz niewystarczające wykorzystanie potencjału tego sektora. 2. SRWŚ 2020 w ramach celu szczegółowego – Inżynieria środowiska (...) efektywną gospodarkę odpadami wskazuje jako element poprawy mechanizmów zarządzania środowiskiem. Działania realizowane w ramach priorytetu są zgodne z Planem Gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2012 - 2018 oraz planem inwestycyjnym dla odpadów komunalnych.
<p>CT 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami</p>	<p>6.2. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje że Polska zmaga się z brakami w zakresie oczyszczania ścieków, przy czym istotne różnice występują między obszarami wiejskimi i miejskimi, co utrudnia osiągnięcie spójności terytorialnej. 2. SRWŚ 2020 w ramach celu szczegółowego – Inżynieria środowiska (...) wskazuje wprost na konieczność poprawy gospodarki wodno–kanalizacyjnej w kontekście poprawy mechanizmów zarządzania środowiskiem. 3. Działania realizowane w ramach priorytetu są zgodne z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego - Cel średniookresowy do 2019 r.: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi województwa oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.
	<p>6.3. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. UP - Działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, jak również rozwoju zasobów kultury będą służyły w parze z lepszym wykorzystaniem tych zasobów z punktu widzenia gospodarki jak również są fundamentami dla rozwoju społeczno-gospodarczego . 2. SRWŚ 2020 - wskazuje na konieczność podejmowania działań na rzecz wykorzystania i wzmacniania potencjału dziedzictwa kulturowego regionu w Celu szczegółowym - Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego w ramach Celu strategicznego – Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu. W ramach Celu strategicznego – Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich wskazuje na konieczność podejmowania działań chroniących dziedzictwo kulturowe wsi. 3. Interwencja priorytetu zgodna jest z Programem Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2013 – 2016.
	<p>6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP – ochrona zasobów naturalnych (powietrza, wody i gleby) oraz zabezpieczenie bioróżnorodności stanowią ciągłe wyzwania dla Polski. 2. Konieczność realizacji działań w zakresie polityki ochrony bioróżnorodności zawarta została SRWŚ 2020, Cel szczegółowy - Energia <i>versus</i> emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce. 3. Interwencja priorytetu jest zgodna z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego - Cel średniookresowy do 2019 r.: Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej województwa.
<p>CT 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniach najważniejszych infrastruktur sieciowych</p>	<p>7.2. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność poprawy infrastruktury regionalnej, w tym: m. in. infrastruktury transportowej. 2. W Strategii Europa 2020 jednoznacznie wskazano na konieczność działań w celu zapewnienia, by sieci transportowe i logistyczne umożliwiły sektorowi przemysłu w Unii skuteczny dostęp do jednolitego rynku i rynków międzynarodowych 3. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 realizacja interwencji w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej – drogowej, kolejowej oraz zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego, kolejowego etc. 4. Dokument KE Stanowisko służb komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014 – 2020 zwraca uwagę na niwelowanie znaczących niedoborów w infrastrukturze transportowej, będące poważną barierą wzrostu gospodarczego.
	<p>7.4. Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia Rozwoju Transportu do 2020 realizacja interwencji w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej – drogowej, kolejowej oraz zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego,

	systemów transportu kolejowego oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu	<p>kolejowego etc.</p> <p>2. W Strategii Europa 2020 jednoznacznie wskazana jest na konieczność działań w celu zapewnienia, by sieci transportowe i logistyczne umożliwiły sektorowi przemysłu w Unii skuteczny dostęp do jednolitego rynku i rynków międzynarodowych.</p>
CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.2. Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	<p>1. Europa 2020 – w kontekście zachodzących zmian demograficznych podkreśla potrzebę podniesienia aktywności zawodowej oraz zatrudnienia (szczególnie kobiet i osób starszych) oraz wspierania gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia.</p> <p>2. PP – zatrudnienie i spójność społeczna powinny pozostać dla Polski przedmiotem głównego zainteresowania. Inwestycje w zatrudnienie i włączenia społeczne powinny skupiać się na integracji najsłabszych grup społecznych na rynku pracy: osób starszych, kobiet, młodzieży oraz osób narażonych na ryzyko dyskryminacji i wykluczenia społecznego.</p> <p>3. SRK 2020 – podkreśla konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania podejmowania zatrudnienia i utrzymania aktywności zawodowej, upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia,</p> <p>4. SRWŚ 2020 - wskazuje na konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie w kontekście zachodzących zmian w regionie demograficznych oraz wysokiego bezrobocia.</p>
	8.5. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	<p>1. Europa 2020 – podkreśla się potrzebę podniesienia aktywności zawodowej oraz zatrudnienia (szczególnie kobiet i osób starszych) oraz wspierania gospodarki cechującej się wysokim poziomem zatrudnienia.</p> <p>2. PP – zatrudnienie i spójność społeczna powinny pozostać dla Polski przedmiotem głównego zainteresowania. Inwestycje w dziedzinie zatrudnienia i włączenia społecznego powinny skupiać się na integracji najsłabszych grup społecznych na rynku pracy: osób starszych, kobiet, młodzieży oraz osób narażonych na ryzyko dyskryminacji i wykluczenia społecznego.</p> <p>3. SRK 2020 – podkreśla konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania podejmowania zatrudnienia i utrzymania aktywności zawodowej, upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia.</p> <p>4. SRWŚ 2020 - wskazuje na konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie w kontekście zachodzących zmian demograficznych oraz silnie zaznaczającego się w regionie bezrobocia.</p>
	8.7. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	<p>1. Europa 2020 podkreśla konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania wysokiego poziomu zatrudnienia oraz podnoszenia aktywności zawodowej społeczeństwa.</p> <p>2. PP – wskazuje na konieczność priorytetowego traktowania działań służących uwolnieniu potencjału przedsiębiorczości, promowaniu samozatrudnienia, włączając w te działania również badaczy i pracowników akademickich; wspierania tworzenia nowych źródeł zatrudnienia dla osób odchodzących z rolnictwa oraz priorytetowego traktowania osób w najgorszej sytuacji na rynku pracy.</p> <p>3. SRK 2020 wskazuje na konieczność podejmowania działań na rzecz wspierania podejmowania zatrudnienia, w tym poprzez likwidację barier związanych z założeniem, prowadzeniem oraz rozwijaniem własnej działalności gospodarczej.</p> <p>4. SRWŚ 2020 wskazuje się konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie w kontekście zachodzących zmian demograficznych oraz silnie zaznaczającego się bezrobocia. Podkreśla znaczenie sektora MŚP w rozwoju gospodarki regionalnej oraz potrzebę podejmowania działań na rzecz powstawania nowych podmiotów w sektorze.</p>

	8.9. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 podkreśla potrzebę wspierania potencjału przedsiębiorstw jako elementu silnej gospodarki. 2. PP wskazuje na konieczność zwiększenia dostępu do finansowania i zaawansowanych usług dla przedsiębiorców, w tym zaawansowanych usług doradczych. 3. SRK 2020 – wskazuje na konieczność wspierania działań służących podnoszeniu wydajności pracy, wdrażania zaawansowanych technologii, podnoszenia kwalifikacji zatrudnionych. 4. KPR wskazuje na potrzebę rozwoju kapitału intelektualnego w przedsiębiorstwach i promocję postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie jako kluczowe czynniki rozwoju gospodarczego. 5. SRWŚ 2020 podkreśla potrzebę szerokiego programowania interwencji ukierunkowanej na wzrost potencjału regionalnych przedsiębiorstw jako czynnika warunkującego wzrost regionu.
	8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 podkreśla konieczność wspierania zdrowia i aktywności osób starszych. 2. PP – wskazuje osoby starsze jako jedną z najsłabszych grup na rynku pracy. Wskaźnik zatrudnienia starszych pracowników należy do najniższych w Europie. Należy wspierać działania na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się, zwiększać wskaźnik zatrudnienia starszych pracowników i poprawiać ich zdolność do zatrudnienia. 3. SRK 2020 – należy wydłużać aktywność zawodową społeczeństwa, w tym poprzez podnoszenie świadomości wśród pracodawców. 4. KPR – podkreśla konieczność realizacji działań na rzecz podnoszenia aktywności zawodowej osób starszych. 5. Aktywne i zdrowe starzenia się jest ponadto przedmiotem Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na 2012 – 2013, Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na 2012-2017 oraz Świętokrzyskiego Program Pomocy Społecznej na 2012-2017.
CT 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.1. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP – większy i stabilny dostęp do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. 2. SRWŚ 2020 – kumulowanie kapitału ludzkiego, zdrowych, kreatywnych i wykształconych ludzi jest elementem realizacji celu strategicznego SRWŚ 2020 - Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki. Realizacja celu powinna obejmować zapewnienie efektywnej opieki zdrowotnej propagowanie zdrowego stylu życia, rozwój usług społecznych w szczególności dla osób zależnych, rodzin wielodzietnych oraz dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. W celu strategicznym – Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich - wskazano konieczność rozwoju usług publicznych na terenach wiejskich, w tym, poprawy jakości i dostępu do opieki medycznej. W celu strategicznym – Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej, wskazano konieczność realizacji działań na rzecz poprawy infrastruktury społecznej usług publicznych.
	9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP – rewitalizacja fizyczna i gospodarcza ubogich społeczności miejskich i wiejskich jako ważny kierunek działań. 2. SRWŚ 2020 roku wskazuje, iż realizacja jej celów winna obejmować również działania z zakresu wspierania rewitalizacji miast oraz subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu. 3. SRK 2020 – wskazuje, iż w efekcie spójnych działań rewitalizacyjnych, nastąpi lokalizacja nowych funkcji, ożywienie i dywersyfikacja gospodarcza z jednoczesną poprawą sytuacji społecznej.
	9.4. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Europa 2020 – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jest jednym z trzech głównych priorytetów Strategii / Realizacja Europejskiego Programu Walki z Ubóstwem. 2. PP wskazuje wprost na konieczność integracji najsłabszych grup społecznych, w tym w dziedzinie zatrudniania i włączenia społecznego.

		<ol style="list-style-type: none"> SRK 2020 wskazuje na konieczność podejmowania działań na rzecz spójności społecznej i terytorialnej oraz integracji społecznej, zwiększanie aktywności oraz zmniejszanie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. KPR – przeciwdziałanie ubóstwu stanowi cel KPR. SRWŚ 2020, wskazuje na konieczność podjęcia działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz eliminacji wynikających z niego negatywnych skutków społecznych. Zakres interwencji jest zgodny również z zapisami Strategii Polityki Społecznej WŚ na lata 2012-2020, Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2012-2017.
	9.7. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	<ol style="list-style-type: none"> Europa 2020 – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jest jednym z trzech głównych priorytetów Strategii. PP – podkreśla potrzebę zwiększenia wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych. SRK 2020 – wskazuje na konieczność wzmocnienia spójności społecznej i terytorialnej oraz integracji społecznej w tym zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. KPR – w zakresie przeciwdziałania ubóstwu wymienia podniesienie jakości usług integracji i pomocy społecznej. SRWŚ 2020, wskazuje na konieczność przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz eliminacji wynikających z jego negatywnych skutków społecznych, poprawę dostępu i jakości do usług publicznych szczególnie na terenach wiejskich. Interwencja priorytetu jest też zgodna z Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w woj. świętokrzyskim do roku 2020.
	9.8. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	<ol style="list-style-type: none"> Europa 2020 – rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu jest jednym z trzech głównych priorytetów Strategii. SRK 2020 – wskazuje ekonomię społeczną jako istotny element w zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego. KPRES – wskazuje w celu nadrzędnym Programu ekonomię społeczną jako „ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego”. SRWŚ 2020 roku – wskazuje na konieczność podnoszenia potencjału sektora MŚP w regionie oraz na budowę kapitału społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych oraz promowanie postaw kreatywnych. Interwencja priorytetu jest też zgodna z Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w woj. świętokrzyskim do roku 2020.
CT 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.	<ol style="list-style-type: none"> Europa 2020 – wskazuje na konieczność przeciwdziałania przedwczesnemu kończeniu nauki. PP wskazuje konieczność poprawy jakości edukacji, dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy; promowania równego dostępu do wysokiej jakości edukacji wczesnoszkolnej oraz inwestycje w infrastrukturę przedszkolną. KPR – wskazuje na potrzebę zwiększania jakości edukacji, w tym poprawy dostępu do edukacji przedszkolnej oraz dopasowania kształcenia do potrzeb rynku pracy. SRK 2020 – wskazuje, że wiedza, kwalifikacje i umiejętności zawodowe są najważniejszymi cechami kapitału ludzkiego zwiększającymi zdolność do zatrudnienia. SRWŚ 2020 wskazuje potrzebę zwiększenia dostępu do wysokiej jakości edukacji, dopasowanej do potrzeb regionu, w tym dla osób o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zwiększenia dostępności do miejsc przedszkolnych. Interwencja priorytetu jest też zgodna z SRKL, Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego oraz Perspektywą uczenia się przez całe życie.

	<p>10.3. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. KPR wskazuje na konieczność podjęcie działań w zakresie upowszechnienia polityki uczenia się przez całe życie, ze szczególnym uwzględnieniem upowszechniania uczenia się dorosłych. 2. SRK 2020 wskazuje, że wiedza staje się podstawowym czynnikiem rozwoju. Dlatego też szczególnie ważne jest upowszechnienie uczenia się dorosłych. 3. Zakres interwencji priorytetu jest zgodny również ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego oraz Perspektywą uczenia się przez całe życie.
	<p>10.3 BIS lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. KPR postuluje zmiany w obszarze szkolnictwa zawodowego w celu podniesienia jakości i efektywności kształcenia zawodowego i ustawicznego w kontekście rynku pracy. 2. SRWŚ 2020 postuluje konieczność poprawy jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, poprawy dostępności i wzrost efektywności kształcenia ustawicznego; podniesienia prestiżu uczelni regionalnych, umiejętnego profilowania wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe oraz uczynienia ze sfery edukacji zasadniczego czynnika rozwoju regionu. 3. Zakres interwencji priorytetu jest zgodny również ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego.
	<p>10.4. Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PP wskazuje na konieczność poprawy jakości edukacji, zwłaszcza w zakresie kształcenia zawodowego i szkolnictwa wyższego wraz ze wsparciem infrastruktury, promowania równego dostępu do wysokiej jakości edukacji wczesnoszkolnej oraz inwestycje w infrastrukturę przedszkolną szczególnie na obszarach miejskich gdzie liczba placówek jest niewystarczająca. 2. SRWŚ 2020 wskazuje na konieczność poprawy jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, poprawy dostępności i wzrost efektywności kształcenia ustawicznego; podniesienia prestiżu uczelni regionalnych, umiejętnego profilowania wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe oraz uczynienia ze sfery edukacji zasadniczego czynnika rozwoju regionu.

SEKCJA 1.2. UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

1.2.1 Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne

Alokacja RPPOWŚ 2014-2020 skierowana zostanie na realizację interwencji w ramach 10 celów tematycznych zgodnych z założeniami *Strategii Europa 2020* z uwzględnieniem zasady koncentracji tematycznej i terytorialnej. Głównym obowiązkiem każdej Instytucji Zarządzającej programem operacyjnym jest więc przeznaczenie określonej puli finansowej na implementację priorytetów inwestycyjnych objętych tzw. ring – fencing`ami, co oznacza z kolei możliwość przeznaczenia mniejszej puli środków na cele pozostające poza nimi. Pułapy finansowe określone zostały dla następujących celów tematycznych (CT): CT 1. *Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji*, CT 2. *Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych*, CT 3. *Wzmacnianie konkurencyjności MŚP*, CT 4. *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach* oraz CT 9. *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*.

Propozycja podziału alokacji w ramach RPOWŚ 2014 – 2020 została przygotowana w oparciu o założenia wynikające z zapisów dokumentów programowych, tj. Umowy Partnerstwa przyjętej przez radę Ministrów 8 stycznia 2014r. oraz Linii demarkacyjnej. Na ostateczne wartości środków przypisanych do poszczególnych celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych wpływ miały również wnioski płynące z diagnozy istniejących w regionie potrzeb, analiza propozycji projektowych złożonych w formie kart informacyjnych przez potencjalnych beneficjentów RPOWŚ 2014 – 2020 oraz wyniki konsultacji społecznych projektu programu.

Podział środków EFS i EFRR przyznanych na realizację RPOWŚ 2014-2020 zakłada następującą koncentrację środków: cele tematyczne 1,2,3,4 – 48% środków EFRR, w tym cel 4 – 19,6% oraz cel 9 – 25,9% środków EFS.

W ramach alokacji programu wyodrębniono również środki (w postaci kopert finansowych w wybranych osiach priorytetowych) dedykowane obszarom strategicznej interwencji (OSI), tj. miastom tracącym funkcje społeczno – gospodarcze i ich obszarom funkcjonalnym, które wymagają restrukturyzacji i rewitalizacji (obszary funkcjonalne Ostrowca Świętokrzyskiego, Starachowic i Skarżyska-Kamiennej), obszarom wiejskim charakteryzującym się najgorszymi wskaźnikami w dostępie do usług publicznych, obszarowi uzdrowiskowemu, obszarowi Gór Świętokrzyskich oraz ZIT realizowanemu na obszarze miasta wojewódzkiego i jego obszaru funkcjonalnego. Łącznie na realizację interwencji na ww. obszarach przeznaczono 221,5 mln EUR, w tym 143,7 mln EUR EFRR oraz 77,8 mln EUR EFS.

Na podział alokacji RPOWŚ 2014-2020 wpływ miała również przyjęta w Umowie Partnerstwa zasada, iż we wszystkich dwufunduszowych programach regionalnych pomoc techniczna jest finansowana wyłącznie z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na ten cel Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przeznaczył 50 000 000 EUR.

1.2.2 Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu operacyjnego

Oś priorytetowa	Fundusz	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu dla których wyznaczono wartość docelową
1. Innowacje i nauka	EFRR	27 270 040,00	2,00%	1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1 Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	Cel szczegółowy: Podniesienie jakości prowadzonych badań przez jednostki badawczo-rozwojowe.	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB Liczba skomercjalizowanych wyników prac B+R prowadzonych przez jednostkę naukową Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi
	EFRR	40 902 371,00	3,00%		1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	Cel szczegółowy: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw działających w województwie świętokrzyskim.	Nakłady na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia infrastruktury badawczej
2. Konkurencyjna gospodarka	EFRR	13 637 709,00	1,00%	2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2.2 Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK	Cel szczegółowy: Wzrost wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych w działalności przedsiębiorstw w tym wsparcie dla wprowadzania na rynek produktów lub usług, opartych na TIK	Przedsiębiorstwa prowadzące e-sprzedaż poprzez stronę internetową Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M

	EFRR	68 167 033,00	5,00%	3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	3.1 Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	Cel szczegółowy Wzrost liczby trwałych miejsc pracy w przedsiębiorstwach.	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy Liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji
	EFRR	13 637 709,00	1,00%		3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	Cel szczegółowy: Wzrost liczby przedsiębiorstw z województwa świętokrzyskiego oferujących swoje produkty lub usługi na rynkach międzynarodowych.	Eksport towarów i usług Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji
	EFRR	68 167 033,00	5,00%		3.3. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Cel szczegółowy Wzrost zdolności przedsiębiorstw, działających w województwie świętokrzyskim do wprowadzania na rynek nowych produktów i usług.	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogóle przedsiębiorstw - nowe lub istotnie ulepszone produkty Liczba wprowadzonych innowacji produktowych
	EFRR	13 637 709,00	1,00%		3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji	Cel szczegółowy: Wzrost zdolności instytucji otoczenia biznesu do wspierania innowacyjnego rozwoju przedsiębiorstw.	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogóle przedsiębiorstw - nowe lub istotnie ulepszone produkty Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu
3. Efektywna i zielona energia	EFRR	34 086 206,00	2,50%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1. wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie produkcji energii w województwie świętokrzyskim, pochodzących ze źródeł odnawialnych, oraz budowa systemów dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej
	EFRR	20 453 874,00	1,50%		4.2. promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, prowadzących działalność w województwie świętokrzyskim.	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej
	EFRR	51 399 265,00	3,77%		4.3. wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego	Cel szczegółowy:	Emisja gazów

					zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej w budynkach publicznych oraz w sektorze mieszkaniowym	cieplarnianych Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych
	EFRR	61 350 868,00	4,50%		4.5. promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu	Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i substancji szkodliwych do atmosfery	Emisja gazów cieplarnianych Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	EFRR	20 453 874,00	1,50%	5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2. wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	Cel szczegółowy Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych oraz usuwania skutków katastrof	Jednostki służb ratunkowych działające w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (OSP) Objętość retencjonowanej wody
	EFRR	13 637 709,00	1,00%	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6.1. inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Cel szczegółowy Zapewnienie efektywnego działania systemu gospodarowania odpadami	Udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów
	EFRR	88 615 531,00	6,50%		6.2. inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	Cel szczegółowy Poprawa dostępu mieszkańców regionu do systemów oczyszczających ścieki komunalne	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków
	EFRR	54 534 701,00	4,00%		6.3. zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Cel szczegółowy Ochrona, zachowanie i efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego o znaczeniu	Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (w tym zwiedzający muzea i oddziały) Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w

						regionalnym i ponadregionalnym.	objętych wsparciem miejsc należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne
	EFRR	6 821 543,00	0,50%		6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	Cel szczegółowy: Ochrona obszarów cennych przyrodniczo oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych zasobów przyrodniczych dla zrównoważonego i przyjaznego środowiska rozwoju turystyki	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony
5. Nowoczesna komunikacja	EFRR	109 064 028,00	8,00%	7.Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniach najważniejszych	7.2. zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Cel szczegółowy: Poprawa połączeń transportowych województwa z siecią korytarzy krajowych i europejskich oraz największymi polskimi miastami.	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT podsieć drogowa)
	EFRR	20 453 874,00	1,50%	infrastruktur sieciowych	7.4. rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu	Cel szczegółowy: Poprawa jakości wewnętrznych połączeń komunikacyjnych w regionie, szczególnie w kontekście zwiększenia dostępu do lokalnych rynków pracy oraz stref aktywności gospodarczej	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT podsieć kolejowa)
6. Rozwój miast	EFRR	13 637 709,00	1,00%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.3. wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	Cel szczegółowy: Poprawa warunków do rozwoju gospodarczego obszarów miejskich, w tym przemysłowych	Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto, Zmniejszenie energii pierwotnej w budynkach publicznych
	EFRR	11 592 859,00	0,85%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.5. promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu	Cel szczegółowy: Wsparcie dla realizacji planów niskoemisyjnych	Emisja gazów cieplarnianych, Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej

	EFRR	10 229 626,00	0,75%	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	Cel szczegółowy: Poprawa i ochrona obszarów cennych przyrodniczo na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego oraz wykorzystanie tych zasobów dla rozwoju turystyki.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych, Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne
	EFRR	25 906 807,00	1,90%	7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniach najważniejszych infrastruktur sieciowych	7.2. zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Cel szczegółowy: Podniesienie dostępności komunikacyjnej ośrodka wojewódzkiego wraz z jego obszarem funkcjonalnym tj. Kieleckim Obszarem Funkcjonalnym	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT podsieć drogowa)
	EFRR	54 534 702,00	4,00%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.2 wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	Cel szczegółowy: Poprawa warunków do rozwoju społeczno - gospodarczego obszarów miejskich, w tym przemysłowych	Osoby korzystające ze świadczeń na 100 tys. ludności
	EFRR	7 230 513,00	0,53%	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.4 inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Cel szczegółowy: Zacieśnienie istniejących powiązań na obszarze funkcjonalnym Kielc, skutkujące wzrostem potencjału społeczno-gospodarczego tego obszaru	Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu, Liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje
7. Sprawne usługi publiczne	EFRR	34 086 206,00	2,50%	2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2.3. wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia	Cel szczegółowy: Upowszechnienie wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych w usługach publicznych.	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (P) Liczba usług publicznych udostępnionych online o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja

	EFRR	13 637 709,00	1,00%	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.2. wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	Cel szczegółowy Wspieranie nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów ze specyficznymi potrzebami	Dynamika PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne
	EFRR	44 992 070,00	3,30%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.1. inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych	Cel szczegółowy Poprawa dostępności infrastruktury ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej.	Oczekiwana, przeciętna długość życia Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej
	EFRR	40 902 371,00	3,00%	10.Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.4. inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Cel szczegółowy Poprawa dostępności infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	Odsetek dzieci w wieku 3-5 objętych wychowaniem przedszkolnym Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	EFS	13 620 341,00	1,00%	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.10. aktywne i zdrowe starzenie się	Cel szczegółowy: Wydłużenie aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie
	EFS	29 979 138,00	2,20%	10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i	Cel szczegółowy: Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji, w tym edukacji przedszkolnej.	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK

					szkolenia.		
	EFS	5 440 942,00	0,40%		10.3 wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	Cel szczegółowy: Upowszechnianie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu
	EFS	19 073 273,00	1,40%		10.3 BIS lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	Cel szczegółowy: Poprawa jakości i upowszechnienie kształcenia zawodowego	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C) Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	EFS	32 252 672,00	2,36%	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9.4. aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	Cel szczegółowy: Poprawa sytuacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)
	EFS	56 790 868,00	4,17%		9.7. ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Cel szczegółowy: Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po

							opuszczeniu programu (C)
	EFS	9 530 641,00	0,70%		9.8. wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	Cel szczegółowy: Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych
10. Otwarty rynek pracy	EFS	68 149 666,00	5,00%	8.Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8.5. dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Cel szczegółowy: Wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób pozostających bez pracy.	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)
	EFS	60 468 935,00	4,44%		8.7. praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	Cel szczegółowy: Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego
	EFS	34 885 003,00	2,56%		8.9. przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Cel szczegółowy: Wzrost potencjału rozwojowego przedsiębiorstw i ich pracowników.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6

							miesiące po opuszczeniu programu
11. Pomoc techniczna	EFS	50 000 000,00	3,67%	N/D	N/D	<p>Cel szczegółowy 1: Wzmocnienie potencjału administracyjnego jednostek uczestniczących we wdrażaniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Gwarancja spójnych i efektywnych działań informacyjnych i promocyjnych, dotyczących możliwości realizacji projektów, oraz rezultatów interwencji Programu.</p>	<p>Liczba wspartych projektów strategicznych, które uzyskały dofinansowanie</p> <p>Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego</p>

SEKCJA 2 OSIE PRIORYTETOWE

2.1 Oś priorytetowa 1. Innowacje i nauka

Opis osi priorytetowej:

Do najważniejszych czynników determinujących konkurencyjność gospodarki zalicza się: wysoki poziom innowacyjności w przedsiębiorstwach oraz efektywne wykorzystanie dostępnej wiedzy i badań naukowych w sektorze przedsiębiorczości.

W ramach Osi priorytetowej 1. Innowacje i nauka wspierane będą przedsięwzięcia służące podniesieniu poziomu innowacyjności gospodarki województwa, szczególnie poprzez wzmocnienie potencjału sektora badawczo-rozwojowego dla rozwoju przedsiębiorczości.

Cel główny tej osi priorytetowej realizowany będzie w oparciu o realizację Celu Tematycznego 1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji, który jest ściśle powiązany z wdrażaniem innowacji w przedsiębiorstwach zaprogramowanych w ramach osi. Przewidziana interwencja w innowacyjność oraz aktywność badawczo-wdrożeniową przedsiębiorstw, w tym klastrów z regionu świętokrzyskiego, w postaci instrumentów zwrotnych wpłynie na podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa jako całości.

Dzięki realizacji Osi priorytetowej 1 nastąpi wzrost jakości prowadzonych prac badawczo-rozwojowych realizowanych w ośrodkach naukowych. Przewidywane jest wsparcie realizacji prac B+R prowadzonych przez MŚP w uprzednio wspartych jednostkach badawczo-rozwojowych oraz bezpośrednio u przedsiębiorcy.

W związku z powyższym, zostanie nawiązana silna współpraca na linii sektor B+R, a sektor przedsiębiorczości. Ponadto, zostanie położony nacisk na internacjonalizację (umiejdzynarodowienie) realizowanych badań oraz ich wdrożenie na rzecz podmiotów gospodarczych z regionu.

Niniejsza Oś priorytetowa realizuje cel szczegółowy Umowy Partnerstwa: Podnoszenie jakości i umiejdzynarodowienie badań oraz wzrost wykorzystania ich wyników w gospodarce.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 1.1 *Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy.*

Jednostki sektora B+R uzyskają wsparcie w zakresie tworzenia i rozwoju niezbędnej infrastruktury B+R (laboratoria, nowoczesna aparatura badawcza). Efektem osiągniętym w wyniku udzielonego wsparcia będzie wzrost potencjału dofinansowanych ośrodków sektora B+R. Dofinansowane projekty przyczynią się do wzrostu konkurencyjności jednostek badawczo-rozwojowych w skali całego kraju jak i Europy. Pośrednim rezultatem interwencji będzie wzrost zatrudnienia oraz podniesienie umiejętności kadry badawczej.

Interwencja w ramach Priorytetu inwestycyjnego 1.1 skoncentrowana jest na wdrożenie wyników prac badawczo-rozwojowych realizowanych w jednostkach

naukowych w przedsiębiorstwach oraz dalsze wykorzystanie tych rezultatów przez przedsiębiorstwa.

Cel szczegółowy: Podniesienie jakości prowadzonych badań przez jednostki badawczo-rozwojowe.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB	%	Słabiej rozwinięty	0,38	2011	0,48	GUS	Raz na rok
2.	Liczba skomercjalizowanych wyników prac B+R prowadzonych przez jednostkę naukową	szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	12	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	12	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Wsparcie w infrastrukturę badawczą (laboratoria, sprzęt do prac B+R) w jednostkach naukowych (uzgodnionej w trakcie negocjacji Kontraktu Terytorialnego i/lub zgodnie z regionalną strategią inteligentnej specjalizacji).

Typy beneficjentów:

Interwencja w ramach priorytetu inwestycyjnego będzie skierowana do jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową, zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U.2010.96.615), a w szczególności: instytucje sfery B+R i organizacje (sieci, konsorcja, w tym z udziałem IOB) sfery B+R, uczelnie wyższe, podmioty lecznicze, które realizują zadania badawcze w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia, w tym wdrażają nowe technologie medycznych oraz metody leczenia, funkcjonujące na terenie województwa świętokrzyskiego.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami RPOWŚ 2014-2020 dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 zakłada się zastosowanie jedynie pozakonkursowego trybu wyboru projektów. W zakresie infrastruktury nauki wspierana będzie strategiczna infrastruktura badawcza wynikająca z inteligentnych specjalizacji uzgodniona na etapie negocjacji Kontraktu Terytorialnego.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych, m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	4	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 1.2. *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.*

W ramach priorytetu inwestycyjnego świętokrzyskie przedsiębiorstwa otrzymają wsparcie z zakresu tworzenia, rozwoju infrastruktury B+R oraz prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. W wyniku interwencji skierowanej do przedsiębiorców nastąpi wdrożenie własnych lub zakupionych wyników badań naukowych i prac B+R. Inne rodzaje projektów dotyczyć będą możliwości uzyskania wsparcia na ochronę własności przemysłowej dla własnych rozwiązań technicznych i technologicznych. Efektem osiągniętym dzięki wsparciu będzie wzrost nakładów na B+R świętokrzyskich przedsiębiorstw oraz wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwach w obszarze badawczo-rozwojowym.

Cel szczegółowy: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw działających w województwie świętokrzyskim.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Nakłady na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw	mln zł	Stabiej rozwinięty	84,3	2011	124,4	GUS	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia infrastruktury badawczej	szt.	Stabiej rozwinięty	0	2014	12	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Działania realizowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2. mają na celu spowodowanie wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez wdrożenie dostępnych wyników prac B+R/technologii. Dotyczą one projektów w zakresie działalności B+R realizowanej przez przedsiębiorstwa. W szczególności założono wsparcie na:

1. stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa, m.in. zakup przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wyposażenia niezbędnego do tworzenia i rozwoju infrastruktury B+R;
2. projekty B+R realizowane przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa umożliwiające, m.in. realizację regionalnych inteligentnych specjalizacji, obejmujące realizację projektu od fazy badań, przez prace rozwojowe, aż po wytworzenie linii demonstracyjnej;
3. projekty związane z wdrożeniem prac B+R w działalności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym zakupu wyników prac B+R/technologii, praw do własności intelektualnej, w tym patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z wdrażanym produktem lub usługą;
4. utworzenie i rozwój instrumentów finansowych służących zwiększaniu innowacyjności (fundusze pożyczkowe, poręczeniowe, instrumenty mieszane);
5. wsparcie rozwoju klastrów w kluczowych dla rozwoju regionu dziedzinach o zasięgu lokalnym lub regionalnym.

Projekty, których zakres tematyczny wpisuje się w inteligentne specjalizacje województwa, wskazane w regionalnej strategii innowacji, uzyskują preferencje w dostępie do środków *RPOWS 2014-2020*, polegające na zarezerwowaniu dla nich przynajmniej 50% wartości alokacji, planowanej do rozdysponowania w formie bezzwrotnych dotacji.

Typy beneficjentów:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, instytucje otoczenia biznesu z terenu województwa świętokrzyskiego, instrumenty finansowe z terenu województwa świętokrzyskiego, klastry działające na terenie województwa świętokrzyskiego (zrzeszające przynajmniej część podmiotów działających na terenie województwa).

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 przewiduje się wykorzystanie instrumentów finansowych w zakresie wsparcia służącego zwiększaniu innowacyjności firm (fundusze pożyczkowe, poręczeniowe, instrumenty mieszane).

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	45	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 1.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Os priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Os 1. Innowacje i nauka	KEW	1.	Liczba ogłoszonych naborów	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	2	N/D	N/D	3	SL 2014	N/D	4 226 695,00 EUR
	Wskaźnik finansowy	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mln euro	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	12,34	N/D	N/D	61,36	SL 2014	N/D	
	Wskaźnik produktu	3.	Liczba przedsiębiorstw w objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	34	N/D	N/D	43	SL 2014	Wskaźnik zgodny definicją z WLWK. Obrazuje ponad 50% alokacji na OP 1	

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
1. Innowacje i nauka	056	10 225 862,00	1. Innowacje i nauka	01	51	1. Innowacje i nauka	01	51	1. Innowacje i nauka	07	68	1. Innowacje i nauka	N/D	N/D
	058	20 451 723,00			129 308,00			129 308,00						
	059	10 225 862,00		04	11		02	17						
	060	5 453 793,00			589 310,00					043 103,00				
	061	5 453 793,00		05	5									
	062	5 453 793,00					453 793,00							
	063	4 090 344,00												
	064	6 817 241,00												

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 1 nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych.

2.2 Oś priorytetowa 2. Konkurencyjna gospodarka

Opis osi priorytetowej:

W ramach niniejszej osi priorytetowej przewiduje się wsparcie podmiotów gospodarczych na wczesnym etapie działalności jak i na późniejszym etapie działalności na rynku. Nastąpi podniesienie jakości oraz dywersyfikacja portfela oferowanych produktów i usług przez mikro, małych i średnich przedsiębiorców w regionie. Kontynuowane będzie wsparcie zakupu nowoczesnego sprzętu i maszyn oraz linii do produkcji w tym także wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Świętokrzyskie przedsiębiorstwa zostaną także wsparte w zakresie internacjonalizacji-umiędzynarodowienia, m.in. poprzez udział w imprezach wystawienniczych, misjach gospodarczych. Oś priorytetowa 2 obejmuje także pomoc przedsiębiorstwom społecznym w celu umocnienia ich pozycji na rynku. Przedsiębiorstwa tego typu efektywnie przyczyniają się do przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego. Zostanie wsparta jedynie niezbędna infrastruktura IOB. Będzie miało to na celu podniesienie profesjonalizacji usług tych jednostek na rzecz przedsiębiorczości poprzez wyspecjalizowane wspieranie regionalnych podmiotów gospodarczych oraz pomoc przedsiębiorczości akademickiej (inkubacja firm wchodzących na rynek).

Skutkować to będzie rozszerzeniem dotychczas oferowanych usług przez funkcjonujące IOB w postaci konsultingu, coachingu, a także doradztwa dla nowych firm (start-up'ów).

Dokapitalizowana zostanie sieć funduszy pożyczkowych i poręczeniowych na utworzenie nowych lub wsparcie już istniejących Instrumentów Inżynierii Finansowej w celu udzielania pożyczek i poręczeń na inwestycje w świętokrzyskie przedsiębiorstwa. Powyższe działania oznaczają kompleksowe wsparcie sektora przedsiębiorczości funkcjonującej w województwie świętokrzyskim. Wartością dodaną prowadzonej interwencji będzie wzrost zatrudnienia oraz wzrost eksportu.

Cel główny przedmiotowej osi priorytetowej realizowany będzie w oparciu o realizację Celu Tematycznego 2 Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK, Celu tematycznego 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP oraz Celu tematycznego 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, które bezpośrednio wpływają na rozwój przedsiębiorczości.

Niniejsza Oś priorytetowa realizuje cele szczegółowe Umowy Partnerstwa: Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, a także zwiększenie zastosowania TIK w gospodarce i społeczeństwie.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny:

Oś 2 Konkurencyjna gospodarka została zaprojektowana na podstawie Celu Tematycznego 2 (Priorytet Inwestycyjny 2.2) i Celu Tematycznego 3 (Priorytet Inwestycyjny 3.1, 3.2, 3.3, 3.4). Zadaniem niniejszej Osi priorytetowej jest wsparcie świętokrzyskiej przedsiębiorczości. Interwencja ta będzie w głównej mierze wspierana przez Cel Tematyczny 3. Dlatego też, aby uzyskać pełną koncentrację tematyczną realizowaną przez Oś 2 Konkurencyjna gospodarka, Cel Tematyczny 3 został uzupełniony o Priorytet Inwestycyjny 2.2, który w całości jest skierowany do przedsiębiorców.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 2.2. Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK

Efektom implementacji priorytetu inwestycyjnego 2.2 będzie podniesienie liczby przedsiębiorstw z regionu świętokrzyskiego, które będą wykorzystywać TIK w swojej działalności. Nastąpi wzrost konkurencyjności firm, a w szczególności sektora mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Zważywszy na postępujący rozwój technologiczny i zwiększający się poziom konkurencyjności w postaci stosowania sieci Internet w prowadzonej działalności gospodarczej bezsprzecznym jest zaproponowanie wsparcia dla przedsiębiorców (głównie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa) w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na TIK (w tym m. in. , w głównej mierze jako prowadzenie sprzedaży produktów i usług w Internecie (e-handel), a także tworzenia i udostępniania usług elektronicznych odpowiadających ich potrzebom. W ramach niniejszego priorytetu należy również uwzględnić wsparcie dla wprowadzania na rynek ofert m.in. e-usług dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych z problemami w komunikowaniu się (w tym teksów łatwych w czytaniu i rozumieniu). Dzięki działaniom zrealizowanym w ramach tego priorytetu inwestycyjnego przedsiębiorstwa regionu w większej mierze będą wykorzystywać TIK do prowadzenia działalności gospodarczej, przykładowo jako dodatkowy/alternatywny kanał sprzedaży. Co więcej, wdrożone TIK podniosą poziom zarządzania przedsiębiorstwem, co przełoży się na zwiększoną efektywność sektora przedsiębiorstw.

Cel szczegółowy: Wzrost wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych w działalności przedsiębiorstw w tym wsparcie dla wprowadzania na rynek produktów lub usług, opartych na TIK.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Przedsiębiorstwa prowadzące e-sprzedaż poprzez stronę internetową	szt.	Słabiej rozwinięty	141	2012	160	GUS	Raz na rok
2.	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M	EPC	Słabiej rozwinięty	0	2014	112	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.2 przewidziano wsparcie dla przedsiębiorców (głównie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, w tym m.in. producentów rolno-spożywczych) w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na TIK, sprzedaży produktów i usług w Internecie (handel elektroniczny), tworzenia i udostępniania usług elektronicznych odpowiadających ich potrzebom, wprowadzania procesów modernizacyjnych, w tym m.in. takich jak:

1. wsparcie rozwoju działalności on-line przedsiębiorstw w tym, m.in. zakup sprzętu i oprogramowania,

2. wdrożenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w organizacji i zarządzaniu przedsiębiorstwem, w tym stworzenie strony internetowej do zarządzania zasobami personalnymi on-line, wdrożenie systemu zarządzania sprzedażą i usługami,
3. kompleksowe wsparcie szkoleniowe w zakresie handlu elektronicznego w tym oprogramowania i technologii adresowanych do niepełnosprawnego użytkownika Internetu.

Typy beneficjentów:

Mikro, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie Województwa Świętokrzyskiego, samorządowe wojewódzkie osoby prawne.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.2 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFRR wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFS. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020*.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.2 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.2 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	112	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 3.1. *Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.*

Ważnym z punktu widzenia rozwoju gospodarczego województwa świętokrzyskiego jest dodatnie saldo powstających przedsiębiorstw oraz dalsze i stabilne funkcjonowanie nowych podmiotów gospodarczych w regionie. Nie będzie to możliwe bez wyspecjalizowanego wsparcia skupionego w głównej mierze wokół sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które stanowią zdecydowaną przewagę w regionie oraz przedsiębiorstw społecznych, które skutecznie przeciwdziałają zjawisku wykluczenia społecznego.

Zakłada się interwencję poprzez wzmocnienie już funkcjonującej infrastruktury IOB na rzecz rozwoju gospodarczego. Będzie miało to na celu podniesienie zdolności tych jednostek, a w szczególności inkubatorów przedsiębiorczości i akademickich do świadczenia profesjonalnych usług związanych z rozwojem przedsiębiorstw.

Na obszarze regionu w dalszym ciągu jest wiele niezagospodarowanych terenów, w szczególności poprzemysłowych, które odpowiednio zaadaptowane oraz przystosowane, stanowią atrakcyjne miejsca do umiejscowienia nowych form biznesowych i tworzenia nowych firm (start-up'ów). Dlatego też, słusznym jest uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych (uzbrojenie w media, budowa lub modernizacja układów komunikacyjnych itp.) w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, sprzyjających powstawaniu miejsc pracy i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby trwałych miejsc pracy w przedsiębiorstwach.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	tys. EPC	Słabiej rozwinięty	15,8	2011	16,5	GUS	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji	szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	170	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Przedsięwzięcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1. dotyczyć będą wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym producentów rolno-spożywczych) oraz przedsiębiorstw społecznych:

1. wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na wczesnym etapie rozwoju,
2. wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw we wprowadzaniu na rynek nowych produktów/usług,
3. rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką,
4. tworzenia nowej i rozwoju istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (w tym na obszarach powojennych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich),
5. wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych.

Interwencja dotyczyć będzie rozwoju usług oferowanych przez instytucje otoczenia biznesu, w tym instytucje wspierające przedsiębiorczość akademicką. Projekty realizowane przez instytucje otoczenia biznesu powinny bezpośrednio wynikać z analizy zapotrzebowania usług świadczonych przez IOB dla przedsiębiorców z obszaru województwa świętokrzyskiego.

W ramach tego priorytetu projekty, których zakres tematyczny wpisuje się w inteligentne specjalizacje województwa, wskazane w regionalnej strategii innowacji, uzyskają preferencje w dostępie do środków *RPOWŚ 2014-2020*, polegające na zarezerwowaniu dla nich przynajmniej 30% wartości alokacji, planowanej do rozdysponowania w formie bezzwrotnych dotacji. W ramach przedsiębiorstw społecznych należy uwzględnić komplementarność wsparcia z projektami skierowanymi do przedsiębiorstw społecznych w ramach EFS (Priorytet inwestycyjny 9.5 wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia).

Typy beneficjentów:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego w tym producenci rolno-spożywczy, przedsiębiorstwa społeczne, instytucje otoczenia biznesu z terenu województwa świętokrzyskiego, jednostki samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego, wojewódzkie samorządowe osoby prawne.

Grupy docelowe:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, osoby fizyczne, w tym absolwenci szkół wyższych, planujące założenie działalności gospodarczej.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniac będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	400	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu - ośrodki przedsiębiorczości	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	2	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MSP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia.

Przewidziane do realizacji wsparcie ma na celu podniesienie aktywności podmiotów gospodarczych na rynkach międzynarodowych (umiędzynarodowienie) oraz promocję gospodarczą województwa. Wszystko to będzie miało pozytywny wpływ na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw województwa świętokrzyskiego w skali międzynarodowej. Realizowane działania w ramach internacjonalizacji powinny być komplementarne do interwencji podejmowanych na szczeblu krajowym. Efektem wsparcia będzie nawiązanie przez grupy świętokrzyskich przedsiębiorstw trwałych kontaktów z firmami z zagranicy, a także samo nawiązanie kontraktów międzynarodowych, co przełoży się na znaczący wzrost poziomu eksportu. W efekcie pociągnie to za sobą zmianę struktury sprzedaży poprzez wzrost udziału eksportu na rynki zagraniczne. Aby osiągnięte efekty były widoczne i trwałe, wsparcie zostanie skierowane na przedsięwzięcia dające korzyści z punktu widzenia rozwoju regionalnych specjalizacji wskazanych w aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby przedsiębiorstw z województwa świętokrzyskiego oferujących swoje produkty lub usługi na rynkach międzynarodowych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Eksport towarów	mln zł	Słabiej rozwinięty	5 055,5	2011	5 219,6	CAAC	Raz na rok
2.	Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji	szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	49	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 wsparte zostaną projekty, mające na celu poprawę pozycji konkurencyjnej świętokrzyskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych. Dofinansowanie przeznaczone zostanie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na projekty w zakresie:

1. wsparcia inwestycyjnego MŚP w zakresie internacjonalizacji poprzez dostosowanie produkcji do wymagań rynku zagranicznego, tworzenie działów obsługi eksportu, certyfikacji, logistyka, spedycja;
2. promocji gospodarczej i turystycznej regionu (w wymiarze zarówno krajowym jak i międzynarodowym);
3. wsparcia międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw (w tym producentów rolno – spożywczych);

Typy beneficjentów:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego w tym producenci rolno-spożywczy, Regionalna Organizacja Turystyczna, jst z terenu województwa świętokrzyskiego.

Grupy docelowe:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z terenu województwa świętokrzyskiego, (jako grupa docelowa projektów realizowanych przez beneficjentów projektów), jst jako odbiorca działań promocji inwestycyjnej i gospodarczej, pracownicy IOB wspierających rozwój przedsiębiorczości, absolwenci szkół wyższych, grupy producentów rolnych.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 zakłada się zastosowanie konkursowego oraz pozakonkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji (umieędzynarodowienia) działalności	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	492	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 3.3. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Przewidziane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 wsparcie będzie skupione na umocnienie potencjału innowacyjnego świętokrzyskiego sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, który przełoży się do wprowadzania na rynek nowych produktów i usług. Dofinansowane będą działania wspierające rozwój mikro, małych oraz średnich przedsiębiorstw z regionu, a w szczególności projekty koncentrujące się na pozyskaniu i wdrożeniu innowacji produktowych, procesowych, organizacyjnych oraz marketingowych. Będzie to skutkowało zwiększeniem liczby przedsiębiorstw innowacyjnych wdrażających nowe lub istotnie ulepszone produkty, co w konsekwencji przełoży się na wzrost zatrudnienia. Firmy działające na styku gospodarki i sektora badawczo-rozwojowego będą realizować nowatorskie przedsięwzięcia jako dzięki wdrożonym innowacjom także jako klastry.

Preferencje w zakresie finansowania wdrażania innowacji posiadać będą projekty zgodne ze strategią regionalnych specjalizacji, które zostały opisane w aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 oraz tworzące nowe miejsca pracy.

Cel szczegółowy Wzrost zdolności przedsiębiorstw, działających w województwie świętokrzyskim do wprowadzania na rynek nowych produktów i usług.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Udział wszystkich przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogóle przedsiębiorstw - nowe lub istotnie ulepszone produkty	%	Słabiej rozwinięty	5,67	2011	5,72	Obliczenia własne na podstawie danych GUS	Raz na rok
2.	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych	Szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	59	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 realizowane będzie wsparcie rozwoju istniejących firm (w formie bezzwrotnych dotacji bądź za pośrednictwem Instrumentów Inżynierii Finansowej z terenu województwa) - projekty zwiększające aktywność inwestycyjną mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz skutkujące zwiększeniem zatrudnienia i trwałym rozwojem firmy, w tym również na obszarach wiejskich i obszarach o najniższym poziomie rozwoju gospodarczego. Zakłada się realizację projektów służących wzmocnieniu konkurencyjności i innowacyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, co będzie prowadzić do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług, lub będzie sprzyjać tworzeniu w nich nowych miejsc pracy m.in. poprzez:

1. rozbudowę przedsiębiorstwa, prowadzącą do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (w tym turystycznych),
2. dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmianę w sposobie świadczenia usług, co będzie skutkowało wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług przy jednoczesnym zwiększeniu zatrudnienia,
3. inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny,
4. rozwój klastrów regionalnych i lokalnych.

Interwencja w ramach tego priorytetu prowadzona będzie także za pośrednictwem Instrumentów Inżynierii Finansowej (fundusze pożyczkowe i poręczeniowe).

W ramach tego priorytetu inwestycyjnego projekty, których zakres tematyczny wpisuje się w inteligentne specjalizacje województwa, wskazane w regionalnej strategii innowacji, uzyskają preferencje w dostępie do środków RPOWŚ 2014-2020, polegające na zarezerwowaniu dla nich przynajmniej 40% wartości alokacji, planowanej do rozdysponowania w formie bezzwrotnych dotacji.

Wsparcie w formie dotacji kierowane będzie dla projektów charakteryzujących się wysokim poziomem innowacyjności oraz zakładających znaczący wzrost zatrudnienia.

Typy beneficjentów:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego w tym producenci rolno-spożywczy, podmioty

z terenu województwa świętokrzyskiego wspierające przedsiębiorstwa w formie instrumentów finansowych, instytucje otoczenia biznesu (w zakresie inicjatyw klastrowych), wojewódzkie samorządowe osoby prawne.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór jedynie tych projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 przewiduje się wykorzystanie instrumentów finansowych (w tym instrumenty mieszane, pożyczkowe i poręczeniowe).

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw wspieranych w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	59	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba wspartych klastrów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 3.4. *Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.*

Cel szczegółowy zakłada skierowanie zintegrowanego wsparcia w celu rozwoju usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, które będą się przyczyniać do zwiększenia poziomu konkurencyjności, innowacyjności, a przede wszystkim aktywności badawczo-wdrożeniowej samych przedsiębiorstw. Dzięki udzielonej interwencji system wsparcia sektora przedsiębiorczości (głównie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa) będzie mógł zaoferować profesjonalne, wyspecjalizowane usługi dopasowane do potrzeb i wyzwań podmiotów gospodarczych działających w regionie świętokrzyskim.

Cel szczegółowy: Wzrost zdolności instytucji otoczenia biznesu do wspierania innowacyjnego rozwoju przedsiębiorstw.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Udział wszystkich przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogóle przedsiębiorstw - nowe lub istotnie ulepszone produkty	%	Słabiej rozwinięty	5,67	2011	5,72	Obliczenia własne na podstawie danych GUS	Raz na rok
2.	Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	50	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 przewidziano wzmocnienie jakości usług dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, w tym inkubatory przedsiębiorczości akademickiej, m.in. poprzez doradztwo i szkolenia dla tych instytucji. Przykładowe rodzaje projektów:

1. usługi doradcze i szkoleniowe dla podmiotów zarządzających parkami przemysłowymi, inkubatorami przedsiębiorczości i innymi instytucjami o podobnym charakterze;
2. projekty doradcze i szkoleniowe zwiększające zdolność mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, grup producentów rolnych oraz grupy producentów owoców i warzyw wstępnie uznanych do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku;
3. sieciowanie IOB w ramach Regionalnego Systemu Innowacji;
4. usługi doradcze, szkoleniowe oraz wizyty studyjne dla IOB.

Projekty realizowane przez instytucje otoczenia biznesu powinny bezpośrednio wynikać z analizy zapotrzebowania usług świadczonych przez IOB dla przedsiębiorców z obszaru województwa świętokrzyskiego.

Typy beneficjentów:

Instytucje otoczenia biznesu z terenu województwa świętokrzyskiego, klastry działające na terenie województwa świętokrzyskiego (zrzeszające przynajmniej część podmiotów działających na terenie województwa).

Grupy docelowe:

- Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,
- absolwenci szkół wyższych, planujący założenie działalności gospodarczej,
- Grupy producentów rolnych i grupy producentów owoców i warzyw wstępnie uznane działających jako przedsiębiorstwa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką

grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 w ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu - ośrodki przedsiębiorczości	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	2	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 2.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Os 2. Konkurencyjna gospodarka	Os priorytetowa		Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
	Typ wskaźnika	Lp.					M	K	O	M	K	O			
	Wskaźnik finansowy	Wskaźnik produktu					M	K	O	M	K	O			
Os 2. Konkurencyjna gospodarka	KEW	1.	Liczba ogłoszonych naborów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	8	N/D	N/D	10	SL 2014	N/D	12 044 740,00 EUR
	Wskaźnik finansowy	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mln euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	31,72	N/D	N/D	159,52	SL 2014	N/D	
	Wskaźnik produktu	3.	Liczba przedsiębiorstw w otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	384	N/D	N/D	486	SL 2014	Wskaźniki zgodne definicją z WLWK. Obrazują ponad 50% alokacji na OP 2	

Wskaźnik produktu	4.	Liczba przedsiębiorstw w wspieranych w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	40	N/D	N/D	56	SL 2014		
-------------------	----	---	------	------	--------------------	-----	-----	----	-----	-----	----	---------	--	--

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

Fundusz i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
2. Konkurencyjna gospodarka	001	59 995 598,00	2. Konkurencyjna gospodarka	01	132 935 395,00	2. Konkurencyjna gospodarka	01	82 987 136,00	2. Konkurencyjna gospodarka	07	177 247 193,00	2. Konkurencyjna gospodarka	N/D	N/D
	066	16 360 948,00												
	067	32 721 897,00		04	30 132 023,00		02	46 846 433,00						
	072	24 541 423,00												
	073	13 628 670,00		05	14 179 775,00		03	47 413 624,00						
	074	8 180 474,00												
	075	8 180 474,00												
	082	13 135 841,00												
	101	501 868,00												

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 2. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych.

2.3 Oś priorytetowa 3. Efektywna i zielona energia

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa Efektywna i zielona energia zakłada realizację inwestycji, których celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zwiększenie poziomu wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a w rezultacie ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i substancji szkodliwych do atmosfery. Zaplanowana interwencja będzie mieć bezpośredni wpływ na spełnienie przez Polskę wymogów stawianych przez Komisję Europejską w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami. Realizacja zaprogramowanych działań będzie skutkować również poprawą konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez zmniejszenie energochłonności sektora publicznego i prywatnego. Należy zaznaczyć, iż przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną wymaga podjęcia interwencji w wielu dziedzinach, dlatego też w ramach osi zaplanowano szeroki wachlarz działań, których realizacja gwarantuje kompleksowe podejście do polityki energetycznej w regionie.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 4.1. *wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*

Przewidziane do realizacji inwestycje mają na celu zwiększenie produkcji oraz wykorzystania energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Województwo Świętokrzyskie charakteryzuje się dużą różnorodnością środowiska naturalnego, co stwarza warunki dla rozwoju w regionie większości dostępnych technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Korzystne warunki dla pozyskania hydroenergii oraz energii słonecznej występują niemalże na obszarze całego regionu. Natomiast dla energii wiatrowej są to głównie północna i północno-wschodnia części województwa w powiatach: koneckim, skarżyskim, starachowickim, ostrowieckim, opatowskim, sandomierskim oraz w północno - wschodnich częściach powiatów kieleckiego i staszowskiego. Należy również zaznaczyć, iż w naszym regionie jest ok. 82 tys. ha ugorów i odłogów oraz ok 50 tys. ha porzuconych trwałych użytków zielonych (łąki oraz pastwiska), na których w sposób łatwy i bez większych nakładów można przywrócić produkcję rolniczą ukierunkowaną na cele energetyczne (biomasa).

Rozszerzenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii planowane jest w oparciu o realizację inwestycji w obszarze budowy oraz modernizacji jednostek, które wytwarzają energię zarówno elektryczną jak i ciepłą wykorzystując, w tym celu m. in. biogaz, biomasę, energię wiatru oraz wody, energię słoneczną. Dodatkowo przewiduje się także możliwość dofinansowania ww. źródeł wraz z ich podłączeniem do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się z jednej strony dobrze rozwiniętą przestrzennie siecią elektroenergetyczną oraz istniejącymi rezerwami mocy, z drugiej jednak strony budowane w znacznej większości w latach 60-70 ubiegłego wieku sieci, w okresie znacznie mniejszego zapotrzebowania na energię elektryczną, nie spełniają obecnych potrzeb i wymogów. Ze względu na zły stan techniczny (wyeksploatowanie prawie w 50%) oraz ograniczoną przepustowość, wymagają znacznych nakładów na odtworzenie i modernizację. Szczególnej uwagi w tym zakresie wymagają sieci elektroenergetyczne na terenach wiejskich. Dofinansowanie budowy oraz modernizacji

sieci elektroenergetycznej udzielane będzie jedynie w przypadku przyłączenia do tejże sieci instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.

Innym rodzajem projektów przewidzianych do dofinansowania jest wsparcie dla produkcji urządzeń i komponentów, służących pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych, w tym budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw. Interwencję w regionie planuje się również skierować na budowę lub modernizację jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokiej kogeneracji z OZE.

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie produkcji energii w województwie świętokrzyskim, pochodzących ze źródeł odnawialnych, oraz budowa systemów dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Stabiej rozwinięty	10,4	2011	11,1	GUS	Raz na rok
2.	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej	MW	Stabiej rozwinięty	0	2014	18	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu 4.1 wsparcie skierowane zostanie na projekty, dotyczące:

1. wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych (energia wodna, wiatru, słoneczna, geotermalna, biogazu, biomasy) wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej,
2. budowy instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw,
3. budowy oraz modernizacji zakładów do produkcji urządzeń OZE,
4. budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokiej kogeneracji z OZE.

Główne typy beneficjentów:

- Jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa duże, średnie, małe, mikro prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego, w tym producenci rolno – spożywczy,
- uczelnie,
- związki i stowarzyszenia JST,
- podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych,
- państwowe jednostki budżetowe,
- uczelnie wyższe,
- instytucje kultury.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	23	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 4.2. *promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.*

Najważniejszym celem zaplanowanych inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw, budowa gospodarki przyjaznej środowisku, a przy tym jednocześnie konkurencyjnej i innowacyjnej.

Poprawa efektywności energetycznej w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa staje się koniecznością nie tylko z uwagi na rosnące ceny energii, co przekłada się na ceny wytwarzanych towarów i usług, a tym samym na konkurencyjność przedsiębiorstw, ale również ze względu na wymagania dotyczące ochrony środowiska.

Działania podejmowane w ramach priorytetu mają za zadanie wspierać sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w celu optymalizacji wykorzystania zasobów poprzez zastosowanie technologii i rozwiązań zmierzających do racjonalnego zużywania energii elektrycznej, cieplnej i wody. Warunkiem koniecznym poprzedzającym realizację tego typu przedsięwzięć będzie przeprowadzenie audytów energetycznych, na podstawie których zweryfikowane zostanie ekonomiczne uzasadnienia dla planowanych projektów.

Ze środków priorytetu dofinansowanie uzyskają przedsięwzięcia zakładające zastosowanie energooszczędnych technologii w procesach produkcyjnych oraz wprowadzenie systemów zarządzania energią. Ten typ projektów polegał będzie m.in. na zastosowaniu energooszczędnych, proekologicznych maszyn, urządzeń, linii produkcyjnych. Ponadto wsparciem może zostać objęta budowa własnych instalacji OZE. Dotacje udzielane będą również na termomodernizację zdekapitalizowanych budynków przemysłowych i obiektów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza.

Spodziewanym rezultatem udzielonego wsparcia będzie uzyskanie oszczędności energii elektrycznej oraz cieplnej, jak również wzrost wykorzystania energii wytwarzanej z OZE. Dodatkowym pożądanym efektem udzielonej interwencji będzie ograniczenie zużycia wody w procesach wytwórczych. Powyższe przedsięwzięcia spowodują spadek kosztów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, a w dłuższej perspektywie przyczynią się do zmniejszenia energochłonności gospodarki oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, prowadzących działalność w województwie świętokrzyskim.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln zł PKB	GWh	Stabiej rozwinięty	0,136	2011	0,134	GUS	Raz na rok
2.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok	Stabiej rozwinięty	0	2014	8 800	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.2 przewiduje się dofinansowanie projektów, dotyczących poprawy efektywności energetycznej (w tym z uwzględnieniem OZE) w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach, skutkujących zmniejszeniem zużycia i strat wody, energii elektrycznej, energii cieplnej. Wśród ww. projektów wsparcie uzyskają również przedsięwzięcia polegające na wykorzystaniu surowców wtórnych w procesie produkcyjnym, w wyniku czego podniesiona zostanie efektywność energetyczna i kosztowa przemysłu i usług w regionie (zgodnie z postulatami zawartymi w Założeniach Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, opracowanych przez Ministerstwo Gospodarki).

Przewiduje się również dofinansowanie projektów wdrażających systemy zarządzania energią w przedsiębiorstwach, m.in. skutkujących zmniejszeniem strat wody, energii elektrycznej, energii cieplnej.

Główne typy beneficjentów:

Przedsiębiorstwa średnie, małe, mikro prowadzące działalność na terenie województwa świętokrzyskiego;

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWS 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.2 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.2 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Stabilnej rozwinięty	N/D	N/D	35	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 4.3. *wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Główną intencją przedsięwzięć planowanych do dofinansowania w ramach priorytetu 4.3 jest poprawa efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym oraz budynkach użyteczności publicznej. Realizowane przedsięwzięcia mają znaczenie nie tylko dla zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną i końcową ale również w istotny sposób wpływają na poprawę środowiska naturalnego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Potrzeby w zakresie termomodernizacji w regionie wciąż są ogromne. Większość budynków użyteczności publicznej jak również wielorodzinnych została oddana do użytku w czasach, kiedy rozwiązania budowlane nie uwzględniały izolacji cieplnej budynków, a właściwą temperaturę zapewniały systemy grzewcze pobierające duże ilości energii. Ponadto wówczas ceny energii nie były wysokie. Na przestrzeni ostatnich lat ceny energii

wzrosły, co skłania jej użytkowników do szukania oszczędności. Istotne stały się również czynniki ekologiczne. Przystarzałe rozwiązania prowadzą nie tylko do dużych strat energii, narażając użytkowników na pokaźne straty finansowe ale wywołują również znaczną emisję szkodliwych czynników do powietrza atmosferycznego.

Ponadto niedostateczna izolacja budynków prowadzi do dużych strat ciepła, jest również efektem zużywania dużej ilości paliw i energii, przez co ponoszone są wysokie koszty nie przekładające się na wystarczające ogrzanie pomieszczeń. Wobec powyższego należy wprowadzić rozwiązania ograniczające zużycie energii. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez obniżenie energochłonności budynków wskutek zmiany w systemach ogrzewania i wentylacji, działań modernizacyjnych budynków wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Do przedsięwzięć tego typu zalicza się przede wszystkim: obłożenie ścian zewnętrznych i dachu warstwą izolacji termicznej, wymianę okien i drzwi zewnętrznych, a także wymianę oświetlenia na energooszczędne. Jako element kompleksowy projektu wspierana będzie również budowa, wymiana lub modernizacja systemu grzewczego oraz małych, lokalnych źródeł ciepła. Z punktu widzenia poprawy efektywności energetycznej budynków w tym zakresie, przewiduje się również zastosowanie w modernizowanych energetycznie budynkach instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii, które zostaną wykorzystane zarówno do ogrzewania jak i chłodzenia budynków.

Zakres prac dotyczący kompleksowej modernizacji musi wynikać z przeprowadzonej w ramach audytu energetycznego analizy planowanych do wprowadzenia rozwiązań.

Poprawa efektywności energetycznej budynków pozytywnie wpłynie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.

Cel szczegółowy: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej w budynkach publicznych oraz w sektorze mieszkaniowym.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Emisja gazów Ciepłarnianych*	1990=100	Słabiej rozwinięty	87,00	2011	79,4	GUS	Raz na rok
2.	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	Słabiej rozwinięty	0	2014	169 847 340	SL 2014	Raz na rok

*Wskaźnik dostępny na poziomie kraju

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 interwencja zostanie skierowana na projekty dotyczące kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznych oraz części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w zakresie związanym m.in. z:

1. ociepleniem obiektu,
2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych, oraz oświetlenia na energooszczędne,

3. przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów wodno-kanalizacyjnych,
4. instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach,
5. instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE,
6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji
7. wymiana pokrycia dachowego,

Ponadto na wsparcie mogą liczyć projekty dotyczące audytów energetycznych, audytów efektywności energetycznej, przeglądów energetycznych dla sektora publicznego i mieszkaniowego, jako element kompleksowy projektu.

Główne typy beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe,
- związki i stowarzyszenia JST,
- TBS,
- samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,
- uczelnie,
- inne podmioty prowadzące działalność w sferze usług publicznych w różnych formach organizacyjnych, posiadających osobowość prawną np. fundacje i stowarzyszenia,
- policja,
- podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych,
- samorządowe osoby prawne,
- jednostki ochotniczej i Państwowej Straży Pożarnej;

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 4.3 w Osi priorytetowej 3. Efektywna i zielona energia przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następującego Obszaru Strategicznej Interwencji:

- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna),

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	260	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 4.5. *promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu*

Interwencja w ramach priorytetu ukierunkowana zostanie na obszary dla których przygotowano zostały plany gospodarki niskoemisyjnej, co bezpośrednio wpłynie na redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery. Zgodnie z danymi GUS za 2013 r. rocznie z obszaru województwa świętokrzyskiego emitowane jest do atmosfery z zakładów szczególnie uciążliwych 2,7 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych i 77,8 tys. ton zanieczyszczeń gazowych. Oprócz emisji z działalności przemysłowej źródłem zanieczyszczenia powietrza jest również tzw. niska emisja (emisja komunikacyjna oraz emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych).

Mimo, iż na przestrzeni ostatnich kilku lat ilość substancji pyłowych wprowadzanych do atmosfery znacznie zmalała, należy natomiast zauważyć wzrost emisji szkodliwych gazów, w związku z tym konieczne jest podjęcie kroków zmierzających do poprawy

jakości powietrza. Aby osiągnąć ten cel niezbędna jest koncentracja działań w obszarze ekologicznego transportu publicznego. Wspierane będą głównie projekty dotyczące zakupu i modernizacji publicznych środków transportu zbiorowego wraz z niezbędną infrastrukturą usprawniającą funkcjonowanie tego transportu, w tym m.in.: parkingi Park&Ride, infrastruktura dworcowa, zintegrowane centra przesiadkowe czy ścieżki rowerowe. Wskazana jest również poprawa stanu infrastruktury np. modernizacja oświetlenia ulicznego (ulic, placów, terenów publicznych) na energooszczędne.

Ponadto dofinansowanie uzyskają inwestycje w zakresie modernizacji i budowy scentralizowanych systemów ciepłowniczych, co spowoduje ograniczenie strat ciepła podczas przesyłu oraz umożliwi podłączenie nowych użytkowników, którzy dotychczas korzystali z indywidualnych źródeł ciepła. Planuje się również wsparcie przedsięwzięć polegających na wymianie bądź modernizacji źródeł ciepła z uwzględnieniem standardów ekologicznych.

Dodatkowo, mając na uwadze zmniejszenia zużycia paliwa oraz poprawę efektywności ekonomicznej sektora energetycznego, a także ograniczenie jego negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez redukcję emisji substancji szkodliwych planowane jest dofinansowanie projektów w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, wraz z infrastrukturą do dystrybuowania wytworzonej energii.

Istotnym elementem przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie korzyści płynących z wykorzystywania ekologicznych źródeł energii oraz efektywnego nią gospodarowania, co w długookresowej perspektywie spowoduje ograniczenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery. Wsparcie również zostanie przeznaczone na realizację projektów mających na celu upowszechnianie informacji promujących budownictwo zeroemisyjne oraz inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego

Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i substancji szkodliwych do atmosfery

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Emisja gazów cieplarnianych (1990=100)*	1990=100	Słabiej rozwinięty	87,4	2011	79,4	KOBIZE/GUS	Raz na rok
2.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok	Słabiej rozwinięty	0	2014	7 680	SL 2014	Raz na rok

*Wskaźnik dostępny na poziomie kraju

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 4.5 dofinansowanie znajdą projekty, realizujące założenia planów niskoemisyjnych dla poszczególnych obszarów.

Wsparcie dla projektów mogących wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów i niekwalifikujących się do dofinansowania w ramach innego PI np.

1. działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii,
2. kampanie promujące:
 - budownictwo zeroemisyjne,
 - inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego,
3. modernizacja oświetlenia ulicznego (ulic placów, terenów publicznych) na energooszczędne,
4. budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej,
5. wymiana źródeł ciepła.

Dodatkowo dofinansowanie uzyskają inwestycje dotyczące budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, wraz z infrastrukturą do dystrybuowania wytworzonej energii.

Ponadto, w ramach priorytetu przewidziano wsparcie dla projektów z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej w zakresie budowy, przebudowy uzupełniającej do poziomu krajowego infrastruktury transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrum miasta m.in. :

1. parkingi *Park&Ride, Bike&Ride*
2. zintegrowane centra przesiadkowe,
3. infrastruktura dworcowa,
4. wspólny bilet,
5. inteligentne systemy transportowe,
6. ścieżki rowerowe,
7. publiczne wypożyczalnie rowerów.

Poza tym, wspierane będą inwestycje dotyczące ekologicznego transportu publicznego w regionie świętokrzyskim.

Główne typy beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorstwa duże, średnie, małe, mikro,
- partnerzy społeczni i gospodarczy działający na terenie województwa świętokrzyskiego ,
- organizacje pozarządowe (NGO),
- samorządowe osoby prawne,
- instytucje otoczenia biznesu,
- uczelnie,
- państwowe jednostki budżetowe,
- instytucje kultury.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi

pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 4.5 w Osi priorytetowej 3. Efektywna i zielona energia przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następującego Obszaru Strategicznej Interwencji:

- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna),

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia ulicznego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	12 000	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	35	SL 2014	Raz na rok
3.	Długość ścieżek rowerowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	150	SL 2014	Raz na rok
4.	Długość sieci ciepłowniczej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	30	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba zmodernizowanych dworców i centrów przesiadkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	4	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 3.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 3. Efektywna i zielona	Wskaźnik produktu	1.	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	6	N/D	N/D	23	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 4.1. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikami 2 i 3. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonych na oś priorytetową	8 466 780,00 EUR

Wskaźnik produktu	2.	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	12	N/D	N/D	35	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 4.2. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK. Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikami 1 i 3. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonych na oś priorytetową.
	3.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	73	N/D	N/D	260	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 4.3. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK. Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikami 2 i 3. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonych na oś priorytetową.
	Wskaźnik finansowy	4.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mln EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	30,75	N/D	N/D	150,56	SL 2014

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty																
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7				
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)				
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€		
	3. Efektywna i zielona energia	09		2 500 000,00	3. Efektywna i zielona energia		01	167 290 213,00		3. Efektywna i zielona energia	01		30 460 000,00	3. Efektywna i zielona energia	02	18 180 000,00
010		18 000 000,00	02	149 110 213,00												
011		9 000 000,00														
012		2 000 000,00														
013		36 190 477,00														
014		19 466 403,00														
016		10 000 000,00														
043		10 000 000,00														
044		2 000 000,00														
068		4 090 000,00														
069	16 360 000,00															

	071	27 683 333, 00												
	090	10 000 000, 00												

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 3. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.4 Oś priorytetowa 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe

Opis osi priorytetowej:

Z uwagi na potencjał regionu przejawiający się zarówno w bogactwie naturalnym jak i w zasobach dziedzictwa kulturowego wspierane będą inwestycje mające na celu ochronę terenów cennych przyrodniczo, różnorodności biologicznej, promocję i rozwój zasobów przyrodniczo-kulturowych, dając tym samym możliwość rozwoju społeczno- gospodarczego województwa.

Mając na uwadze ryzyko występowania zjawisk katastrofalnych w województwie, w ramach niniejszej osi wspierane będą także działania ukierunkowane na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym oraz zabezpieczanie przeciwpowodziowe.

W ramach interwencji zostały zaprogramowane priorytety inwestycyjne, wspierające inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska, które znacząco wpłyną na ochronę i poprawę środowiska naturalnego.

Wzmocnienie efektywnego systemu gospodarki odpadami oraz kompleksowe wsparcie gospodarki wodno – ściekowej, stanowiąc będą kolejne elementy wsparcia osi.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Oś priorytetowa 4 Dziedzictwo naturalne i kulturowe przewiduje realizację Priorytetów Inwestycyjnych w ramach celów tematycznych 5 i 6 dot. promowania dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystania zasobów. Rozwiązanie polegające na skoncentrowaniu interwencji dot. adaptacji do zmian klimatu z zakresu ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego w ramach przedmiotowej osi zapewni spójną realizację działań pro środowiskowych oraz z zakresu ochrony dóbr zarówno naturalnych jak i kulturowych.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 5.2. *wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami*

W ramach priorytetu wspierane będą działania ukierunkowane na zwiększenie ochrony przed zagrożeniami naturalnymi oraz w zakresie wspierania systemu reagowania i ratownictwa. Przedsięwzięcia realizowane będą poprzez nakłady na infrastrukturę zbiorników małej retencji oraz wsparcie systemu ratowniczego w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych. Interwencja w ramach priorytetu ukierunkowana będzie na budowę lub modernizację zbiorników małej retencji na terenie województwa świętokrzyskiego. Uzupełnieniem tego priorytetu będzie wsparcie służb ratowniczych poprzez doposażanie i zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego, niezbędnego do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof,

Realizacja działań przyczyni do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców województwa w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, ulepszenia stanu zbiorników małej retencji i zwiększenia możliwości gromadzenia wody w przypadku wystąpienia zagrożeń oraz do podniesienia jakości organizacji systemów wczesnego reagowania i ratownictwa.

Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych oraz usuwania skutków katastrof.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Jednostki służb ratunkowych działające w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (OSP)	Szt.	Słabiej rozwinięty	201	2012	220	IZ - Beneficjenci	Raz na dwa lata
2.	Objętość retencjonowanej wody	m ³	Słabiej rozwinięty	0	2014	1 600 000	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 5.2 wsparcie znajdą przedsięwzięcia z zakresu:

- budowy i modernizacji wielofunkcyjnych zbiorników wodnych małej retencji;
- tworzenia i poprawy jakości systemów wczesnego reagowania i ratownictwa w sytuacjach nagłego wystąpienia zjawisk katastrofalnych (dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), w tym z uwzględnieniem zakupu sprzętu i wyposażenia dla Ochotniczych Straży Pożarnej.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5.2 nie przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5.2 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych

procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5.2 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 5.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba zbiorników małej retencji wspartych w wyniku realizacji projektów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	11	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	78	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6.1. *inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie*

W ramach priorytetu inwestycyjnego wspierane będą działania dotyczące rozwoju systemu gospodarki odpadami. Wsparcie ukierunkowane będzie przede wszystkim na usprawnieniu systemu gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie zmniejszenia ilości odpadów, ponownego wykorzystania oraz zwiększenia poziomu odzysku i recyklingu odpadów.

Kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane będą w regionach gospodarki odpadami komunalnymi, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów, przy zapewnieniu zintegrowanego podejścia zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych.

Realizacja celu tego priorytetu inwestycyjnego obejmować będzie także poprawę systemu gospodarowania odpadami innymi niż komunalne oraz niebezpiecznymi, w tym w zakresie usuwania i unieszkodliwiania azbestu.

Realizacja priorytetu przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez efektywny system przetwarzania odpadów w tym odpadów niebezpiecznych w regionie, oraz ulepszenie systemu selektywnego zbierania odpadów.

Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego przyczynią się do redukcji udziału odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie województwa świętokrzyskiego, ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, gdzie zgodnie z zapisami Dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów, poziom redukcji został określony na poziomie 35% w skali kraju w 2020 roku w stosunku do całkowitej ilości tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.

Interwencja w ramach priorytetu wpłynie także na działania w zakresie ponownego użycia i recyklingu odpadów przynajmniej takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych, gdzie zgodnie z wymogami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów, do roku 2020 przewidziany poziom wynosi minimum 50%.

Działania podejmowane w ramach PI 6.1 będą zgodne z planem inwestycyjnym w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, zatwierdzanym przez Ministra Środowiska.

Cel szczegółowy Zapewnienie efektywnego działania systemu gospodarowania odpadami

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych	%	Słabiej rozwinięty	90	2012	70	GUS	Raz na rok
2.	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	Mg/rok	Słabiej rozwinięty	0	2014	40 000	SL2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 6.1. interwencja dotyczyć będzie:

- kompleksowych działań skierowanych na poprawę gospodarowania odpadami, zgodnie z postanowieniami WPGO,
- budowy instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.1 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.1 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba rozbudowanych/zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	2	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6.2. *inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie*

Interwencja priorytetu obejmować będzie inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Przewidziane do wsparcia będą działania dotyczące budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej, a także inwestycje mające na celu wzrost liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków poprzez zwiększenie parametrów istniejącej infrastruktury oraz budowę nowych oczyszczalni ścieków.

Uzupełnieniem działań w ramach niniejszego priorytetu będzie budowa sieci wodociągowej, systemy zaopatrzenia w wodę, ujęcia i stacje uzdatniania wody.

Realizacja priorytetu przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego poprzez zapobieganie możliwości odprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleby, poprawy jakości wód oraz wpłynąć będzie na poprawę jakości życia mieszkańców regionu.

Cel szczegółowy: Poprawa dostępu mieszkańców regionu do systemów oczyszczających ścieki komunalne.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	Słabiej rozwinięty	53,6	2012	78,9	GUS	Raz na rok
2.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	%	Słabiej rozwinięty	51,50	2012	62,4	GUS	Raz na rok
3.	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków	RLM	Słabiej rozwinięty	0	2014	100 000	SL2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Priorytet inwestycyjny 6.2. koncentrować się będzie na następujących typach przedsięwzięć:

- kompleksowe wsparcie gospodarki wodno-ściekowej, w tym wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych, budowa oczyszczalni ścieków bądź poprawa parametrów już istniejących oczyszczalni, wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi,
- kompleksowe wsparcie budowy systemów indywidualnych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej (budowa przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków – na obszarach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna),

- budowa i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę (sieci wodociągowe, ujęcia i stacje uzdatniania wody) – wyłącznie w ramach projektów dot. infrastruktury służącej oczyszczaniu ścieków,

Zakłada się realizowanie inwestycji przede wszystkim na obszarach aglomeracji o wielkości poniżej 10 tys. RLM, ujętych w KPOŚK, , a także na pozostałych terenach w celu wypełnienia dyrektywy ściekowej.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty działające w imieniu JST, związki i porozumienia JST, przedsiębiorcy.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.2 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.2 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	2	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba rozbudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	21	SL2014	Raz na rok
3.	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	564	SL2014	Raz na rok
4.	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	1 512	SL014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6.3. zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Priorytet inwestycyjny zakłada realizację inwestycji dotyczących wzmocnienia potencjału województwa w kontekście ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego.

Interwencja będzie skierowana na ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zabytków w celu poprawy stanu technicznego tych obiektów, dostosowania tych obiektów do funkcji turystycznych lub kulturowych oraz zwiększenia potencjału turystycznego regionu.

Mając na uwadze wzrost znaczenia kultury dla mieszkańców regionu, w ramach priorytetu realizować będzie można także działania dotyczące inwestycji w rozwój zasobów kultury oraz w infrastrukturę instytucji kultury, w celu poprawy świadczonych usług oraz zwiększenia znaczenia kultury dla mieszkańców regionu.

Realizacja priorytetu przyczyni się do zwiększonego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Działanie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego będą uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Cel szczegółowy Ochrona, zachowanie i efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (w tym zwiedzający muzea i oddziały)	osoby	Słabiej rozwinięty	857 604	2012	997 604	GUS	Raz na rok
2.	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	50 000	SL2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Wsparcie uzyskają przedsięwzięcia, służące:

- zachowaniu i zabezpieczeniu obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych dla celów rozwoju społeczno-gospodarczego, dostosowaniu obiektów dziedzictwa kulturowego do funkcji turystycznych lub kulturowych,
- promocji dziedzictwa kulturowego regionu wraz z tworzeniem i promocją produktów tradycyjnych i regionalnych oraz kompleksowych produktów turystycznych (w tym tworzenie szlaków kulturowych i organizacja wydarzeń kulturalno – promocyjnych,
- rozwojowi zasobów kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego (w tym poprawie jakości funkcjonowania instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego), budowie, przebudowie i renowacji instytucji kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego oraz budowie, przebudowie, i remoncie instytucji kultury oraz konserwacji i restauracji obiektów zabytkowych wraz z dostosowaniem do prowadzenia działalności kulturalnej, w tym działalności gospodarczej,
- zakupowi wyposażenia oraz konserwacji muzealiów, materiałów archiwalnych starodruków itp.,
- wsparciu i rozwojowi centrów informacji turystycznej, kulturalnej i promocji kultury,
- promocji dziedzictwa naturalnego regionu oraz jego wykorzystaniu do celów turystycznych.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe wojewódzkie osoby prawne, instytucje kultury, instytucje ochrony dziedzictwa narodowego, kulturowego (w tym archiwum państwowe), ROT i lokalne organizacje turystyczne, organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, związki i stowarzyszenia jst, kościelne osoby prawne, przedsiębiorcy działający na terenie województwa świętokrzyskiego, związki wyznaniowe oraz szkoły i uczelnie artystyczne, Telewizja Polska.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.3 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 6.3 w Osi priorytetowej 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszar uzdrowiskowy,
- obszar Gór Świętokrzyskich.

Ponadto pozostałe środki w ramach tego priorytetu inwestycyjnego finansować będą projekty, dotyczące obiektów zlokalizowanych na obszarach o wybitnych walorach kulturowych i przyrodniczych, charakteryzujących się dużą liczbą odwiedzających (m.in. Sandomierz). Przewidziano również wsparcie projektów związanych z kompleksową promocją walorów kulturowych i przyrodniczych regionu. Wskazanie tych terenów nastąpi w kryteriach wyboru projektów dla *RPOWŚ 2014-2020*.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.3 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.3 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.3 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	26	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	40	SL2014	Raz na rok
3.	Liczba wydarzeń kulturalnych zrealizowanych w wyniku realizacji projektu	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	40	SL2014	Raz na rok
4.	Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego, instytucji kultury przystosowanych do osób niepełnosprawnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	15	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6.4. *ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę.*

Realizacja priorytetu przyczyni się do poprawy i ochrony obszarów cennych przyrodniczo na terenie województwa oraz wykorzystania tych zasobów dla rozwoju turystyki.

Priorytet inwestycyjny ukierunkowany jest na wsparcie obszarów cennych przyrodniczo, w tym objętych formami ochrony przyrody (parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, w tym położonych na obszarach NATURA 2000) w tym inwestycje dotyczące wyposażenia i bazy technicznej tych obiektów, a także opracowywanie planów ochrony i planów zadań ochronnych. Z uwagi na konieczność podejmowania działań w celu przeciwdziałania zjawiskom przyczyniającym się do zmniejszania obszarów różnorodności biologicznej, wspierane będą działania ukierunkowane na: ochronę poprawę warunków cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków na terenie województwa.

W celu promowania różnorodności biologicznej do wsparcia przewiduje się realizację inwestycji w zakresie tworzenia obiektów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich.

W ramach priorytetu wspierane będą także projekty dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu, a także inwestycje w infrastrukturę ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej. Działanie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego będą uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Cel szczegółowy Ochrona obszarów cennych przyrodniczo oraz wykorzystanie lokalnych i regionalnych zasobów przyrodniczych dla zrównoważonego i przyjaznego środowiska rozwoju turystyki.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	%	Słabiej rozwinięty	32,7	2012	41	GUS	Raz na rok
2.	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	ha	Słabiej rozwinięty	0	2014	15	SL2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 wsparcie otrzymają projekty, służące:

- podniesieniu standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach NATURA 2000), wraz z opracowaniem planów ochrony lub planów zadań ochronnych tych obszarów,
- ochronie różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki, służące rozwojowi zielonej infrastruktury (np. ogrody deszczowe w miastach, parki miejskie, korytarze ekologiczne, zielone bariery akustyczne),
- zarządzaniu i ochronie krajobrazu (np. inwentaryzacja przyrodnicza obszarów chronionych, audyt krajobrazowy, urbanistyczne zasady krajobrazu),
- promocja i zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowiska rozwoju turystyki (m.in. infrastruktura dla ruchu rowerowego),
- polegające na budowie i modernizacji niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- rozbudowie, modernizacji i doposażeniu ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych),

- opracowaniu dokumentacji dotyczącej planowania ochrony (planów, ekspertyz, inwentaryzacji) rezerwatów oraz obszarów Natura 2000 oraz ochrony czynnej na tych obszarach.

Główne typy beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- samorządowe osoby prawne zajmujące się ochroną przyrody,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- parki, krajobrazowe i ich zespoły,
- instytucje badawcze,
- organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, zajmujące się ochroną przyrody,
- jednostki budżetowe (np. RDOŚ),
- uczelnie,
- administracja rządowa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji tego priorytetu inwestycyjnego 6.4 w Osi priorytetowej 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następującego Obszaru Strategicznej Interwencji:

- obszar Gór Świętokrzyskich,
- obszar uzdrowiskowy.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	8	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	4	SL2014	Raz na rok
3.	Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	2	SL2014	Raz na rok
4.	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	7	SL2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 4.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Os priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	Wskaźnik produktu	1.	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	23	N/D	N/D	78	SL 2014 SL 2014 SL 2014 SL 2014 Wskaźniki produktu dotyczą odpowiednio priorytetu 5.2; 6.2;63 Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą w WLWK Wskaźniki w połączeniu obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową 4.	11 051 668,00 EUR	
	Wskaźnik produktu	2.	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	169	N/D	N/D	564			
	Wskaźnik produktu	3.	Liczba zabytków nieruchomych i instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	19	N/D	N/D	66			
	Wskaźnik finansowy	4.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mIn EUR	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	33,40	N/D	N/D	165,65			

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Region słabiej rozwinięty																		
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)						
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€				
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	087	20 453 874,00	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	01	184 063 358,00	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	01	23 284 014,00	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	07	172 063 358,00	4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	N/D	N/D				
	017	13 637 709,00													02	66 502 091,00	05	12 000 000,00
	020	4 430 777,00													03	94 277 253,00		
	022	84 184 754,00																
	094	38 174 290,00																
	095	16 360 411,00																
	085	2 148 787,00																
	091	2 285 217,00																
	092	1 364 308,00																
	093	1 023 231,00																

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 4. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.5 Oś priorytetowa 5. Nowoczesna komunikacja

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 5. Nowoczesna komunikacja zakłada realizację inwestycji, które służyć będą poprawie funkcjonowania kluczowego systemu transportowego w regionie w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Realizacja przedmiotowej osi za pomocą priorytetów inwestycyjnych, stanowić będzie jeden z głównych kroków do usuwania barier przestrzennych z jakimi nieustannie borykają się mieszkańcy regionu. Dostępność transportowa jest istotnym czynnikiem atrakcyjności inwestycyjnej regionu, ale i czynnikiem wpływającym na wielopłaszczyznowy rozwój samego regionu. Im większa dostępność transportowa, tym lepsze potencjalnie warunki rozwoju demograficznego i gospodarczego.

W ramach Osi wsparcie uzyskają inwestycje z zakresu budowy, rozbudowy, przebudowy najistotniejszych elementów infrastruktury drogowej regionu, poprawiających dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T. Wsparcie skoncentrowane zostanie przede wszystkim na drogach wojewódzkich, które łączą sieci lokalne z drogami krajowymi, ekspresowymi i autostradami.

Z punktu widzenia rozwoju regionu ważne jest również indywidualne podejście do transportu kolejowego. Inwestycje w transport kolejowy będą stanowić istotne ogniwo zarówno w kontekście rozwoju pod względem gospodarczym i społecznym jak również ekologicznym. Transport kolejowy odgrywa szczególną rolę w zahamowaniu negatywnego oddziaływania całego transportu na środowisko, a co za tym idzie, na zdrowie ludzi. Ze względu na fakt, iż kolej jest znacznie mniej uciążliwa dla środowiska, a niżeli transport samochodowy zachodzi konieczność głębszego spojrzenia na rozwój kolei, co przyniesie znaczące korzyści zarówno dla mieszkańców regionu jak i dla środowiska naturalnego.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 7.2. *zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.*

Priorytet inwestycyjny ukierunkowany jest na wsparcie inwestycji dotyczących dróg wojewódzkich, które ze względu na swój przebieg odgrywają istotną rolę w rozwoju społeczno – gospodarczym regionu oraz będą stanowić połączenie z siecią TEN-T. Interwencja w ramach priorytetu ukierunkowana będzie również na inwestycje dotyczące poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu drogowego na drogach wojewódzkich.

Cel szczegółowy: Poprawa dostępności transportowej województwa z siecią korytarzy krajowych i europejskich oraz największymi polskimi miastami.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2020)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT podsieć drogowa)	Miara syntetyczna	Słabiej rozwinięty	0,3509*	2010	0,3892*	MIR	Ad hoc, co 2, 3 lata

*Dane pochodzą z ekspertyzy wykonanej przez PAN na potrzeby Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 7.2 dofinansowanie ukierunkowane będzie na budowę lub przebudowę dróg wojewódzkich, stanowiących połączenie z siecią dróg krajowych, ekspresowych oraz autostrad, oraz z ośrodkami miejskimi w sąsiednich regionach, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach (ITS). Projekty te powinny, tam gdzie to możliwe uwzględniać budowę dróg rowerowych.

Główne typy beneficjentów:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką

grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór jedynie tych projektów, które charakteryzują się najwyższą jakością.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	165	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 7.4. rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu

Priorytet inwestycyjny zakłada wsparcie inwestycji dotyczących budowy, modernizacji sieci kolejowej i infrastruktury dworcowej poza siecią TEN-T.

Interwencja, zatem zakłada wsparcie inwestycji polegających na budowie, modernizacji, rozbudowie i rehabilitacji odcinków sieci kolejowej o znaczeniu państwowym lub regionalnym, które ze względu na swoje szczególne znaczenie dla regionu będą wpływać na znaczną poprawę połączeń między aglomeracjami miejskimi w Polsce.

Cel szczegółowy: Poprawa jakości wewnętrznych połączeń komunikacyjnych w regionie, szczególnie w kontekście zwiększenia dostępu do transportu kolejowego, lokalnych rynków pracy oraz stref aktywności gospodarczej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2020)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT podsieć kolejowa)	Miara syntetyczna	Słabiej rozwinięty	0,3949*	2010	0,4898*	MIR	Ad hoc, co 2, 3 lata

*Dane pochodzą z ekspertyzy wykonanej przez PAN na potrzeby Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku.

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 planuje się realizację minimum jednego projektu pozakonkursowego, dotyczącego budowy i przebudowy infrastruktury kolejowej.

Główne typy beneficjentów:

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, zarządca infrastruktury kolejowej, zarządca infrastruktury dworcowej.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór jedynie tych projektów, które charakteryzują się najwyższą jakością.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.4 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Całkowita długość nowych linii kolejowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	3,9	PKP PLK	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 5.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
							Oś 4. Nowoczesna komunikacja	Wskaźnik produktu	1.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR			
Wskaźnik finansowy	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	Min EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	23,50	N/D	N/D	116,50	SL 2014			

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

Fundusz i Kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
	5. Nowoczesna komunikacja	034		109 064 028,00	5. Nowoczesna komunikacja					5. Nowoczesna komunikacja	02		77 710 742,00	5. Nowoczesna komunikacja
	026	20 453 874,00		01	129 517 902,00		03	51 807 160,00		07	129 517 902,00		N/D	N/D

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 5. przewiduje się wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.6 Oś priorytetowa 6. Rozwój miast

Opis osi priorytetowej:

Głównym celem osi priorytetowej 6. Rozwój miast jest poprawa konkurencyjności i wzmocnienie zdolności miasta Kielce i jego obszaru funkcjonalnego do kreowania szybszego wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia jego mieszkańców, jak również wsparcie rozwoju miast i miasteczek w województwie świętokrzyskim.

Przedmiotowa oś priorytetowa ukierunkowana jest na działania związane ze wsparciem w ramach ZIT efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w sektorze mieszkaniowym – stanowiącym gminne zasoby mieszkaniowe.

Oś priorytetowa 6. przewiduje również wsparcie za pomocą instrumentu ZIT projektów mających na celu ochronę i przywrócenie różnorodności biologicznej zbiorników wodnych, a także dofinansowanie inwestycji przyczyniających się do poprawy, ochrony oraz wykorzystania do celów turystycznych cennych przyrodniczo obszarów znajdujących się na obszarze funkcjonalnym Miasta Kielce (Kielecki Obszar Funkcjonalny).

Niniejsza oś priorytetowa zakłada ponadto, realizację inwestycji, które bezpośrednio wpłyną na podniesienie standardów połączeń drogowych na drogach o różnej kategorii w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym, co ma kluczowe znaczenie w rozwoju zarówno społecznym jak i gospodarczym gmin wchodzących w zakres ZIT.

W ramach osi priorytetowej planuje się również wsparcie infrastruktury edukacyjnej, m.in. budowy, rozbudowy oraz modernizacji jednostek dydaktycznych, zakupu niezbędnego wyposażenia na potrzeby działalności placówek oraz dofinansowanie infrastruktury szkolnictwa zawodowego.

Obok interwencji skierowanej do ZIT, w ramach osi priorytetowej 6. przewidziano działania dotyczące kompleksowych inwestycji mających na celu ożywienie zdegradowanych obszarów miast, które utraciły swoją pierwotną funkcję poprzez nadawanie i przywracanie im funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Oś priorytetowa 6 dedykowana jest przede wszystkim realizacji ZIT (Priorytet Inwestycyjny 9.2 realizowany będzie poza formułą ZIT). Inwestycje planowane do realizacji w ramach ZIT będą wdrażane za pomocą priorytetów inwestycyjnych, które wchodzi w zakres wsparcia różnych celów tematycznych tj.:

- Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
- Cel tematyczny 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności i wykorzystania zasobów;
- Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych;
- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie.

Skoncentrowanie poszczególnych priorytetów inwestycyjnych w jednej osi priorytetowej umożliwi bardziej kompleksowe podejście do wdrażania planowanej

interwencji oraz przyniesie wartość dodaną w postaci strategicznie przemysłanych projektów, realizujących wspólną wizję i cele rozwojowe dla wszystkich jednostek terytorialnych z KOF.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 4.3. *wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Priorytet inwestycyjny ukierunkowany jest przede wszystkim na wsparcie kompleksowych projektów dotyczących poprawy efektywności wykorzystania energii w budownictwie, zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i w sektorze mieszkaniowym, w zakresie budynków mieszkalnych wchodzących w skład zasobów mieszkaniowych gmin. Rezultatem realizacji przedmiotowego priorytetu będzie uzyskanie niższego zużycia energii, m.in. w zakresie ogrzewania, oświetlenia pomieszczeń, ewentualnego chłodzenia, wentylacji czy przygotowania ciepłej wody. Realizacja celu tego priorytetu inwestycyjnego ukierunkowana jest na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez znaczne zmniejszenie zapotrzebowania na energię powszechnie dostępną oraz dywersyfikację źródeł energii w kierunku energii odnawialnej.

Interwencja w ramach priorytetu obejmować będzie również wsparcie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w tym wymiany wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.

Cel szczegółowy: Poprawa warunków do rozwoju gospodarczego obszarów miejskich.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Emisja gazów cieplarnianych*	%	Słabiej rozwinięty	87,00	2011	79,4	GUS	Raz na rok
2.	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	Słabiej rozwinięty	0	2014	22864100	SL 2014	Raz na rok

*Wskaźnik dostępny na poziomie kraju

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Interwencja zostanie skierowana na projekty, dotyczące kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych (z wyłączeniem jednostek podległych administracji centralnej) oraz mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w zakresie związanym m.in. z:

1. ociepleniem obiektu,
2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne,

3. przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła – likwidacja pieców grzewczych na opał stały), systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów wodno-kanalizacyjnych,
4. instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach,
5. instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE,
6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji (np. kolektory słoneczne).

Typy beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- samorządowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną,

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWS 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 4.3 w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywać się będzie w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Projekty realizowane w formule ZIT, niezależnie od trybu wyboru projektów muszą spełniać kryteria wyboru projektów ustanowione przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym wybór projektów przeprowadza Związek ZIT na zasadach wynikających ze Strategii ZIT po wcześniejszej akceptacji Komitetu Monitorującego.

W trybie pozakonkursowym projekty muszą wynikać wprost ze Strategii ZIT. Kryterium decydującym o wyborze projektu, jest jego zintegrowany charakter przyczyniający się do rozwoju KOF.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	35	protokoły odbioru	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 4.5. *promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.*

Interwencja w ramach priorytetu przyczyni się do zwiększenia produkcji i wykorzystania OZE co bezpośrednio wpłynie na redukcję emisji gazów cieplarnianych. Jest to niezwykle istotne z punktu widzenia redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz najkorzystniejsze dla osiągnięcia ekonomicznej efektywności gospodarki. Istotnym elementem przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie korzyści płynących z wykorzystywania ekologicznych źródeł energii oraz efektywnego gospodarowania energią co w długookresowej perspektywie spowoduje ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Wsparcie skierowane zostanie również na realizację projektów mających na celu upowszechnienie informacji promujących budownictwo zero emisyjne oraz inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego.

Mając na uwadze zwiększenie efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w miastach wskazana jest poprawa stanu infrastruktury np. w zakresie oświetlenia miejskiego, wsparcie ekologicznego transportu publicznego oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (w tym np. ścieżki rowerowe, centra przesiadkowe).

Cel szczegółowy: Wsparcie dla realizacji planów niskoemisyjnych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Emisja gazów cieplarnianych*	1990=100	Słabiej rozwinięty	87,00	2011	79,4	GUS	Raz na rok
2.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok	Słabiej rozwinięty	0	2014	720	SL 2014	Raz na rok

*wskaźnik dostępny na poziomie kraju

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W priorytecie inwestycyjnym 4.5 dofinansowanie znajdą projekty, realizujące założenia planów niskoemisyjnych dla poszczególnych obszarów miejskich.

Wsparcie dla projektów mogących wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów miast i niekwalifikujących się do dofinansowania w ramach innego PI np.

1. modernizacja oświetlenia ulicznego,
2. zrównoważona mobilność miejska (w tym np. ścieżki rowerowe, centra przesiadkowe).

Typy beneficjentów:

jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami RPOWŚ 2014-2020 dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 4.5 w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywać się będzie w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Projekty realizowane w formule ZIT, niezależnie od trybu wyboru projektów muszą spełniać kryteria wyboru projektów ustanowione przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym wybór projektów przeprowadza Związek ZIT na zasadach wynikających ze Strategii ZIT po wcześniejszej akceptacji Komitetu Monitorującego.

W trybie pozakonkursowym projekty muszą wynikać wprost ze Strategii ZIT. Kryterium decydującym o wyborze projektu, jest jego zintegrowany charakter przyczyniający się do rozwoju KOF.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba zmodernizowanych źródeł oświetlenia gminnego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	12 000	protokoły odbioru	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 6.4 *ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury*

Realizacja priorytetu przyczyni się do poprawy i ochrony obszarów cennych przyrodniczo na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego oraz wykorzystania tych zasobów dla rozwoju turystyki. Prowadzone działania miałyby na celu m. in. podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia, opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo. Zwiększona zostanie ochrona różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, geoparki i ekoparki.

Działania wpisujące się w realizację przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego przyczynią się również do przywrócenia walorów przyrodniczych, turystycznych i rekreacyjnych zbiorników wodnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. Tworzone będą również warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu, poprzez ich promocję i zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowiska rozwoju turystyki, a także budowę i modernizację niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych).

Cel szczegółowy: Poprawa i ochrona obszarów cennych przyrodniczo na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego oraz wykorzystanie tych zasobów dla rozwoju turystyki.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	%	Słabiej rozwinięty	32,7	2012	41	GUS	Raz na rok
2.	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin objętych wsparciem miejscach	Szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	80.000	SL 2014	Raz na rok

należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo, w tym:

1. podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenie parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody,
2. opracowanie planów lub programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo,
3. ochrona różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, geoparki i ekoparki,
4. zabezpieczenie miejsc przyrodniczo cennych na terenach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody,
5. działania inwestycyjne umożliwiające wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych wraz z promocją np. zbiorniki wodne, stawy widokowe, tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne,
6. tworzenie warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o zasoby przyrodnicze regionu, poprzez ich promocję i zagospodarowanie do celów zrównoważonego i przyjaznego środowisku rozwoju turystyki,
7. budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych),
8. rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m. in. parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, Geopark, ogrody botaniczne) oraz prowadzenie działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych.

Typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 6.4 w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywać się będzie w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Projekty realizowane w formule ZIT, niezależnie od trybu wyboru projektów muszą spełniać kryteria wyboru projektów ustanowione przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym wybór projektów przeprowadza Związek ZIT na zasadach wynikających ze Strategii ZIT po wcześniejszej akceptacji Komitetu Monitorującego.

W trybie pozakonkursowym projekty muszą wynikać wprost ze Strategii ZIT. Kryterium decydującym o wyborze projektu, jest jego zintegrowany charakter przyczyniający się do rozwoju KOF.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 nie przewiduje się zastosowania instrumentów inżynierii finansowej.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba przebudowanych lub zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	10	protokoły odbioru	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 7.2. *zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi*

Priorytet inwestycyjny zakłada realizację inwestycji, które bezpośrednio wpłyną na podniesienie standardów połączeń drogowych na drogach o różnej kategorii na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. Inwestycje w ramach priorytetu polegać będą na budowie, przebudowie dróg różnych kategorii należących do sieci połączeń gmin Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego z jego rdzeniem. Realizacja celu przedmiotowego priorytetu wpływać będzie na zwiększenie mobilności mieszkańców oraz służyć będzie poprawie dostępności do ośrodków rozwoju gospodarczego, do rynku pracy, edukacji czy też opieki zdrowotnej. Interwencja w ramach priorytetu ukierunkowana będzie również na inwestycje dotyczące poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu drogowego na tych drogach.

Cel szczegółowy: Podniesienie dostępności komunikacyjnej ośrodka wojewódzkiego wraz z jego obszarem funkcjonalnym tj. Kieleckim obszarem Funkcjonalnym.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2020)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Wskaźnik Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT podsieć drogowa)	Miara syntetyczna	Słabiej rozwinięty	0,3509*	2010	0,3892*	MIR	Ad hoc, co 2, 3 lata

*Dane pochodzą z ekspertyzy wykonanej przez PAN na potrzeby Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku.

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu 7.2 zaplanowano budowę, przebudowę dróg różnych kategorii na terenie miasta Kielce, obszarze funkcjonalnym Kielc usprawniających połączenia komunikacyjne z jego rdzeniem, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach (ITS).

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego na obszarze objętym ZIT

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie tego priorytetu inwestycyjnego w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywać się będzie w formie Zintegrowanych Inwestycji terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Projekty realizowane w formule ZIT, niezależnie od trybu wyboru projektów muszą spełniać kryteria wyboru projektów ustanowione przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym wybór projektów przeprowadza Związek ZIT na zasadach wynikających ze Strategii ZIT po wcześniejszej akceptacji Komitetu Monitorującego.

W trybie pozakonkursowym projekty muszą wynikać wprost ze Strategii ZIT. Kryterium decydującym o wyborze projektu, jest jego zintegrowany charakter przyczyniający się do rozwoju KOF.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 nie przewiduje się zastosowania instrumentów inżynierii finansowej.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 7.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	40	protokoły odbioru	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 9.2. *wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*

Realizacja celów priorytetu inwestycyjnego nastąpi poprzez kompleksowe rozwiązywanie istotnych problemów społecznych na terenach zdegradowanych poprzez nadawanie i przywracanie funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych, w tym projekty z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych.

Inwestycje infrastrukturalne w ramach interwencji nakierowane będą na działania, których wynikiem będzie rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Rezultatem przedmiotowej interwencji będzie poprawa estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej, dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, znaczne podniesienie atrakcyjności miast dla ruchu turystycznego, widoczne zmniejszenie ubóstwa oraz wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych.

W ramach priorytetu wsparcie będzie udzielane projektom wynikającym z Lokalnych Planów/Programów Rewitalizacji. Projekty mogą wskazywać powiązanie ze wsparciem udzielanym w ramach Celu tematycznego 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją i koncentrować się na takich zagadnieniach jak, m.in. przeciwdziałanie ubóstwa oraz eliminacja czynników prowadzących do wykluczenia społecznego.

Cel szczegółowy: Poprawa warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów miejskich, w tym przemysłowych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy na 10 tys. ludności	os.	Stabiej rozwinięty	636,8	2012	620	GUS BDL	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 wsparcie kierowane będzie na projekty wpisujące się w Lokalne Plany/Programy Rewitalizacji, mające na celu rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego, podmioty działające w imieniu JST, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni i gospodarczy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, jednostki administracji rządowej i instytucje kultury w ramach kompleksowych projektów koordynowanych przez JST.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Alokacja priorytetu inwestycyjnego 9.2 przeznaczona zostanie na działania rewitalizacyjne, poświęcone obszarom funkcjonalnym miast tracących funkcje społeczno – gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna) oraz na wsparcie rewitalizacji innych ośrodków wymagających takich działań.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 zakłada się zastosowanie jedynie trybu konkursowego wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego). Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 nie przewiduje się zastosowania instrumentów inżynierii finansowej.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 nie będą wspierane duże projekty.

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba nowych /przebudowanych /przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	40	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10.4 inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego skierowane będzie na inwestycje, które służyć będą poprawie infrastruktury edukacyjnej jednostek dydaktycznych funkcjonujących na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego objętego realizacją ZIT.

Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego dotyczyć będzie budowy, rozbudowy i modernizacji jednostek dydaktycznych, zakupu niezbędnego wyposażenia na potrzeby działalności placówki oraz wsparcia infrastruktury szkolnictwa zawodowego i nauczania pozaformalnego, z uwzględnieniem potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Cel szczegółowy. Poprawa dostępności infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	%	Słabiej rozwinięty	3,3	2012	5,8	GUS	Raz na rok
2.	Liczba osób objętych działaniami instytucji popularyzujących naukę i innowacje	Os.	Słabiej rozwinięty	0	2014	2000	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 dofinansowanie dotyczyć będzie następujących typów przedsięwzięć:

1. komplementarne i zintegrowane inwestycje w infrastrukturę służącą do szkoleń zawodowych i uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem infrastruktury ośrodków i centrów egzaminacyjnych.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru funkcjonalnego objętego ZIT.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014 – 2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Wdrażanie priorytetu inwestycyjnego 10.4 w ramach Osi priorytetowej 6. Rozwój miast, odbywać się będzie w formie Zintegrowanych Inwestycji terytorialnych na terenie Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom. Projekty realizowane w formule ZIT, niezależnie od trybu wyboru projektów muszą spełniać kryteria wyboru projektów ustanowione przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym wybór projektów przeprowadza Związek ZIT na zasadach wynikających ze Strategii ZIT po wcześniejszej akceptacji Komitetu Monitorującego.

W trybie pozakonkursowym projekty muszą wynikać wprost ze Strategii ZIT. Kryterium decydującym o wyborze projektu, jest jego zintegrowany charakter przyczyniający się do rozwoju KOF.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 nie przewiduje się zastosowania instrumentów inżynierii finansowej.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	1	protokoły odbioru	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 6.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
							Oś 6. Rozwój miast	Wskaźnik produktu	1.	Liczba nowych /przebudowanych /przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	ha	EFRR			
Wskaźnik produktu	2.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D		N/D	12	N/D	N/D	40	SL 2014		
Wskaźnik finansowy	3.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mIn EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D		N/D	22,35	N/D	N/D	110,79	SL 2014		

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7		
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
6. Rozwój miast	013	19 979 969,00	6. Rozwój miast	01	123 132 215,00	6. Rozwój miast	01	44 711 707,00	6. Rozwój miast	01	68 597 513,00	6. Rozwój miast	N/D	N/D
	014	4 091 313,00					02	49 252 886,00		02	15 000 000,00			
	090	1 159 286,00					03	29 167 622,00		07	39 534 702,00			
	092	8 183 700,00												
	085	2 045 925,00												
	034	25 906 807,00												
	089	54 534 702,00												
	050	7 230 513,00												

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 6. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu za wyjątkiem ZIT dla których wsparcie, zgodnie z UP, przewidziane zostało w ramach PO PT.

2.7 Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje realizację działań mających na celu wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia; rozwój potencjałów endogenicznych terenów ze specyficznymi potrzebami z nadaniem im nowych funkcji społeczno - gospodarczych a także rozwój infrastruktury zdrowotnej oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Na terenie województwa świętokrzyskiego wciąż niewystarczająca jest ilość i jakość e-usług w sektorze publicznym. Ma na to wpływ wiele czynników począwszy od niskiej świadomości w zakresie wciąż rozwijającej się dziedziny technologii teleinformatycznej, nieodpowiednio przeszkolonego personelu oraz niewystarczającego dofinansowania TIK w regionie. Wsparcie projektów z zakresu TIK spowoduje zwiększenie ich dostępności oraz znacząco wpłynie na możliwość swobodnego poruszania się w realiach cyfrowej rzeczywistości m.in. przez osoby starsze, emerytów, rencistów i osoby niepełnosprawne. Rozwój elektronicznej administracji wzmocni potencjał administracyjny oraz zwiększy dostęp elektronicznych usług dla obywateli.

Działania z zakresu zwiększenia dostępności TIK w ramach niniejszej osi priorytetowej obejmą:

- wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych,
- wsparcie digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych oraz geodezyjnych i kartograficznych
- rozwój infrastruktury informatycznej;

W ramach interwencji zostały zaprogramowane działania wspierające inwestycje dotyczące terenów ze specyficznymi potrzebami, z nadaniem im nowych funkcji społeczno-gospodarczych, polegających w szczególności na wzmocnieniu wewnętrznych, mocnych stron tych obszarów bazujących na zasobach turystyki i dziedzictwa kulturowego.

W celu zapewnienia powszechnego i równomiernego dostępu do usług publicznych społecznych i zdrowotnych, wsparciem objęte będą inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia.

W ramach osi priorytetowej przewidziano także działania skierowane na rozwój edukacji, umiejętności i uczenia się przez całe życie, poprzez inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje realizację działań w ramach następujących celów tematycznych: 2, 8, 9, 10. Działania te mają na celu na celu wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia; rozwój potencjałów endogenicznych terenów ze specyficznymi potrzebami z nadaniem im nowych funkcji społeczno - gospodarczych a także rozwój infrastruktury zdrowotnej oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej. Rozwiązanie polegające na skoncentrowaniu interwencji szeroko

rozumianej infrastruktury usług publicznych w ramach osi zapewni spójne, bardziej kompleksowe podejście do wdrażania planowanej interwencji, mającej na celu podniesienie poziomu życia mieszkańców województwa poprzez inwestycje w infrastrukturę publiczną.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 2.3. *wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia*

W ramach niniejszego priorytetu przewidziano wsparcie działań mających na celu wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia, również w zakresie dostosowania narzędzi informatycznych do potrzeb osób niepełnosprawnych z problemami w komunikowaniu się (w tym teksów łatwych w czytaniu i rozumieniu). Zgodnie z zapisami dokumentu pn. *Umowa Partnerstwa* działania związane ze zwiększeniem zastosowania TIK w usługach publicznych mają istotne znaczenie dla poprawy jakości zarządzania administracją w Polsce natomiast digitalizacja zasobów publicznych przyczyni się do zwiększenia dostępności i otwartości zasobów publicznych. Obecnie realizowane są projekty dofinansowane z funduszy unijnych wpływające na rozwój e-usług na terenie województwa świętokrzyskiego, natomiast zapotrzebowanie na tego rodzaju inwestycje jest wciąż znaczne. Niewystarczający poziom świadomości społecznej dotyczącej możliwości np. uczenia się w domu poprzez Internet czy korzystania z usług, które świadczone mogą być poprzez sieć powodują, iż zasadne staje się wzmocnienie wykorzystania TIK w sektorze usług publicznych oraz zwiększenie świadomości społeczeństwa regionu w tym zakresie. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez dofinansowanie inwestycji polegających na zastosowaniu TIK w sektorze usług publicznych. Wsparcie inwestycji polegających na digitalizacji zasobów publicznych przyczyni się natomiast do zwiększenia możliwości szybszego dotarcia do nich przez szerszą grupę odbiorców bez konieczności wychodzenia z domu. W ramach RPOWŚ na lata 2007-2013 na realizację projektów, m.in. z zakresu e-usług, dofinansowanie otrzymała znaczna część beneficjentów co wyczerpało przewidzianą na ten typ interwencji alokację. Były to projekty przede wszystkim z zakresu e-zdrowia oraz e-administracji. Powyższy fakt obrazuje, iż należy uwzględnić również duże zapotrzebowanie na realizację tego rodzaju inwestycji w okresie programowania 2014-2020.

Wsparcie projektów polegających na wykorzystaniu TIK w usługach publicznych spowoduje wzrost ich zastosowania i wykorzystania przez mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Zmniejszą się również koszty obsługi interesantów w administracji publicznej.

Cel szczegółowy: Upowszechnienie wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych w usługach publicznych.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną (P)*	%	Słabiej rozwinięty	31,6	2012	70	GUS/Eurostat	Raz na rok
2.	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja	szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	100	SL 2014	Raz na rok

*Wskaźnik dostępny na poziomie kraju

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 dofinansowanie skierowane zostanie na projekty zarządzane przez jednostkę administracji samorządowej. Projekty administracji rządowej zespolonej i niezespolonej będą mogły uzyskać wsparcie w ramach RPO wyłącznie w sytuacji, w której projekt nie będzie miał zasięgu krajowego. Zakres niniejszego priorytetu inwestycyjnego obejmuje:

1. wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych szczególnie regionalnego/lokalnego w tym aplikacji, repozytoriów cyfrowych i systemów bazodanowych oraz zwiększenie do nich dostępu dla obywateli (w tym osób niepełnosprawnych), w tym m.in. interoperacyjnych z funkcjonującymi systemami projektów z zakresu e-administracji, e-zdrowia, e-edukacji, e-kultury, systemów informacji przestrzennej,
2. wsparcie aktualizacji i rozwoju zasobów danych przestrzennych dla potrzeb lepszego wykorzystania usług systemów informacji przestrzennej (w tym wsparcie geodezji w zakresie baz danych stanowiących podstawę informacji przestrzennych),
3. wsparcie digitalizacji zasobów kulturowych, archiwalnych, naukowych i edukacyjnych będących w posiadaniu instytucji szczególnie regionalnego/lokalnego, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów (w tym wsparcie cyfryzacji i digitalizacji państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego – w zakresie projektów o zasięgu regionalnym/lokalnym celem zapewnienia łatwiejszego dostępu do postaci cyfrowej do tych zasobów),
4. rozwój infrastruktury informatycznej, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów, elektroniczne zarządzanie dokumentacją itp.).

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego oraz jednostki działające w ich imieniu, jednostki administracji rządowej w województwie,

instytucje kultury, organizacje pozarządowe działające w sferze audiowizualnej, Policja, podmioty publiczne szczebla regionalnego lub lokalnego z terenu województwa świętokrzyskiego działające na rzecz edukacji (w tym uczelnie wyższe, szkoły i uczelnie artystyczne), kultury, podmioty lecznicze wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, samorządowe wojewódzkie osoby prawne z terenu województwa świętokrzyskiego.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFRR wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFS. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020*.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej wartości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	107	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 8.2. *wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój*

Na terenie województwa świętokrzyskiego zlokalizowanych jest wiele obszarów, których dotychczasowe funkcje społeczne i charakter gospodarczy nie odpowiada współczesnym wyzwaniom i wymaga przekształcenia w celu poprawy warunków dla wzmocnienia procesów rozwojowych. Zgodnie z nowym paradygmatem polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020 fundusze strukturalne powinny przede wszystkim koncentrować się na aktywizacji gospodarczej poszczególnych terytoriów, opartej na wzmocnieniu ich potencjału wewnętrznego. Charakter priorytetu inwestycyjnego 8.2. odzwierciedla w pełni ww. podejście, koncentrując się na rozwoju potencjałów endogenicznych terenów ze specyficznymi potrzebami w celu nadania im nowych funkcji społeczno - gospodarczych. Wsparcie, ukierunkowane terytorialnie, powinno bazować na gospodarczym wykorzystaniu mocnych stron tych obszarów, w szczególności wyróżniających je zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Szczególna uwaga zostanie położona na spójne, kompleksowe i interdyscyplinarne podejście do planowanego wsparcia, wynikające z opracowanego dokumentu strategicznego, którego cele zorientowane są na aktywizację ekonomiczną, tworzenie nowych miejsc pracy, oraz wzmocnienie spójności społecznej danego terytorium.

Cel szczegółowy: Wspieranie nowych funkcji społeczno-gospodarczych terenów ze specyficznymi potrzebami.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Dynamika PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) rok poprzedni =100	%	Słabiej rozwinięty	106,4	2011	115,2	GUS	Raz na rok
2.	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Szt.	Słabiej rozwinięty	0	2014	400 000	SL2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 przewidziane jest wsparcie dla terenów, które tracą swe dotychczasowy charakter społeczno-gospodarczy i konieczne jest nadanie im nowych funkcji, gwarantujących pobudzenie gospodarcze tych obszarów oraz tworzących sprzyjające warunki do wykreowania nowych miejsc pracy. Projekty realizowane w ramach tego priorytetu powinny wypełniać ww. cele poprzez rozwój i gospodarcze wykorzystanie wewnętrznego potencjału przynależnego danemu terytorium, ze szczególnym uwzględnieniem zasobów dziedzictwa kulturowego, przemysłowego i naturalnego, rozwój zasobów kultury, jak również wspieranie rozwoju turystyki kulturowej (city & culture) oraz tworzenia nowych produktów turystycznych w oparciu o te zasoby w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i pobudzenia rozwoju gospodarczego.

Projekty podlegające wsparciu powinny wynikać ze strategii opracowanych dla danego terytorium, określających jego cele rozwojowe bazujące na potencjałach endogenicznych. Cała infrastruktura powstała w ramach Priorytetu inwestycyjnego będzie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, partnerzy społeczni i gospodarczy w tym organizacje pozarządowe.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.2 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba nowych produktów turystycznych	Szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	6	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 9.1. *inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych*

W związku z obserwowanym w regionie wzrostem odsetka osób w wieku poprodukcyjnym oraz wydłużającą się przeciętną długością życia mieszkańców

regionu, występuje stale rosnące zapotrzebowanie na podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną oraz pomoc społeczną. Mając na uwadze dostępność do tych usług, braki w infrastrukturze tych ośrodków, w zakresie aparatury i sprzętu medycznego, istotne jest wspieranie infrastruktury tych usług. W odpowiedzi na wskazane problemy, interwencja Priorytetu obejmie inwestycje związane z infrastrukturą zdrowotną i społeczną.

W celu zapewnienia powszechnego i równomiernego dostępu do wysokiej jakości usług wraz ze skróceniem czasu oczekiwania na świadczenia, zakres interwencji obejmować będzie inwestycje w infrastrukturę podmiotów leczniczych, wykonujących na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, (z uwzględnieniem wyposażenia w niezbędny sprzęt medyczny).

Wspierane będą także działania ukierunkowane na infrastrukturę służącą profilaktyce zdrowia osób w wieku produkcyjnym, mające na celu wydłużenie aktywności zawodowej tych osób. Interwencja skierowana zostanie również na zapewnienie infrastruktury związanej z profilaktyką chorób cywilizacyjnych oraz jednostek chorobowych o istotnym znaczeniu w skali regionu.

Mając na uwadze niekorzystne tendencje demograficzne w województwie, wspierane będą także inicjatywy dotyczące infrastruktury ochrony zdrowia matki i dziecka.

Uzupełnieniem tego priorytetu będą działania ukierunkowane na infrastrukturę usług społecznych dla rodzin, pieczy zastępczej, dzieci do 3 roku życia, osób zależnych, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i starszych (w zakresie opieki stałej oraz dziennej) oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wspierane będą działania dotyczące rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i socjalnego. oraz infrastruktury dot. opieki paliatywnej (np. hospicja).

Działanie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego będą uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

W ramach priorytetu inwestycyjnego zastosowanie będzie mieć zasada komplementarności podejmowanych działań EFRR z przedsięwzięciami finansowanymi z EFS. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR będą miały również charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Cel szczegółowy. Poprawa dostępności infrastruktury ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Oczekiwana, przeciętna długość życia	lata	Słabiej rozwinięty	77,1	2012	78,2	GUS	Raz na rok
2.	Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej	osoby	Słabiej rozwinięty	0	2014	13 000	SL2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

Interwencja, zaplanowana w priorytecie inwestycyjnym 9.1 dotyczy następujących typów przedsięwzięć:

- infrastruktura ochrony zdrowia
 - inwestycje których celem jest poprawa dostępu do usług z zakresu ochrony zdrowia w tym profilaktyki zdrowotnej, medycy pracy, opieki nad matką i dzieckiem; oraz opieki paliatywnej,
 - inwestycje w infrastrukturę sanatoriów i szpitali uzdrowiskowych,
- infrastruktura usług społecznych w tym: usług o charakterze profilaktycznym, opiekuńczym, opieki nad rodziną i pieczy zastępczej, usług towarzyszących procesowi usamodzielniania się, mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego, treningowego i socjalnego. Inwestycje dotyczące placówek/ośrodków interwencji kryzysowej, a także diagnozowania i monitoringu problemów społecznych.

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, podmioty lecznicze, wykonujące na terenie województwa świętokrzyskiego działalność leczniczą finansowaną ze środków publicznych, stowarzyszenia i fundacje, instytucje działające na rzecz świadczenia usług społecznych.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.1 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 9.1 w Osi priorytetowej 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar uzdrowiskowy.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.1 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.1 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.1 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	31	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba wspartych obiektów z zakresu polityki społecznej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	14	SL2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10.4. inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Z uwagi na niezadawalający stan infrastruktury edukacyjnej, różnice w dostępie i jakości edukacji, istotne jest inwestowanie w infrastrukturę placówek edukacyjnych, tym samym wpływając na poziom edukacji w województwie.

Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego dotyczyć będzie infrastruktury szkół poprzez inwestycje dotyczące rozbudowy modernizacji tych jednostek, zakupu niezbędnego wyposażenia na potrzeby działalności placówki.

W ramach działań przewiduje się także interwencję w obszarze infrastruktury szkolnictwa zawodowego, w infrastrukturę służącą do prowadzenia szkoleń zawodowych oraz uczenia się przez całe życie, a także w zakresie edukacji pozaformalnej.

Interwencja obejmuje także działania dotyczące infrastruktury szkolnictwa wyższego zawodowego i wyższego, na kierunkach zdefiniowanych jako kluczowe dla rozwoju województwa. Planowane działania będą realizowane w zakresie wzmocnienia istniejącej infrastruktury szkół wyższych, która ma za zadanie wsparcie kluczowych branż gospodarczych regionu, w celu zapewnienia wysokiej jakości kadr dla kluczowych branż województwa świętokrzyskiego.

Uzupełnieniem interwencji w ramach osi będą inwestycje w infrastrukturę przedszkolną. Zapewni to równy dostęp do edukacji wczesnoszkolnej dla dzieci, równe możliwości uczenia się oraz będzie wkładem w zwiększenie w udział kobiet

w rynku pracy. Wsparcie infrastruktury edukacji pozaformalnej zapewni zwiększenie kompetencji dostosowanych do wymogów rynku pracy osób objętych kształceniem. Działanie realizowane w ramach Priorytetu inwestycyjnego będą uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

W ramach priorytetu inwestycyjnego zastosowanie będzie mieć zasada komplementarności podejmowanych działań EFRR z przedsięwzięciami finansowanymi z EFS. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR będą miały również charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Cel szczegółowy. Poprawa dostępności infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Tabela 3: Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	Słabiej rozwinięty	64,3	2011	78	GUS	Raz na rok
2.	Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	%	Słabiej rozwinięty	3,3	2012	5,8	GUS	Raz na rok
3.	Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspartej w programie	osoby	Słabiej rozwinięty	0	2014	1 250	SL2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 dofinansowanie dotyczyć będzie następujących typów przedsięwzięć:

- infrastruktura dydaktyczna szkół (z uwzględnieniem infrastruktury sportowej i rekreacyjnej), przede wszystkim na podstawie kompleksowych planów rozwoju szkół,
- infrastruktura szkolnictwa zawodowego (poza szkolnictwem wyższym) na podstawie kompleksowych planów rozwoju szkolnictwa zawodowego w województwie,
- komplementarne i zintegrowane inwestycje w infrastrukturę służącą do szkoleń zawodowych i uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem infrastruktury ośrodków i centrów egzaminacyjnych,
- inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa wyższego zawodowego oraz wyższego (w kierunkach kluczowych dla rozwoju województwa, uwzględnionych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 lub stanowiących inteligentne specjalizacje województwa),
- infrastruktura przedszkolna - uzasadnionych przypadkach, dla wyrównania dostępu do ww. usług (w tym uwzględniając komplementarność wsparcia EFS

Główne typy beneficjentów:

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa świętokrzyskiego, szkoły, centra kształcenia ustawicznego, uczelnie, podmioty działające na rzecz edukacji, centra kształcenia praktycznego, ośrodki i centra egzaminacyjne, ośrodki

dokształcania i doskonalenia zawodowego, centra kształcenia zawodowego i ustawicznego, organizacje pozarządowe, organizacje pracodawców.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu finansowania krzyżowego.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10.4 w Osi priorytetowej 7. Sprawne usługi publiczne przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna).

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 zakłada się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.).

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z Rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie stosowania przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

W trybie konkursowym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru projektów pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dotację w ramach priorytetów, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na projektów o najwyższej wartości dodanej.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.4 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
1.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	17	SL2014	Raz na rok
2.	Liczba wspartych przedszkoli i innych placówek wychowania przedszkolnego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	n/d	n/d	25	SL2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy osi priorytetowej 7.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Os priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Os 7. Sprawne usługi publiczne	Wskaźnik produktu	1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych i obiektów z zakresu polityki społecznej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	13	N/D	N/D	45	SL 2014	Wskaźniki produktu dotyczą odpowiednio priorytetu 9.1; 10.4 Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźniki w połączeniu obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na os priorytetową 7.	8 022 811,00 EUR
	Wskaźnik produktu	2.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty oraz przedszkoli i innych placówek wychowania przedszkolnego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	16	N/D	N/D	56	SL 2014		
	Wskaźnik finansowy	3.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mIn EUR	EFRR	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	24,25	N/D	N/D	120,25	SL 2014		

Kategoryzacja interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu : Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
	7. Sprawne usługi publiczne	092		13 637 709,00	7. Sprawne usługi publiczne		01	133 618 356,00		7. Sprawne usługi publiczne	01		49 037 937,00	7. Sprawne usługi publiczne
	053	31 494 449,00								04	18 000 000,00			
	055	13 497 621,00								05	5 000 000,00			
	049	8 180 474,00								07	103 618 356,00			
	050	12 270 712,00												
	051	8 180 474,00												
	052	12 270 711,00												
	078	9 919 086,00												
	079	4 959 543,00												
	080	4 959 543,00												
	081	13 225 448,00												
	101	1 022 586,00												

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2104

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 7. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.8 Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 8 jest osią jednofundusową (EFS), obejmującą dwa cele tematyczne - CT 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników oraz CT 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. Działania realizowane w ramach osi z jednej strony będą prowadzić do szeroko pojętego rozwoju edukacji (czemu służyć będą działania polegające na podnoszeniu jakości edukacji i wyrównywaniu dysproporcji w dostępie do edukacji) a z drugiej, poprzez realizację działań z zakresu poprawy zdrowia, godzenia życia zawodowego i wykorzystania potencjału starszych pracowników wpłyną na wzrost aktywności zawodowej mieszkańców.

Interwencja osi przyczyni się do realizacji celu głównego Umowy Partnerstwa, który polega na *Zwiększeniu konkurencyjności gospodarki*, poprzez realizację dwóch celów szczegółowych: *Lepsze kompetencje kadr gospodarki* i *Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów rynku pracy*.

Realizacji celu szczegółowego *Lepsze kompetencje kadr gospodarki* służyć będzie interwencja zaplanowana w ramach priorytetów inwestycyjnych 10.1, 10.3 oraz 10.3 BIS, która w pełni koresponduje z określonymi w UP kierunkami działań: *Poprawa jakości kształcenia, Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy, Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych na rzecz grup o specjalnych potrzebach*.

Realizacji celu szczegółowego *Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów rynku pracy* służyć będą działania zaplanowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.10, które odpowiadają określonym dla tego celu kierunkom działań, w szczególności: *poprawie zdrowia zasobów pracy*.

Jak wskazano w diagnozie, sytuacja demograficzna w regionie jest jedną z najbardziej niekorzystnych w kraju. Na zachodzące procesy depopulacji oraz starzenia się ludności istotny wpływ mają czynniki takie jak niski współczynnik dzietności oraz wysoki stopień migracji (szczególnie młodych i wykształconych ludzi), które jednocześnie są przyczyną kurczenia się zasobów siły roboczej na regionalnym rynku pracy. W *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020* zostały one zidentyfikowane, jako czynniki powodujące bariery w rozwoju społeczno – gospodarczym regionu.

Do istotnych problemów województwa należy również niska aktywność zawodowa ludności, na którą wpływ mają, m.in. zbyt wczesne opuszczanie rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym, co jest powiązane z kolei z trudnościami w godzeniu życia zawodowego i osobistego (szczególnie wynikającymi z posiadania dzieci), złym stanem zdrowia czy też, niedostosowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.

Dlatego też, koniecznym jest podejmowanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców regionu, którzy w chwili obecnej stanowią zasoby siły roboczej (jak również budowanie jej potencjału w przyszłości). Uzasadnieniem takiego kierunku działań są również zapisy *SRWŚ 2020*, gdzie wskazano, że sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego, czyli zdrowych,

kreatywnych i wykształconych ludzi powinno stanowić podstawę do myślenia o korzystnej przyszłości.

Pomimo zauważalnych w ostatnich latach pozytywnych zmian w sektorze edukacji oraz znacznego wzrostu inwestycji w kapitał ludzki, system kształcenia i szkolenia w dalszym stopniu napotyka na szereg problemów.

Wśród podstawowych problemów w województwie wskazuje się niedopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, nierówności w dostępie do usług edukacyjnych, niedostatecznie wysoką jakość edukacji oraz niską świadomość mieszkańców w zakresie podnoszenia własnych kwalifikacji. Wobec tego, wyposażenie mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wiedzę i umiejętności uwzględniające potrzeby dynamicznego rynku pracy i zmiany zachodzące w gospodarce, stanowi uzasadnienie dla decyzji o skierowaniu środków na ten obszar.

Zgodnie z CSR oraz Umową Partnerstwa na poziomie regionalnym wsparcie w ramach celu tematycznego 10 skierowane zostało na zwiększanie dostępności edukacji przedszkolnej, podnoszenia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. W związku z tym w ramach osi przewidziano działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej, wyrównaniem szans edukacyjnych na wszystkich poziomach nauczania, poprawą jakości szkolnictwa zawodowego oraz wsparciem osób dorosłych w procesie podnoszenia wiedzy.

Zgodnie z rekomendacjami SRK 2020, w ramach osi, oprócz realizacji działań związanych z podnoszeniem kompetencji zawodowych realizowane będą inicjatywy służące kształtowaniu i doskonaleniu tzw. „kompetencji miękkich”, czyli umiejętności psychospołecznych, związanych z cechami osobowymi, wśród których wyróżnia się: kreatywność, dynamikę działania, komunikatywność, elastyczność, inicjatywę, umiejętność współpracy w grupie oraz zarządzanie czasem.

Jak wskazano w UP, wsparcie realizowane w ramach CT 10, tj. w ramach priorytetów inwestycyjnych 10.1, 10.3 oraz 10.3 BIS, ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup obejmowanych wsparciem, dla zapewnienia efektywności będzie miało charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy, a projektowanie i realizacja wsparcia uwzględniać będzie rozwiązania i narzędzia wypracowane dotychczas, tak aby podejmowane działania zapewniały spójność i efektywność interwencji.

W ramach osi priorytetowej zastosowanie będzie mieć zasada komplementarności podejmowanych działań EFS z przedsięwzięciami finansowanymi z EFRR. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR będą miały charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny.

Oś priorytetowa 8 jest osią jednofundusową (EFS), obejmującą dwa cele tematyczne - CT 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników oraz CT 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. Połączenie interwencji wskazanych celów tematycznych w ramach osi priorytetowej wynika z szerokiego katalogu czynników mających bezpośredni wpływ na aktywność zawodową i społeczną mieszkańców, wśród których nie można

pominać odpowiedniego poziomu edukacji, możliwości godzenia pracy z życiem osobistym i dobrego stanu zdrowia. Połączenie w jednej osi priorytetowej działań poświęconych aktywnemu starzeniu się z działaniami oświatowymi (m.in. LLL), zapewni spójność planowania i wdrażania projektów, co skutkuje lepszym osiągnięciem założonych celów.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 8.10. aktywne i zdrowe starzenie się

Wobec identyfikowanych na terenie województwa problemów demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa, a tym samym zmniejszaniem odsetka osób w wieku aktywności zawodowej interwencja priorytetu skoncentrowana została na działaniach przyczyniających się do wydłużania wieku aktywności zawodowej oraz lepszym wykorzystaniu zasobów rynku pracy. Interwencja priorytetu w dużej mierze koncentrować się będzie na aspekcie zatrudnieniowym. Realizacji celu szczegółowego priorytetu służyć będą działania polegające na ochronie zdrowia mieszkańców województwa świętokrzyskiego jak również aktywizacji zawodowej osób starszych.

W szczególności interwencja dotyczyć będzie eliminacji czynników wpływających na zbyt wczesne opuszczanie rynku pracy przez osoby w wieku aktywności zawodowej, jak również przeciwdziałania bierności zawodowej wynikającej z wieku czy stanu zdrowia.

Realizowane będą również działania służące podnoszeniu i dostosowaniu kompetencji osób starszych do potrzeb pracodawców, w tym również w zakresie TIK.

W zakresie ochrony zdrowia interwencja obejmie projekty służące zwiększeniu dostępu do podstawowych i specjalistycznych usług opieki zdrowotnej. Realizowane będą działania profilaktyczne, umożliwiające identyfikację chorób we wczesnym stadium rozwoju oraz programy rehabilitacji medycznej przeciwdziałające przerwaniu aktywności zawodowej lub umożliwiające powrót na rynek pracy. Szczególny nacisk zostanie położony na eliminację jednostek chorobowych zidentyfikowanych jako problemowe na terenie kraju i specyficznych jednostek chorobowych regionu oraz tych, które są przyczyną zbyt wczesnego opuszczania rynku pracy przez osoby zdolne do podjęcia lub kontynuowania zatrudnienia.

Zakres wsparcia priorytetu obejmuje najistotniejsze obszary bezpośrednio związane z aktywnością zawodową osób starszych i możliwością utrzymywania/podejmowania przez nich zatrudnienia (tj. z jednej strony oddziałuje na poprawę stanu zdrowia, z drugiej ukierunkowany jest na sprostanie wymaganiom wynikającym z procesów zachodzących w przedsiębiorstwach np. przez doradztwo w zarządzaniu wiekiem czy promocję pozytywnego wizerunku starszych pracowników, podnoszenie kompetencji i kwalifikacji starszych pracowników).

Interwencja priorytetu polegająca na zwiększaniu aktywności zawodowej społeczeństwa, w tym osób starszych odpowiada na wyzwania zidentyfikowane w SRK 2020, a jednocześnie stanowi wkład w realizację celu Strategii Europa 2020 w zakresie podnoszenia wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata, który dla Polski został określony na poziomie 71%.

Cel szczegółowy: Wyłączenie aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	0	osoba	2013	-	-	9 758	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.10 interwencja obejmie:

1. podnoszenie aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku życia obejmujące m.in.:
 - dostosowanie kwalifikacji i kompetencji do potrzeb rynku pracy (w szczególności kompetencji cyfrowych),
 - rozwój i wdrażanie przyjaznych rozwiązań w miejscu pracy dla osób starszych (np. promocja pozytywnego wizerunku starszych pracowników, doradztwo z zakresu zarządzania wiekiem w zakładach pracy).
2. przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym, szczególnie ze względów zdrowotnych m.in. poprzez:
 - opracowanie i wdrożenie projektów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, w tym z zakresu ergonomii pracy,
 - opracowanie i wdrożenie programów przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia,
 - opracowanie i wdrożenie programów zdrowotnych dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych (w zakresie wykraczającym poza finansowanie w ramach systemu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego),
 - opracowanie i wdrożenie programów rehabilitacji medycznej ułatwiających powroty do pracy oraz umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej,
3. profilaktyka zdrowia, w tym m.in.:
 - opracowanie i wdrożenie programów zdrowotnych, zwłaszcza w zakresie identyfikowanych w regionie specyficznych jednostek chorobowych, a w szczególności: układu krążenia, chorób onkologicznych, układu oddechowego i trawiennego, chorób psychicznych,
 - opracowanie, realizacja programów zapobiegających chorobom cywilizacyjnym, upowszechnianie aktywnego i zdrowego trybu życia,

- realizacja populacyjnych programów profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania m.in. nowotworu jelita grubego, piersi, szyjki macicy, płuc.

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe:

- Pracodawcy i ich pracownicy, w tym w szczególności pracownicy pracujący w warunkach szkodliwych dla zdrowia,
- osoby powyżej 50 roku życia,
- osoby biernie zawodowo,
- mieszkańcy województwa (w zakresie profilaktyki zdrowia), w tym grupy narażone na występowanie konkretnych jednostek chorobowych.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.10 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020*.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8.10 w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.10 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie

przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.10 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.10 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów zdrowotnych współfinansowanych z EFS	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	49 105	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10.1. *ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.*

Podstawowym elementem edukacji jest kształcenie dzieci w wieku przedszkolnym, które ma istotne znaczenie na kolejnych etapach nauczania. Umożliwienie uczestnictwa dzieci w edukacji przedszkolnej jest niezwykle ważne, nie tylko dla rozwoju dziecka, ale również dla ułatwienia aktywności zawodowej rodziców/opiekunów. W związku z tym, podejmowane będą działania służące upowszechnieniu edukacji przedszkolnej szczególnie na obszarach wiejskich i małych miastach oraz na obszarach o najniższym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej w regionie. Realizowane będą także działania związane z podnoszeniem jakości edukacji przedszkolnej, poprzez organizację zajęć dodatkowych stymulujących rozwój ruchowy i intelektualny dzieci wraz z indywidualizacją nauczania (z uwzględnieniem potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami). Dodatkowo, w ramach działań na rzecz indywidualizacji nauczania wsparcie dotyczyć będzie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także uczniów młodszych. Ponadto, planuje się prowadzić działania związane z wydłużaniem czasu świadczenia usług wychowania przedszkolnego.

Wymaganiem jest, aby działania związane z tworzeniem nowych miejsc wychowania przedszkolnego i opieki nad dziećmi połączone były z podnoszeniem jakości świadczonych usług edukacyjnych.

W ramach priorytetu wsparcie skierowane jest również na działania związane z podnoszeniem jakości i upowszechnianiem edukacji na poziomie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, również poprzez realizację edukacji włączającej⁵ (w tym w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych oraz szkołach policealnych) oraz zmniejszaniem różnicowań w procesie kształcenia.

Dla osiągnięcia powyższych celów prowadzone będą działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych uczniów (w tym uczniów z niepełnosprawnościami), skierowane zarówno do uczniów osiągających słabsze wyniki w nauce, jak również do uczniów zdolnych.

Dodatkowo w priorytecie przewidziano wsparcie polegające na doposażeniu szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz sprzęt edukacyjny, w zakresie zgodnym ze zdiagnozowanymi potrzebami szkoły, służące podniesieniu jakości nauczania.

Interwencja obejmuje także, działania prowadzące do podnoszenia kompetencji kluczowych uczniów, w tym szczególnie kompetencji w zakresie metod TIK (z uwzględnieniem innowacyjnych metod nauczania metodą eksperymentu uczniowskiego) oraz budowania postaw przedsiębiorczych.

Ważnym elementem będzie również podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli, (w tym w ramach TIK) jako integralnej części procesu podnoszenia jakości edukacji w regionie.

Interwencja priorytetu z zakresu edukacji odpowiada celom CSR dotyczącym zwiększenia dostępności edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. Interwencja odpowiada również na wyzwania stojące przed Polską (wskazane w SRKL) w zakresie podniesienia wskaźnika udziału dzieci we wczesnej edukacji, jakości nauczania i zapewnienia równego dostępu do kształcenia dobrej jakości, umożliwiającego rozwój talentów oraz wyrównującego szanse edukacyjne dzieci i młodzieży (zwłaszcza pomiędzy miastem a obszarami wiejskimi). Powyższe wsparcie stanowi również wkład w realizację priorytetu Strategii Europa 2020: wzrost inteligentny oraz celu Strategii odnoszącego się do zmniejszania odsetka młodzieży przedwcześnie kończącej naukę.

⁵ Zgodnie z zapisami art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - „Prawo do edukacji na wszystkich poziomach, stworzenie włączającego systemu kształcenia, umożliwiającego integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacji(…)”

Cel szczegółowy: Poprawa dostępu do wysokiej jakości edukacji, w tym edukacji przedszkolnej.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	Stabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	81,2	%	2013	N/D	N/D	82,4	Ewaluacja	Dwukrotnie w okresie programowania
2.	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	Stabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	20	%	2013	-	-	23	Ewaluacja	Dwukrotnie w okresie programowania

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.1 przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach priorytetu dotyczyć mogą np.:

1. upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej, poprzez:
 - tworzenie nowych miejsc przedszkolnych w zakresie realizacji działań zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego,
 - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci, w tym szczególnie dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, poprzez realizację zajęć wspierających w placówkach wychowania przedszkolnego,
 - wydłużanie czasu świadczenia usług wychowania przedszkolnego,
 - wyposażenie ośrodków wychowania przedszkolnego w sprzęt i materiały dydaktyczne oraz modernizacja istniejącej infrastruktury do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym,
 - doskonalenie rozwoju kompetencji zawodowych nauczycieli (jako część projektów wspierających edukację przedszkolną).
2. przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu i segregacji w edukacji prowadzonej w szkołach i placówkach kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego (w tym szkół/placówek specjalnych), ze szczególnym uwzględnieniem wyrównywania dysproporcji pomiędzy obszarami miast i wsi w tym:
 - zwiększanie oferty zajęć edukacyjno - wychowawczych, ruchowo – sportowych, doradczych oraz rozwój bazy dydaktyczno – naukowej

w szkołach i placówkach kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego (w tym specjalnego),

- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, do których zaliczane są dzieci z niepełnosprawnościami), poprzez realizację działań służących indywidualizacji nauczania,
 - budowanie kompetencji kluczowych uczniów w tym w zakresie matematyki, informatyki, nauk przyrodniczych, (połączone z budowaniem kompetencji zawodowych nauczycieli oraz wyposażeniem szkół i placówek w nowoczesne narzędzia nauczania).
3. rozwój nowoczesnego nauczania na wszystkich progach edukacji kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego (w tym specjalnego) poprzez rozwijanie kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno – komunikacyjnych, poprzez kontynuację rządowego programu „Cyfrowa szkoła” w obszarach e-nauczyciel i e-szkoła,
4. rozwój wysokiej jakości szkolnictwa ponadpodstawowego, w tym m.in. poprzez:
- tworzenie w szkołach i placówkach kształcenia ponadpodstawowego programów edukacyjnych dostosowujących metody i treści kształcenia do potrzeb rynku pracy,
 - rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia ponadpodstawowego z ich otoczeniem społeczno – gospodarczym (w szczególności z pracodawcami i szkołami wyższymi),
opracowanie i realizację programów nauczania kształtujących właściwe umiejętności uczniów, np. kreatywność, innowacyjność oraz pracę zespołową (połączone ze wsparciem rozwoju kompetencji zawodowych nauczycieli oraz wyposażeniem szkół i placówek w nowoczesne narzędzia nauczania).

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe:

- dzieci w wieku przedszkolnym, w tym dzieci z niepełnosprawnościami określone w ustawie o systemie oświaty,
- uczniowie i wychowankowie szkół/placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz specjalne, w tym z niepełnosprawnościami (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych),
- nauczyciele kształcenia ogólnego oraz specjalnego,
- szkoły i przedszkola (w tym placówki kształcenia specjalnego),
- pracodawcy,
- partnerzy społeczno – gospodarczy.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi

pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.1 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach RPOWŚ 2014 – 2020, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji RPOWŚ 2014 – 2020.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10.1 w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.1 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.1 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.1 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	3500	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	1325	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	95	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	119	SL 2014	Raz na rok
5.	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	19 300	SL 2014	Raz na rok
6.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1960	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10.3. wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

Podstawowym czynnikiem warunkującym efektywny rozwój gospodarczy jest wysoka jakość kapitału ludzkiego, który posiada umiejętności i wykształcenie adekwatne do aktualnego zapotrzebowania rynku pracy, jak również zdolność efektywnego i ciągłego ich dostosowywania do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.

Jak wskazano w diagnozie, na poziomie całego kraju, wskaźnik uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu jest jednym z najniższych w UE, przy czym szczególnie niski jest w przypadku osób starszych, o niskich kwalifikacjach, jak również zamieszkałych na terenach wiejskich i bardziej peryferyjnych. Dlatego też interwencja priorytetu została skierowana na podniesienie poziomu udziału osób

dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie (LLL - lifewide lifelong learning - uczenia się w różnych sytuacjach i przez całe życie) z położeniem akcentu na włączenie w ten proces osób z grup najbardziej niedoreprezentowanych. Działania w ramach priorytetu skierowane zostały do osób dorosłych, podnoszących kwalifikacje i kompetencje z własnej inicjatywy, poprzez zapewnienie dostępności różnych form uczenia się z zakresu edukacji formalnej i pozaformalnej.

Interwencja w ramach priorytetu w zakresie kształcenia i szkolenia osób dorosłych, co do zasady uwzględniała będzie popytowy system wdrażania środków, co w praktyce oznacza że będzie odpowiadała na konkretne i zdiagnozowane potrzeby odbiorcy wsparcia. W ramach wdrażania priorytetu przewidziano również wykorzystanie (w zakresie jaki będzie możliwy) systemu kwalifikacji i rejestru kwalifikacji, wypracowanych na poziomie krajowym.

Interwencja priorytetu inwestycyjnego odpowiada na wyzwania stojące przed Polską (wskazane w SRKL) i stanowi wkład w stworzenie powszechnego i atrakcyjnego systemu uczenia się przez całe życie. Konieczność wdrożenia systemu wynika z zachodzących w Polsce procesów demograficznych i związanej z nimi konieczności zwiększania liczby osób aktywnych zawodowo, a także odpowiedniego zagospodarowania kadr gospodarki. Działania priorytetu ponadto stanowią odpowiedź na wyzwania określone w UP w zakresie konieczności tworzenia i implementowania ram polityki uczenia się przez całe życie, a tym samym stanowią wkład w realizację celów Strategii Europa 2020: wzrost inteligentny i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu.

Cel szczegółowy. Upowszechnienie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	0	osoba	2013	-	-	1810	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 przewidziano wsparcie na:

1. upowszechnianie uczenia się w różnych sytuacjach i przez całe życie, w tym np.:
 - podnoszenie, zmiana lub nabycie nowych umiejętności, kwalifikacji oraz kompetencji osób dorosłych poprzez udział w edukacji formalnej i pozaformalnej,
 - dostosowanie oferty kształcenia i szkolenia osób dorosłych do wymagań rynku pracy poprzez m.in. realizację kursów zawodowych we współpracy z pracodawcami,

- tworzenie centrów kształcenia ustawicznego i wsparcie usług edukacyjnych realizowanych na rzecz kształcenia osób dorosłych.

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe:

- osoby dorosłe (w tym osoby z niepełnosprawnościami),

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020*.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10.3 w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji, aktywne społeczeństwo przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych

beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób w wieku 25-64 lata o niskich kwalifikacjach, które uczestniczyły w edukacji pozaformalnej w programie	osoba	EFŚ	Stabiej rozwinięty	-	-	350	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 10.3 BIS *lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.*

W ramach realizacji priorytetu wsparcie skierowane zostało do uczniów i nauczycieli szkół/placówek kształcenia zawodowego.

Obserwowany od kilku lat systematyczny spadek zainteresowania młodzieży szkolnictwem zawodowym, wynika między innymi z chęci posiadania wyższego wykształcenia. Aby zachęcić do nauki zawodu należy wdrażać nowe technologie, innowacyjne rozwiązania, trendy, które kształtują dzisiejszy rynek gospodarczy.

Szczególnie istotne jest dopasowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. W związku z tym w ramach priorytetu przewidziano działania ukierunkowane na wzmacnianie praktycznej nauki zawodu oraz zwiększenie udziału pracodawców w procesie kształcenia. Wsparcie zostanie również przeznaczone na wyposażenie/doposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia. W ramach priorytetu dofinansowanie otrzymają również projekty z zakresu poradnictwa zawodowego i edukacyjnego. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach priorytetu, będą także wspierały rozwój całonocnego doradztwa zawodowego dzieci, młodzieży i dorosłych przez zapewnienie dostępu do odpowiedniej edukacji zawodowej. Podejmowane działania będą również obejmować współpracę różnych instytucji.

Efektem działań prowadzonych w ramach priorytetu będzie wzrost jakości kształcenia zawodowego, odpowiadającego na potrzeby rynku pracy oraz wzrost zainteresowania tą formą kształcenia przez osoby młode.

Interwencja priorytetu z zakresu edukacji odpowiada CSR dotyczącym zwiększenia i podniesienia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. Interwencja odpowiada również na wyzwania stojące przed Polską (wskazane w SRKL) w zakresie lepszego dopasowania kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach do potrzeb gospodarczych i społecznych oraz wymagań rynku pracy m.in. poprzez zwiększanie zaangażowania podmiotów gospodarczych i społecznych w procesy kształcenia i szkolenia. Tym samym interwencja priorytetu stanowi wkład w realizację celów Strategii Europa 2020: osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% i podniesienie poziomu kształcenia.

Cel szczegółowy: Poprawa jakości i upowszechnienie kształcenia zawodowego.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C)	Stabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie na własny rachunek) (C)*	-	-	0	osoba	2013	-	-	105	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	Stabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	23	%	2013	-	-	40	Ewaluacja	Dwukrotnie w okresie programowania

*Wskaźnik referencyjny odnosi się do wskaźnika produktu, *Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie.*

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 BIS przewidziano wsparcie na:

1. rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego m.in. poprzez:
 - dostosowywanie kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy, np.:
 - rozwój współpracy szkół zawodowych z otoczeniem społeczno – gospodarczym, szczególnie z pracodawcami przedsiębiorcami,
 - dualny system kształcenia i szkolenia - teoria plus praktyka,
 - działania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji uczniów poprzez realizację kompleksowych programów doradztwa zawodowego (w tym poprzez współpracę różnych instytucji),
 - doposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w określonych zawodach (w tym narzędzi TIK),
 - upowszechnianie nowoczesnego nauczania poprzez rozwijanie metod aktywnego i praktycznego uczenia się (m.in. wykorzystanie TIK),
 - zwiększanie kompetencji uczniów i słuchaczy szkół/placówek kształcenia zawodowego.
 - doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu we współpracy z uczelniami i z pracodawcami/przedsiębiorcami, jako część projektów wspierających edukację kształcenia zawodowego.
 - tworzenie centrów kształcenia zawodowego i wsparcie usług edukacyjnych realizowanych przez te podmioty na rzecz kształcenia zawodowego uczniów.

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe:

- uczniowie szkół/placówek kształcenia zawodowego,
- nauczyciele kształcenia zawodowego,
- szkoły/placówki prowadzące kształcenie zawodowe,
- pracodawcy/przedsiębiorcy/uczelnie,
- partnerzy społeczno – gospodarczy.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 BIS przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie

takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji RPOWS 2014 – 2020.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 10.3 BIS w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji, aktywne społeczeństwo przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna),
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 BIS zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 BIS nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 10.3 BIS nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	350	SL 2014	Raz na rok

2.	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	EFS	Stabiej rozwinięty	N/D	N/D	121	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	2 385	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

W ramach Osi nie zaplanowano realizacji przedsięwzięć z zakresu innowacji społecznych i współpracy transgranicznej. Działania te wdrażane będą w ramach IV Osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER)*.

Zaplanowana w ramach Osi priorytetowej interwencja przyczyni się do realizacji celów tematycznych 1-7, finansowanych z EFRR, w zakresie:

Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych – w ramach Osi przewidziano działania na rzecz wzmocnienia kompetencji kluczowych, w tym kompetencji cyfrowych (PI 8.10, PI 10.1, PI 10.3, PI 10.3 BIS), które wpłyną na realizację celu tematycznego 2. w zakresie zwiększenia stopnia wykorzystania rozwiązań cyfrowych wspartych w ramach PI 2.3, głównie w zakresie e-zdrowia, e-integracji czy e-edukacji. Osoby posiadające kompetencje w zakresie poruszania się w cyfrowej rzeczywistości (w szczególności osoby starsze, uczniowie i nauczyciele) będą stanowić odbiorców dla usług i zasobów elektronicznych, dodatkowo generując popyt na tego typu usługi.

Cel tematyczny 3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolniczego oraz rybołówstwa i akwakultury – działania na rzecz dostosowania edukacji do potrzeb nowoczesnej gospodarki w ramach PI 10.1 oraz 10.3 oraz 10.3 BIS będą miały bezpośredni wpływ na zwiększanie konkurencyjności przedsiębiorstw a także rozwój całej gospodarki, poprzez dostępność wysokiej jakości zasobów pracy.

Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach – działania realizowane w ramach PI 10.3 w zakresie polityki LLL będą miały bezpośredni wpływ na wzrost kompetencji społeczeństwa w zakresie OZE i EWE.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Os priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Os 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	Wskaźnik produktu	1.	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoba	EFŚ	Słabiej rozwinięty	-	-	7 728	-	-	19 300	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 10.1. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikiem 2. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na os priorytetową	4 631 276,00 EUR
	Wskaźnik produktu	2.	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	sztuki	EFŚ	Słabiej rozwinięty	-	-	48	-	-	121	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 10.3 BIS Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikiem 1. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na os priorytetową	
	Wskaźnik finansowy	3.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mln EUR	EFŚ	Słabiej rozwinięty	-	-	12,23	-	-	61,30	SL 2014	N/D	

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorii interwencji

Fundusz i Kategoria regionu: Europejski Fundusz Społeczny, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7		
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	107	13 620 341,00	8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	01	68 113 694,00	8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	07	68 113 694,00	8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	01	7 600 000,00	8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	08	68 113 694,00
	115	29 979 138,00								02	5 000 000,00			
	117	5 440 942,00								04	15 000 000,00			
	118	19 073 273,00								07	40 513 694,00			

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 8. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu za wyjątkiem ZIT dla których wsparcie, zgodnie z UP, przewidziane zostało w ramach PO PT.

2.9 Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 9 jest osią jednofundusową (EFS), obejmującą jeden cel tematyczny tj. *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, jako optymalny model zapewnienia skuteczności interwencji oraz integrację wsparcia.*

Czynnikami warunkującymi status społeczny, wpływającymi na ryzyko wystąpienia zjawiska wykluczenia oraz ubóstwa jest posiadany status na rynku pracy, poziom edukacyjny (np. brak/niedopasowanie kwalifikacji, wykształcenia), stan rodzinny (np. wielodzietność, samotność w wychowywaniu dziecka) oraz miejsce zamieszkania (np. obszar wiejski).

Wynikająca z diagnozy charakterystyka obszaru społecznego w województwie świętokrzyskim wskazuje, że ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby z grup znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy i ich rodziny. Należą do nich w szczególności: osoby długotrwale bezrobotne, z niepełnosprawnościami i borykające się z problemami zdrowotnymi, dzieci i młodzież z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Ograniczenia w dostępie do usług społecznych lub brak możliwości nabycia niezbędnych kwalifikacji i umiejętności społecznych dodatkowo determinują niedostateczny udział tych grup w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym. Obserwowane jest zjawisko nakładania się niekorzystnych czynników, co zwiększa zakres wykluczenia i niską jakość życia. Odnosi się to zwłaszcza do ubóstwa skrajnego, które w Polsce wyznacza poziom minimum egzystencji, poniżej którego zagrożone jest życie i rozwój psychofizyczny człowieka. Wg danych GUS w województwie świętokrzyskim poniżej tego poziomu żyje ponad 10% społeczeństwa (przy 6,7% w kraju), natomiast poniżej ustawowej granicy ubóstwa, wyznaczonej przez próg uprawniający do świadczeń społecznych – 11,9% (7% w kraju). Wskaźniki te, jedne z najwyższych spośród wszystkich województw i pozostające na znacznie wyższym poziomie niż średnia dla kraju, uwiadcniają szczególną potrzebę wsparcia województwa świętokrzyskiego w ramach analizowanego obszaru.

W świetle powyższych uwarunkowań regionu szczególny nacisk w ramach osi priorytetowej położono na zwiększanie szans na zatrudnienie w grupach defaworyzowanych i marginalizowanych (w tym z niepełnosprawnościami i starszych), wsparcie osób usamodzielniających się lub po procesie usamodzielniania, ułatwianie dostępu do usług społecznych w tym wspierających rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i organizacji pieczy zastępczej, a także usług opieki zdrowotnej, również skierowanych do dzieci i młodzieży – przyszłych zasobów rynku pracy. Wspierane będą działania na rzecz deinstytucjonalizacji usług oraz rozwój rodzinnych i środowiskowych form wsparcia dla rodzin i osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, zgodnie z rzeczywistymi potrzebami mieszkańców regionu. Nierówność w dostępie do dobrej jakości, niedrogich usług publicznych, zgodnie z zapisami UP także rozumiane jest jako wykluczenie społeczne, ponieważ przyczynia się do pogłębiającego się wykluczenia jednostki ze wszystkimi konsekwencjami.

Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia, które swoimi działaniami łączącymi cele społeczne z ekonomicznymi, wpłynie na pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej osób doświadczających trudności w sferze społeczno-zawodowej. W aspekcie tym kluczowe znaczenie mają działania na rzecz zwiększania kompetencji i kondycji podmiotów ekonomii społecznej, a także instytucji wzmacniających ich potencjał na różnych poziomach, poprzez rozwój centrów czy sieci wsparcia organizacji.

Odpowiadając na zidentyfikowane potrzeby obszarowe, działania w ramach *Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem* zapewniają właściwe warunki do aktywnej integracji w wymiarze społeczno-zawodowym osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawy dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i opieki zdrowotnej świadczonych w interesie ogólnym, w tym usług dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, oraz rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie.

Jako element niezbędny w aspekcie podnoszenia skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz zwiększania jakości usług socjalnych i zdrowotnych, wspierane będą działania na rzecz kształcenia i doskonalenia kompetencji osób pracujących/działających/świadczących usługi na rzecz osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie (m.in. opiekunów osób zależnych oraz sprawujących rodzinną pieczę zastępczą) zgodnie z potrzebami zidentyfikowanymi na poziomie regionu.

Działania realizowane w ramach Osi priorytetowej 9., wpisują się w Cel Tematyczny 9. *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*. Jak wskazano w UP, ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych, wsparcie realizowane w ramach CT 9 dla zapewnienia efektywności musi mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy, z naciskiem na współpracę i integrację usług oferowanych przez służby publiczne i niepubliczne. Z tego względu preferowane będą projekty partnerskie instytucji integracji i pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej.

Działania zaplanowane do realizacji w ramach osi przyczynią się do realizacji celu głównego Umowy Partnerstwa określonego jako *Poprawa spójności społecznej i terytorialnej*, poprzez realizację celów szczegółowych: *Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym* oraz *Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług*. Do realizacji powyższych celów szczegółowych służyć będzie interwencja zaplanowana w ramach priorytetów inwestycyjnych 9.4, 9.7 oraz 9.8, które w pełni korespondują z określonymi w UP kierunkami działań: *Aktywna integracja społeczna, Integracja usług różnych służb publicznych, Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, Poprawa dostępu do niedrogich usług publicznych, Wzrost udziału wsparcia w formie usług niestacjonarnych*.

W ramach osi priorytetowej zastosowanie będzie mieć zasada komplementarności podejmowanych działań EFS z przedsięwzięciami finansowanymi z EFRR. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR będą miały charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej

Priorytet inwestycyjny 9.4. *aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie*

W ramach priorytetu inwestycyjnego realizowane będą zindywidualizowane i kompleksowe działania prowadzące do poprawy poziomu aktywności zawodowej osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym celu niezbędne jest wsparcie form i narzędzi aktywnej integracji na rzecz osób doświadczających wykluczenia w wymiarze zawodowym, społecznym, zdrowotnym czy edukacyjnym realizowanych przez instytucje i podmioty z obszaru pomocy społecznej. Preferowane będą inicjatywy integrujące usługi różnych służb publicznych, w szczególności środków pomocy społecznej i instytucji rynku pracy, a także organizacji obywatelskich na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. Wspierane będą również działania ukierunkowane na aktywizację zawodową i integrację z rynkiem pracy. Szczególny nacisk w ramach priorytetu ukierunkowano na potrzeby osób długotrwale bezrobotnych oraz z niepełnosprawnościami, które stanowią grupę szczególnie zagrożoną.

Działania te przyczynią się do minimalizacji obszarów wykluczenia społecznego na terenie województwa, skutecznego ograniczania ubóstwa mieszkańców, przywracania możliwości zatrudnienia, zahamowania emigracji osób młodych, przeciwdziałania zjawisku bezrobocia długookresowego oraz jego skutkom.

W Priorytecie uwzględniono także wsparcie działań z zakresu koordynacji programów dotyczących aktywnej integracji w regionie, a także działań związanych z monitorowaniem problemów społecznych. Pozwoli to na wzmocnienie spójności działań w obszarze ubóstwa i wykluczenia społecznego prowadzonych na poziomie regionu.

Realizacji celu szczegółowego UP *Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym* służyć będą działania zaplanowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.4, które odpowiadają określonym dla tego celu kierunkom działań, w szczególności: *Aktywna integracja społeczna*.

Cel szczegółowy: Poprawa sytuacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie (C)	-	-	18	%	2011	-	-	25	ewaluacja	Dwukrotnie w okresie programowania

2.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie (C)	-	-	0	osoba	2013	-	-	1 062	SL2014	Raz na rok
----	---	--------------------	-------	---	---	---	---	-------	------	---	---	-------	--------	------------

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.4 finansowane będą projekty obejmujące:

1. kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno – zawodowa, wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej i zawodowej, obejmująca np.:
 - wykorzystanie instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (np. kontrakty socjalne, programy aktywności lokalnej, działania o charakterze środowiskowym, instrumenty wsparcia osób z niepełnosprawnościami) oraz upowszechnianie form aktywnej integracji i pracy socjalnej,
 - aktywizacja zawodowa osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. staże, subsydiowane zatrudnienie, zatrudnienie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami),
 - usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w szczególności w CIS, KIS, ZAZ, WTZ,
 - działania aktywizujące i środowiskowe zwiększające udział osób z grup defaworyzowanych (w tym z niepełnosprawnościami) w życiu społecznym, z uwzględnieniem wolontariatu.
2. koordynacja i monitoring działań dotyczących aktywnej integracji w regionie.

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych); Policja.

Główne grupy docelowe:

- osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym,
- otoczenie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach programu.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.4 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach RPOWŚ 2014 – 2020, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji RPOWŚ 2014 – 2020.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 9.4 w Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna),

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.4 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.4 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.4 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	10 724	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie (C)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1 930	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 9.7. ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

W ramach priorytetu wsparcie kierowane będzie na poprawę dostępu obywateli do podstawowych usług społecznych o charakterze profilaktycznym, opiekuńczym oraz wsparcia rodziny, a także w dziedzinie usług zdrowotnych, jako istotny warunek rozwoju kapitału ludzkiego i spójności społecznej. Wspieranie rozwoju spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ma kluczowe znaczenie w aspekcie zapobiegania czy pogłębiania zjawiska wykluczenia w regionie. Istotnym elementem interwencji jest podnoszenie jakości oraz zwiększanie dostępu do instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego systemu opieki nad osobami zależnymi (w szczególności dziećmi do 3 roku życia, osobami starszymi i z niepełnosprawnościami). Nacisk zostanie położony na deinstytucjonalizację usług socjalnych, niemniej jednak, zachodzące procesy starzenia się społeczeństwa w perspektywie kolejnych lat wymagają zwiększania dostępu również do stacjonarnych usługi opieki dziennej całodobowej. Z kolei zapewnienie dostępu do usług opieki nad małym dzieckiem wpływa na możliwość powrotu na rynek pracy lub utrzymanie zatrudnienia przez rodziców/opiekunów, co oddziałuje na główną przyczynę występowania zagrożenia ubóstwa.

Istotnym obszarem interwencji jest wsparcie na rzecz dziecka i rodziny, nie tylko interwencyjne, ale także profilaktyczne o charakterze społecznym, wychowawczym czy zdrowotnym, co pozwoli eliminować przyczyny możliwego późniejszego wykluczenia lub niedostosowania społecznego. W kierunku profilaktyki istotne są działania podejmowane w ramach świetlic, klubów (w tym sportowych), streetworkerzy oraz wspierające w wymiarze np. kulturalnym czy sportowym, z uwzględnieniem wolontariatu.

W szczególny sposób pomoc skierowana zostanie do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze i rodzin w kryzysie lub zagrożonych kryzysem, z uwagi na konieczność zapobiegania odrywania dziecka od rodziny, która stanowi podstawowe środowisko do jego funkcjonowania i rozwoju. Chodzi tu m.in. o wsparcie

psychologiczne, poradnictwo rodzinne w tym specjalistyczne, grupy, usługi interwencji kryzysowej, profilaktyka i terapia uzależnień. Z drugiej strony niezbędne jest zapewnienie opieki zastępczej dziecku pozostawionemu bez opieki rodzicielskiej.

Działania ukierunkowane na zwiększanie dostępności do usług opieki zdrowotnej niosą ze sobą korzyści dla rozwoju kapitału ludzkiego, sprzyjając będą wzrostowi aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców. Zaplanowano działania w zakresie profilaktyki i rehabilitacji, m.in. badań przesiewowych dzieci, wczesnego wykrywania i leczenia wad rozwojowych. Dostępność do usług zdrowotnych ma bezpośrednie przełożenie na ograniczanie ryzyka wystąpienia wykluczenia społecznego i zagrożenia ubóstwem.

Podnoszeniu jakości usług służyć będą także działania ukierunkowane na wspieranie kwalifikacji i kompetencji osób związanych z ich świadczeniem, w tym także opiekunów osób zależnych oraz sprawujących pieczę zastępczą.

Priorytet uwzględnia także działania o charakterze koordynacyjnym w zakresie rozwoju usług społecznych w regionie, głównie w zakresie analizy potrzeb i prognozowania trendów w zakresie dostępności usług społecznych i ich jakości, diagnozowania potencjału lokalnych podmiotów do świadczenia usług społecznych.

Realizacja priorytetu służy do realizacji celu szczegółowego UP Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług.

Cel szczegółowy: Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (C)	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	0	osoba	2013	-	-	3 343	SL 2014	Raz na rok

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.7 przewidziano wsparcie dotyczące ułatwiania dostępu i podnoszenia jakości usług, w szczególności:

1. usług o charakterze profilaktycznym (np. na rzecz wsparcia rodzin w kierunku profilaktyki przeciwdziałające możliwym patologiom),
2. usług o charakterze opiekuńczym m.in.:
 - form opieki nad dziećmi do lat 3 zgodnych z *ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*,
 - placówek zapewniających opiekę dzienną i całodobową, domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo – lecznicze, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, rodzinnych domów pomocy,
 - opieki rodzinnej i środowiskowej,
 - usług towarzyszących procesowi usamodzielniania się, w tym usług specjalistycznych i wsparcia funkcjonowania mieszkań wspomaganych, chronionych, treningowych,
 - paliatywnej i hospicyjnej.
3. wsparcia rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji (wraz z usługami interwencji kryzysowej) oraz pieczy zastępczej,
4. poradnictwa prawnego i obywatelskiego,
5. usług opieki zdrowotnej w tym:
 - programy zdrowotne dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób starszych i z niepełnosprawnościami,
 - nad matką i dzieckiem oraz kobietami w ciąży (np. badania przesiewowe, diagnostyka i leczenie chorób u dzieci, wczesne wykrywanie wad rozwojowych, szczepienia ochronne i rehabilitacja dzieci, w tym z niepełnosprawnościami),
6. koordynacja i monitoring rozwoju usług społecznych w regionie.

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), Policja.

Główne grupy docelowe:

- osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie,
- rodziny, dzieci oraz kobiety w ciąży,
- pensjonariusze placówek opiekuńczych,
- osoby funkcjonujące w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- osoby zależne, osoby sprawujące opiekę nad osobą zależną lub po zakończonym okresie sprawowania opieki.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.7 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie

współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach RPOWŚ 2014 – 2020, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji RPOWŚ 2014 – 2020.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 9.7 w Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT,
- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna).

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.7 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.7 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.7 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi lub zdrowotnymi w programie	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	-	-	16 425	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 9.8 *wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia*

W ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie zostanie ukierunkowane na rozwój ekonomii społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej w kontekście tworzenia warunków do integracji oraz usamodzielniania osób ze środowisk marginalizowanych.

Interwencja priorytetu ma odzwierciedlenie w zdiagnozowanym na poziomie regionu braku trwałych i stabilnych instytucji oferujących wsparcie dla sektora ekonomii społecznej, które mają wpływ na budowanie silnej kondycji świętokrzyskich PES. Usługi wsparcia ekonomii społecznej będą świadczone przez ośrodki, które pozytywnie przeszły procedurę akredytacji usług, obejmujących m.in. o charakterze animacyjnym, inkubacyjnym i dla istniejących przedsiębiorstw społecznych.

Tworzenie nowych podmiotów w sektorze ekonomii społecznej oraz wspieranie podmiotów już istniejących przyczyni się do generowania nowych miejsc pracy w obszarach szczególnie istotnych dla zaspokajania potrzeb osób zagrożonych i wykluczonych społecznie. Szeroko rozwinięty sektor ekonomii społecznej wpłynie na rozwiązywanie problemów w województwie i jego rozwój społeczno-gospodarczy, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, przedłużanie aktywności zawodowej i aktywizację społeczną mieszkańców, przeciwdziałanie niezaradności życiowej i uzależnieniu od pomocy społecznej.

Miejsca pracy w ramach przedsiębiorczości społecznej są szczególnie istotne, ponieważ pozwalają zatrudnić osoby z grup społecznych, mających wyjątkowe trudności w wejściu na rynek pracy i utrzymaniu się na nim. W województwie świętokrzyskim należą do nich przede wszystkim osoby z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, z niskimi kwalifikacjami, osoby młode bez odpowiadającego wymogom rynku pracy wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego, które nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie na otwartym rynku pracy.

Realizacji celu szczegółowego UP *Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym* służyć będą działania zaplanowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.8, które odpowiadają określonym dla tego celu kierunkom działań, w szczególności: *Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych*.

Cel szczegółowy: Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	0	szt.	2013	N/D	N/D	90	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	Słabiej rozwinięty	szt.	N/D	N/D	N/D	0	%	2013	N/D	N/D	25	ewaluacja	Dwukrotnie w okresie programowania

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.8 przewidziano wsparcie na:

1. kompleksowe usługi wsparcia sektora ekonomii społecznej, w tym usługi animacji lokalnej, rozwoju ekonomii społecznej i wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych,
2. wsparcie dotacyjne związane z tworzeniem nowych i rozwojem istniejących podmiotów ekonomii społecznej,
3. tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej, w tym klastrów ekonomii społecznej,
4. koordynacja i monitoring działań w zakresie ekonomii społecznej w regionie.

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD.

Główne grupy docelowe:

- podmioty ekonomii społecznej,
- osoby i podmioty planujące rozpocząć działalność gospodarczą w obszarze ekonomii społecznej,
- podmioty wspierające sektor ekonomii społecznej,
- osoby zagrożone wykluczeniem/wykluczone społecznie.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.8 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach RPOWŚ 2014 – 2020, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji RPOWŚ 2014 – 2020.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.8 nie przewiduje się zastosowania koncentracji terytorialnej.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 9.8 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach tego priorytetu inwestycyjnego nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	371	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	os.	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1 114	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

W ramach Osi nie zaplanowano realizacji przedsięwzięć z zakresu innowacji społecznych i współpracy transgranicznej. Działania te wdrażane będą w ramach IV Osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa* PO WER.

Zaplanowana w ramach Osi priorytetowej interwencja przyczyni się do realizacji celów tematycznych 1-7, finansowanych z EFRR, w zakresie:

Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych – w ramach Osi przewidziano aktywizacją zawodową i społeczną mieszkańców (PI 9.4), rozwój usług społecznych oraz opieki zdrowotnej o wysokiej jakości i dostępności służące osobom z grup wykluczonych (PI 9.7). Działania te przyczynią się do realizacji celu tematycznego 2. w zakresie zwiększenia stopnia wykorzystania rozwiązań cyfrowych wspartych w ramach PI 2.3, głównie w zakresie e-zdrowia, e-integracji czy e-edukacji.

Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP – w ramach PI 9.8 wsparcie na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej poprzez działania ukierunkowane na rozwój usług wsparcia ekonomii społecznej, tworzenie nowych oraz wspieranie istniejących przedsiębiorstw społecznych przyczyni się do wzrostu ich konkurencyjności w nowoczesnej gospodarce i maksymalnego wykorzystania ich potencjału. Inicjatywy na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z grup zagrożonych wykluczeniem (PI 9.4) przyczynią się do zwiększania podaży pracy w nowych i rozwijających się przedsiębiorstwach wspieranych w ramach *priorytetów inwestycyjnych Osi 2. Konkurencyjna gospodarka*.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	Wskaźnik produktu	1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	11 490	-	-	28 726	SL 2014	Wskaźnik obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczony na oś priorytetową. Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK. Wskaźnik odnosi się do osób objętych wsparciem w ramach PI 9.4, PI 9.7 i PI 9.8.	6 882 723,00 EUR
	Wskaźnik finansowy	2.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	mIn EUR	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	17,69	N/D	N/D	88,72	SL 2014	N/D	

Kategorie interwencji osi priorytetowej

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu: Europejski Fundusz Społeczny, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7		
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	109	32 252 672,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	01	98 574 181,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	07	98 574 181,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	01	1 000 000,00	9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	08	98 574 181,00
	112	56 790 868,00								02	8 000 000,00			
	113	9 530 641,00								04	15 000 000,00			
									07	74 574 181,00				

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 9. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu.

2.10 Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy

Opis osi priorytetowej:

Oś priorytetowa 10 jest osią jednofundusową (EFS), obejmującą jeden cel tematyczny - CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

W ramach osi realizowane będą działania wpisujące się w założenia priorytetu inwestycyjnego 8.5. *dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, 8.7. praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz 8.9. przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.*

Działania zaplanowane do realizacji w ramach osi przyczynią się do realizacji celu głównego Umowy Partnerstwa określonego jako *Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów rynku pracy. Interwencja* zaplanowana w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych jest zgodna z określonymi dla tego celu szczegółowego kierunkami działań. W szczególności działaniu *Poprawa szans na zatrudnienie osób poszukujących pracy nieaktywnych* zawodowo odpowiada interwencja zaplanowana w ramach priorytetu inwestycyjnego 8.5, a realizacji działania *Poprawa adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców, w szczególności przedsiębiorstw sektora MŚP* odpowiada interwencja priorytetu inwestycyjnego 8.9. Realizacja ostatniego kierunku działań określonego dla tego celu szczegółowego polegającego na poprawie zdrowia zasobów pracy, została zaprogramowana w ramach osi priorytetowej 8. priorytet inwestycyjny 8.10.

Działania w ramach osi zostały skoncentrowane na przeciwdziałaniu negatywnym tendencjom obserwowanym na regionalnym rynku pracy, w szczególności wysokiemu poziomowi bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego oraz niskiego wskaźnika aktywności zawodowej społeczeństwa. Stanowiąc będą wsparcie w dążeniu do osiągnięcia pełnego i produktywnego zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich, a także wysokiej jakości pracy.

W ramach osi zaplanowano realizację działań polegających na zwiększaniu podaży miejsc pracy oraz dostosowywaniu kwalifikacji społeczeństwa do potrzeb rynku pracy, które skutkować mają zwiększeniem szans na znalezienie zatrudnienia oraz skróceniem okresu poszukiwania pracy. Istotnym elementem wsparcia, realizowanym w ramach osi będą dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, które będą również wspierały dłuższą aktywność zawodową pracowników (co w przypadku województwa świętokrzyskiego jest szczególnie istotne w kontekście zachodzących zmian demograficznych). W szczególności wsparciem zostaną objęte działania z zakresu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób poszukujących pracy, przedsięwzięcia służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia, tworzeniu nowych miejsc pracy, oraz dostosowywaniu przedsiębiorstw i ich pracowników do zmian zachodzących w gospodarce. Realizowane będą również działania wspomagające godzenie życia zawodowego i osobistego a także związane z reorientacją zawodową rolników i podejmowaniem zatrudnienia poza rolnictwem.

W ramach osi priorytetowej zastosowanie będzie mieć zasada komplementarności podejmowanych działań EFS z przedsięwzięciami finansowanymi z EFRR. Przy czym działania finansowane ze środków EFRR będą miały charakter wspierający działania finansowane z EFS.

Priorytety inwestycyjne realizowane w ramach osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 8.5. *dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.*

Region świętokrzyski cechują niskie wskaźniki aktywności ekonomicznej i zatrudnienia (również wśród osób z niepełnosprawnościami). Charakterystyczną cechą struktury bezrobocia w regionie jest jego zróżnicowanie terytorialne, wysoki poziom bezrobocia na obszarach wiejskich (również bezrobocia ukrytego), niski poziom wykształcenia bezrobotnych oraz długi okres pozostawania bez pracy.

W związku z tym w ramach priorytetu inwestycyjnego realizowane będą działania skierowane do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, przyczyniające się do poprawy dostępu do rynku pracy i zwiększenia szans na zdobycie zatrudnienia, a także działania skierowane do osób pracujących (w ramach EURES - European Employment Services - Europejskie Służby Zatrudnienia).

Najważniejszym elementem interwencji będzie wspieranie przejścia od bezrobocia do zatrudnienia. W szczególności interwencja priorytetu obejmie pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, aktywnym poszukiwaniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, a także zwiększaniu mobilności przestrzennej. Realizowane będą również działania związane z upowszechnianiem elastycznych form zatrudnienia oraz reorientacją zawodową rolników. Uczestnicy projektów wyposażeni będą w wiedzę praktyczną, ściśle powiązaną ze zdobytą wiedzą teoretyczną np. z przebyłym szkoleniem/kursem (w jego ramach, bądź w ramach innych form wsparcia).

W ramach priorytetu realizowane będą również działania służące godzeniu życia zawodowego i osobistego, w tym polegające na zapobieganiu dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych rodziców/opiekunów w okresie pełnienia opieki nad osobą zależną (w tym głównie dziećmi), jak również aktywizacji rodziców/opiekunów, którzy chcą powrócić na rynek pracy po okresie sprawowania opieki nad osobą zależną. W ramach tych działań priorytetowo traktowane będą kobiety, które znacznie częściej niż mężczyźni, dotyka problem godzenia pracy z życiem osobistym.

Z danych GUS BAEL wynika, że w 2012 r. pełnienie obowiązków rodzinnych i sprawowanie opieki nad domem stanowiło czwarty co do znaczenia powód bierności zawodowej wśród mieszkańców regionu (problem ten dotyczył 43 tys. osób).

Zgodnie z założeniami UP w zakresie realizacji celu tematycznego 8. wsparcie koncentrować się będzie na grupach które doświadczają największych problemów z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy, ze względu na wiek, wykształcenie, stan zdrowia, sytuację rodzinną, czy miejsce zamieszkania (w tym osób długotrwale bezrobotnych, z niepełnosprawnościami, samotnie wychowujących dzieci (szczególnie kobiet), osób młodych (25 - 30 rok życia), osób powyżej 50 roku życia, osób nieposiadających wykształcenia średniego, bez doświadczenia zawodowego oraz odchodzących z rolnictwa).

W przypadku osób młodych działania w ramach priorytetu skierowane zostaną do grupy wiekowej 25 – 30 lat, z uwagi na fakt, iż wsparcie dla osób poniżej 25 r. życia zostało przewidziane w PO WER.

Interwencja priorytetu stanowi wkład w realizację celu Strategii Europa 2020 w zakresie podnoszenia wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata, który dla Polski został określony na poziomie 71%, jak również w realizację celu szczegółowego SRKL - wzrost zatrudnienia, którego realizacja ma być prowadzona m.in. przez efektywną aktywizację zawodową osób niepracujących i poszukujących pracy, zwiększanie mobilności przestrzennej pracowników i osób poszukujących pracy, wyrównywanie szans różnych grup społeczno – demograficznych na rynku pracy, w tym osób z niepełnosprawnościami.

Cel szczegółowy: Wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób pozostających bez pracy.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	Stabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	-	-	0	osoba	2012	-	-	5 881	SL 2014	Raz na rok
				Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	-	-	0			-	-	540		
2.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C)	Stabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	-	-	0	osoba	2012	-	-	1 518	SL 2014	Raz na rok
				Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	-	-	0			-	-	158		
3.	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	Stabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	-	-	29,7	%	2013	-	-	35	ewaluacja	Dwukrotnie w okresie programowania
				Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	-	-	25			-	-	25		

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.5 przewidziano wsparcie na:

1. instrumenty i usługi realizowane przez urzędy pracy, wymienione *w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*,
2. pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (np. pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, w tym Indywidualne Plany Działania),
3. podnoszenie i dostosowywanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy (np. szkolenia zawodowe, specjalistyczne kursy) oraz powiązanie zdobytej wiedzy teoretycznej z wiedzą praktyczną,
4. pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego (np. staże, praktyki, subsydiowanie zatrudnienia, wsparcie adaptacyjne w miejscu pracy, doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy, wolontariat, zatrudnienie wspomaganie dla osób z niepełnosprawnościami),
5. zwiększanie mobilności przestrzennej w obrębie województwa świętokrzyskiego (np. jednorazowy dodatek relokacyjny),
6. upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia (np. telepraca, praca rotacyjna, praca w niepełnym wymiarze czasu),
7. działania EURES związane z bezpośrednim świadczeniem usług dla bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców.

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD.

Główne grupy docelowe:

- osoby pozostające bez zatrudnienia w tym zarejestrowane w powiatowym/miejskim urzędzie pracy jako bezrobotne, w szczególności:
- znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- sprawujące opiekę nad osobą zależną oraz powracające na rynek pracy po zakończonym okresie sprawowania opieki,
- osoby odchodzące z rolnictwa,
- pracownicy oraz pracodawcy w zakresie działań EURES.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.5 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach RPOWŚ 2014 – 2020, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu

i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji RPOWS 2014 – 2020.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8.5 w Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.5 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

W ramach priorytetu przewidziano realizację działań urzędów pracy finansowanych ze środków Funduszu Pracy.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.5 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.5 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	14 057	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1 474	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób w wieku do 25 - 30 lat objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	9 652	SL 2014	Raz na rok
4.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	4 274	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 8.7. *praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.*

Poza utrzymującym się w regionie wysokim poziomem bezrobocia oraz relatywnie niską aktywnością zawodową społeczeństwa istotny problem regionu stanowi również niedostatecznie rozwinięta przedsiębiorczość oraz zbyt mała liczba nowo powstających podmiotów gospodarczych.

W kontekście wskazanych problemów w ramach priorytetu przewidziano realizację kompleksowych działań służących wzrostowi poziomu przedsiębiorczości i kreatywności społeczności regionalnej, w tym również w sektorze przedsiębiorczości akademickiej. Realizowane będą działania polegające na udzielaniu bezzwrotnego oraz zwrotnego wsparcia finansowego przeznaczonego na tworzenie nowych podmiotów gospodarczych (w połączeniu ze wsparciem doradczo – szkoleniowym).

Z dotychczasowych doświadczeń realizacji PO KL wynika, że wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest jedną z najskuteczniejszych form walki z bezrobociem oraz pobudzaniem przedsiębiorczości. Ponadto w znaczący sposób wpływa na wydłużenie na wydłużenie aktywności zawodowej pracowników.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej dedykowane będą dla osób bezrobotnych oraz pozostających bez zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem osób z grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (w tym osób długotrwale bezrobotnych, z niepełnosprawnościami oraz powyżej 50 roku życia).

Wsparcie w formie zwrotnej dedykowane będzie osobom pracującym (które planują rozpoczęcie działalności gospodarczej, oraz studentom i pracownikom naukowych uczelni zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą w formie przedsiębiorczości akademickiej, a także dla osób z pozostałych grup (w zależności od ich potrzeb).

Podstawowym efektem realizacji działań zaplanowanych w priorytecie będzie zwiększenie liczby nowo powstałych przedsiębiorstw i – co za tym idzie – tworzenie nowych miejsc pracy, co przełoży się na zmniejszenie poziomu bezrobocia. Działania realizowane w ramach priorytetu przyczynią się również do wydłużenia wieku aktywności zawodowej osób starszych, a także do wzmocnienia przedsiębiorczości wśród kobiet.

Interwencja priorytetu stanowi wkład realizację celu Strategii Europa 2020 w zakresie podnoszenia wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata. Jak również w realizację celu szczegółowego SRKL - wzrost zatrudnienia.

Cel szczegółowy. Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Słabiej rozwinięty	szt.	N/D	N / D	N / D	0	szt.	2012	N / D	N / D	4 103	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	Słabiej rozwinięty	szt.	N/D	N / D	N / D	4 8	%	2012	N / D	N / D	52	ewaluacja	Dwukrotnie w okresie programowania

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.7 przewidziano:

1. wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym w formie przedsiębiorczości akademickiej,
2. bezzwrotne wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie pomostowe,
3. zwrotne wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej (np. w formie mikropożyczek).

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), w tym np. LGD

Główne grupy docelowe:

osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowym Rejestrze Sądowym, lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu, w tym w szczególności:

- osoby pozostające bez zatrudnienia, w tym znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy,
- osoby pracujące,
- studenci i pracownicy naukowcy/naukowo-dydaktyczni uczelni zamierzający rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w formie przedsiębiorczości akademickiej,
- osoby odchodzące z rolnictwa.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.7 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach *RPOWŚ 2014 – 2020*, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji *RPOWŚ 2014 – 2020*.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8.7 w Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych,
- obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.7 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględnić będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in.

promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.7 przewiduje się wykorzystanie zwrotnego wsparcia finansowego np. w formie pożyczek, przeznaczonych na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Celem powyższego jest rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, przeciwdziałanie bezrobociu a także promowanie zatrudnienia.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.7 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	4 103	SL 2014	Raz na rok

Priorytet inwestycyjny 8.9. przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno – gospodarczym wymuszają na przedsiębiorstwach prowadzenie ciągłych działań dostosowawczych do aktualnych wymogów panujących na rynku. Przeprowadzane procesy restrukturyzacyjne, modernizacyjne oraz zmiany profilu działalności wymagają podejmowania działań dostosowawczych również wśród kadry zarządzającej i pracowników.

W ramach priorytetu przewidziano wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych przedsiębiorstw ukierunkowane na dostosowanie do zmian gospodarczych i zapotrzebowania na rynku, a także działania z zakresu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw, przy czym wspieranie rozwoju kwalifikacji i kompetencji pracowników powinno stanowić przede wszystkim element strategii rozwoju przedsiębiorstwa.

Wspierane będą inicjatywy prowadzące do utrzymania zatrudnienia osób zagrożonych utratą miejsca pracy (w szczególności pracowników powyżej 50 roku

życia) a także kompleksowe, dostosowane do potrzeb konkretnego podmiotu programy outplacementowe.

Interwencja priorytetu obejmie również, wsparcie rozwoju przedsiębiorstw w zakresie inteligentnych specjalizacji regionu oraz działań służących transferowi wiedzy, co przyczynić się ma do wzrostu kompetencji pracowników przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności badawczo – rozwojowej, wzrostu nakładów B+R przedsiębiorstw, a także wzmocnienia potencjału badawczo-wdrożeniowego przedsiębiorstw.

Działania na rzecz rozwoju i podnoszenia adaptacyjności przedsiębiorstw oraz ich pracowników zaplanowane do realizacji w ramach priorytetu realizowane będą w oparciu o regionalny popytowy system dystrybucji środków na działania rozwojowe oparty na krajowym systemie zapewnienia jakości usług rozwojowych. System ten będzie wymagał zaangażowania firm w realizowane usługi rozwojowe i podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez konieczność poniesienia części kosztów realizowanych usług. Celem wdrożenia przedmiotowego systemu będzie zapewnienie realizacji usług odpowiadających na rzeczywiste potrzeby odbiorców.

Interwencja priorytetu stanowi wkład realizację celu Strategii Europa 2020 w zakresie podnoszenia wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 lata. Jak również w realizację celu szczegółowego SRKL - wzrost zatrudnienia.

Cel szczegółowy: Wzrost potencjału rozwojowego przedsiębiorstw i ich pracowników.

Tabela 4: Wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
1.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	Słabiej rozwinięty	szt.	N/D	N / D	N/ D	0	szt.	2013	N/ D	N/ D	2 238	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	Słabiej rozwinięty	osoba	N/D	-	-	0	osoba	2013	-	-	375	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba osób znajdujących się w lepszej	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób pracujących objętych	-	-	28	%	2013	-	-	39	Ewaluacja	Dwukrotnie w okresie

	sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (C)			wspieraniem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)														programowania
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.9 przewidziano:

1. wspieranie procesów adaptacyjnych w przedsiębiorstwach, w tym np.:
 - usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw obejmujące np. doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej,
 - rozwój i dostosowywanie kwalifikacji i kompetencji pracowników odpowiadające na zdiagnozowane potrzeby przedsiębiorstwa (np. ogólne i specjalistyczne szkolenia),
 - upowszechnianie inwestowania w rozwój kapitału ludzkiego przedsiębiorstwa,
2. wspieranie procesów modernizacyjnych w przedsiębiorstwach w tym np.:
 - zapobieganie sytuacjom kryzysowym dla przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych,
 - doradztwo w zakresie opracowania i wdrożenia planu rozwoju działalności, planu restrukturyzacji dla przedsiębiorstw, które znalazły się w sytuacji kryzysowej,
 - pomoc w zmianie profilu działalności,
 - programy outplacementowe.
3. wsparcie transferu wiedzy powiązane z działalnością edukacyjną i podnoszeniem kwalifikacji przedsiębiorców i pracowników naukowych w zakresie komercjalizacji wiedzy (np. staże i szkolenia praktyczne, tymczasowe zatrudnienie w MMŚP, wsparcie dla przedsiębiorstw ze strony środowiska naukowego ukierunkowane na wdrożenie przedsięwzięć innowacyjnych).

Główne typy beneficjentów:

Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Główne grupy docelowe:

- Przedsiębiorstwa (w tym przechodzące procesy restrukturyzacyjne) oraz ich pracownicy,
- Osoby zagrożone utratą pracy, przewidziane do zwolnienia oraz zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- Pracownicy naukowcy jednostek naukowych,
- Pracownicy naukowcy, naukowo – dydaktyczni, dydaktyczni uczelni.

Poziom dofinansowania:

Podstawowy poziom dofinansowania środkami *RPOWŚ 2014-2020* dla projektu wynosi 85% kosztów kwalifikowanych. W przypadku, gdy wsparcie projektu stanowi pomoc publiczną, maksymalny poziom dofinansowania projektu wynika z odpowiednich przepisów, regulujących zasady udzielania pomocy publicznej.

Crossfinancing:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.9 przewiduje się zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego z zastrzeżeniem pułapu maksymalnej wartości 10% określonej na poziomie osi priorytetowej. Oznacza to, że w ramach działań, dla których dopuszczone zostało zastosowanie tego mechanizmu możliwe będzie współfinansowanie z EFS wydatków, które spełniają kryteria kwalifikowalności EFRR. W ramach RPOWŚ 2014 – 2020, finansowanie krzyżowe może dotyczyć jedynie takich wydatków, których poniesienie jest ściśle związane z realizacją projektu i wynika z potrzeb jego realizacji. Szczegółowe zasady stosowania cross – finansingu zostaną określone w odpowiednim dokumencie uszczegóławiającym zasady realizacji RPOWŚ 2014 – 2020.

Terytorialny rozkład interwencji priorytetu inwestycyjnego:

Z alokacji priorytetu inwestycyjnego 8.9 w Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy przewiduje się wydzielenie kopert finansowych dla następujących Obszarów Strategicznej Interwencji:

- obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna),

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.9 zakłada się zastosowanie dwóch trybów wyboru projektów: konkursowy (z uwzględnieniem modeli: otwartego, zamkniętego itp.) i pozakonkursowy.

Zastosowanie określonego trybu wyboru projektów służyć będzie zapewnieniu maksymalnego stopnia osiągnięcia celów w ramach priorytetu, poprzez wybór tych w największym stopniu odpowiadających oczekiwanym rezultatom.

Proces wyboru projektów uwzględniać będzie wymogi wynikające z rozporządzenia ogólnego, w szczególności w zakresie uwzględniania zasad horyzontalnych m.in. promowania równouprawnienia płci oraz niedyskryminacji poprzez stosowanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur wyboru i kryteriów. Metodyka oraz kryteria wyboru operacji zostaną zatwierdzone przez Komitet Monitorujący.

Podstawowym mechanizmem wyboru projektów będzie tryb konkursowy, w którym projekty wybierane będą w oparciu o określone kryteria wyboru pozostające w zgodności z celami Programu. Z uwagi na szeroką grupę potencjalnych beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie, zastosowanie trybu konkursowego pozwoli na wybór projektów o najwyższej jakości.

Dodatkowo w przypadku projektów o strategicznym charakterze w ramach priorytetu przewiduje się możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego.

W ramach priorytetu preferowane będą projekty zakładające wsparcie przedsiębiorstw w obszarze inteligentnych specjalizacji zidentyfikowanych na poziomie regionu np. poprzez przyznanie na etapie oceny projektu dodatkowej punktacji.

Wykorzystanie instrumentów finansowych:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.9 nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Planowane duże projekty:

W ramach priorytetu inwestycyjnego 8.9 nie będą wspierane duże projekty.

Układ wskaźników produktu:

Tabela 5: Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O		
1.	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	19 982	SL 2014	Raz na rok
2.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie	szt.	EFS	Słabiej rozwinięty	N/D	N/D	4 973	SL 2014	Raz na rok
3.	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	750	SL 2014	Raz na rok

Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

W ramach Osi nie zaplanowano realizacji przedsięwzięć z zakresu innowacji społecznych, które wdrażane będą w ramach IV Osi priorytetowej *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa* PO WER. Współpraca międzynarodowa prowadzona będzie w zakresie realizacji działań sieci EURES, wspierającej mobilność zatrudnienia na poziomie międzynarodowym.

Zaplanowana w ramach Osi priorytetowej interwencja przyczyni się do realizacji celów tematycznych 1-7, finansowanych z EFRR, w zakresie:

Cel tematyczny 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji – w ramach Osi przewidziano m.in. działania na rzecz wspierania mobilności pracowników (PI 8.5) oraz działania na w zakresie transferu wiedzy i komercjalizacji wiedzy (PI 8.9), co przyczyni się do rozwoju współpracy sfery nauki i biznesu wspieranych w ramach Osi priorytetowej 1. (PI 1.1 oraz PI 1.2).

Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych – zaplanowane w Osi działania na rzecz wzrostu aktywności zawodowej w ramach PI 8.5 i podnoszenie adaptacyjności przedsiębiorstw oraz kwalifikacji pracowników w ramach PI 8.9 wykorzystywać będą technologie cyfrowe w gospodarce oraz elektroniczne rozwiązania innowacyjne, tworząc tym samym zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi.

Cel tematyczny 3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolniczego oraz rybołówstwa i akwakultury – przewidziane do realizacji w Osi działania na rzecz budowy adaptacyjności przedsiębiorstw i ich kadr (PI 8.9) oraz rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez wsparcie na rzecz rozpoczynania działalności gospodarczej (PI 8.7) będą mieć bezpośredni wpływ na realizację Celu tematycznego 3. tj. podnoszenie konkurencyjności sektora gospodarki. Nowe podmioty wykorzystywać będą możliwości wsparcia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz wzmacniania ich potencjału m.in. poprzez dostęp do instrumentów finansowych, wykorzystywania TIK, inkubatorów technologicznych czy usług oferowane przez IOB (w ramach Osi priorytetowej 1 i 2).

Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach – działania realizowane w ramach PI 8.9 będą miały bezpośredni wpływ na wzrost zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw i ich pracowników do zmian zachodzących w gospodarce, w tym z wdrażaniem OZE i EWE w gospodarce.

Ramy wykonania osi priorytetowej

Tabela 6: Ramy wykonania osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika	Lp.	Wskaźnik lub KEW	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
							M	K	O	M	K	O			
Oś 10. Otwarty rynek pracy	Wskaźnik produktu	1.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	1 231	-	-	4 103	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 8.7 Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikiem 2. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową	11 297 490,00 EUR
	Wskaźnik produktu	2.	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	-	-	4 996	-	-	19 982	SL 2014	Wskaźnik dotyczy priorytetu 8.9 Definicja wskaźnika zgodna z definicją zawartą WLWK Wskaźnik w połączeniu ze wskaźnikiem 1. obrazuje ponad 50% alokacji przeznaczonej na oś priorytetową	

	Wskaźnik finansowy	3.	Wartość wydatków certyfikowanych do KE	min EUR	EFIS	Słabiej rozwinięty	-	-	29,35	N/D	N/D	147,25	SL 2014	N/D	
--	--------------------	----	--	---------	------	--------------------	---	---	-------	-----	-----	--------	---------	-----	--

Kategorie interwencji osi priorytetowej:

Tabela 7-11: Zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i Kategoria regionu: Europejski Fundusz Społeczny, region słabiej rozwinięty														
Tabela 7: Wymiar 1			Tabela 8: Wymiar 2			Tabela 9: Wymiar 3			Tabela 10: Wymiar 6			Tabela 11: Wymiar 7		
Zakres interwencji			Forma finansowania			Typ terytorium			Terytorialne mechanizmy wdrażania			EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
	10. Otwarty rynek pracy	102		68 149 666,00	10. Otwarty rynek pracy		01	145 362 923,00		10. Otwarty rynek pracy	07		163 503 604,00	10. Otwarty rynek pracy
	104	60 468 935,00		04	18 140 681,00					02	6 000 000,00			
	106	34 885 003,00								04	15 000 000,00			
										07	137 303 604,00			

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

W ramach Osi priorytetowej 10. nie przewiduje się wykorzystania pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji/podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu za wyjątkiem ZIT dla których wsparcie, zgodnie z UP, przewidziane zostało w ramach PO PT.

2.11 Oś priorytetowa 11. Pomoc Techniczna

Cele osi priorytetowej:

Celem głównym priorytetu jest skuteczna i efektywna realizacja *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Priorytet pomocy technicznej zapewni wsparcie procesów zarządzania i wdrażania programu, jak również efektywne wykorzystanie zasobów UE i krajowych, zgodnie z prawem i polityką wspólnoty, przede wszystkim poprzez cele szczegółowe.

Oczekiwane rezultaty interwencji:

W ramach priorytetu planuje się uświadomić mieszkańców województwa świętokrzyskiego o korzyściach płynących z wydatkowania funduszy europejskich oraz wzmocnić kadrę pracowniczą wdrażającą środki UE.

Najważniejsze typy przedsięwzięć:

W ramach Osi priorytetowej 11 Pomoc Techniczna planuje się realizację działań związanych z przygotowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, ewaluacją, kontrolą oraz działalnością informacyjno-promocyjną upowszechniającą rezultaty wdrażania *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*.

Cel szczegółowy 1: Wzmocnienie potencjału administracyjnego jednostek uczestniczących we wdrażaniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.

Wsparcie służyć będzie zapewnieniu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu, m.in. poprzez wsparcie kadr zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie *RPOWŚ* oraz w zakresie obsługi administracyjno-technicznej procesu zarządzania i wdrażania *RPOWŚ*.

W szczególności dofinansowanie polegać będzie na:

- zapewnieniu odpowiedniego zatrudnienia pracowników wdrażających Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020;
- finansowaniu działalności Obserwatorium Rozwoju Regionalnego;
- stałym podnoszeniu kwalifikacji personelu zaangażowanego w zarządzanie i wdrażanie osi priorytetowych współfinansowanych z *RPOWŚ*;
- wdrażaniu systemu motywacji pracowników;
- wsparciu procesów zarządzania i administracji związanych m.in. z pracą ekspertów zewnętrznych i inne;
- zapewnieniu odpowiedniej bieżącej obsługi wdrażania, tj. m.in. organizacja prac Komitetu Monitorującego; Grup Roboczych, konsultacji społecznych oraz innych spotkań ciał doradczych;
- pomocy w przygotowaniu do realizacji projektów o strategicznym znaczeniu dla osiągnięcia celów rozwojowych województwa;
- finansowaniu kosztów związanych z przygotowaniem m.in. ewaluacji, badań, analiz, ekspertyz, sprawozdań na potrzeby realizacji Programu oraz zakupu innych usług zewnętrznych niezbędnych do sprawnego wdrażania Programu;
- zagwarantowaniu należytych warunków pracy tj. m.in. wynajem pomieszczeń biurowych, zakup wyposażenia biurowego oraz sprzętu komputerowego, koszty związane z eksploatacją i inne;
- kontroli realizacji projektów (w tym kontroli na miejscu);

- tworzeniu i administracji stron internetowych, celem pełnego uczestnictwa w jednolitym komputerowym systemie monitoringu;
- stworzeniu, utrzymaniu i rozwoju systemu informatycznego służącemu wdrażaniu, monitorowaniu, zarządzaniu i kontroli realizacji Programu.

Zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego odpowiedzialnego za przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, informowanie, ocenę oraz kontrolę operacji finansowych ze środków funduszy europejskich w ramach RPOWŚ 2014-2020 odbywać się będzie poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pracowniczej, takich jak: studia podyplomowe, staże, szkolenia, seminaria, warsztaty, konferencje, kursy językowe oraz inne formy przygotowania zawodowego. Ważną kwestią jest zapewnienie stabilności zatrudnienia i zwiększanie motywacji pracowników poprzez stosowanie bodźców płacowych i pozapłacowych, a także wprowadzenie nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi.

Budowanie odpowiedniego potencjału administracyjnego odbywać się będzie również poprzez usprawnienie funkcjonowania instytucji polegające na zapewnieniu odpowiedniej powierzchni biurowej i magazynowej, przygotowaniu stanowisk i narzędzi pracy oraz budowy, wdrożeniu i utrzymaniu sprawnego systemu informatycznego służącego obsłudze procesu realizacji RPOWŚ 2014-2020, który jest niezbędny do realizacji Programu.

W ramach priorytetu finansowane będą także, działania związane z przeprowadzaniem badań ewaluacyjnych, jak również prace związane z prowadzeniem analiz, ekspertyz i ocen których celem będzie usprawnienie systemu wdrażania i zarządzania funduszami unijnymi.

Cel szczegółowy 2: Gwarancja spójnych i efektywnych działań informacyjnych i promocyjnych, dotyczących możliwości realizacji projektów, oraz rezultatów interwencji Programu.

W ramach priorytetu realizowane są wszystkie działania informacyjne i promocyjne, które przyczyniają się do upowszechniania rezultatów realizacji *RPOWŚ 2014-2020*. Właściwy system informacji i promocji Programu odgrywa bardzo istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego na temat obszarów wsparcia i efektów realizacji Programu. Dlatego też, środki pomocy technicznej przeznaczone zostaną m.in. na szkolenia dla potencjalnych beneficjentów, działania o charakterze edukacyjnym, konferencje oraz publikacje na tematy związane z Programem. Niezbędne jest zapewnienie stosownego wsparcia organizacyjnego, takiego jak np. obsługa Komitetów Monitorujących oraz innych ciał pomocniczych, poprzez organizację różnych form szkoleniowych (szkolenia, warsztaty, seminaria itp.), gdzie zapewniony zostanie odpowiedni poziom przygotowania członków tych ciał do efektywnego i eksperckiego wypełniania zadań. Działania informacyjne i promocyjne będą koordynowane na poziomie krajowym z działaniami finansowanymi ze środków *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020* oraz będą zgodne z systemem informacji i promocji Funduszy Europejskich na lata 2014-2020.

W szczególności w ramach drugiego celu szczegółowego dofinansowanie dotyczyć będzie:

- działań z zakresu informacji i promocji oraz działań szkoleniowych wspomagających system wdrażania i zarządzania Programem;

- przygotowania i upowszechniania materiałów informacyjnych i promocyjnych w formie papierowej i elektronicznej;
- przygotowania i publikacji dokumentów związanych z wdrażaniem *RPOWŚ*;
- przygotowania i publikacji materiałów prasowych, dokumentacji związanej z wdrażaniem Programu;
- organizacji konferencji, seminariów i szkoleń dotyczących wdrażania *RPOWŚ 2014-2020* dla beneficjentów (w tym dotyczących zasad przeprowadzania zamówień publicznych);
- wydatków związanych z programowaniem przyszłych interwencji strukturalnych.

Poza wspieraniem obecnego Programu środki można będzie przeznaczyć na sfinansowanie zamknięcia *RPOWŚ 2007-2013* oraz programowanie funduszy europejskich w nowej perspektywie finansowej 2021-2027. Forma wsparcia w ramach priorytetu Pomoc Techniczna to pomoc bezzwrotna (dotacja). Przedsięwzięcia realizowane w ramach Osi priorytetowej 11 Pomoc Techniczna są komplementarne ze wsparciem *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020*, m.in. pod względem potencjału instytucji wdrażających politykę spójności oraz informacji i promocji funduszy europejskich.

Tabela 12: Wskaźniki rezultatu dla EFRR/FS/EFIS

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa			Rok bazowy	Wartość docelowa (na rok 2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
			M	K	O		M	K	O		
1	Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego	szt.	N/D			2015	N/D	N/D	N/D	System monitorowania	Raz na rok

Tabela 13: Wskaźniki produktu dla EFRR/FS/EFIS

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (na rok 2023) (opcjonalnie)			Źródło danych
			M	K	O	
1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	N/D			System monitorowania
2	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	os.	N/D			System monitorowania
3	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	N/D			System monitorowania
4	Liczba projektów objętych wsparciem	szt.	N/D			System monitorowania
5	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	os.	N/D			System monitorowania
6	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	N/D			System monitorowania
7	Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych w formie elektronicznej	szt.	N/D			System monitorowania
8	Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych,	szt.	N/D			System monitorowania

	komitetów oraz innych ciał dialogu angażujących partnerów			
9	Liczba zakupionych urządzeń oraz elementów wyposażenia stanowiska pracy	szt.	N/D	System monitorowania
10	Liczba utworzonych lub dostosowanych systemów informatycznych	szt.	N/D	System monitorowania
11	Liczba użytkowników systemów informatycznych	os.	N/D	System monitorowania
12	Liczba opracowanych ekspertyz	szt.	N/D	System monitorowania
13	Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów	szt.	N/D	System monitorowania

Główne typy beneficjentów:

- Instytucja Zarządzająca oraz instytucje uczestniczące w systemie realizacji *RPOWS 2014-2020*;
- Partnerzy społeczni i gospodarczy;
- Beneficjenci projektów o strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionu.

Główne grupy docelowe:

Celem działań podejmowanych w obszarze pomocy technicznej jest objęcie beneficjentów tej osi wsparciem, pozwalającym na efektywne wypełnienie nałożonych na nich obowiązków. Przyczyni się to do stworzenia i wzmocnienia potencjału instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie i realizację tego Programu w zakresie dotyczącym interwencji EFRR i EFS. Tym samym projekty w ramach Osi priorytetowej 11. obejmą swym oddziaływaniem beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów Programu, jak również ogół społeczeństwa w województwie świętokrzyskim.

Poziom dofinansowania:

W ramach Osi priorytetowej 11. założono, iż ze względu na charakter i cele projektów realizowanych w ramach pomocy technicznej, udzielone w ramach przedmiotowej osi wsparcie będzie miało formę dotacji bezpośrednich, nie przewiduje się natomiast komplementarnego wsparcia w ramach instrumentów inżynierii finansowej. Współfinansowanie projektów ze środków EFS wyniesie do 85% wydatków kwalifikowanych, przy zachowaniu zasad pomocy technicznej. Koszty, ponoszone w ramach projektu, będą rozliczane w zależności od potrzeb – na zasadzie refundacji poniesionych wydatków, bądź też w ramach pozyskanych zaliczek.

Kierunkowe zasady wyboru projektów:

Ze względu na ograniczony zbiór beneficjentów, będących podmiotami publicznymi, wskazane jest, by projekty w ramach tej osi priorytetowej wybierane były w trybie pozakonkursowym. Za tym trybem wyboru przemawia dodatkowo fakt, iż projekty te będą mieć niezmiernie duże znaczenie dla efektywności wdrażania środków w ramach całego Programu.

Kategorie interwencji osi priorytetowej:

Tabela 14-16: Kategorie interwencji

Tabela 14: Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 15: Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 16: Wymiar 3 Typ terytorium		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
11. Pomoc techniczna	121	39 000 000,00	11. Pomoc techniczna	01	50 000 000,00	11. Pomoc techniczna	07	50 000 000,00
	122	2 500 000,00						
	123	8 500 000,00						

Klasyfikacja kategorii interwencji, o której mowa w art. 96 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia ogólnego, określona jest w tabelach 1-8 załącznika I do Rozporządzenia KE 215/2014.

SEKCJA 3 PLAN FINANSOWY

SEKCJA 3.1. ŚRODKI FINANSOWE Z POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY ORAZ KWOTY NA REZERWĘ WYKONANIA

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 jest programem operacyjnym finansowanym zarówno ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), jak i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obszarem realizacji programu jest obszar województwa. Województwo jest zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych.

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków unijnych na Program wynosi 1 363 233 128,00 EUR, w tym 983 041 649,00 EUR EFRR i 380 191 479,00 EUR EFS. Minimalne zaangażowanie środków krajowych - szacowane na podstawie art. 120 Rozporządzenia ogólnego zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% - wynosi w momencie programowania 240 570 553,00 EUR. W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu⁶.

Podstawa certyfikacji

⁶ Przepisy rozporządzenia ramowego, w szczególności art. 119 gwarantuje, że niezależnie od poziomu stopy dofinansowania przyjętej dla osi priorytetowej w tabeli 18a, wartość środków ostatecznie wypłaconych przez Komisję Europejską na moment zamknięcia programu nigdy nie będzie wyższa niż wkład publiczny przekazany beneficjentom. Art. 121.2 dodatkowo zapewnia, że w ramach płatności pośrednich KE zawsze będzie wypłacać kwotę niższą z dwóch kwot: kwoty wynikającej z przemnożenia podstawy certyfikacji z wniosku o płatność przez stopę dofinansowania na osi priorytetowej z tabeli 18a lub kwoty wykazanych we wniosku wydatków publicznych. Wielkość płatności pośrednich będzie uwzględniała także zasady związane z systemem rocznego badania i akceptacji kont, polegającym m.in. na udzielaniu zaliczek rocznych, wypłacaniu w trakcie roku jedynie 90% należnych płatności i rocznym rozliczaniu kont poprzez bilansowanie zaliczki rocznej wypłaconych środków i 10% zatrzymanych płatności pośrednich.

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach Programu stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Kategorie regionów

Program jest realizowany na obszarze jednego województwa zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Rezerwa wykonania

W Programie została wyodrębniona rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji. Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku wynosi 6% EFRR i 6% EFS (tabela 17).

Rezerwa wykonania ustanawiana jest w każdej osi priorytetowej Programu. Wielkość rezerwy na poziomie poszczególnych osi mieści się przedziale 5%-7% jej wartości z wyjątkiem osi Pomoc techniczna (finansowane wyłącznie z EFS), dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy (wyłączenie osi pomocy technicznej wymaga dla zachowania wymaganego poziomu na funduszu w programie odpowiedniego zwiększenia rezerwy na inną/inne osie EFS). (tabela 18a)

Koncentracja tematyczna

Założone w Programie poziomy koncentracji wynikają z UP i pozwalają zachować wymagane na poziomie UP przez rozporządzenia unijne poziomy koncentracji.

Tabela 17: Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (EUR)

-	Fundusz	Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Łącznie		
			Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	112 472 992,00	7 179 127,00	119 072 054,00	7 600 344,00	125 952 858,00	8 039 544,00	132 230 673,00	8 440 256,00	138 519 040,00	8 841 641,00	144 791 456,00	9 242 008,00	151 020 077,00	9 639 579,00	924 059 150,00	58 982 499,00	
2		regiony przejściowe																	
3		regiony bardziej rozwinięte																	
4		łącznie																	
5	EFS	regiony słabiej rozwinięte	43 498 944,00	2 776 528,00	46 051 133,00	2 939 434,00	48 712 285,00	3 109 295,00	51 140 228,00	3 264 270,00	53 572 255,00	3 419 506,00	55 998 114,00	3 574 348,00	58 407 031,00	3 728 108,00	357 379 990,00	22 811 489,00	
6		regiony przejściowe																	
7		regiony bardziej rozwinięte																	
8		łącznie																	
9	VEI dodatkowa alokacja	nie dotyczy																	
10	FS	nie dotyczy																	
11	EFRR	specjalna alokacja dla obszarów peryferyjnych lub słabo zaludnionych																	
12	Łącznie		155 971 936,00	9 955 655,00	165 123 187,00	10 539 778,00	174 665 143,00	11 148 839,00	183 370 901,00	11 704 526,00	192 091 295,00	12 261 147,00	200 789 570,00	12 816 356,00	209 427 108,00	13 367 687,00	1 281 439 140,00	81 793 988,00	

SEKCJA 3.2. ŁĄCZNE ŚRODKI FINANSOWE W PODZIALE NA FUNDUSZ ORAZ WSPÓŁFINANSOWANIE KRAJOWE (EUR)

Tabela 18a: Plan finansowy programu (EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE (Całkowite koszty kwalifikowalne lub koszty kwalifikowalne publiczne)	Wkład UE (a)	Wkład Krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa współfinansowania (f) = (a)/(e)	Dla celów informacyjnych	Główna alokacja (całkowite finansowanie pomniejszone o rezerwę wykonania)		Rezerwa wykonania		Udział rezerwy wykonania (wsparcie UE) w łącznej kwocie wsparcia UE (l)=(j)/(a)*100
						Krajowe środki pub. (c)	Krajowe środki pryw. (d)				Wkład UE (h)=(a)-(j)	Wkład krajowy (i)=(b)-(k)	Wkład UE (j)	Wkład krajowy (k)=(b)*(j)/(a)	
1. Innowacje i nauka	EFRR	slabiej rozwinięte	80 202 837,00	68 172 411,00	12 030 426,00	11 982 304,00	48 122,00	80 202 837,00	0,85	Nd.	63 945 716,00	11 284 539,00	4 226 695,00	745 887,00	6,20
2. Konkurencyjna gospodarka	EFRR	slabiej rozwinięte	208 526 109,00	177 247 193,00	31 278 916,00	15 639 458,00	15 639 458,00	208 526 109,00	0,85	Nd.	165 202 453,00	29 153 374,00	12 044 740,00	2 125 542,00	6,80
3. Efektywna i zielona energia	EFRR	slabiej rozwinięte	196 812 016,00	167 290 213,00	29 521 803,00	19 189 172,00	10 332 631,00	196 812 016,00	0,85	Nd.	158 823 433,00	28 027 665,00	8 466 780,00	1 494 138,00	5,06
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	EFRR	slabiej rozwinięte	216 545 127,00	184 063 358,00	32 481 769,00	24 361 327,00	8 120 442,00	216 545 127,00	0,85	Nd.	173 011 690,00	30 531 475,00	11 051 668,00	1 950 294,00	6,00
5. Nowoczesna komunikacja	EFRR	slabiej rozwinięte	152 374 002,00	129 517 902,00	22 856 100,00	22 856 100,00	0,00	152 374 002,00	0,85	Nd.	121 741 293,00	21 483 757,00	7 776 609,00	1 372 343,00	6,00
6. Rozwój miast	EFRR	slabiej rozwinięte	144 861 431,00	123 132 216,00	21 729 215,00	21 729 215,00	0,00	144 861 431,00	0,85	Nd.	115 739 020,00	20 424 533,00	7 393 196,00	1 304 682,00	6,00
7. Sprawne usługi publiczne	EFRR	slabiej rozwinięte	157 198 066,00	133 618 356,00	23 579 710,00	17 684 782,00	5 894 928,00	157 198 066,00	0,85	Nd.	125 595 545,00	22 163 920,00	8 022 811,00	1 415 790,00	6,00
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	EFS	slabiej rozwinięte	80 133 758,00	68 113 694,00	12 020 064,00	10 217 054,00	1 803 010,00	80 133 758,00	0,85	Nd.	63 482 418,00	11 202 780,00	4 631 276,00	817 284,00	6,80
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	EFS	slabiej rozwinięte	115 969 625,00	98 574 181,00	17 395 444,00	16 525 672,00	869 772,00	115 969 625,00	0,85	Nd.	91 691 458,00	16 180 846,00	6 882 723,00	1 214 598,00	6,98
10. Otwarty rynek pracy	EFS	slabiej rozwinięte	192 357 181,00	163 503 604,00	28 853 577,00	20 197 504,00	8 656 073,00	192 357 181,00	0,85	Nd.	152 206 114,00	26 859 902,00	11 297 490,00	1 993 675,00	6,91
11. Pomoc techniczna	EFS	slabiej rozwinięte	58 823 529,00	50 000 000,00	8 823 529,00	8 823 529,00	0,00	58 823 529,00	0,85	Nd.	50 000 000,00	8 823 529,00	0,00	0,00	0,00
Razem	EFRR	slabiej rozwinięte	1 156 519 588,00	983 041 649,00	173 477 939,00	133 442 358,00	40 035 581,00	1 156 519 588,00	0,85	Nd.	924 059 150,00	163 069 263,00	58 982 499,00	10 408 676,00	6,00
Razem	EFS	slabiej rozwinięte	447 284 093,00	380 191 479,00	67 092 614,00	55 763 759,00	11 328 855,00	447 284 093,00	0,85	Nd.	357 379 990,00	63 067 057,00	22 811 489,00	4 025 557,00	6,00
łącznie		slabiej rozwinięte	1 603 803 681,00	1 363 233 128,00	240 570 553,00	189 206 117,00	51 364 436,00	1 603 803 681,00	0,85	Nd.	1 281 439 140,00	226 136 320,00	81 793 988,00	14 434 233,00	6,00

Tabela 18b: Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – szczególna alokacja na EFS i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych 56

Nie dotyczy RPOWŚ 2014 - 2020

Tabela 18c: Plan finansowy w podziale na osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionu i cele tematyczne (EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
Oś 2	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 2	13 637 709,00	2 406 655,00	16 044 364,00
	EFRR		Cel tematyczny 3	163 609 484,00	28 872 261,00	192 481 745,00
Oś 4	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 5	20 453 874,00	3 609 507,00	24 063 381,00
	EFRR		Cel tematyczny 6	163 609 484,00	28 872 262,00	192 481 746,00
Oś 6	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 4	25 230 568,00	4 452 453,00	29 683 021,00
	EFRR		Cel tematyczny 6	10 229 626,00	1 805 228,00	12 034 854,00
	EFRR		Cel tematyczny 7	25 906 807,00	4 571 789,00	30 478 596,00
	EFRR		Cel tematyczny 9	54 534 702,00	9 623 772,00	64 158 474,00
	EFRR		Cel tematyczny 10	7 230 513,00	1 275 973,00	8 506 486,00
Oś 7	EFRR	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 2	34 086 206,00	6 015 213,00	40 101 419,00
	EFRR		Cel tematyczny 8	13 637 709,00	2 406 655,00	16 044 364,00
	EFRR		Cel tematyczny 9	44 992 070,00	7 939 776,00	52 931 846,00
	EFRR		Cel tematyczny 10	40 902 371,00	7 218 066,00	48 120 437,00
Oś 8	EFS	Słabiej rozwinięty	Cel tematyczny 8	13 620 341,00	2 403 590,00	16 023 931,00
	EFS		Cel tematyczny 10	54 493 353,00	9 616 474,00	64 109 827,00
RAZEM				686 174 817,00	121 089 674,00	807 264 491,00

Tabela 19: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (EUR)	Udział w całości alokacji na program (%)
1. Innowacje i nauka	0,00	0,00
2. Konkurencyjna gospodarka	0,00	0,00
3. Efektywna i zielona energia	150 274 213,00	11,73
4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe	21 313 388,80	1,66
5. Nowoczesna komunikacja	8 181 549,60	0,64
6. Rozwój miast	26 048 938,00	2,03
7. Sprawne usługi publiczne	0,00	0,00
8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo	0,00	0,00
9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	0,00	0,00
10. Otwarty rynek pracy	0,00	0,00
11. Pomoc Techniczna	0,00	0,00
Razem	205 818 089,40	16,06

SEKCJA 4 ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

W założeniach polityki spójności na perspektywę finansową 2014-2020 dużo uwagi poświęca się podniesieniu poziomu skuteczności realizacji tej polityki. Jednym z narzędzi służących poprawie efektywności wydatkowania środków finansowych w ramach polityki regionalnej Unii Europejskiej jest wzmocnienie koncentracji terytorialnej przy projektowaniu interwencji poszczególnych programów. Koncentracja ta oparta jest na identyfikacji i analizie potencjałów i barier rozwojowych, przynależnych danemu terytorium, rozumianemu jako **Obszar Strategicznej Interwencji (OSI)**. Typy przedsięwzięć, dedykowane danemu OSI, powinny być dopasowane do charakteru tego obszaru i w jak najlepszy sposób przyczyniać się do wydobywania jego potencjału rozwojowego oraz niwelowania barier wzrostu gospodarczego.

Terytorialne podejście do projektowania zakresu programów operacyjnych pozwala na kompilację na poziomie OSI wielu typów interwencji, wzajemnie ze sobą zintegrowanych, co pozytywnie wpływa na ich efektywność.

Zagadnienia te zostały silnie zaakcentowane w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”, w której dokonano identyfikacji obszarów strategicznej interwencji państwa, pozostawiając samorządom województw, w razie potrzeby, możliwość wyboru dodatkowych OSI.

W KSRR 2010-2020, jako obszar strategicznej interwencji, wyznaczono cały obszar Polski Wschodniej, w tym obszar województwa świętokrzyskiego. Wśród wyzwań stojących przed polityką regionalną, wymienia się „zapewnienie województwom o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego odpowiedniego potencjału do zwiększenia udziału w tworzeniu wzrostu i zatrudnienia”. Podstawą do uznania całego obszaru regionu świętokrzyskiego, podobnie jak innych województw Polski Wschodniej, za obszar wymagający interwencji państwa był fakt, iż charakteryzuje się on relatywnie niskim poziomem rozwoju, determinującym niski poziom życia mieszkańców, przyspieszonymi negatywnymi procesami demograficznymi, czy niższym niż średnia dla Polski poziomem wykształcenia. Uznano, że świętokrzyskie ma słabą dostępność komunikacyjną, niską produktywność gospodarki, oraz boryka się z zapóźnieniami infrastrukturalnymi. Oczywiście, w województwie zlokalizowane są obszary wzrostu (przede wszystkim Kielce i jego obszar funkcjonalny), ale ich obecny potencjał jest zbyt słaby, by w decydujący sposób oddziaływać na sytuację społeczno-gospodarczą całego regionu.

Planowana interwencja *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* w całości wpłynie na przewyżczenie wymienionych powyżej barier rozwojowych, zidentyfikowanych w województwie świętokrzyskim, rozumianym jako obszar strategicznej interwencji. Środki Programu koncentrować będą się na: wspieraniu przedsiębiorczości, wraz z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań w firmach, poprawie jakości infrastruktury, wpływającej na konkurencyjność regionu, podniesieniu roli ośrodków miejskich w procesach rozwojowych, czy rozwoju kapitału ludzkiego.

Kolejnym obszarem strategicznej interwencji, zidentyfikowanym w *KSRR 2010-2020*, mającym odniesienie do województwa świętokrzyskiego, jest **obszar,**

charakteryzujący się najgorszymi wskaźnikami w dostępie do usług publicznych, do których zaliczono:

- usługi edukacyjne i szkoleniowe,
- usługi medyczne,
- usługi komunikacyjne,
- usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
- usługi kulturalne.

Niewystarczający dostęp do ww. kategorii infrastruktury i usług stanowi istotną barierę w rozwoju tych terenów, zarówno w kwestii zdrowotnej (niższy poziom zdrowotności, a co za tym idzie konkurencyjności osób pracujących), edukacyjnej i kulturalnej (słabszy poziom wychowania i edukacji, już od przedszkola, obniża perspektywy edukacyjne dzieci i młodzieży), jak i pozostałej infrastruktury (gorsze warunki życia i prowadzenia działalności gospodarczej wpływają na marginalizację gospodarczą i społeczną tych terenów).

Również w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020” priorytetowo potraktowano konieczność rozwoju oraz poprawy dostępności usług publicznych na terenach wiejskich, zwłaszcza w zakresie: opieki medycznej, edukacji (w tym przedszkolnej), szerokopasmowego Internetu, dostępu do lokalnych rynków pracy i sportowo-rekreacyjnej.

W KSRR 2010-2020, na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, stwierdzono duże dysproporcje w dostępie do usług publicznych, jak również ich jakości. Podkreślono, że w pierwszej kolejności wsparcie należy kierować na te obszary wiejskie, „na których w parze z niską dostępnością i jakością usług publicznych idą niskie zasoby własne, co nie pozwala na zapewnienie poprawy we własnym zakresie w sferach decydujących o perspektywach rozwojowych”. Działania polityki rozwoju mają za zadanie poprawić dostęp do usług publicznych w celu podniesienia jakości życia i pracy. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego dokonano szczegółowej demarkacji gmin, dysponujących najgorszym dostępem do usług publicznych. Z uwagi na fakt, iż wskaźniki, dotyczące dostępu do poszczególnych rodzajów usług są bardzo zróżnicowane, interwencja środków *RPOWŚ 2014-2020* powinna uwzględniać te różnice i w jak najbardziej adekwatny sposób dążyć do wyrównania dostępu do dóbr i usług publicznych. Koncentracja interwencji *RPOWŚ 2014-2020* w tym zakresie nie może jednak odbywać się całkowicie kosztem pozostałych części regionu, dla których dostępna pozostanie część alokacji w poszczególnych dziedzinach tematycznych.

Przewiduje się wydzielenie z alokacji priorytetów inwestycyjnych w osiach priorytetowych Programu, dotyczących:

- dziedzictwa naturalnego i kulturalnego,
- usług publicznych,
- rynku pracy,
- aktywizacji społecznej i edukacji,

kopert finansowych, dedykowanych gminom, wskazanym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Kolejnym obszarem strategicznej interwencji, zidentyfikowanym w KSRR 2010-2020, jest Miasto Kielce, które, obok innych ośrodków wojewódzkich, wymaga wsparcia

w celu podniesienia jego konkurencyjności, poprzez zwiększenie stopnia integracji z otaczającym go obszarem funkcjonalnym. Uznano, że pomoc dla miast wojewódzkich w podniesieniu ich rangi i wzmocnieniu funkcji metropolitalnych powinna stanowić jeden z najistotniejszych aspektów polityki miejskiej, rozumianej jako integralny komponent polityki regionalnej.

W 2005 r. władze Miasta Kielce oraz samorządy 10 sąsiadujących gmin (Chęciny, Daleszyce, Górno, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszów, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk) nawiązały współpracę w ramach Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego. W 2007 r. do tego grona dołączyła Gmina Kije. Obszar KOM w 2009 roku obejmował 1299 km² i był zamieszkały przez 332 756 osób (według GUS). W 2011 roku w skład KOM weszły również gminy Mniów i Chmielnik. Za cel działalności KOM uznano współpracę na rzecz jego rozwoju, w tym w zakresie wspólnych przedsięwzięć infrastrukturalnych.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 identyfikuje Kielecki Obszar Metropolitalny jako ważny stymulator rozwoju całego regionu. W dokumencie tym stwierdza się, że „wzmacnianie potencjału gospodarczego Kielc jest koniecznym warunkiem pomyślnego rozwoju całego regionu. Można bowiem mówić zarówno o bezpośrednim oddziaływaniu Kielc na swój obszar funkcjonalny, jak również o potencjalnym pośrednim wpływie tego miasta na ośrodki subregionalne i lokalne ośrodki wzrostu”. Wsparcie dla KOF prowadzone będzie m.in. z wykorzystaniem nowego instrumentu – Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT).

W KSRR 2010-2020 wyodrębniono także obszary strategicznej interwencji, dotyczące miast tracących funkcje społeczno – gospodarcze i ich obszarów funkcjonalnych, które wymagają restrukturyzacji i rewitalizacji. W województwie świętokrzyskim są to, oprócz Kielc, następujące ośrodki subregionalne:

- Starachowice,
- Ostrowiec Świętokrzyski,
- Skarżysko-Kamienna.

W *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020* podkreślono, że ośrodki te stoją w obliczu problemów rozwojowych, wynikających z upadku tradycyjnych gałęzi przemysłu, spadku zapotrzebowania na dotychczas wytwarzane produkty i usługi, degradacji środowiska przyrodniczego i infrastruktury, a także dużego odpływu ludności. Zadaniem polityki spójności w 2014-2020 jest wsparcie odbudowy funkcji społeczno-gospodarczych tych obszarów, bądź nadawanie im nowych funkcji. Służyć mają temu m.in. następujące przedsięwzięcia:

- kompleksowa rewitalizacja społeczno-gospodarcza,
- rekultywacja obszarów zdegradowanych,
- inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego, w kontekście rynku pracy oraz aktywizacji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu.

Szczegółowa delimitacja ww. obszarów, jako obszarów strategicznej interwencji, dokonana zostanie w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*.

Przewiduje się, że w ramach *RPOWŚ 2014-2020* wsparcie obszarów funkcjonalnych miast tracących funkcje społeczno – gospodarcze prowadzone będzie w sposób tradycyjny, bez wykorzystania instrumentu ZIT.

Z alokacji poszczególnych priorytetów inwestycyjnych Programu wydzielone zostaną koperty finansowe, dedykowane łącznie obszarom funkcjonalnym Ostrowca Świętokrzyskiego, Starachowic i Skarżyska-Kamiennej. Środki wyodrębnione zostaną w następujących osiach priorytetowych:

- Oś priorytetowa 3. Efektywna i zielona energia,
- Oś priorytetowa 6. Rozwój miast,
- Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne,
- Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo,
- Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem,
- Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy.

Terytorialny wymiar kierunków polityki regionalnej w Polsce podjęto w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020* w wyczerpujący sposób. Tym niemniej, w *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020* dokonano bardziej szczegółowej analizy regionu w kontekście identyfikacji obszarów, charakteryzujących się zróżnicowanymi warunkami rozwoju. Spośród wymienionych w Strategii obszarów funkcjonalnych, dwa kolejne podlegać będą terytorialnej koncentracji wsparcia w ramach *RPOWŚ 2014-2020*. Są to:

- Obszar uzdrowiskowy, charakteryzujący się bogatymi walorami sprzyjającymi turystyce uzdrowiskowej,
- Obszar Gór Świętokrzyskich – obszar wewnątrznie zróżnicowany, predestynowany do rozwoju szeroko rozumianej „spakietyzowanej” i kompleksowej działalności turystycznej.

W obszarze uzdrowiskowym zlokalizowane są cenne źródła wód mineralnych. Obszar ten dysponuje znacznym potencjałem turystycznym, o czym świadczy fakt, iż w powiecie buskim już obecnie wskaźnik liczby miejsc noclegowych w stosunku do liczby mieszkańców jest najwyższy spośród wszystkich powiatów w regionie. W Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju funkcjonują renomowane sanatoria i szpitale uzdrowiskowe ukierunkowane na leczenie, m.in. schorzeń reumatycznych, neurologicznych, ortopedycznych, pourazowych, kardiologicznych i dermatologicznych. Zachowaniu i rozwojowi potencjału obszaru uzdrowiskowego służy wyodrębnienie kopert finansowych w ramach priorytetów inwestycyjnych, dotyczących:

- infrastruktury usług publicznych (ochrona zdrowia),
- infrastruktury ochrony środowiska,
- zachowania dziedzictwa kulturowego,

Obszar Gór Świętokrzyskich to także obszar o wysokim potencjale turystycznym, charakteryzujący się wysokimi walorami środowiska naturalnego oraz znacznym nagromadzeniem obiektów dziedzictwa kulturowego. Podobnie, jak w przypadku obszaru uzdrowiskowego, w ramach priorytetów inwestycyjnych *RPOWŚ 2014-2020*, poświęconych zachowaniu dziedzictwa kulturowego, ochronie środowiska, jak również ochrony bioróżnorodności, wyodrębnione zostaną koperty finansowe, zarezerwowane dla obszaru Gór Świętokrzyskich.

Demarkacja zakresu terytorialnego tych obszarów dokonana będzie w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*. Interwencja *RPOWŚ 2014-2020* koncentrująca się na obszarze uzdrowiskowym oraz obszarze Gór

Świętokrzyskich prowadzona będzie w sposób tradycyjny, bez wykorzystania instrumentu ZIT.

Ponadto należy podkreślić, że pozostałe środki Programu, ukierunkowane na promocję i zachowanie dziedzictwa kulturowego, oprócz obszaru uzdrowiskowego i obszaru Gór Świętokrzyskich, finansować będą projekty, dotyczące obiektów o wybitnych walorach historycznych i turystycznych, w tym położonych na terenach cennych przyrodniczo lub charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu turystycznego (m.in. Sandomierz), pozwalających zdyskontować ekonomicznie posiadany potencjał, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Kolejnym wyrazem terytorialnego podejścia do programowania funduszy UE jest alokowanie środków na wsparcie obszarów wiejskich. W *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* przewidziano, iż wsparcie to wyniesie około 323,6 mln EUR, co stanowi 23,7 % alokacji Programu.

W ramach RPOWŚ 2014-2020 nie będzie realizowane natomiast wsparcie za pośrednictwem mechanizmu *Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność* (RLKS). Podmioty działające na rzecz społeczności lokalnych będą mogły aplikować o środki w ramach konkursów ogłaszanych w poszczególnych osiach priorytetowych RPO.

SEKCJA 4.1. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ

Nie dotyczy.

SEKCJA 4.2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH

W okresie programowania 2014-2020 większego znaczenia nabiera podejście funkcjonalne do rozwoju regionalnego, w tym w szczególności do rozwoju obszarów miejskich. Zakłada ono odchodzenie od postrzegania problemów i wyzwań wyłącznie przez pryzmat granic administracyjnych (np. granic administracyjnych miast). Realizując ww. podejście wsparcie dla ośrodków miejskich skierowane będzie do miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie, jak również do wyznaczonych obszarów miast np. do dzielnic lub ich zdegradowanych części.

Wymiar miejski w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 dotyczyć będzie wszystkich typów ośrodków miejskich, a więc zgodnie z klasyfikacją zaproponowaną w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*: ośrodków wojewódzkich, ośrodków regionalnych, ośrodków subregionalnych oraz ośrodków lokalnych i będzie kierowany w sposób szczególny w dwóch obszarach strategicznej interwencji państwa, tj. (1) w miastach wojewódzkich i ich obszarach funkcjonalnych; (2) w miastach i dzielnicach miast wymagających rewitalizacji. Tym obszarom dedykowane będą specjalne instrumenty z poziomu regionalnego i krajowego.

Zgodnie z założeniami Umowy Partnerstwa jednym z instrumentów zapewniających większą efektywność wykorzystania funduszy UE poprzez integrację działań w wymiarze terytorialnym są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Za pomocą ZIT realizowane będą zintegrowane działania służące zrównoważonemu rozwojowi obszarów miejskich, o których mowa w Art. 7 Rozporządzenia EFRR.

Przy pomocy instrumentu ZIT, partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie mogą realizować zintegrowane przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Realizacja ZIT ma na celu sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji na obszarach funkcjonalnych największych polskich miast, promowanie partnerskiego modelu współpracy różnych jednostek administracyjnych oraz zwiększanie roli miast i obszarów funkcjonalnych przez realizację zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy tych miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie.

W ramach RPO województwa świętokrzyskiego ZIT będzie realizowany na terenie Miasta Kielce wraz z wyznaczonym dla ZIT obszarem funkcjonalnym. Wyznaczony obszar funkcjonalny obejmie następujące gminy: Chęciny, Daleszyce, Górno, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszków, Sitkówka Nowiny, Zagnańsk, Strawczyn i Chmielnik.

Podstawowym warunkiem realizacji ZIT jest opracowanie *Strategii ZIT*, dokumentu określającego m.in. cele, kierunki rozwoju, zasady współpracy oraz najważniejsze działania i przedsięwzięcia przewidziane do realizacji. Strategia ZIT powinna ponadto wskazywać obszary interwencji, w ramach których planowana jest realizacja projektów komplementarnych do przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w formule ZIT, o sfinansowanie których Związek ZIT będzie się ubiegał z innych źródeł (poza formułą ZIT) np. z krajowego programu operacyjnego. Projekty wynikające ze Strategii ZIT wojewódzkiego, o charakterze komplementarnym do tych wspieranych przez RPO w formule ZIT, będą mogły uzyskać wsparcie z programów krajowych. Dofinansowanie projektu komplementarnego, finansowanego z krajowego PO będzie przedmiotem negocjacji pomiędzy Związkiem ZIT, IZ RPO oraz instytucjami zarządzającymi właściwymi programami operacyjnymi. Wskazanie w Strategii ZIT projektów komplementarnych nie gwarantuje ich realizacji i sfinansowania ze środków regionalnych i krajowych programów operacyjnych. Jednak projekty komplementarne znajdujące się w uzgodnionej i zaakceptowanej przez Instytucję Zarządzającą RPO i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Strategii ZIT, mogą zyskać preferencje w procesie ich wyboru do realizacji.

Uruchomienie środków na realizację ZIT uwarunkowane jest powołaniem Związku ZIT, w skład którego wchodzić będą samorzady gmin objętych obszarem funkcjonalnym oraz podpisaniem porozumienia pomiędzy Związkiem ZIT a Instytucją Zarządzającą RPO.

Z uwagi na ograniczoną skalę środków dedykowanych dla ZIT, zarówno Miasto Kielce, jak i gminy wchodzące w skład KOF, objętego współpracą w ramach związku ZIT, będą mogły ubiegać się o wsparcie także w pozostałych osiach priorytetowych *RPOWS 2014-2020*. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wzajemnej komplementarności przedsięwzięć finansowanych na obszarze funkcjonalnym Kielc w ramach ZIT, pozostałych osi priorytetowych *RPOWS 2014 - 2020*, jak również ze środków programów krajowych (w tym *Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020*).

Wsparcie obszaru funkcjonalnego Kielc w formule ZIT, w części finansowanej z EFRR prowadzone będzie w ramach wyodrębnionych działań w **Osi priorytetowej 6**.

Rozwój miast. W ramach ZIT na obszarze KOF realizowane będą następujące Priorytety Inwestycyjne :

- Priorytet inwestycyjny 4.3 *wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym,*
- Priorytet inwestycyjny 4.5 *promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygujących,*
- Priorytet inwestycyjny 6.4 *ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów, w tym programu NATURA 2000 oraz zielonej infrastruktury,*
- Priorytet inwestycyjny 7.2 *zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi,*
- Priorytet inwestycyjny 10.4 *inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.*

W osi tej znajduje się także działanie, poświęcone szeroko pojętej rewitalizacji, rekultywacji i restrukturyzacji obszarów przemysłowych dedykowane miastom i miasteczkom w województwie.

Interwencja EFS, która realizowana będzie w formie ZIT, m.in. w zakresie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, działań edukacyjnych i szkoleniowych oraz ekonomii społecznej będzie prowadzona w ramach wyodrębnionych działań w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo, Osi priorytetowej 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem i Osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy.

Tabela 20: Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Fundusz	Wsparcie z EFRR i EFS	Udział całkowitej alokacji z funduszu w programie
Łącznie EFRR	68 597 513,00	6,98%
Łącznie EFS	13 762 487,00	3,62%
Razem EFRR + EFS	82 360 000,00	6,04%

Tabela 20 a: Tabelaryczny opis realizacji ZIT wojewódzkiego w programie

Fundusz	Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Szacunkowa alokacja (mln EUR)
EFRR	Oś priorytetowa 6. <i>Rozwój miast</i>	<u>Cel tematyczny 4.</u> Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	<u>Priorytet 4.3.</u> wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	13,63
			<u>Priorytet 4.5.</u> promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych	11,59

		<p><u>Cel tematyczny 6.</u> Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami</p> <p><u>Cel tematyczny 7.</u> Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych</p> <p><u>Cel tematyczny 10.</u> Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz dobywania umiejętności i uczenie się przez całe życie.</p>	<p>mających oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu</p> <p><u>Priorytet 6.4.</u> ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę</p> <p><u>Priorytet 7.2.</u> zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T</p> <p><u>Priorytet 10.4</u> inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p>	<p>10,22</p> <p>25,90</p> <p>7,22</p>
EFS (koperty finansowe)	Oś priorytetowa 8. <i>Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo</i>	<p><u>Cel tematyczny 8.</u> Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników</p> <p><u>Cel tematyczny 10.</u> Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz dobywania umiejętności i uczenie się przez całe życie.</p>	<p><u>Priorytet 8.10.</u> aktywne i zdrowe starzenie się</p> <p><u>Priorytet 10.1.</u> Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.</p> <p><u>Priorytet 10.3.</u> wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia , w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji</p> <p><u>Priorytet 10.3 BIS</u> lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.</p>	<p>2,20</p> <p>2,40</p> <p>1,50</p> <p>1,50</p>
EFS (koperty finansowe)	Oś priorytetowa 9. <i>Włączenie społeczne i walka z</i>	<u>Cel tematyczny 9.</u> Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	<u>Priorytet 9.7.</u> ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych	1,0

	<i>ubóstwem</i>		świadczonych w interesie ogólnym	
EFS (koperty finansowe)	Oś priorytetowa 10. <i>Otwarty rynek pracy</i>	Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	Priorytet 8.5. dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	2,50
			Priorytet 8.7. praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	2,70
Razem EFRR + EFS				82,36

Mechanizmy wspólnego zarządzania i realizacji ZIT:

W Polsce ZIT będą realizowane zgodnie z Art. 7 Rozporządzenia EFRR – realizacja zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju miejskiego – w związku z czym organy odpowiedzialne za wdrażanie Strategii ZIT powinny być odpowiedzialne za zadania dotyczące minimalnie wyboru projektów.

Zgodnie z powyższym zadania związku ZIT obejmą wybór projektów do dofinansowania w formule ZIT i przekazanie listy przedsięwzięć do IZ, która dokona ich weryfikacji pod względem formalno-prawnym oraz zgodności z celami RPO. Szczegółowy zakres delegacji zadań będzie wynikał z biletarnych ustaleń pomiędzy instytucją zarządzającą RPO a Związkiem ZIT.

Podstawowy katalog zadań Związku ZIT w przypadku, gdy powierzony zostanie mu jedynie wybór projektów do realizacji – Związki ZIT w szczególności odpowiedzialne będą za:

- przygotowanie Strategii ZIT w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne i planistyczne,
- przedkładanie Strategii ZIT do pozytywnego zaopiniowania instytucji zarządzającej RPO oraz Ministrowi Rozwoju Regionalnego,
- udział w programowaniu RPO w zakresie ZIT,
- przygotowanie na podstawie zasad wyboru projektów, wskazanych w Strategii ZIT, propozycji szczegółowych kryteriów wyboru projektów (realizowanych w formule ZIT) i uzgodnienie ich z IZ RPO,
- wybór projektów, w tym opracowanie listy rankingowej projektów, uzgadnianie jej z instytucją zarządzającą RPO,
- przygotowanie rocznego raportu monitoringowego nt. wdrażania Strategii ZIT, a następnie przekazywanie tego dokumentu do oceny i zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu RPO,
- udział w pracach/posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO.

Tryby wyboru projektów w formule ZIT:

W przypadku projektów realizowanych w formule ZIT, niezależnie od trybu wyboru projektów, proponowane projekty będą musiały spełnić kryteria wyboru projektów ustanawiane przez Komitet Monitorujący RPO. Realizacja projektów przebiegać może w trybie konkursowym jak i pozakonkursowym (ze względu na obecny brak Strategii ZIT w dalszym etapie nie można wykluczyć innych postanowień dotyczących trybów wyboru projektów w formule ZIT).

Tryb konkursowy – wybór projektów w tym trybie przeprowadza Związek ZIT na zasadach uzgodnionych z IZ RPO i opisanych w Strategii ZIT. Szczegółowy podział zadań wynika z porozumienia pomiędzy partnerami.

Tryb pozakonkursowy – w przypadku trybu pozakonkursowego projekty muszą być wpisane wprost w Strategii ZIT (lista projektów strategicznych). Podstawowym kryterium decydującym o wpisaniu projektu na listę projektów ZIT jest jego zintegrowany charakter i strategiczne znaczenie dla rozwoju obszaru funkcjonalnego, zobrazowane np. wpływem na realizację wskaźników Strategii ZIT. Projekty pozakonkursowe, znajdujące się na liście ZIT są wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w formule poza ZIT w ramach RPO oraz w ramach programów krajowych. Lista przedsięwzięć może również zawierać projekty zakładające realizację powiązanych ze sobą mniejszych projektów (np. kompleksowe działanie ponadgminne realizowane przez różnych beneficjentów).

Wdrażanie ZIT nastąpi na podstawie delegacji zadań przez Instytucję Zarządzającą *RPOWS 2014-2020*, dotyczących realizacji części zakresu Programu. Przekazanie kompetencji dotyczyć będzie przede wszystkim wyboru projektów. Przed podjęciem decyzji o przekazaniu uprawnień, związanych z wdrażaniem ZIT, Instytucja Zarządzająca *RPOWS 2014-2020* dokona oceny potencjału administracyjnego podmiotu realizującego ZIT oraz innych warunków, niezbędnych do efektywnego i prawidłowego wdrażania tej części Programu przez Instytucję Koordynującą RPO oraz Instytucję Zarządzającą *RPOWS 2014-2020*.

SEKCJA 4.3. RAMY REALIZACJI ZIT POZA ZINTEGROWANYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI Z ZAKRESU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH ORAZ SZACUNKOWA ALOKACJA Z POSZCZEGÓLNYCH OSI PRIORYTETOWYCH

Nie dotyczy.

SEKCJA 4.4. ROZWIĄZANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO, Z UDZIAŁEM BENEFICJENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W CO NAJMNIEJ JEDNYM INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM

Nie dotyczy.

SEKCJA 4.5. WKŁAD PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU W ODNIESIENIU DO STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII MORSKICH, Z ZASTRZEŻENIEM POTRZEB OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZIDENTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWO CZŁNOKOWSKIE (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) jest pierwszą unijną strategią makroregionalną. Ma ona wspomóc wykorzystanie potencjału dziewięciu państw Regionu Morza Bałtyckiego, spośród których aż osiem należy do UE. Komunikat dotyczący SUE RMB Komisja Europejska przyjęła w czerwcu 2009 r., a w październiku 2009 r. SUE RMB została zatwierdzona przez Radę Europejską.

Wdrażanie Strategii oparto na Planie Działania, zaktualizowanym w lutym 2013 r., który opiera się na 3 celach głównych, 17 Obszarach Priorytetowych (Priority Areas) i 5 Działaniach Horyzontalnych (Horizontal Actions), w ramach których realizowane są działania (Actions) i projekty flagowe (Flagship Projects).

Analiza zakresu interwencji Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego pozwala stwierdzić, iż realizacja *RPOWS 2014-2020* może przyczynić się pośrednio do wdrażania celów i priorytetów SUE RMB.

Cel 1. *Ocalenie Morza* - Obszary interwencji RPO dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, poprawiające stan środowiska naturalnego mogą przyczynić się do realizacji celu i wchodzących w jego zakres obszarów priorytetowych (PA Bio, PA Hazards, PA Nutri).

Cel 2. *Rozwój połączeń w regionie* – wsparcie przez RPO działań dotyczących energii odnawialnych i efektywności energetycznej odnosi się bezpośrednio do działania w ramach obszaru priorytetowego dotyczącego poprawy dostępu do rynków energii, ich wydajności i bezpieczeństwa (PA Energy). Ponadto występują ogólne powiązania z obszarem priorytetowym odnoszącym się do poprawy zewnętrznych i wewnętrznych połączeń transportowych (PA Transport).

Cel 3. *Zwiększenie dobrobytu* – wszystkie obszary priorytetowe w ramach tego celu są powiązane z wdrażaniem *RPOWS 2014-2020*, a wśród nich najbardziej zbieżne są: PA Culture – Rozwój i promocja wspólnej kultury oraz tożsamości kulturowej, PA Education – Rozwój innowacyjnej edukacji, PA Innovation – Wykorzystanie potencjału makroregionu w zakresie badań naukowych i innowacji, PA SME – Promocja przedsiębiorczości i wsparcie rozwoju MŚP, PA Tourism - Wzmocnienie spójności makroregionu dzięki turystyce.

Powiązania osi priorytetowych *RPOWS 2014-2020* z obszarami strategicznymi SUE RMB przedstawia poniższa tabela. Określone zostały dwa stopnie powiązań:

- określone znakiem (x) powiązanie oznacza, iż można mówić o ogólnej spójności zakresu interwencji danej Osi priorytetowej RPOWS z Obszarem Priorytetowym Strategii,
- określone znakiem (xx) powiązanie oznacza, iż zachodzi spójność zakresu interwencji danej Osi priorytetowej RPOWS z danym działaniem (Action) lub projektem flagowym (Flagship Project) w ramach Obszaru Priorytetowego Strategii.

Osie priorytetowe RPOWŚ 2014-2020		Obszary priorytetowe SUE RMB																
		Cel 1: Ocalenie morza						Cel 2: Rozwój połączeń w regionie			Cel 3: Zwiększenie dobrobytu							
		Agri	Bio	Hazards	Nutri	Safe	Ship	Secure	Crime	Energy	Transport	Culture	Education	Health	Innovation	Internal Market	SME	Tourism
I	Innowacje i nauka												X	X	X	X		
II	Konkurencyjna gospodarka												X	X	X	X	X	
II	Efektywna i zielona energia							X	X							X		
IV	Dziedzictwo naturalne i kulturowe		X	X	X						X	X					X	X
V	Nowoczesna komunikacja									X								
VI	Rozwój miast							X	X				X	X		X		
VII	Sprawne usługi publiczne										X		X					
VIII	Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo										X	X	X					
IX	Włączenie społeczne i walka z ubóstwem											X	X					
X	Otwarty rynek pracy											X			X			

Analiza treści Obszarów Priorytetowych Strategii pozwala wyróżnić następujące działania i projekty flagowe, które są spójne z zakresem wsparcia *RPOWŚ 2014-2020*:

- W ramach Obszaru Priorytetowego *Culture*:
 - wspólna promocja i prezentacja przemysłów kreatywnych, w tym potencjalnego projektu flagowego dotyczącego budowania sieci przemysłów kreatywnych,
 - wspólna promocja i prezentacja kultury i dziedzictwa kulturowego makroregionu,
 - współpraca dotycząca dziedzictwa kulturowego.
- W ramach Obszaru Priorytetowego *Education*:
 - nowe metody szkolenia przedsiębiorczości i innowacyjności,
 - sprostanie wyzwaniom demograficznym i bezrobociu wśród młodzieży,
 - wsparcie kształcenia ustawicznego i mobilności w obszarze makroregionu,

- bliższa współpraca struktur zajmujących się polityką dotyczącą młodzieży,
- włączenie społeczne, w tym projektu flagowego *Baltic Sea Labour Forum* dotyczącego makroregionalnego forum pracy.
- W ramach Obszaru Priorytetowego *Energy* działania dotyczące zwiększenia wykorzystania energii odnawialnej i promowania efektywności energetycznej.
- W ramach Obszaru Priorytetowego *Innovation* działania dotyczące:
 - ustanowienia wspólnej makroregionalnej strategii innowacji, w tym projekty flagowe: *The Baltic Ring* - dotyczący stworzenia infrastruktury służącej do nieograniczonego przepływu wiedzy w makroregionie; *ScanBalt Health Region* - odnoszący się do międzysektorowych i transnarodowych projektów dla innowacji w zdrowiu i nauk o życiu; *Setting up a Baltic Science Link* – dotyczący utworzenia silnej sieci współpracy między uczelniami, instytutami badawczymi i przemysłem w makroregionie.
- W ramach Obszaru Priorytetowego *SME* :
 - budowanie makroregionalnych platform współpracy dla rozwoju MŚP,
 - otwieranie globalnych możliwości MŚP – promocji internacjonalizacji MŚP.
- W ramach Obszaru Priorytetowego *Tourism*:
 - ułatwienie sieciowania i współdziałania w ramach klastrów przez podmioty zaangażowane w turystykę, w tym potencjalny projekt flagowy *Network of regional tourism innovation centres for BSR* dotyczący sieci regionalnych centrów innowacji turystycznej w makroregionie,
 - mobilizowanie całego potencjału dla zrównoważonej turystyki makroregionu, w tym projekt flagowy dotyczący promowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

SEKCJA 5 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROZONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM

SEKCJA 5.1. OBSZARY GEOGRAFICZNE NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTE UBÓSTWEM/GRUPY DOCELOWE NAJBARDZIEJ ZAGROZONE DYSKRYMINACJĄ

Województwo świętokrzyskie, jako część regionu wschodniego, charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników zagrożenia ubóstwem w skali kraju, zarówno w odniesieniu do ubóstwa skrajnego oraz ustawowej i relatywnej granicy ubóstwa. Region cechuje duże zróżnicowanie ze względu na poziom rozwoju gospodarczego, szczególnie na obszarach o rolniczo-przemysłowym charakterze. Na obszarach tych zjawisko ubóstwa i wykluczenia uwarunkowane jest wysoką stopą bezrobocia, w tym długoterminowego, niskim przeciętnym dochodem na osobę, co przekłada się na

liczbę osób korzystających z pomocy społecznej. Istotny jest również proces starzenia się mieszkańców województwa przy jednoczesnych niekorzystnych prognozach demograficznych dla regionu.

W oparciu o dane dotyczące stopnia spauperyzowania gmin, wskazano, iż wysoki poziom zagrożenia ubóstwem występuje w 15 gminach województwa świętokrzyskiego z 8 powiatów. Dodatkowo, w regionie odnotowano aż cztery gminy będące enklawą biedy, w których ludność, w co najmniej 30% składa się z członków rodzin/gospodarstw domowych wspieranych przez pomoc społeczną.⁷

Jednym z czynników korelujących z ubóstwem jest zamieszkanie na terenach wiejskich. W województwie świętokrzyskim tereny wiejskie zajmują prawie 95% powierzchni, a zamieszkuje je ok. 55% ludności. Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim zamieszkuje tereny wiejskie, przy czym dla całego kraju tendencja jest odwrotna, dlatego niezbędne jest wsparcie tych obszarów.

W związku z powyższym, w odniesieniu do obszarów wiejskich o najgorszym dostępie do usług publicznych (zgodnie z zapisami *Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* z uwzględnieniem dalszych aktualizacji o okresie objętych Programem), obszarów funkcjonalnych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna), w ramach RPOWŚ 2014-2020 zapewnione zostaną odpowiednie preferencje, w postaci wydzielonych kopert finansowych.

Do grup narażonych na wykluczenie społeczne zaliczyć należy: osoby długotrwale bezrobotne, z niepełnosprawnościami, osoby starsze, kobiety (zjawisko feminizacji ubóstwa), osoby z niestabilnym źródłem dochodów (zwłaszcza niezarobkowym), rodziny wieloletnie lub niepełne. Kluczowym wyzwaniem jest efektywne wykorzystanie potencjału tych osób i grup w kontekście rynku pracy, gdzie dążyć należy do wspierania wysokiego poziomu i jakości zatrudnienia.

Działania w ramach Programu skierowane do osób zagrożonych/wykluczonych społecznie realizowane będą na obszarze całego województwa, głównie w ramach OP 9.

Interwencje w ramach pozostałych osi priorytetowych także wpływają bezpośrednio lub pośrednio na zjawisko ubóstwa i wykluczenia. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych i eliminowanie czynników zdrowotnych, powodujących zbyt wczesne opuszczanie rynku pracy, jest istotne z uwagi na zdiagnozowane potrzeby starzejącego się społeczeństwa i koniecznością wydłużania wieku aktywności zawodowej. Efektywny i dostępny system ochrony zdrowia ma wpływ osoby w wieku produkcyjnym, które z uwagi na problemy zdrowotne zagrożone są przerwaniem aktywności zawodowej. Nadal dużym problemem województwa jest niewystarczająca dostępność do miejsc opieki nad dziećmi, szczególnie na obszarach wiejskich, co jest istotne dla tworzenia warunków do zatrudnienia osób sprawujących opiekę nad dziećmi. Inwestycje w infrastrukturę placówek opieki nad małym dzieckiem pozwolą utrzymać wysoką aktywność zawodową rodziców/opiekunów. Wsparcie infrastruktury placówek oświaty i ich dostosowanie do potrzeb nowoczesnego nauczania sprzyja rozwojowi wysoko wykwalifikowanych zasobów ludzkich, zgodnie z potrzebami rynku pracy, co nie byłoby możliwe bez inwestycji w

⁷ *Strategia polityki społecznej województwa świętokrzyskiego na lata 2012-2020*, ROPS Kielce.

obiekty dydaktyczne oraz społeczno-edukacyjne (*Oś priorytetowa 7. Sprawne usługi publiczne*).

Proces budowania wysokiej jakości kapitału społecznego jest złożony i wielowymiarowy, a inwestowanie w edukację i zdrowie jest w nim niezbędne. Poziom i jakość wykształcenia wpływa na szanse na rynku pracy, a dobry stan zdrowia na utrzymanie się na nim, zmniejszając zagrożenie bezrobociem, co jest główną przyczyną ubóstwa w województwie świętokrzyskim.

SEKCJA 5.2. STRATEGIA SŁUŻĄCA ZASPOKOJENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH/GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM

Wzajemne oddziaływanie na siebie przyczyn i skutków ubóstwa sprawia, że w wielu przypadkach problemy nie występują pojedynczo, ale nawarstwiają się, pogłębiając niekorzystną sytuację. Aby skutecznie walczyć z wykluczeniem społecznym i ubóstwem niezbędne jest zarówno usuwanie skutków, ale także usuwanie przyczyn takiego stanu rzeczy.

W aspekcie interwencji RPOWŚ 2014-2020 koncentrujących się na obszarach/grupach najbardziej dotkniętych ubóstwem zaplanowano:

- kompleksowe wsparcie skupione na walce z ubóstwem i przeciwdziałaniem wykluczeniu, z uwzględnieniem charakteru przyczynowo-skutkowego tego zjawiska,
- wydzielenie kopert finansowych dla obszarów geograficznych wymagających szczególnego wsparcia tj. Obszarów Strategicznej Interwencji,
- horyzontalne uwzględnienie polityki na rzecz równości szans osób niepełnosprawnych, zarówno w odniesieniu do interwencji EFS oraz EFRR,
- działania na rzecz wsparcia konkretnych grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem.

Tabela 22: Przedsięwzięcia mające na celu zaspokojenie szczególnych potrzeb obszarów geograficznych/grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem

Grupa docelowa/ Obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć stanowiących część zintegrowanego podejścia	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
Osoby wykluczone/zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby niepełnosprawne, starsze.	- aktywizacja społeczno – zawodowa, wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, społecznej i zawodowej.	Oś 9	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 9.4
Osoby zagrożone/wykluczone społecznie ze względu na dostęp do usług społecznych i zdrowotnych.	- zwiększanie dostępności i jakości usług społecznych i zdrowotnych.	Oś 9	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 9.7
	- inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i usług społecznych.	Oś 7	EFRR		PI 9.1
Osoby wykluczone/zagrożone wykluczeniem z rynku pracy ze względów zdrowotnych.	- przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku produkcyjnym. - działania na rzecz ułatwiania powrotu do pracy oraz	Oś 8	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 8.10

	umożliwiania wydłużenia aktywności zawodowej.				
Osoby bierne zawodowo, bezrobotne w tym długotrwale.	- aktywizacja zawodowa osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia.	Oś 10	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 8.5
	- wspieranie samozatrudnienia i przedsiębiorczości.	Oś 10	EFS		PI 8.7
Osoby w zakresie godzenia życia zawodowego i prywatnego (w szczególności kobiety).	- zwiększanie dostępności do miejsc opieki nad osobami zależnymi (w tym dziećmi do lat 3, osobami starszymi i z niepełnosprawnościami).	Oś 9	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 9.7
	- zapobieganie dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych rodziców/opiekunów.	Oś 10			PI 8.5
Obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych	Wszystkie typy przedsięwzięć przewidziane do realizacji we wskazanych PI, w ramach wydzielonego minimalnego poziomu alokacji dedykowanego tym obszarom (koperty finansowe).	Oś 8	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 8.10 PI 10.1 PI 10.3
		Oś 9			PI 9.4 PI 9.7
		Oś 10			PI 8.5 PI 8.7 PI 8.9
		Oś 7	EFRR		PI 9.1 PI 10.4
Obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze	Wszystkie typy przedsięwzięć przewidziane do realizacji we wskazanych PI, w ramach wydzielonego minimalnego poziomu alokacji dedykowanego tym obszarom (koperty finansowe).	Oś 8	EFS	Region słabiej rozwinięty	PI 10.3 BIS
		Oś 9			PI 9.4 PI 9.7
		Oś 10			PI 8.9
		Oś 7	EFRR		PI 10.4

**SEKCJA 6 SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW
GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH
I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW
PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH**

SEKCJA 7 INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTENRÓW

SEKCJA 7.1. ODPOWIEDZIALNE INSTYTUCJE I PODMIOTY

Tabela 23: Odpowiednie instytucje i podmioty

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu oraz departament lub jednostki	Kierownictwo instytucji/podmiotu (funkcja lub zajmowane stanowisko)
Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego	Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Instytucja Certyfikująca (jeśli dotyczy)	Zarząd Województwa Świętokrzyskiego	Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Instytucja Audytowa	Ministerstwo Finansów	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej
Podmiot, do którego Komisja będzie kierowała płatności	Ministerstwo Finansów	Minister właściwy ds. finansów publicznych

System instytucjonalny w ramach programu jest zgodny z systemem instytucjonalnym dla PS opisanym w Umowie Partnerstwa. Funkcje Instytucji Koordynującej realizację UP pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego.

Za przygotowanie programów operacyjnych oraz sprawne i efektywne funkcjonowanie systemów zarządzania i kontroli programów odpowiedzialne są instytucje zarządzające (IZ). Funkcję IZ Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPOWŚ 2014-2020) pełni Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Instytucji zarządzającej została również powierzona funkcja instytucji certyfikującej.

W ramach projektowanego systemu przewiduje się koncentrację zadań dotyczących zarządzania oraz wdrażania RPOWŚ 2014-2020 w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, w której zostaną wyodrębnione komórki o funkcjach zarządzania programem oraz o funkcjach wdrażających. Zadania dotyczące rynku pracy, współfinansowane ze środków RPOWŚ 2014-2020 będą realizowane przez jednostkę organizacyjną samorządu województwa świętokrzyskiego, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach (WUP) – instytucję pośredniczącą. W zakresie kompetencji Instytucji Pośredniczącej (WUP) znajdują się działania w ramach osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy.

Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zarządzania, kontroli, monitoringu, ewaluacji, informacji i promocji, systemu IT przyjęte w programie wynikają z UP i właściwych przepisów rozporządzeń.

Instytucja Audytowa

Organem pełniącym funkcję Instytucji Audytowej (IA) jest Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej.

Funkcję Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej pełni sekretarz albo podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów.

Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej wykonuje swoje zadania za pośrednictwem Departamentu Ochrony Interesów Finansowych UE Ministerstwa Finansów oraz 16 urzędów kontroli skarbowej.

W urzędach kontroli skarbowej zostały utworzone wyodrębnione komórki organizacyjne odpowiedzialne za audyt środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Instytucja Audytowa dba o to, aby czynności audytowe uwzględniały uznane w skali międzynarodowej standardy audytu.

Instytucja Audytowa jest niezależna od Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Certyfikującej.

Instytucja Audytowa posiada wyłączną odpowiedzialność w zakresie planowania i wyboru operacji będących przedmiotem audytu, jak również sposobu wykonywania audytu i raportowania o podjętych ustaleniach i rekomendacjach.

System informatyczny

Zgodnie z UP, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego zapewnia budowę i funkcjonowanie centralnego systemu informatycznego SL 2014, który będzie wspierał realizację programów operacyjnych. System ten tworzony jest w celu spełnienia wymogów Rozporządzenia ogólnego w zakresie:

1. obowiązku rejestrowania i przechowywania danych dotyczących każdego projektu, niezbędnych do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, kontroli i audytu, w tym danych osobowych uczestników projektów na potrzeby monitorowania i ewaluacji projektów współfinansowanych z EFS (art. 114 ust. 2 Rozporządzenia ogólnego);
2. zapewnienia systemu komputerowego służącego prowadzeniu księgowości, przechowywaniu i przekazywaniu danych finansowych i danych na temat wskaźników, dla celów monitorowania i sprawozdawczości (art. 72 d. Rozporządzenia ogólnego);
3. zapewnienia funkcjonowania systemu informatycznego, za pomocą którego pełna komunikacja pomiędzy beneficjentem a właściwymi instytucjami odbywać się będzie wyłącznie drogą elektroniczną (art. 122 ust. 3 Rozporządzenia ogólnego).

System informatyczny SL 2014 służy w szczególności do wspierania procesów związanych z:

- 1) obsługą projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu;
- 2) ewidencjonowaniem danych dotyczących programów operacyjnych;
- 3) obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków.

Instytucje oraz beneficjenci korzystają z funkcjonalności udostępnionych za pośrednictwem centralnego systemu informatycznego SL 2014, w zakresie obsługi projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.

Dostęp do danych gromadzonych w SL 2014 mają:

- wszystkie instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych, tj. między innymi instytucja zarządzająca, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, instytucja audytowa, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania swoich zadań;
- beneficjenci, w zakresie danych dotyczących realizowanych przez nich projektów.

System informatyczny SL 2014 umożliwia tworzenie określonych raportów, między innymi:

- informacji o poziomie wydatkowania środków UE;
- prognoz wydatków;
- informacji o stanie wdrażania funduszy strukturalnych;
- informacji na temat przeprowadzonych kontroli.

Wymiana informacji pomiędzy Komisją Europejską a instytucją zarządzającą odbywać się będzie poprzez system SFC 2014.

Informacja i promocja

IZ RPOWŚ 2014-2020 jest odpowiedzialna za zapewnienie właściwej informacji i promocji programu operacyjnego. W celu zapewnienia skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych – zgodnie z założeniami UP - prowadzonych przez poszczególne instytucje Polska, opracowuje horyzontalny dokument - wspólną strategię komunikacji polityki spójności. W oparciu o wspólną strategię komunikacji IZ, zgodnie z art. 116 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., opracowuje dla RPOWŚ 2014-2020 strategię komunikacji, będącą podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla tego programu. IZ przygotowuje również roczne plany działań o charakterze wykonawczym. Działania informacyjne i promocyjne wspierają realizację regionalnego programu.

Wsparcie to będzie realizowane w szczególności poprzez:

- informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania w ramach programu oraz sposobach jego pozyskania,
- dostarczanie beneficjentom informacji potrzebnych do realizacji projektów na ich różnych etapach,
- upowszechnianie wśród mieszkańców województwa roli oraz osiągnięć polityki spójności i funduszy przez działania informacyjne i promocyjne na temat efektów i wpływu programu oraz poszczególnych projektów, a także w stosownym zakresie UP.

Istotne jest, aby realizując działania informacyjno-promocyjne w perspektywie programowej 2014-2020 dążyć do wzmocnienia koordynacji działań, celem

utrzymania wysokiej spójności przekazu i komplementarności komunikatów oraz narzędzi.

Wyzwaniem leżącym u podstaw skutecznej komunikacji, będzie opracowanie dokumentów skierowanych do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów, a także materiałów przeznaczonych do komunikacji w mediach, z zastosowaniem czytelnego i zrozumiałego powszechnie języka. W okresie 2014-2020 należy położyć większy nacisk na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego samych beneficjentów. Kluczowe jest również wdrażanie polityk horyzontalnych, m. in. równość szans. W ramach Programu zapewniony zostanie równy dostęp do informacji i promocji dla kobiet i mężczyzn oraz osób z niepełnosprawnościami. W związku z tym, wszystkie działania podejmowane będą zgodnie z zasadami niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w rozporządzeniu ogólnym, gdzie zawarte są informacje na temat równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji. Wdrażanie polegać będzie również na dbałości o środowisko naturalne oraz na uwzględnieniu współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Zarządzanie finansowe

Podstawowy mechanizm przepływów finansowych w zakresie środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oparty jest o budżet środków europejskich, czyli wyodrębnioną część budżetu państwa, zasilaną transferami z Komisji Europejskiej (dochody budżetu środków europejskich), z której następnie dokonywane są płatności na rzecz beneficjentów w kwocie odpowiadającej przyznanemu dofinansowaniu unijnemu (wydatki budżetu środków europejskich). Budżet środków europejskich nie obejmuje wydatków ponoszonych w ramach pomocy technicznej.

Instytucją dokonującą płatności jest Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). Podstawą dokonania płatności na rzecz beneficjenta jest przekazane do BGK zlecenie płatności wystawione przez instytucję, z którą beneficjent zawarł umowę o dofinansowanie projektu, przygotowane w oparciu o zweryfikowany wniosek beneficjenta o płatność.

Rozliczenie wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta odbywa się na podstawie wniosku o płatność złożonego do właściwej instytucji.

W oparciu o zweryfikowane wnioski o płatność dana instytucja wdrażająca sporządza zestawienia wydatków zawierające zagregowane wartości i dane z poszczególnych projektów, które następnie przekazuje bezpośrednio do instytucji zarządzającej. Instytucja zarządzająca, w oparciu o otrzymane dokumenty, sporządza, a następnie przesyła do KE, deklaracje i zestawienia wydatków wraz z wnioskiem o płatność okresową.

SEKCJA 7.2. ZAANGAŻOWANIE WŁAŚCIWYCH PARTNERÓW

7.2.1 Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola

tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego.

Stosowanie zasady partnerstwa wynika z zapisów art. 152 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz z art. 5 projektu Rozporządzenia ogólnego.

Zasada partnerstwa polega na stałej, zinstytucjonalizowanej współpracy pomiędzy administracją rządową, samorządem terytorialnym, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia aktywnego udziału wymienionych partnerów w całym procesie funkcjonowania programu operacyjnego od jego programowania poprzez wdrożenie wraz z monitorowaniem, aż po jego ocenę. Partnerstwo musi przebiegać z uwzględnieniem zasad wielopoziomowego sprawowania rządów, pomocniczości i proporcjonalności. Wielopoziomowe sprawowanie rządów oznacza skoordynowane działania Unii Europejskiej, państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych, oparte na partnerstwie i służące tworzeniu i realizowaniu polityki Unii.

Uwzględniając powyższe zapisy *Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* organizuje partnerstwo z właściwymi organami regionalnymi, lokalnymi, miejskimi i innymi władzami publicznymi; z partnerami gospodarczymi i społecznymi oraz z podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerami działającymi na rzecz ochrony środowiska, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości i niedyskryminacji.

Realizacja zasady partnerstwa na etapie programowania. *Prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* rozpoczęły się od momentu ogłoszenia przez Komisję Europejską projektu pakietu rozporządzeń na okres programowania 2014-2020, tj. od października 2011 roku. W początkowej fazie projektowania Programu prace prowadzone były wewnątrz Instytucji Zarządzającej. Niemniej jednak mając na uwadze fakt, iż zasada partnerstwa jest jednym z najistotniejszych elementów programowania funduszy Unii Europejskiej, Instytucja Zarządzająca RPOWŚ 2014-2020 włącza do współpracy przedstawicieli samorządów, strony rządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, w tym przedstawicieli Rady Działalności Pożytku Publicznego, zwłaszcza tych aktywnie działających w obszarach promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji, a także ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Uchwałą nr 1838/13 z dnia 24 kwietnia 2013 roku powołana została *Grupa Robocza ds. Rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* oraz *Zespół Redakcyjno – Programowy ds. Opracowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Zadaniem ww. grup jest pomocnicze wsparcie procesu przygotowania *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*.

W 2013 r. odbyły się dwa posiedzenia *Grupy Roboczej ds. Rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Pierwsze posiedzenie zostało zwołane 19 czerwca 2013 r. Przewodnim tematem posiedzenia Grupy była prezentacja nt.: *Realizacja polityki rozwoju na poziomie regionalnym dzięki funduszom europejskim 2014 – 2020* oraz prezentacja

nt.: *Stan prac nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020*. Po ww. wystąpieniach odbyła się dyskusja, podczas której poruszono, m.in. tematy związane z finansowaniem w ramach RPOWŚ 2014-2020: polityki miejskiej, w tym Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, działania na rzecz osób wykluczonych społecznie oraz rozwoju ekonomii społecznej.

Drugie posiedzenie *Grupy Roboczej ds. Rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* odbyło się 8 listopada 2013r. Na posiedzeniu omówiono, m.in. II wersję projektu *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020*, przyjętą Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr 2298/13, w tym podział alokacji na poszczególne priorytety inwestycyjne. Dyskusja dotyczyła także zaproponowanych w projekcie Programu działań mających na celu: poprawę infrastruktury dróg lokalnych, w tym dróg powiatowych, infrastruktury szkolnictwa zawodowego oraz infrastruktury wodnościekowej.

Od 15 listopada do 20 grudnia 2013 roku trwały konsultacje społeczne projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Zamierzeniem konsultacji było dotarcie do jak największej liczby potencjalnych beneficjentów oraz wysłuchanie głosów z regionu. W trakcie spotkań zaprezentowano główne założenia Programu oraz wysłuchano cennych uwag i opinii na temat obecnych zapisów od uczestników spotkań. Ponadto projekt Programu został opublikowany na stronie internetowej www.rpo-swietokrzyskie.pl. Uwagi i opinie na temat konsultowanego projektu dokumentu składane były poprzez wypełnienie formularza i przesłanie na adres specjalnie w tym celu stworzony adres email: konsultacje.rpo@sejmik.kielce.pl. Jednocześnie szeroko prowadzone były spotkania bilateralne przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego z podmiotami i instytucjami, które żywo zainteresowane są kształtem przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego. Cieszy fakt, że w proces ten włączyły się zarówno samorządy, przedsiębiorcy, jednostki otoczenia biznesu i partnerzy społeczno-gospodarczy, ale także bardzo aktywnie organizacje pozarządowe. Łącznie odbyło się osiem konferencji odpowiednio na obszarze całego regionu. Docelowo zostało zaproszonych około 1 958 reprezentantów różnego rodzaju podmiotów tj. JST, IOB, NGO, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy, partnerzy społeczno-gospodarczy, a także parlamentarzyści oraz osoby fizyczne. Łącznie do Instytucji Zarządzającej podczas konsultacji wpłynęło 759 uwag, które miały wpływ na kształt zapisów Programu.

Realizacja zasady partnerstwa podczas wdrażania i monitorowania programu. Podstawowym narzędziem stosowania zasady partnerstwa na etapie wdrażania i monitorowania Programu jest Komitet Monitorujący. Uwzględniając zasadę partnerstwa w składzie Komitetu należy zapewnić uczestnictwo stronie rządowej, samorządowej oraz partnerom społecznym i gospodarczym, w tym partnerom zajmującym się zagadnieniami środowiska naturalnego oraz wspierania równości szans kobiet i mężczyzn. Przy powoływaniu członków Komitetu należy mieć na uwadze dążenie do zrównoważonego udziału strony rządowej, samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych oraz jak najwyższej efektywności i jakości ich pracy.

Komitet Monitorujący zapewnia jakość realizacji programu oraz upewnia się co do

skuteczności jego realizacji. Do zadań Komitetu Monitorującego należy m. in.:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów w ramach programu operacyjnego oraz zatwierdzanie ewentualnych zmian tych kryteriów,
- okresowe badanie postępu w zakresie osiągania szczegółowych celów, określonych w programie, na podstawie dokumentów przedkładanych przez instytucję zarządzającą,
- analizowanie rezultatów realizacji programu, w szczególności osiągania celów wyznaczonych dla każdego priorytetu oraz wyników ocen (ewaluacji) związanych z monitorowaniem realizacji programu, w szczególności w przypadku gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w programie,
- analizowanie i zatwierdzanie raportów z wdrażania,
- dodatkowe zadania wynikające ze specyfiki danego Programu.

Na etapie ewaluacji realizacja zasady partnerstwa polegała na umieszczaniu na stronie internetowej www.rpo-swietokrzyskie.pl raportów ze wszystkich realizowanych w ramach *RPOWS 2014-2020* badań ewaluacyjnych i umożliwianiu przez to udziału partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych i organizacji pozarządowych w analizie ewaluacji dotyczących realizacji programu.

Zadania z zakresu ewaluacji w ramach *IZ RPOWS 2014-2020* wykonuje Jednostka Ewaluacyjna, przy wsparciu Grupy Sterującej Ewaluacją. W skład Grupy wchodzi przedstawiciele Departamentu Polityki Regionalnej, Departamentu Funduszy Strukturalnych oraz Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego, a także przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych z regionu. Rolą Grupy Sterującej jest:

- wsparcie dla Jednostki Ewaluacyjnej przy formułowaniu zakresu ewaluacji,
- wsparcie dla Jednostki Ewaluacyjnej przy formułowaniu kryteriów wyboru wykonawcy badania ewaluacyjnego oraz kryteriów oceny ofert składanych przez oferentów,
- monitorowanie postępu prac wykonawcy w ramach zleconego badania ewaluacyjnego,
- wsparcie dla Jednostki Ewaluacyjnej w zakresie oceny wstępnych wersji raportów końcowych lub raportów cząstkowych,
- monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji sformułowanych w wyniku przeprowadzonych ewaluacji,
- opiniowanie planów ewaluacji.

7.2.2 Granty globalne

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 nie przewiduje się zastosowania grantów globalnych dla partnerów społecznych i interesariuszy Programu.

7.2.3 Środki przeznaczone na budowanie potencjału

Partnerzy społeczni i organizacje pozarządowe w ramach RPOWŚ będą występować jako beneficjenci realizujący projekty w ramach działań finansowanych z EFS, tj. w ramach osi priorytetowych 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo, 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem i 10. Otwarty rynek pracy, co w sposób pośredni przyczyni się do zwiększania ich potencjału.

Ich rola będzie szczególnie istotna w osi 9., w ramach której realizowane będą działania związane z aktywną integracją społeczną i zawodową osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększaniem dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, świadczonych w interesie ogólnym oraz rozwojem sektora ekonomii społecznej w regionie. W ramach tych działań (w PI 9.4) przewidziano wspieranie inicjatyw integrujących usługi różnych służb publicznych (np. ośrodków pomocy społecznej, instytucji rynku pracy) a także organizacji obywatelskich na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem.

Potencjał trzeciego sektora wzmocniony będzie także poprzez działania zaplanowane do realizacji w ramach *PI 9.8 wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych*, które dotyczyć będą kompleksowego wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej czy też wzmocnienia lokalnych i regionalnych partnerstw na rzecz rozwoju ES w regionie. Dodatkowo w ramach *PI 3.1 (EFRR)* zaprogramowano wsparcie inwestycyjne dla funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych, w celu wzmocnienia ich potencjału.

Dodatkowo potencjalni beneficjenci (w tym partnerzy społeczni i organizacje pozarządowe) uzyskają wsparcie w zakresie działań informacyjno – promocyjnych i szkoleniowych realizowanych w ramach osi priorytetowej 11. Pomoc Techniczna RPOWŚ 2014 – 2020.

W ramach osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 finansowanych z EFS nie przewiduje się wyodrębnienia środków dedykowanych partnerom społecznym i/lub organizacjom pozarządowym, które będą bezpośrednio przeznaczone na budowanie ich potencjału instytucjonalnego.

SEKCJA 8 KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI

Jednym z kluczowych obszarów opracowania oraz wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 jest zapewnienie właściwego systemu koordynacji wsparcia na wszystkich poziomach interwencji z wykorzystaniem wszystkich dostępnych źródeł finansowania. Zapewnienie skutecznych mechanizmów koordynacyjnych ma na celu zmaksymalizowanie efektów realizacji zarówno *RPOWŚ 2014-2020* oraz komplementarnych względem niego programów operacyjnych w ramach Wspólnych Ram Strategicznych.

Na poziomie ogólnokrajowym system koordynacji określa Umowa Partnerstwa. Dokument ten zawiera cele i priorytety interwencji wraz z podstawowymi wskaźnikami, koncentrację tematyczną, wymiar terytorialny planowanej interwencji,

układ programów operacyjnych, podział interwencji pomiędzy kraj i region, zarys finansowania, systemu wdrażania oraz opis stopnia uzupełniania się interwencji finansowanych z polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rybackiej oraz relacje z innymi instrumentami krajowymi i unijnymi.

Zaprojektowane na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 rozwiązania koordynacyjne identyfikują zależności pomiędzy celami tematycznymi, priorytetami inwestycyjnymi, osiami priorytetowymi oraz instrumentami rozwoju terytorialnego, przy uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z zakresu interwencji dwóch funduszy współfinansujących realizację Programu: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Do wspólnych mechanizmów koordynacji należy zaliczyć:

1. Linie demarkacyjną określającą podział interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Linia demarkacyjna jako narzędzie koordynacji stanowi podstawę do zapewnienia komplementarności wsparcia. Służy ona zapewnieniu, by interwencje finansowane w ramach funduszy WRS były spójne, komplementarne i aby nie istniała możliwość wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji z różnych funduszy i programów.

2. Kontrakt terytorialny, który jest umową zawartą między rządem a samorządem terytorialnym, określającą cele i przedsięwzięcia priorytetowe mające znaczenie dla rozwoju danego regionu/terytorium. Kontrakt terytorialny będzie wykorzystany przede wszystkim do uzgadniania interwencji funduszy WRS oraz powiązanych z nimi wybranych środków krajowych w odniesieniu do określonych terytoriów i zapewnia tym samym indywidualizację podejścia w zależności od cech konkretnego regionu/terytorium i racjonalizuje wydatkowanie środków, w szczególności sektorowych krajowych.

3. Komitet ds. Umowy Partnerstwa, który ma pełnić wiodącą rolę w zakresie wypełnienia koordynacji realizacji i uzyskania celów wsparcia, określonych w UP. W jego skład wejdą przedstawiciele instytucji zarządzających programami operacyjnymi, ministra właściwego ds. gospodarki, odpowiedzialnego za koordynację *Strategii Europa 2020*, ministra właściwego ds. rolnictwa, ministra właściwego ds. finansów publicznych, przedstawiciele zarządów województw, właściwi ministrowie ze względu na zakres interwencji objęty Umową Partnerstwa, przedstawiciel prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, przedstawiciele samorządu terytorialnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Komitet ten będzie podejmował zasadnicze decyzje odnoszące się do poziomu UP w kwestiach wynikających z odpowiednich regulacji (koordynacja celów UP oraz CT; interwencji PS, WPR, WPRyb; z innymi instrumentami UE oraz politykami krajowymi). Prace Komitetu będą wspierane pracami podkomitetów/grup ds. horyzontalnych zajmujących się funkcjonowaniem wyodrębnionego procesu służącego realizacji UP lub kwestii przekrojowych. System podkomitetów/grup będzie oparty na istniejącym systemie grup roboczych m.in.: ds. koordynacji i komplementarności, ds. polityki regionalnej i wymiaru terytorialnego (ZIT, CLLD, Polska Wschodnia, OSI) itp.

4. Zarząd Województwa i Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Za zapewnienie koordynacji na poziomie regionalnym odpowiedzialny będzie Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przy wsparciu Komitetu Monitorującego RPO WŚ. Zgodnie z przepisami

Rozporządzenia ogólnego dla każdego programu operacyjnego powołany jest komitet monitorujący, w celu przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów.

5. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, które będą pełnić istotną rolę w procesie koordynacji wsparcia w ramach RPOWŚ. ZIT-y są narzędziem służącym realizacji strategii terytorialnych, w tym m.in. zintegrowanych strategii rozwoju miejskiego, poprzez powiązanie celów tematycznych określonych w umowach o współpracy i programach operacyjnych z wymiarem terytorialnym. Celem realizacji ZIT, jako narzędzi wspierających rozwój terytorialny, jest m.in. wzmocnienie zintegrowanego podejścia terytorialnego, lepsze dostosowanie interwencji wspieranej środkami WRS do potrzeb i potencjałów określonych typów terytoriów oraz wsparcie rozwoju lokalnego. Realizacja ZIT wymaga więc wykorzystania wsparcia z polityki spójności pochodzącego z więcej niż jednej osi priorytetowej, jednego lub więcej programów operacyjnych.

Wsparcie udzielane w ramach *RPOWŚ 2014-2020* będzie komplementarne z działaniami w ramach krajowych programów operacyjnych, instrumentów i inicjatyw UE oraz instrumentów krajowych, w ramach których będzie wspierana realizacja ważnych przedsięwzięć, przyczyniających się do osiągania celów Umowy Partnerstwa. Przedstawiona poniżej tabela zawiera ujęcie kwestii komplementarności poprzez wyróżnienie możliwych obszarów komplementarności i synergii na poziomie osi priorytetowych.

Oś priorytetowa 1: Innowacje i nauka

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Mozliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom koordynowania	Poziom wdrażania	
<p>CT 1 PI 1.1 Udoskonalenie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy</p>	PO IR	CT 1	<ul style="list-style-type: none"> - Finansowanie projektów polegających na prowadzeniu badań naukowych i badań przemysłowych, realizowane przez konsorcja naukowe i naukowo-przemysłowe. Wsparcie kierowane jest przede wszystkim na przedsięwzięcia realizowane w obszarach określonych jako inteligentne specjalizacje krajowej regionalne. - Zakup infrastruktury badawczej w postaci wyposażenia/doposażenia specjalistycznych laboratoriów i pomieszczeń badawczych, - Finansowanie badań prowadzonych we współpracy z jednostkami naukowymi z innych państw oraz kosztów badań wykonywanych poza granicami Polski, w przypadku, gdy stanowią one element projektu prowadzonego w Polsce, - Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki w celu podniesienia jakości nauki bez której nie jest możliwe zastosowanie nowych metod badawczych oraz pełne wykorzystanie potencjału kadr naukowych. - Wsparcie powstawania międzynarodowych agend badawczych we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi lub przedsiębiorstwami, - Rozwój wykwalifikowanej kadry sektora B+R dla rozwijania innowacyjnego przemysłu oraz prowadzenia przełomowych badań naukowych o dużym znaczeniu dla gospodarki. 	- Realizacja agend badawczych o znaczeniu regionalnym lub ponadregionalnym wspartych w ramach PO IR na infrastrukturze zrealizowanej w ramach RPO	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; - Kontrakt Terytorialny; - Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	N/D
	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie wysokiej jakości programów stażowych dla studentów i doktorantów, - Zamawianie i realizacja wysokiej jakości, interdyscyplinarnych programów studiów doktoranckich o zasięgu krajowym i międzynarodowym, 	- Dofinansowanie studiów podyplomowych, doktoranckich z PO WER dla	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO;	N/D

			<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie dla tworzenia wspólnych studiów doktoranckich z jednostkami naukowymi i instytutami badawczymi, - Rozwój programów studiów doktoranckich, kluczowych dla gospodarki i społeczeństwa, wspierających innowacyjność i zapewniających możliwość transferu/komercjalizacji rezultatów studiów doktoranckich. 	pracowników jednostek badawczo-rozwojowych, którzy będą prowadzić badania B+R na infrastrukturze zrealizowanej w ramach RPO		<ul style="list-style-type: none"> - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
	PROW	1 A	<ul style="list-style-type: none"> - Przedsięwzięcia mające na celu upowszechnienie innowacji i dobrych praktyk w zakresie produkcji rolnej, leśnictwa, przetwórstwa. 	- Współpraca zagląająca wymianę doświadczeń (benchmarking) na linii sektor badawczo-rozwojowy, a sektor rolnictwa i leśnictwa	- Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
<p>CT 1 PI 1.2 Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w</p>	PO IR	1.2	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty obejmujące realizację badań naukowych (w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki), w tym badań podstawowych, stosowanych lub przemysłowych, oraz prac konstrukcyjnych technologiczno-projektowych i doświadczalnych, - Projekty obejmujące prace badawczo-rozwojowe związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej, - Projekty aplikacyjne polegają na finansowaniu badań przemysłowych lub prac rozwojowych, realizowanych przez publiczne organizacje badawcze we współpracy z konkretnym przedsiębiorcą, - Programy sektorowe służą realizacji dużych przedsięwzięć badawczych, istotnych dla rozwoju konkretnych branż/sektorów gospodarki. W ramach realizacji projektu przedsiębiorstwa mogą współpracować z sektorem nauki (nie jest jednak konieczna współpraca w ramach konsorcjum), - Promocja współpracy nauki i biznesu (networking), - Programy wspierające regionalne inteligentne specjalizacje-wspierane projekty obejmują programy badawcze, umożliwiające realizację przedsięwzięć ważnych dla rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji. 	-Współpraca sektora przedsiębiorstw (dużych podmiotów) realizujących agendy badawcze o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym z PO IR z podmiotami MŚP realizującymi prace B+R przy wsparciu funduszy z RPO	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D

zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu	PO PW	N/D	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty służące wzmocnieniu zdolności innowacyjnej przedsiębiorstw i transferu technologii, głównie w ramach inteligentnych specjalizacji. - Projekty wdrażania innowacji, wymagające przeprowadzenia prac B+R (wykonanych przez własne zaplecze rozwojowe lub nabyte od innych jednostek z makroregionu bądź pozostałych części kraju, jak również i zagranicą), - Projekty mające na celu wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach obejmujące swoim zakresem także stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej, - Projekty polegające na wdrażaniu innowacji realizowane przez pojedyncze przedsiębiorstwa, jak i ich konsorcja oraz ponadregionalne inicjatywy, - Projekty badawczo-rozwojowe, realizowane przez inicjatywy o ponadregionalnym charakterze, w szczególności projekty badawczo-rozwojowe w klastrach ponadregionalnych, - Projekty obejmujące działalność kompleksową w obszarze B+R, tj. działalność badawczo-rozwojową, mającą na celu przygotowanie prototypu (komponent badawczy) i wdrożenie wyników prac B+R do systemu produkcji (komponent wdrożeniowy), w tym projekty angażujące uczelnie i jednostki B+R, wykazujące się realną gotowością do współpracy z przedsiębiorstwami, - Projekty zakładające wyposażone w odpowiednie zaplecze kadrowe i infrastrukturalne pozwalające na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych, - Projekty charakteryzujące się możliwością wdrożenia ich wyników w celu podniesienia innowacyjności podmiotów, na rzecz których tego rodzaju projekty będą realizowane, - Projekty zakładające poszerzenie wachlarza i profesjonalizację usług ośrodków innowacji, - Projekty, obejmujące swoim zakresem zakup niezbędnego wyposażenia i rozbudowę infrastruktury ośrodków innowacji, - Projekty B+R, realizowane przez przedsiębiorców, wynikające z ich indywidualnego zapotrzebowania, których animatorem będą ośrodki innowacji, 	-Współpraca sektora przedsiębiorstw (dużych podmiotów) realizujących agendy badawcze o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym z PO PW z podmiotami MŚP realizującymi prace B+R przy wsparciu funduszy z RPO	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - Zamawianie kształcenia w obszarach kluczowych dla gospodarki i rozwoju kraju, w tym na wniosek 	-Staża, studia podyplomowe	- Demarkacja pomiędzy	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; 	N/D

CT 1			<p>pracodawców/organizacji pracodawców, dokonywane w oparciu o analizy i prognozy potwierdzające potrzebę kształcenia w określonych obszarach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa dostępności, jakości i adekwatności usług edukacyjnych (rozwojowych) świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i ich pracowników. 	<p>oraz doktoranckie pracowników zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w ramach PO WER w firmach, które wdrażają prace B+R przy wsparciu z RPO</p>	<p>poziomem kraj/region;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
	PROW	1 B	<ul style="list-style-type: none"> – Współpraca sektora naukowego z partnerami gospodarczymi sektora rolnego lub leśnego i doradztwem, – Tworzenie klastrów i grup operacyjnych na rzecz innowacji, – Doradztwo w zakresie nowych technologii, technik lub organizacji produkcji rolnej lub leśnej, – Doskonalenie zawodowe doradców, – Przedsięwzięcia mające na celu upowszechnienie innowacji i dobrych praktyk w zakresie produkcji rolnej, leśnictwa, przetwórstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca zagląająca wymianę doświadczeń (benchmarking) na linii sektor przedsiębiorczości realizujący prace B+R w ramach RPO, a sektor rolnictwa i leśnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
	Horyzont 2020	N/D	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty zakładające, że podniesie się poziom doskonałości europejskiej bazy naukowej i zapewniony zostanie stały dopływ światowej klasy badań w celu zagwarantowania długoterminowej konkurencyjności Europy, – Projekty nastawione na rozwój zasobów intelektualnych w Europie, – Finansowanie współpracy badawczej, aby otworzyć nowe i obiecujące dziedziny badań naukowych i innowacji poprzez wspieranie przyszłych i powstających technologii (FET), – Inwestycje w kluczowe technologie przemysłowe jako maksymalizowanie potencjału wzrostu europejskich przedsiębiorstw poprzez zapewnienie im odpowiedniego poziomu finansowania-innowacyjne MŚP otrzymają wsparcie, które umożliwi im przekształcenie się w wiodące przedsiębiorstwa światowe, – Wsparcie działań prowadzących od badań nad wprowadzenia na rynek z rozwiązań innowacyjnych, np.: pilotaż, demonstracja, poligony doświadczalne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Finansowanie wspólnych badań w celu znalezienia nowych i obiecujących obszarów badań naukowych i innowacji poprzez wsparcie dla przyszłych i powstających technologii (Future and Emerging Technologies) jako dopełnienie infrastruktury B+R powstałej w ramach RPO 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
COSME	N/D	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty zakładające dofinansowanie przedsiębiorców oraz MSP w zakresie innowacyjności oraz transferu 	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa dostępu MŚP do finansowania w 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych 	N/D	

			<p>technologii do/z zewnątrz,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje zapewniające lepszy dostęp do środków finansowych oraz świadczenie usług wsparcia dla biznesu na poziomie regionalnym we wdrażaniu rozwiązań innowacyjnych, - Projekty obejmujące rozwój instrumentów kapitałowych i dłużnych, - Wsparcie dla IOB w celu kreowania odpowiedniego środowiska sprzyjającego tworzeniu nowych przedsiębiorstw. 	<p>formie instrumentów kapitałowych i dłużnych na prace B+R jako dopełnienie bezzwrotnej formy z RPO</p>	<p>kraj/region;</p>	<p>konkursów pomiędzy RPO, a PO;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	
	<p>NCBiR/inicjatywy krajowe</p>	<p>N/D</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające wzrost liczby wdrożeń innowacyjnych rozwiązań technicznych oraz innowacyjnych produktów, usług i procedur pozwalających na rozwiązanie złożonych problemów społecznych, - Inwestycje we wzrost współpracy międzysektorowej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, - Projekty zakładające wzmocnienie współpracy przedsiębiorstw z uczelniami i jednostkami badawczymi sektora publicznego, - Rozwój kadr sektora badawczo-rozwojowego jako wsparcie kształcenia w formie studiów magisterskich oraz doktoranckich na kierunkach związanych z B+R. 	<p>-Współpraca sektora przedsiębiorstw (dużych podmiotów) realizujących agendy badawcze o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym z PO IR oraz PO PW z podmiotami MŚP realizującymi prace B+R przy wsparciu funduszy z RPO</p> <p>-Staże, studia podyplomowe oraz doktoranckie sektora pracowników zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w ramach PO WER w firmach, które wdrażają prace B+R przy wsparciu z RPO</p>	<p>- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;</p>	<p>Koordinacja ogłaszania konkursów w ramach RPO;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koordinacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	<p>N/D</p>

Oś priorytetowa 2: Konkurencyjna gospodarka

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom koordynowania	Poziom wdrażania	
<p>CT 2 PI 2.2 Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększenie zapotrzebowania na TIK</p>	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - budowa i rozbudowa szerokopasmowych sieci dostępowych o wysokiej przepustowości, - uzupełnienie istniejących sieci szkieletowych i dystrybucyjnych zapewniających szerokopasmowy dostęp do internetu, - promowanie zaawansowanych kompetencji cyfrowych w społeczeństwie, - podniesienie dostępności (obywateli i przedsiębiorców) i jakości e-usług publicznych, - poprawa cyfrowej efektywności urzędów poprzez wdrażanie standardów i dobrych praktyk organizacyjnych w dziedzinie IT, - zwiększenie dostępności i wykorzystania informacji sektora publicznego, w tym tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego. 	- Kampanie promujące zastosowanie TIK z PO PC jako dopełnienie wdrożenia TIK w sektorze przedsiębiorczości	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
<p>CT 3 PI 3.1 Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</p>	PO IR	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty, polegające na rozwoju technologii (opracowanej przez przedsiębiorcę lub nabytej), która nie została jeszcze skomercjalizowana i wykorzystana w praktyce. - Finansowanie kosztów przeprowadzenia kolejnych etapów prac badawczo-rozwojowych, - Finansowanie technologii posiadającej postać wyników prac B+R oraz uruchomienie na jej podstawie produkcji towarów lub świadczenie usług, - Kredyt Technologiczny w formie częściowej spłaty kredytu udzielanego przez banki komercyjne przeznaczony na zakup nowej technologii oraz na koszty wdrożenia nowej technologii, - Wsparcie funduszy typu venture capital, sieci aniołów 	- Finansowanie inwestycji w sektorze przedsiębiorczości w ramach instrumentów kapitałowych i udziałowych z PO IR jako dopełnienie projektów wspartych w ramach dotacji z RPO.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D

			<p>biznesu oraz inkubatorów technologicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój platform i sieci współpracy kojarzących inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami poszukującymi finansowania, - Kształtowanie gotowości inwestycyjnej przedsiębiorców poszukujących źródeł finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, np. poprzez finansowanie usług doradczych z zakresu opracowania modelu biznesowego i biznesplanu, - Prowadzenie działań informacyjnych, szkoleniowych, warsztatowych dla przedsiębiorców i inwestorów o korzyściach płynących z pozyskania kapitałów o charakterze udziałowym, - Fundusz gwarancyjny dla zapewnienia gwarancji dla banków, funduszy private equity oraz aniołów biznesu, udostępniających kapitał (w formie kredytów lub wejść kapitałowych) firmom z sektora MSP, które prowadzą działalność innowacyjną. 				
	PO PW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie platform startowych (programy), których celem będzie stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi nowych, innowacyjnych pomysłów biznesowych w Polsce Wschodniej, - W ramach platform startowych udzielane będą granty przeznaczone m. in. na pokrycie kosztów specjalistycznych konsultacji i usług, pozyskanie niezbędnych umiejętności i wiedzy, udział w stażach krajowych i zagranicznych, a także konferencjach oraz spotkaniach networkingowych, związanych z rozwojem pomysłu biznesowego, - Pomysły biznesowe rozwinięte w platformach startowych będą mogły uzyskać wsparcie inwestycyjne związane z utworzeniem nowego przedsiębiorstwa (typu start-up) w makroregionie (etap działalności biznesowej). 	- Projekty zakładające powstawanie platform startowych uwzględniających specjalistyczne doradztwo w rozwoju nowego produktu jako dopełnienie projektów wspartych w ramach dotacji z RPO.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	N/D
	PO WER	CT 8	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty zakładające opracowanie, przetestowanie (pilotaż) i upowszechnienie efektywnych modeli rozwoju działalności gospodarczej (od samozatrudnienia do przedsiębiorcy-pracodawcy), - Wsparcie na rzecz zwiększenia udziału MMŚP w rynku zamówień publicznych, - Projekty mające na celu wzrost liczby przedsięwzięć realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, w tym działania edukacyjne, badawcze i informacyjne adresowane do przedsiębiorców i przedstawicieli administracji publicznej. 	- Wsparcie miękkie przedsiębiorstw społecznych jako uzupełnienie infrastrukturalnej interwencji w ramach RPO.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region;	- Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne,	N/D

	PROW	6 A	<ul style="list-style-type: none"> - Pomoc w postaci premii przyznawana w związku z rozpoczęciem samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie na zakładanie nowych przedsiębiorstw sektora MŚP poza obszarami miejskimi zostanie uzupełnione formą dotacyjną z RPO na rozwój tego sektora w postaci dywersyfikacji produkcji lub usług. 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
<p>CT 3 PI 3.2 Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia</p>	PO IR	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw, - Programy promocji, służące zwiększeniu dostępu przedsiębiorców do tradycyjnych oraz perspektywicznych rynków, ukierunkowane na sektory gospodarki o najwyższym potencjale eksportowym, - Wsparcie IOB w zakresie internacjonalizacji ich działalności, np. poprzez tworzenie partnerstw pomiędzy polskimi i zagranicznymi IOB, - Tworzenie narzędzi informatycznych promujących ofertę lokatorów IOB na rynkach międzynarodowych, - Udział IOB w imprezach o charakterze wystawienniczym i kooperacyjnym za granicą, - Świadczenie na rzecz innowacyjnych przedsiębiorstw specjalistycznych usług doradczych z zakresu internacjonalizacji, - Prowadzenie kampanii informacyjnej, promującej podejmowanie działalności międzynarodowej przez MŚP, - Prowadzenie badań wśród eksporterów i potencjalnych eksporterów oraz systematycznego monitoringu specjalizacji i trendów w działalności międzynarodowej przedsiębiorstw. 	<ul style="list-style-type: none"> - Usługi doradcze dla sektora przedsiębiorczości w procesie internacjonalizacji jako dopełnienie wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji z RPO. - Promocja polskiej gospodarki w postaci branżowych programów promocji zostanie dopełniona promocją gospodarczo-turystyczną realizowaną przez ROT w ramach RPO. 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D

	PO PW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie skierowane na rzecz wzrostu internacjonalizacji MŚP z makroregionu Polski Wschodniej, w szczególności w ramach kluczowych ponadregionalnych specjalizacji gospodarczych wskazanych w SRSGPW, - Działania doradcze na rzecz zwiększenia zagranicznej (poza UE) wymiany handlowej sektora MŚP z Polski Wschodniej, - Wsparcie MŚP chcących rozpocząć lub rozszerzyć działalność eksportową poprzez doprowadzenie zainteresowanego podmiotu do etapu negocjacji handlowych, - Działania związane z internacjonalizacją klastrów w zakresie B+R+I, - Tworzenie sieci międzynarodowych powiązań kooperacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie umiędzynarodowienia sektora MŚP (także w formie klastrów) w wyniku kompleksowego doradztwa oraz udziału w misjach gospodarczych zostanie dopełnione przez wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji z RPO. 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
	PROW	3 A	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie inwestycyjne projektów w aspekcie tworzenia powiązań pomiędzy sektorem przetwórstwa a producentami rolnymi mającymi, - Pomoc na rzecz nowopowstających grup producentów działających we wszystkich sektorach produkcji rolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Promocja produktów rolno-spożywczych na rynku UE zostanie dopełniona przez inwestycyjne przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji z RPO. 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
CT 3 PI 3.3 Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	PO PW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie skierowane zostanie na wzmocnienie ponadregionalnych powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw (inicjatyw klastrowych) z 5 województw Polski Wschodniej, - Wspierane będą projekty, których celem będzie podniesienie poziomu konkurencyjności członków struktur klastrowych, obejmujące swoim zakresem m.in.: przedsięwzięcia inwestycyjne, wzmacniające konkurencyjność klastra, jak i poszczególnych jego członków, - Działania na rzecz podniesienia konkurencyjności MŚP z makroregionu Polski Wschodniej poprzez tworzenie i rozwój sieciowych produktów turystycznych o znaczeniu co najmniej ponadregionalnym., - Aktywizacja społeczności lokalnych oraz tworzenie nowych miejsc pracy, w szczególności stanowiących atrakcyjną alternatywę dla pracy w rolnictwie, 	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie projektów zakładających wprowadzenie na rynek nowych produktów/usług w tym turystycznych w ramach RPO zostanie dopełnione o wsparcie powiązań kooperacyjnych poprzez realizację przedsięwzięć związanych z 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D

			<ul style="list-style-type: none"> – Stymulowanie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorcami na rzecz tworzenia oraz rozwoju atrakcyjnych, bazujących na istniejącym potencjale komercyjnych produktów turystycznych, – Projekty inwestycyjne polegające na tworzeniu nowych i rozwoju już istniejących produktów turystycznych o znaczeniu co najmniej ponadregionalnym. 	tworzeniem i rozwojem kompleksowych komercyjnych produktów turystycznych o znaczeniu co najmniej ponadregionalnym.			
CT 3 PI 3.4 Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji	PO IR	CT 4	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty zakładające promocję innowacyjnych rozwiązań o charakterze nietechnologicznym (innowacje w usługach, innowacje organizacyjne i w zakresie zarządzania, innowacje marketingowe, itp.), – Rozwój systemu brokerów innowacji, zwiększanie ich kompetencji i zdolności do świadczenia proinnowacyjnych usług, – Promocja innowacyjności jako źródła konkurencyjności gospodarki oraz kształtowanie postaw innowacyjnych. 	Projekty związane z monitorowaniem popytu na usługi IOB jako dopełnienie projektów zakładających sieciowanie IOB w ramach RIS.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
	PROW	6 B	<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja lokalnych strategii rozwoju wdrażanych przez lokalne grupy działania (LGD). W ramach strategii dofinansowanie projektów z zakresu transferu wiedzy i innowacji oraz przetwórstwa i marketingu produktów rolnych, w tym inkubatorów kuchennych. 	- Sieciowanie IOB w ramach RIS ze źródeł RPO dopełni wsparcie tworzenia i funkcjonowania Krajowej Sieci na rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich.	- Demarkacja pomiędzy Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
	PO WER	CT 8	<ul style="list-style-type: none"> – Inwestycje zakładające podniesienie jakości zarządzania rozwojem przedsiębiorstw, – Wypracowanie i wdrożenie efektywnych rozwiązań systemowych wspierających rozwój przedsiębiorstw w branżach i sektorach istotnych z punktu widzenia rozwoju gospodarczego kraju. 	- Pracownicy IOB wspartych w ramach RPO uzyskują wsparcie w ramach PO WER na podjęcie kursów specjalistycznych podnoszących ich wiedzę merytoryczną i kompetencje.	- Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D

CT 3	Horyzont 2020		<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie wsparcia w całej UE dla rozwoju innowacji w MŚP 	<ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do finansowania ryzyka (access to risk finance) dla innowacyjnych start-upów jako dopełnienie bezzwrotnej formy dotacyjnej z RPO 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D
	COSME		<ul style="list-style-type: none"> - Poprawy dostępu do rynków Unii Europejskiej i poza nią za pośrednictwem Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (Enterprise Europe Network) - Zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw Unii Europejskiej - Tworzenia środowiska sprzyjającego powstawaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej - Wspierania MŚP poza obszarem Unii Europejskiej zwłaszcza w zakresie ograniczania różnic regulacyjnych i biznesowych między UE a jej głównymi partnerami handlowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawy dostępu do finansowania małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) poprzez instrumenty kapitałowe i dłużne, tj. zwrotne instrumenty kapitałowe przeznaczone na inwestycje, gwarancje pożyczkowe jako dopełnienie bezzwrotnej formy dotacyjnej z RPO 	<ul style="list-style-type: none"> - Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region; 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordynacja ogłaszania konkursów w ramach RPO; - Koordynacja ogłaszanych konkursów pomiędzy RPO, a PO; - Kryteria wyboru projektów; - Komitet Monitorujący; - Monitoring i ewaluacja; - Działania informacyjne i promocyjne, 	N/D

Oś priorytetowa 3: Efektywna i zielona energia

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT4 PI: 4.1 wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie produkcji i dystrybucji energii odnawialnej.	Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D
	PO IIŚ	CT 7	- budowa i modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, w tym również sieci z wykorzystaniem technologii <i>smart</i> .	Podłączenie instalacji wytwarzających energię elektryczną i ciepłą z OZE do sieci dystrybucyjnej	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D
CT4 PI 4.2 promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE.	Inwestycje w podnoszenie konkurencyjność i przedsiębiorstw Poprawa efektywności energetycznej	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D

				przedsiębiorstw	komplementarnych projektów		
	COSME - program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw	N/D	- poprawa warunków dla konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw.	Inwestycje w podnoszenie konkurencyjności i przedsiębiorstw, skutkujące zmniejszeniem strat energii i wody	- identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D
CT 4 PI: 4.3 wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkaniowych, w efekcie czego nastąpi ograniczenie strat energii elektrycznej i ciepłej	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D
CT4 PI 4.5 promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu	PO IIŚ	CT 4	- wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego.	Poprawa jakości powietrza m.in. poprzez: -Inwestycje dotyczące ekologicznego transportu publicznego -Przedsięwzięcia dotyczące zrównoważonej mobilności miejskiej	-Demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D

				-Projekty dotyczące budowy i modernizacji sieci ciepłowniczej oraz wymiany źródeł ciepła			
	PO PW		- kompleksowa polityka miejska w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, m. in. wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego.	Wsparcie dla niskoemisyjnego transportu miejskiego	-Demarkacja pomiędzy polityka spójności/ws pólna polityka rolna - identyfikacja możliwości realizacji komplement arnych projektów		
CT 4	LIFE +	N/D	- przejście w kierunku gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej, odpornej na zmiany klimatu.	Inwestycje w zakresie: -poprawy efektywności energetycznej, -poprawy konkurencyjność i gospodarki -poprawy jakości powietrza	- identyfikacja możliwości realizacji komplement arnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D
	CEF (Conneting Europe Facility)	N/D	- rozwój infrastruktury energetycznej.	Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych wraz z podłączeniem do sieci dystrybucyjnej	- identyfikacja możliwości realizacji komplement arnych projektów	-Kryteria wyboru projektów -Komitet Monitorujący, -monitoring i ewaluacja, -działania informacyjne i promocyjne,	N/D

Oś priorytetowa 4: Dziedzictwo naturalne i kulturowe

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarna program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 5 PI 5.2 wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	PO IIŚ	CT 5	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń oraz wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, – wsparcie działań nakierowanych na zapobieganie i minimalizację skutków występowaniu ryzyk tj. powodzi, suszy, ruchów masowych oraz rozwoju małej retencji. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	PROW	4 B, 3 B	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa efektywności korzystania z zasobów wodnych, – wsparcie inwestycji przyczyniających się do zapobiegania lub minimalizowania skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych i katastrof, – wsparcie inwestycji przyczyniających się do rekultywacji gruntów lub przywracania potencjału produkcji zniszczonych w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych lub katastrof. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

	LIFE	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona i zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, w tym gospodarki wodnej, - adaptacja do zmian klimatu, w tym wzmacnianie odporności na zagrożenia naturalne. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 6 PI 6.1. inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	PO IiŚ	CT 6	- rozwój systemu gospodarki odpadami.		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	LIFE	n/d	- rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami.		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 6 PI 6.2. inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych	PO IiŚ	CT 6	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej, - wsparcie zagospodarowania odpadów ściekowych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

przez państwa członkowskie					arnych projektów.		
CT 6 PI 6.3 zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	PO IiŚ	CT 6	– ochrona, zachowanie i zabezpieczenia obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	
CT 6 PI 6.4 ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	PROW	4A, 4B, 4C,	– wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, – poprawa gospodarowania wodą.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	
Fundusze norweskie i EOG 2009-2014 <i>Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów</i>		n/d	– zwiększenie potencjału lokalnych ekosystemów przeciwko obcym gatunkom inwazyjnym, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	

	Szwajcarski o-Polski Program Współpracy Priorytet 2. <i>Środowisko i infrastruktura</i>	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa spójności obszarów należących do sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych, - wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	LIFE	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona przyrody i różnorodności biologicznej. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	PO IiŚ	CT 6	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, - wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

Oś priorytetowa 5: Nowoczesna komunikacja

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 7 PI 7.2. zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	PO IiŚ	CT 7	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury transportowej, - zwiększenie dostępności do europejskiej sieci transportowej. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
	PO PW	CT 7	<ul style="list-style-type: none"> - inwestycje związane z układami transportowymi miast wojewódzkich Polski Wschodniej i ich obszarów funkcjonalnych m.in. przez: przebudowę istniejącej sieci drogowo-ulicznej, budowę obwodnic wewnętrznych, budowę / przebudowę odcinków dróg wyprowadzających ruch z miasta, inwestycje służące poprawie powiązań miast wojewódzkich jako węzłów drugorzędnych z infrastrukturą TEN-T. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
CT 7 PI7.4. rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu	POIiŚ	CT 7	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu krajowych połączeń kolejowych i systemu kolejowego w miejskich obszarach funkcjonalnych, - rozwój niskoemisyjnego transportu miejskiego w obsłudze mieszkańców obszarów funkcjonalnych miast. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d

hałasu					realizacji komplementarnych projektów		
	POPW	CT 7	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów kolejowych w szczególności poprzez inwestowanie w kolejową sieć TEN-T oraz łączenie drugorzędnych i trzeciorzędnych węzłów z infrastrukturą TEN-T, - realizacja działań dot. wzmacniania spójności wewnętrznej i przełamywania barier związanych z peryferyjnym położeniem Polski Wschodniej. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
	CEF(Connecting Europe Facility)	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - usuwanie „wąskich gardeł”, uzupełnienie brakujących połączeń, - zrównoważony i efektywny transport. 				

Oś priorytetowa 6: Rozwój miast

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 4 PI 4.3. wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym	POIiŚ	CT 4	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie (zwiększenie) efektywności energetycznej poprzez wdrożenie najbardziej efektywnych energetycznie technologii, – promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, – wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
	LIFE	n/d	– przejście w kierunku gospodarki zasobooszczędnej, niskoemisyjnej, odpornej na zmiany klimatu.		-		
CT 4 PI 4.5 promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających	PO IiŚ		<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego, – promowanie (zwiększenie) efektywności energetycznej poprzez wdrożenie najbardziej efektywnych energetycznie technologii. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d

oddziaływanie łagodzące dla zmiany klimatu	PO PW		– kompleksowa polityka miejska w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, m. in. wsparcie zrównoważonego, niskoemisyjnego transportu miejskiego.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
CT 6 PI 6.4 ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę	PROW	4A, 4B, 4C,	– wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, – poprawa gospodarowania wodą.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	Fundusze norweskie i EOG 2009-2014 <i>Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów</i>	n/d	– zwiększenie potencjału lokalnych ekosystemów przeciwko obcym gatunkom inwazyjnym, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.				
	Szwajcarsko-Polski Program Współpracy <i>Priorytet 2.</i> <i>Środowisko i infrastruktura</i>	n/d	– poprawa spójności obszarów należących do sieci Natura 2000 oraz innych obszarów chronionych, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.				

	LIFE	n/d	– ochrona przyrody i różnorodności biologicznej.				
	PO IiŚ	CT 6	– wsparcie w zakresie ochrony różnorodności biologicznej, – wsparcie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony, – środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
CT 7 PI 7.2. zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	PO PW	CT 7	– budowa i przebudowa odcinków głównych dróg w obrębie miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	POIiŚ	CT 7	– rozwój infrastruktury drogowej związanej z połączeniem z siecią TEN-T, – inwestycje z zakresu montażu infrastruktury monitoringu i zarządzania ruchem (ITS) oraz systemów poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d

	Narodowy program przebudowy dróg lokalnych	n/d	– budowa, przebudowa i remonty dróg lokalnych (powiatowych i gminnych).				
CT 9 PI 9.2. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	PO WER	CT 9	– rozwój aktywnej integracji zawodowo-społecznej osób rodzin i lokalnych społeczności.		- identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	Erasmus dla wszystkich	n/d	– poprawa jakości instytucji edukacyjnych, – międzynarodowe projekty dot. opracowywania nowych programów nauczania, w tym nauczania na odległość, modernizowania uczelni, współpracy z przemysłem.				
	PROW	6A, 6B	– zwiększenie włączenia społecznego, – ograniczanie ubóstwa, – promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.		- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów.	n/d
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	– wspieranie działań w zakresie opracowywania, wdrażania, monitorowania i oceny unijnej polityki zatrudnienia, polityki społecznej oraz unijnych przepisów dotyczących warunków pracy, – promowanie procesów kształtowania polityki i innowacji opartych na odpowiednich danych, we współpracy z partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi zainteresowanymi stronami.				

CT 10 PI 10.4 inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja systemów szkolenia, – poprawa jakości kształcenia, – lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych, – powiązanie systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój narzędzi polityki edukacyjnej, – poprawa jakości pracy szkół i placówek oświatowych, – tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy, – tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d
	PROW	1C	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorze rolnym i leśnym. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	n/d

Oś priorytetowa 7: Sprawne usługi publiczne

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
<p>CT 2 PI2.3.wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia</p>	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie dostępności i jakości e-usług publicznych, - wsparcie podmiotów publicznych w tworzeniu i rozwoju nowoczesnych usług świadczonych drogą elektroniczną, - poprawa cyfrowej efektywności urzędów , - usprawnienie funkcjonowania administracji rządowej poprzez upowszechnienie standardów i dobrych praktyk, - Zwiększenie dostępności i wykorzystania informacji sektora publicznego (dane publiczne, zasoby kultury), - budowa i rozwój kompetencji cyfrowych społeczeństwa. 	Finansowanie kryzowe	<ul style="list-style-type: none"> - podział obszarów wsparcia Funduszy Europejskich (linia demarkacyjna), - podział obszarów wsparcia, typów interwencji oraz typów beneficjentów na podstawie porównania z programami krajowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie właściwych kryteriów wyboru projektów, - Komitet Monitorujący 	N/D
<p>CT 8 PI8.2. wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów</p>	PO IIŚ	CT 6	<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowe wsparcie związane z ochroną i udostępnieniem, w tym turystycznym, zabytków o znaczeniu ogólnopolskim i światowym, w tym znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i liście obiektów uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie szans na zatrudnienie, - podniesienie kluczowych kompetencji i umiejętności, w szczególności w zakresie przydatności dla rynku pracy i społeczeństwa. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie zatrudnienia poprzez zwiększenie dostępności do zwrotnych instrumentów finansowych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 9 PI 9.1. inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszanie nierówności w zakresie stanu Zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia na usługi na poziomie społeczności lokalnych	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie zastosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych w obszarze usług publicznych, - rozwój e-usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia i świadczeń społecznych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów – Policy Paper w ochronie zdrowia na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

	PO IiŚ	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie istniejących oraz utworzenie nowych szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz centrów urazowych, - wsparcie oddziałów szpitalnych w podmiotach leczniczych o znaczeniu ponadregionalnym, głównie w zakresie chorób układu krążenia, nowotworowych, układu kostno – stawowo – mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów - Policy Paper w ochronie zdrowia na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	POWER	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bezpieczeństwa efektywności systemu ochrony zdrowia, - wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego i rodzinnego, - tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów — - Policy Paper w ochronie zdrowia na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
CT 10 PI10.4. inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja systemów szkolenia, - poprawa jakości kształcenia, - lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych, - powiązanie systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

					projektów.		
	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój narzędzi polityki edukacyjnej, - poprawa jakości pracy szkół i placówek oświatowych, - tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy, - tworzenie warunków dla wyrównywania szans płci na rynku pracy. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	
	PROW	1C	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorze rolnym i leśnym. 		<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - kryteria wyboru projektów. 	

Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 8 PI 8.10. aktywne i zdrowe starzenie się	PO WER	CT 8	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości i zdrowotnej społecznośćwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	Horyzont 2020	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wydłużanie wieku aktywności zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wydłużanie wieku aktywności zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wydłużanie wieku aktywności zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
CT 10 PI 10.1. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

<p>elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.</p>				<p>nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>	<p>- rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>		
	<p>Horyzont 2020</p>	<p>n/d</p>	<p>- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez indywidualizację nauczania, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>	<p>- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez indywidualizację nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>	<p>- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez indywidualizację nauczania, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>	<p>- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.</p>	<p>N/D</p>
	<p>Program na rzecz przemian i innowacji społecznych</p>	<p>n/d</p>	<p>- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>	<p>- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>	<p>- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK.</p>	<p>- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.</p>	<p>N/D</p>

	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK, - budowanie kompetencji kluczowych uczniów, - rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia ponadpodstawowego z ich otoczeniem społeczno, - gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK, - budowanie kompetencji kluczowych uczniów, - rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia ponadpodstawowego z ich otoczeniem społeczno, - gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, - wzrost jakości edukacji, - rozwój nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK, - budowanie kompetencji kluczowych uczniów, - rozwój współpracy szkół i placówek kształcenia ponadpodstawowego z ich otoczeniem społeczno, - gospodarczym 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
<p>CT 10 PI 10.3.</p> <p>wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych</p>	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

ścieżek kształcenia , w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji				ustawicznego.	- rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego.		
	Erasmus dla wszystkich	n/d	- upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego.	- upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego.	- upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	N/D
	PROW	1C	- upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego.	- upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego.	- upowszechnianie polityki LLL, - zwiększanie uczestnictwa osób dorosłych w edukacji formalnej i pozaformalnej, - rozwój usług realizowanych przez centra kształcenia ustawicznego.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	N/D

					realizowanyc h przez centra kształcenia ustawiczneg o.		
	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa świadomość i zdrowotnej społeczeństwa - wydłużanie wieku aktywności zawodowej - Przeciwdziałanie chorobom. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
<p>CT 10 PI 10.3 BIS</p> <p>lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami</p>	PO WER	CT 10	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie warunków dla współpracy przedsiębiorców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi różnego typu i szczebla w procesie kształcenia i egzaminowania, ukierunkowanych na zapewnienie wykwalifikowanych kadr gospodarki, - wspieranie modernizacji systemów kształcenia i szkolenia, w tym pozaformalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - rozwój współpracy szkół i placówek z otoczeniem społeczno gospodarczym, - dualny system kształcenia, - upowszechnianie nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem TIK, - wsparcie usług centrów kształcenia zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - inicjatywy na rzecz wspierania wymiany doświadczeń i wiedzy, - współpraca instytucjonalna między placówkami edukacyjnymi, organizacjami działającymi na rzecz młodzieży, przedsiębiorstwami, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, - modernizacja systemów kształcenia i szkolenia. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - rozwój współpracy szkół i placówek z otoczeniem społeczno gospodarczym, - dualny system kształcenia, - upowszechnianie nowoczesnego nauczania z wykorzystaniem TIK, - wsparcie usług centrów kształcenia zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	PROW	1C	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorze rolnym i leśnym. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - rozwój współpracy szkół i placówek z otoczeniem społeczno gospodarczym, - dualny system kształcenia, - wsparcie usług centrów kształcenia zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie kompetencji cyfrowych z nastawieniem na praktyczne ich wykorzystanie. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój wysokiej jakości szkolnictwa zawodowego, - upowszechnianie nowoczesnego nauczania z 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

				wykorzystaniem TIK.	realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.		
--	--	--	--	---------------------	--	--	--

Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 9 PI 9.4. aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	PO WER	CT 9	– integracja, indywidualizacja i standaryzacja usług na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwój aktywnej integracji społeczno-zawodowej osób, rodzin i lokalnych społeczności.	- aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie, - koordynacja działań z zakresu aktywnej integracji w regionie, usług społecznych, - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	N/D
	Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym	n/d	– wspieranie działań zwiększających zdolność do zatrudnienia, włączenia społecznego.	- aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie, - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	N/D

	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie innowacyjności, przedsiębiorczości i zwiększanie szans na zatrudnienie, - zdobywanie doświadczenia zawodowego poprzez staże/wolontariat w przedsiębiorstwach za granicą. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	Europejski Fundusz Migracji i Azylu	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie integracji oraz aktywizacji obywateli państw trzecich. 	<ul style="list-style-type: none"> - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa osób z grup marginalizowanych/defaworyzowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	PROW	6A, 6B	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, - Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich poprzez wzrost aktywności lokalnych społeczności oraz stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	PO PC	CT 2	<ul style="list-style-type: none"> - E-integracja i e-aktywizacja na rzecz zwiększania aktywności oraz jakości korzystania z internetu w grupach zagrożonych wykluczeniem cyfrowym (zwłaszcza osoby starsze, niepełnosprawne, z obszarów wiejskich i in.). 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych/wykluczonych społecznie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

					arnych projektów.		
CT 9 PI 9.7. ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	PO WER	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości usług społecznych (w tym deinstytucjonalizacja pomocy oraz usługi opiekuńcze dla osób starszych i niesamodzielnych) i zdrowotnych na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, - deinstytucjonalizacja usług społecznych, - rozwój środowiskowych i rodzinnych form pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	POIiŚ	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności systemu opieki zdrowotnej, - wsparcie działań w zakresie infrastruktury ratownictwa medycznego oraz infrastruktury podmiotów leczniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

CT 9 PI 9.8. wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	PO WER	CT 9	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie koordynacji na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, w tym w zakresie sektorowych polityk publicznych i polityk regionalnych, - tworzenie warunków do rozwoju sektora ekonomii społecznej, - ułatwianie różnicowania działalności, zakładanie małych przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora ES i wsparcie przedsiębiorczości społecznej, - koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wpieranie rozwoju przedsiębiorstw społecznych, w szczególności poprzez ułatwianie dostępu do źródeł finansowania. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora ES i wsparcie przedsiębiorczości społecznej, - koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	COSME - program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie tworzenia i rozwoju MŚP, - poprawa dostępu MŚP do finansowania w formie kapitału własnego i pożyczek. 	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny	Komplementarny program/ inicjatywa/ polityka/instrument krajowy/EBI	CT	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dot. koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
CT 8 PI 8.5. dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Erasmus dla wszystkich	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - mobilność osób w związku z uczeniem się, - zdobywanie doświadczenia zawodowego poprzez staże/wolontariat w przedsiębiorstwach za granicą. 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie dostępu do zatrudnienia dla osób pozostających bez pracy, - pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego - Wspieranie mobilności przestrzennej w ramach EURES. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	Program na rzecz przemian i innowacji społecznych	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie mobilności geograficznej pracowników. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie mobilności przestrzennej w ramach EURES. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

					Terytorialne.		
CT 8 PI 8.7. praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.	Erasmus dla wszystkich	n/d	– wspieranie innowacyjności i przedsiębiorczości, zwiększanie szans na zatrudnienie.	- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej również w sektorze przedsiębiorczości akademickiej.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	N/D
	COSME - program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw	n/d	– ułatwienie dostępu do finansowania dla MŚP za pośrednictwem instrumentów kapitałowych i dłużnych, – kreowanie środowiska sprzyjającego tworzeniu nowych przedsiębiorstw, – promowanie przedsiębiorczości poprzez rozwój umiejętności biznesowych oraz przedsiębiorczych postaw, szczególnie wśród młodych przedsiębiorców i kobiet.	- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	N/D
	PROW	6A	– ułatwianie różnicowania działalności, zakładania nowych, małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy.	- dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	N/D

					<p>możliwości realizacji komplementarnych projektów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 		
	POPW	CT 3	<ul style="list-style-type: none"> - promocja postaw przedsiębiorczych oraz podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy, - tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych MSP (na terenie Polski Wschodniej), - ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości. 	<ul style="list-style-type: none"> - dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej również w sektorze przedsiębiorczości akademickiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów, - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
CT 8 PI 8.9. przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	PO WER	CT 8	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze. 	<ul style="list-style-type: none"> - popytowe systemy dystrybucji środków. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D
	Horyzont 2020	n/d	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost i tworzenie miejsc pracy poprzez inwestycje w finansowanie ryzyka, MSP oraz projekty pilotażowe na dużą skalę. 	<ul style="list-style-type: none"> - popytowe systemy dystrybucji środków. 	<ul style="list-style-type: none"> - demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> - Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów. 	N/D

					realizacji komplementarnych projektów.		
	Europejski Fundusz Dostosowań do Globalizacji	n/d	– wsparcie dla pracowników zwalnianych w wyniku poważnych zmian strukturalnych.	- programy outplacementowe.	- demarkacja pomiędzy poziomem kraj/region, - identyfikacja możliwości realizacji komplementarnych projektów.	- Komitet Monitorujący, - monitoring i ewaluacja, - wspólna informacja i promocja, - cross-financing, - kryteria wyboru projektów.	<i>N/D</i>

SEKCJA 9 Warunki wstępne

Zgodnie z art. 19 Rozporządzenia ogólnego, uruchomienie funduszy europejskich w okresie programowania 2014-2020 uzależnione jest od spełnienia wymogów warunkowości *ex ante*, tj. zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich. Warunki *ex ante* podzielono na ogólne (dotyczące kwestii horyzontalnych takich jak zamówienia publiczne czy ocena oddziaływania na środowisko - OOS) odnoszące się do całokształtu interwencji w ramach funduszy Wspólnych Ram strategicznych, tematyczne (przypisane do poszczególnych celów tematycznych) oraz specyficzne dla EFRROW i EFMR. Warunki te wiążą się zwykle z koniecznością zapewnienia odpowiednich ram strategicznych dla poszczególnych priorytetów inwestycyjnych bądź też transpozycją i realizacją wybranych elementów legislacji UE.

W rezultacie przeprowadzenia na poziomie krajowym przeglądu sytuacji wyjściowej zidentyfikowane zostały trzy obszary, za których spełnienie współodpowiedzialne są samorządy regionalne, tj.:

1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.

6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów.

7.1. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T.

7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.

Za spełnienie pozostałych warunków *ex ante* odpowiedzialność spoczywa na poziomie centralnym. Szczegółowe informacje na temat ich spełnienia zawiera Umowa Partnerstwa.

SEKCJA 9.1. WARUNKI WSTEPNE, SEKCJA 9.2 OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ ZMIERZAJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH, WYKAZ INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ORAZ HARMONOGRAM PRZEDSIĘWZIĘĆ

Załącznik nr 2 do Programu zawiera:

1. Identyfikację warunków ex ante dla programu oraz ocena ich spełnienia,
2. Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram

SEKCJA 10 ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW

Instytucje odpowiedzialne w Polsce za wdrażanie polityki spójności będą kontynuowały działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerzego katalogu uproszczeń dla beneficjentów środków UE, zgodnie z sekcją 2.6 UP. Uproszczenia te polegają nie tylko na wprowadzeniu uproszczeń wynikających z rozporządzeń unijnych lub będących ich konsekwencją, ale także w obszarach podlegających uregulowaniom na poziomie krajowym. Zgodnie z zaleceniami krajowymi, przy opracowywaniu programu odpowiednie instytucje zaangażowane w jego przygotowanie były zobowiązane do umieszczenia w programie syntetycznej oceny najważniejszych obowiązków administracyjnych po stronie beneficjentów, związanych z jego wdrażaniem oraz do wskazania ich źródła.

Do uproszczeń we wdrażaniu funduszy polityki spójności w okresie 2014-2020, które nie wynikają bezpośrednio z planowanych regulacji unijnych, należą w szczególności: większa decentralizacja systemu wdrażania poprzez zwiększenie udziału regionalnych programów w alokacji ogółem, wprowadzenie do programów mechanizmów wsparcia zintegrowanego, których wdrażanie powierzone zostanie ośrodkom miejskim (ZIT), elastyczne formy finansowania projektów z rozbudowanym systemem zaliczkowym, zapewnienie szerszego tematycznie dostępu do wsparcia zwrotnego, zapewnienie łatwego dostępu dla potencjalnych beneficjentów do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci punktów informacyjnych poszczególnych funduszy.

Z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez Rozporządzenie ogólne, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:

w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi,

możliwie szerokie stosowanie form ryczałtowego finansowania w ramach programów. Podkreślić należy, że ww. uproszczenia zostały wprowadzone już na etapie programowania wsparcia. Natomiast w stosunku wszelkich innych obszarów problemowych, zidentyfikowanych w trakcie realizacji programów, będą

podejmowane bieżące działania eliminujące źródła problemów (wzorem minionych perspektyw finansowych).

SEKCJA 11 ZASADY HORYZONTALNE

SEKCJA 11.1. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Zasada zrównoważonego rozwoju jest jedną z podstawowych zasad uwzględnianych przez województwo świętokrzyskie w pracach nad dokumentami strategicznymi i operacyjnymi. Zasada zrównoważonego rozwoju ma znaczenie horyzontalne ze względu na fakt, iż łączy w sobie korzyści dla środowiska, gospodarki oraz społeczeństwa.

Ustawa *Prawo ochrony środowiska* definiuje zrównoważony rozwój jako ideę rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych dla zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Na poziomie *RPOWŚ 2014 – 2020* ideę rozwoju zrównoważonego należy łączyć z jednym z priorytetów *Strategii Europa 2020*, gdzie dążenie do rozwoju zrównoważonego polega głównie na wspieraniu gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.

Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju w sposób bezpośredni będą prowadzone w RPOWŚ w ramach:

Osi priorytetowej 1. *Innowacje i nauka*, w zakresie racjonalnego korzystania z posiadanych zasobów oraz innowacji, stanowiących podstawę dla budowy przewagi konkurencyjnej gospodarki;

Osi priorytetowej 3. *Efektywna i zielona energia*, w ramach priorytetów inwestycyjnych:

- 4.1. promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii,
- 4.2. promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE w przedsiębiorstwach,
- 4.3. wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym,
- 4.5. promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych,

(w zakresie działań opartych na zasadach racjonalnego wykorzystania energii, efektywnej dystrybucji ciepła z OZE oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza);

Osi priorytetowej 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe, w ramach priorytetów inwestycyjnych:

- 5.2. wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami,
- 6.1. inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie,
- 6.2. inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie,
- 6.3. zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,
- 6.4. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym *Programu Natura 2000* oraz zielonej infrastruktury,

(w zakresie odporności na klęski żywiołowe, efektywności wykorzystania zasobów w szczególności ponownego wykorzystania odpadów, budowy infrastruktury odbioru i oczyszczania ścieków oraz ochrony różnorodności biologicznej, jak również w obszarze dziedzictwa kulturowego, gdzie preferowane będą projekty przyczyniające się do poprawy efektywnego wykorzystania jego zasobów o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym).

SEKCJA 11.2. RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRIMINACJA

Podczas przygotowania i realizacji programów operacyjnych państwa członkowskie zobowiązane są do przeciwdziałania wszelkim rodzajom dyskryminacji w tym ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Uwzględniając przy tym zindywidualizowane potrzeby grup społecznych zagrożonych dyskryminacją, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami.

Polityka niedyskryminacji UE skierowana na wspieranie osób z niepełnosprawnościami jest realizowana m.in. poprzez *Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych* oraz *Europejską strategię w sprawie niepełnosprawności 2010 - 2020*. Dąży tym samym do zapewnienia respektowania odmienności i poszanowania godności osób z niepełnosprawnościami oraz ich autonomii, w tym swobodnego dokonywania wyborów, uwzględniania i zapewnienia dostępności, stosowania racjonalnych usprawnień oraz zapewnienia pełnego udziału w życiu społecznym i zawodowym. Budowanie społeczeństwa włączającego wszystkich obywateli jest przedmiotem koncepcji uniwersalnego projektowania (projektowania dla wszystkich), która mówi, że planowanie i projektowanie zarówno produktów, usług jak i otoczenia powinno odbywać się w taki sposób, aby były użyteczne dla wszystkich.

Zapewnienie równego traktowania i dostępu osobom należącym do grup narażonych na zjawisko dyskryminacji zostało uwzględnione na etapie konstruowania zapisów *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020* oraz będzie realizowane na etapie wdrażania Programu.

W odpowiedzi na występujące w regionie problemy grup defaworyzowanych, związane z utrudnioną integracją z otoczeniem, ograniczonym uczestnictwem w życiu społecznych oraz trudnościami w dostępie do rynku pracy, szczególnie istotne jest podejmowanie działań służących zapewnieniu tym grupom równego dostępu do usług społecznych, edukacji, informacji i zatrudnienia poprzez eliminację czynników, materialnych, socjalnych, psychologicznych czy fizycznych, które stanowią barierę dla ich pełnego udziału w życiu społecznym. W przypadku województwa świętokrzyskiego grupami, które w największym stopniu są narażone na dyskryminację są kobiety, osoby starsze, z niepełnosprawnościami.

W proces przygotowania Programu, w tym w ramach konsultacji społecznych włączono przedstawicieli instytucji i podmiotów, w których kompetencji leży problematyka niedyskryminacji, niepełnosprawności i równości płci, w celu dostosowania do wymagań regionalnych w analizowanym obszarze. Ich udział zaplanowano także w zakresie prac nad szczegółowymi dokumentami wdrożeniowymi, w celu wypracowania rozwiązań zapewniających równość szans, niedyskryminację i otwarty dostęp do uczestnictwa w Programie dla wszystkich osób bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Na etapie wdrażania RPO respektowanie zasady niedyskryminacji przejawiać się będzie poprzez dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, które będą uwzględniać potrzeby grup docelowych narażonych na dyskryminację ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami. Szczególny nacisk położony będzie na konieczność zapewnienia dostępności infrastruktury, usług i innym elementów objętych wsparciem *RPOWŚ 2014 – 2020* dla osób z niepełnosprawnościami. Na etapie monitorowania i sprawozdawczości zapewniony zostanie stały monitoring i gromadzenie danych w zakresie realizowanych projektów ukierunkowanych na integrację społeczną i zawodową ww. grup. W ramach systemu informatycznego gromadzone dane osobowe uczestników z niepełnosprawnościami w projektach będą zawierać dodatkowe informacje dotyczące np. wieku, wykształcenia czy statusu na rynku pracy. W szczególności w odniesieniu do projektów realizowanych w ramach CT 8-10 monitorowany będzie udział osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w Programie oraz wsparcie w postaci dostosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Będzie to możliwe poprzez przyjęcie na poziomie projektów obowiązkowych wskaźników np.: liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem oraz liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wyniki tych działań będą służyły do określania dalszych kierunków działań w tym obszarze.

W celu promowania zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji, zgodnie z zaleceniami określonymi w UP, w ramach *RPOWŚ 2014 – 2020* zostanie zapewniona realizacja działań edukacyjnych adresowanych do pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażanie *RPOWŚ 2014 – 2020*, jak również projektodawców i beneficjentów. Ponadto w celu monitorowania zasady niedyskryminacji w skład Komitetu Monitorującego *RPOWŚ 2014 – 2020* zostaną powołane podmioty reprezentujące środowisko obywatelskie z uwzględnieniem partnerów działających na rzecz promowania równości i niedyskryminacji. Wiodącym dokumentem w aspekcie niedyskryminacji będzie dokument *Agenda działań na rzecz równości szans*

i niedyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w ramach funduszy unijnych 2014 – 2020.

Działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji w sposób bezpośredni będą prowadzone w RPO w ramach:

Osi 2. *Konkurencyjna gospodarka;* w ramach *PI 3.1.*

Osi 6. *Rozwój Miast;* w ramach *PI 9.2.*

Osi 7. *Sprawne usługi publiczne;* w ramach *PI 8.2, PI 9.1, PI 10.4.*

Osi 8. *Rozwój edukacji, aktywne społeczeństwo;* w ramach *PI 8.10, PI 10.1, PI 10.3, PI 10.3 BIS.*

Osi 9. *Włączenie społeczne i walka z ubóstwem;* w ramach *PI 9.4, PI 9.7, PI 9.8.*

SEKCJA 11.3. RÓWONUPRAWNIENIE PŁCI

Zasada równości szans płci jest jedną z podstawowych polityk horyzontalnych UE. Jej celem jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równych praw w obszarze rynku pracy, takiej samej wartości społecznej, równych praw oraz równego dostępu do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) jak również umożliwienia wyboru drogi życiowej bez ograniczeń stereotypów płci. Polityka równości szans płci wskazuje jednocześnie na różnice między życiem kobiet i mężczyzn, uznając przy tym odmienność płci (np. zróżnicowane potrzeby, doświadczenia i priorytety). Znaczenie działań na rzecz równouprawnienia płci podkreślone zostało w *Strategia Europa 2020*, w której wskazuje się, że pełne wykorzystanie potencjału siły roboczej i wzrost aktywności zawodowej jest czynnikiem niezbędnym do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej. Problematyka równości płci została szczegółowo podjęta w *Strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015*, która w ślad za *Kartą kobiet* określa działania w ramach obszarów priorytetowych skupionych na umacnianiu równości płci, tj. równej niezależności ekonomicznej, równego wynagrodzenia, równości w procesach decyzyjnych i polityce zewnętrznej oraz eliminacji przemocy związanej z płcią.

Działania na rzecz równości płci stosowane w *RPOWŚ 2014-2020* są zgodne z zasadami „promowania kobiet i mężczyzn”, określonymi w UP, rozumianymi jako działania przyczyniające się do zwiększania trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwalczania stereotypów związanych z płcią w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz propagowania godzenia pracy z życiem osobistym.

Zarówno w kraju jak i w województwie świętokrzyskim aktywność zawodowa kobiet jest niższa niż mężczyzn, największa różnica dotyczy wieku 25-34 lata, a więc momentu, w którym z reguły przypada okres opieki nad małymi dziećmi. Z kolei w późniejszym okresie życia kobiety często zajmują się starszymi osobami zależnymi, co – przy niedostatecznej dostępności do instytucji opieki nad osobami starszymi – znacząco ogranicza ich aktywność zawodową.

Uwzględniając uwarunkowania województwa świętokrzyskiego w obszarze równości szans płci za kluczowe określono działania mające na celu:

- podnoszenie aktywności zawodowej zwłaszcza wśród kobiet, powracających/wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem dziecka,

- poprawę dostępu do usług opieki nad dzieckiem oraz osobami zależnymi w aspekcie godzenia życia zawodowego z prywatnym,
- powrót na rynek pracy opiekunów osób zależnych,
- edukację równościową na każdym etapie.

Polityka równości kobiet i mężczyzn będzie traktowana horyzontalnie we wszystkich priorytetach inwestycyjnych realizowanych w ramach *RPOWS 2014 - 2020*. Promowanie zasady równości płci w odniesieniu do powyższych wyzwań zostało uwzględnione w ramach wszystkich trzech Osi priorytetowych *RPOWS 2014-2020* współfinansowanych z EFS tj. Osi 8, 9 i 10. Działania te będą także wspierane przez pozostałe priorytety inwestycyjne realizowane w ramach Programu, finansowane w ramach EFRR. W aspekcie zwiększania aktywności zawodowej kobiet wsparcie ukierunkowane będzie na rozwój w województwie świętokrzyskim systemu opieki nad dziećmi oraz osobami zależnymi (*PI 9.7*), wspieranie samozatrudnienia i przedsiębiorczości (*PI 8.7*) oraz dostępu do równościowego kształcenia i szkolenia (*PI 10.1, PI 10.3, PI 10.3bis*).

Podjęcie równościowe zostało uwzględnione przy opracowywaniu *RPOWS 2014 - 2020* m.in. poprzez konsultowanie zapisów programu z instytucjami zajmującymi się grupami narażonymi na zjawisko dyskryminacji oraz poprzez zapewnienie zgodności ze *SRWS do roku 2020* w zakresie przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji. Polityka równości będzie stosowana także przy opracowywaniu dokumentów wdrożeniowych. Na każdym etapie wdrażania programu przyjęto uwzględnianie zasady równości szans płci (*gender mainstreaming*). Zarówno procedury wyboru projektów jak i proces ich realizacji uwzględniać będą sytuację kobiet i mężczyzn w danym obszarze. W oparciu o specjalne kryteria w formie listy pytań sprawdzających ocena merytoryczna projektów weryfikować będzie spełnienie tzw. standardu minimum w odniesieniu do zasady równości płci tj. specyfikę sytuacji kobiet i mężczyzn w procesie planowania założeń projektu oraz jej przełożenie na równościowe cele i działania projektu.

W zakresie monitoringu i ewaluacji poprawność wdrażania zasady równości płci weryfikowana będzie poprzez analizę wszystkich wskaźników dotyczących osób z rozróżnieniem płci. Skuteczność wdrażania zasady równości szans płci zostanie zweryfikowana w ramach działań ewaluacyjnych, których wyniki pozwolą wskazać kierunki dalszych działań w tym obszarze. Sprawozdania okresowe zawierać będą opis przedsięwzięć podjętych w celu wdrażania równouprawnienia płci oraz zapobiegania dyskryminacji. W sposób szczególny powyższe kwestie ujęte zostaną w ramach sprawozdań w latach 2017 i 2019, zgodnych z zapisami rozporządzenia ogólnego.

Wiodącymi dokumentami dla systemu wdrażania będą dwa dokumenty: *Wytyczne dotyczące horyzontalnej zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz równości szans i niedyskryminacji oraz Agenda działań na rzecz równości szans płci w funduszach unijnych na lata 2014-2020*, w zakresie wyboru projektów, monitorowania i sprawozdawczości, kontroli, ewaluacji a także informacji i promocji oraz podnoszenia świadomości na temat równości szans płci.

SEKCJA 12 ODRĘBNE ELEMENTY

SEKCJA 12.1. DUŻE PROJEKTY, KTÓRYCH REALIZACJĘ ZAPLANOWANO W OKRESIE PROGRAMOWANIA

W ramach RPOWŚ 2014-2020 nie są przewidziane do wsparcia duże projekty.

SEKCJA 12.2. RAMY WYKONANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO

(Tabela generowana jest automatycznie przez SFC2014 w oparciu dane zamieszczone we wcześniejszych sekcjach programu w odniesieniu do poszczególnych osi priorytetowych.)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania	Jednostka miary, w stosownych przypadkach	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)		
						M	K	O

SEKCJA 12.3. WŁAŚCIWI PARTNERZY ZANNGAŻOWANI W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU

W uzupełnieniu do informacji zawartych w Sekcji 7.2 Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji RPOWŚ 2014- 2020, poniżej przedstawiono listę uczestników konsultacji społecznych projektu RPOWŚ 2014-2020:

1. Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. w Ostrowcu Świętokrzyskim,
2. Caritas Diecezji Kieleckiej,
3. Caritas Diecezji Sandomierskiej,
4. Centrum Integracji Społecznej Kielce,
5. Centrum Integracji Społecznej w Chmielniku przy Fundacji Nadzieja Rodzinie,
6. Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego w Starachowicach
7. Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii,
8. Fundacja na rzecz Osób Niewidomych i Słabowidzących „VEGA”,
9. Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica,
10. Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o.,
11. Grono Targowe Kielce,
12. Izba Gospodarcza "Grono Targowe"
13. Jednostki Samorządu Terytorialnego,
14. Kielecki Park Technologiczny,
15. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach,
16. Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości,
17. Łoża Świętokrzyska Business Centre Club,

18. Muzeum Narodowe w Kielcach,
19. Muzeum Wsi Kieleckiej,
20. Oddział Terenowy Agencji Rynku Rolnego w Kielcach,
21. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
22. Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej,
23. PKS w Ostrowcu Św. S.A. Świętokrzyski Oddział Regionalny Polskiej Izby Gospodarczej Transportu Samochodowego i Spedycji,
24. Politechnika Świętokrzyska,
25. Polski Związek Producentów Kruszyw,
26. Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Kielce,
27. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach,
28. Powiatowy Zarząd Dróg,
29. Rada Działalności Pożytku Publicznego,
30. Rada Pożytku Publicznego,
31. Regionalna Izba Gospodarcza w Starachowicach,
32. Regionalna Organizacja Turystyczna,
33. Regionalne Centrum Naukowo – Technologiczne,
34. Regionalne Centrum Wolontariatu,
35. Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej,
36. Resorty:
 - a. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju,
 - b. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
 - c. Ministerstwo Edukacji Narodowej
 - d. Ministerstwo Gospodarki
 - e. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
 - f. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
 - g. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
 - h. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
 - i. Ministerstwo Sportu i Turystyki
 - j. Ministerstwo Środowiska
 - k. Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej
 - l. Ministerstwo Zdrowia,
37. Sandomierskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego LGD,
38. Skarżyska Strefa Gospodarcza,
39. Skarżyska Strefa Gospodarcza,
40. Specjalna Strefa Ekonomiczna "Starachowice"
41. Spółdzielnia Socjalna AGAWA,
42. Spółdzielnia Socjalna GRANT,
43. Starachowicki Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.,
44. Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa,
45. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Wokół Łysej Góry”,
46. Stowarzyszenie Forum Pracodawców,

47. Stowarzyszenie Kieleckie Inwestycje,
48. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej (LGD),
49. Świętokrzyska Inicjatywa na Rzecz Młodzieży,
50. Świętokrzyska Izba Gospodarcza,
51. Świętokrzyska Wojewódzka Komenda OHP,
52. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Sp. z o.o.,
53. Świętokrzyski Komendant Wojewódzki Policji,
54. Świętokrzyski Kurator Oświaty,
55. Świętokrzyski NSZZ SOLIDARNOŚĆ,
56. Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach Oddział w Sandomierzu "Centrum Ogrodnicze",
57. Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska,
58. Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
59. Świętokrzyski Związek Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
60. Świętokrzyskie Biuro Geodezji,
61. Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego,
62. Świętokrzyskie Centrum Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnych,
63. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii,
64. Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego,
65. Targi Kielce,
66. Teatr im. Stefana Żeromskiego,
67. Telewizja Polska S.A,
68. Uniwersytet Jagielloński,
69. Uniwersytet Jana Kochanowskiego,
70. Urząd Statystyczny w Kielcach,
71. Warsztaty Terapii Zajęciowej,
72. Wojewódzka Biblioteka Publiczna,
73. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
74. Wojewódzki Szpital Zespolony,
75. Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach,
76. Wszechnica Świętokrzyska,
77. Zakład Doskonalenia Zawodowego,
78. Zakład Linii Kolejowej w Kielcach,
79. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

Ponadto projekt RPOWŚ był konsultowany na forum licznych gremiów o charakterze regionalnym:

1. Grupa Robocza ds. Rekomendacji do RPO WŚ 2014-2020
2. Komitet Monitorujący Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013,
3. Przedstawiciele instytucji rynku pracy
4. Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego,
5. Zespół Redakcyjno-Programowy ds. opracowania RPO WŚ na lata 2014-2020.

ZAŁĄCZNIKI

1. Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem.
2. Warunkowość ex ante.
3. Projekt Raportu końcowego z wykonania badania pt. *Ewaluacja ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020* wraz z uwagami Instytucji Zarządzającej RPOWŚ 2014 – 2020, w trakcie uzgodnień.
4. Projekt Raportu *Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020*
5. Ramy wykonania RPOWŚ 2014-2020.

(Tabela generowana jest automatycznie przez SFC2014 w oparciu dane zamieszczone we wcześniejszych sekcjach programu w odniesieniu do poszczególnych osi priorytetowych.)